

MOTIVERING WIJZIGINGSBESLUIT OMGEVINGSPLAN GEMEENTE ZOETERMEER: EERSTE FASE

Gemeente Zoetermeer

INHOUDSOPGAVE

1 Aanleiding en doel 1
1.1 Aanleiding 1
1.2 Plangebied 1
1.3 Werkwijze 3
1.4 Leeswijzer 3

2 Huidige situatie en toekomstige ambities 4
2.1 Huidige situatie 4
2.1.1 Ligging en begrenzing plangebied 4
2.1.2 Overzicht van regels die onderdeel zijn van dit wijzigingsbesluit 5
2.1.3 Ruimtelijke en functionele structuur deelgebieden 8
2.2 Ambities op hoofdlijnen 16

3 Instructieregels Rijk en provincie 18
3.1 Instructieregels Rijk 18
3.2 Instructieregels provincie Zuid-Holland 20

4 Omgevingskwaliteit 25
4.1 Stedenbouwkundige waarden 25
4.1.1 Beleid en regelgeving stedenbouwkundige waarden 25
4.1.2 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 29
4.2 Bezonning 29
4.3 Windhinder 29
4.4 Landschappelijke waarden en/of beschermd stadsgezicht 30
4.4.1 Beleid en regelgeving landschappelijke waarden en/of beschermd stadsgezicht 30
4.4.2 Beschrijving landschappelijke waarden en/of beschermd stadsgezicht 31
4.4.3 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 33
4.5 Gebouwde monumenten en cultuurhistorisch waardevolle objecten 33
4.5.1 Beleid en regelgeving gebouwde monumenten en cultuurhistorisch waardevolle objecten 33
4.5.2 Beschrijving gebouwde monumenten cultuurhistorisch waardevolle objecten 34
4.5.3 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 34
4.6 Archeologisch waardevolle gebieden 34
4.6.1 Beleid en regelgeving archeologische waardevolle gebieden 34
4.6.2 Beschrijving archeologisch waardevolle gebieden 35
4.6.3 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 36
4.7 Uiterlijk en plaatsing van gebouwen 36
4.7.1 Beleid en regelgeving over het uiterlijk en de plaatsing van gebouwen 36
4.7.2 Beschrijving welstandsniveaus per deelgebied 37
4.7.3 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 38
4.8 Groen 39
4.8.1 Beleid en regelgeving groen 39
4.8.2 Beschrijving groen 42
4.8.3 Uitwerking in het omgevingsplan en conclusie 42
4.9 Water 43
4.9.1 Beleid en regelgeving water 43
4.9.2 Beschrijving water 45
4.9.3 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 48
4.10 Mobiliteit en parkeren 50

4.10.1 Beleid en regelgeving mobiliteit en parkeren 50
4.10.2 Beschrijving mobiliteit en parkeren 52
4.10.3 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 55

5 Openbare ruimte en ondergrond 57
5.1 Kabels en leidingen 57
5.1.1 Beleid en regelgeving over kabels en leidingen 57
5.1.2 Beschrijving kabels en leidingen 57
5.1.3 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 61
5.2 Riolering 61
5.2.1 Beleid en regelgeving over riolering 61
5.2.2 Riolering in het plangebied 62
5.2.3 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 62
5.3 In- en uitritten 63
5.3.1 Beleid en regelgeving over in- en uitritten 63
5.3.2 In- en uitritten in het plangebied 63
5.3.3 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 63
5.4 Openbare ruimte 63
5.4.1 Beleid en regelgeving openbare ruimte 63
5.4.2 Openbare ruimte in het plangebied 64
5.4.3 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 64

6 Milieu en kwaliteit leefomgeving 65
6.1 Besluit m.e.r/m.e.r.-beoordeling 65
6.1.1 Regelgeving besluit m.e.r/m.e.r.-beoordeling 65
6.1.2 Beoordeling voor het wijzigingsbesluit 65
6.2 Duurzaamheid 65
6.2.1 Beleid en regelgeving duurzaamheid 65
6.2.2 Uitwerking in het omgevingsplan en conclusie 66
6.3 Energietransitie 66
6.3.1 Beleid en regelgeving energietransitie 66
6.3.2 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 68
6.4 Klimaatadaptatie 69
6.4.1 Beleid en regelgeving klimaatadaptatie 69
6.4.2 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 70
6.5 Natuur 70
6.5.1 Beleid en regelgeving natuur 70
6.5.2 Onderzoek 72
6.5.3 Uitwerking in het omgevingsplan en conclusie 74
6.6 Geluid 74
6.6.1 Beleid en regelgeving geluid 74
6.6.2 Onderzoek 75
6.6.3 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 76
6.7 Luchtkwaliteit 77
6.7.1 Beleid en regelgeving luchtkwaliteit 77
6.7.2 Onderzoek 78
6.7.3 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 78
6.8 Geur 78
6.8.1 Beleid en regelgeving geur 78
6.8.2 Onderzoek 80
6.8.3 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 80

6.9 Lichthinder 80
6.9.1 Beleid en regelgeving lichthinder 80
6.9.2 Onderzoek 81
6.9.3 Uitwerking in het omgevingsplan en conclusie 81
6.10 Bodem en grondwaterkwaliteit 82
6.10.1 Beleid en regelgeving bodem en grondwaterkwaliteit 82
6.10.2 Onderzoek 83
6.10.3 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 85
6.11 Omgevingsveiligheid 87
6.11.1 Beleid en regelgeving omgevingsveiligheid 87
6.11.2 Onderzoek 89
6.11.3 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 90
6.12 Gezondheid 90
6.12.1 Beleid gezondheid 90
6.12.2 Onderzoek 91
6.12.3 Uitwerking in omgevingsplan en conclusie 92
7 Economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid 93
7.1 Economische uitvoerbaarheid 93
7.1.1 Toetsingskader economische uitvoerbaarheid 93
7.1.2 Economische uitvoerbaarheid van het wijzigingsbesluit 93
7.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid 93
7.2.1 Participatie 93
7.2.2 Bestuurlijk vooroverleg 94
7.2.3 Zienswijzen 94
BIJLAGE 1 Natuuronderzoek 95

1 AANLEIDING EN DOEL

1.1 AANLEIDING

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het Omgevingswet is het verplicht een nieuw omgevingsplan op te stellen waarin de gemeentelijke juridische regels voor de fysieke leefomgeving zijn opgenomen. Het opstellen van het nieuwe omgevingsplan wordt in delen gedaan. Dit wijzigingsbesluit heeft betrekking op de eerste fase van het nieuwe omgevingsplan.

In dit eerste deel gaat het om:

- Het overzetten van de bestemmingsplanregels voor het buitengebied van Zoetermeer.
- Het overzetten van relevante regels uit de Algemene plaatselijke verordening van Zoetermeer (hierna ook: Algemene plaatselijke verordening of Apv).
- Het opnemen van een beperkingengebied lokaal spoor (Randstadrail).
- Het overzetten van een aantal regels uit de Bruidsschat die zijn opgenomen in het tijdelijke deel van het Omgevingsplan gemeente Zoetermeer.
- Het vertalen van de instructieregels van het rijk en provincie in regels in het Omgevingsplan voor zover nodig voor het eerste deel van het wijzigingsbesluit.
- De vangnetregeling Omgevingswet van het Rijk.
- Regels over fysieke leefomgeving uit andere gemeentelijke regels.
- De verleende omgevingsvergunningen die in afwijking van het tijdelijk deel van het Omgevingsplan zijn verleend.

1.2 PLANGEBIED

Het wijzigingsbesluit van het Omgevingsplan gemeente Zoetermeer heeft betrekking op het gehele grondgebied van Zoetermeer voor zover het gaat om het overzetten van regels uit gemeentelijke verordeningen (zoals de relevante regels uit de Algemene plaatselijke verordening) en een aantal Bruidsschatregels (inclusief vangnetregeling Omgevingswet).

Daarnaast heeft het wijzigingsbesluit betrekking op de RandstadRail met daarbij aan weerszijde een zone van 10 meter voor zover het gaat om het toekennen van een beperkingengebied lokaal spoor.

Ten slotte heeft het wijzigingsbesluit betrekking op het buitengebied van Zoetermeer voor zover het gaat om het overzetten van de regels uit de bestemmingsplannen, evenals de (onherroepelijk) verleende omgevingsvergunningen die afwijken van die bestemmingsplannen.

Het gaat daarbij om de bestemmingsplannen die hieronder in een tabel zijn opgenomen:

Naam	**IMRO-nummer**	**Vastgesteld**
Meerpolder	BP00037-0003	08-06-2015
Nieuwe Driemanspolder-Roeleveen	BP291-0004	06-07-2009
Nieuwe Driemanspolder	BP00035-0004	17-02-2014
Noordelijk Plassengebied 2015	BP00014-0004	29-05-2017
Buytenpark	BP00007-0004	03-12-2012
Verlenging derde baan SnowWorld	BP00029-0004	14-09-2015
Meerzicht-Westerpark	BP00032-0004	25-03-2013

Voorweg 2017 (deel ten westen van Zonnenberg 8, Voorweg 117/117a en Voorweg 180)	BP00056-0004	18-05-2020
Voorweg 163	BP00042-0004	04-07-2016
De Leyens en Noordhove (alleen Noordhovense plas en bijbehorende oevers of openbaar groen langs de Aziëweg);	BP00021-0004	25-03-2013
De RandstadRail van de bestemmingsplannen Meerzicht - Westerpark, Buytenwegh 2007, De Leyens en Noordhove, Seghwaert 2006, Palenstein, Driemanspolder - Van Leeuwenhoeklaan, Stadscentrum Zuid (Culturele As), Stadscentrum/Dorpsstraat, Oosterheem/Zegwaardseweg-Noord, Bedrijventerrein Oosterhage/Businesspark Oosterheem en Vervoersknoop Bleizo.		

De hierboven genoemde (delen van) bestemmingsplannen betreffen het groene gebied.

Afbeelding 1.1: In groen de weergave van eerste wijziging van het Omgevingsplan Zoetermeer

1.3 WERKWIJZE

Het is een aanzienlijke opgave om het tijdelijke omgevingsplan (van rechtswege) tijdig om te zetten naar een definitief omgevingsplan dat volledig voldoet aan de eisen van de Omgevingswet. Om deze overgang beheersbaar te maken, worden alle geldende regels uit het tijdelijke omgevingsplan, de gemeentelijke verordeningen en overige beleidsdocumenten **beleidsarm overgezet**.

Hoewel de omzetting beleidsarm is, zijn er beperkte aanpassingen doorgevoerd wanneer dit wettelijk noodzakelijk was of beter aansluit bij de praktijk. Aanpassingen zijn doorgevoerd als:

- rijks- en provinciale instructieregels daarom vragen;
- de huidige regeling in het tijdelijke deel van het omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan) niet meer passend is bij de huidige situatie;
    - de Bruidsschatregels niet passend zijn bij of relevant zijn voor de Zoetermeerse situatie.
    - de regels uit de verschillende bestemmingsplan vragen om een uniformering. Zo zijn regels in de verschillende bestemmingsplannen soms zonder inhoudelijke reden afwijkend van elkaar. Deze verschillen zijn door de tijd ontstaan. In dit omgevingsplan is een uniforme regeling opgenomen als er geen redenen zijn voor een het hanteren van verschillende regels.

1.4 LEESWIJZER

Na dit inleidende hoofdstuk bieden de daaropvolgende hoofdstukken de onderbouwing voor de conclusie dat er sprake is van een **evenwichtige toedeling van functies aan locaties**.

- **Hoofdstuk 2** beschrijft en analyseert de huidige ruimtelijk-functionele situatie en de toekomstige ambities.
- **Hoofdstuk 3** licht toe hoe de relevante instructieregels van zowel het Rijk als de provincie in het wijzigingsbesluit zijn verwerkt.
- **Hoofdstuk 4 tot en met 6** behandelen alle aspecten die relevant zijn voor de fysieke leefomgeving. Per aspect wordt aangegeven hoe dit in het plan vorm krijgt, welk sectoraal beleid en regelgeving van toepassing zijn, en welke onderzoeken of adviezen zijn uitgevoerd. Als er maatregelen nodig zijn, worden deze eveneens benoemd. Elk aspect sluit af met een conclusie over de vraag of er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.
- **Hoofdstuk 7** gaat in op de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan.

2 HUIDIGE SITUATIE EN TOEKOMSTIGE AMBITIES

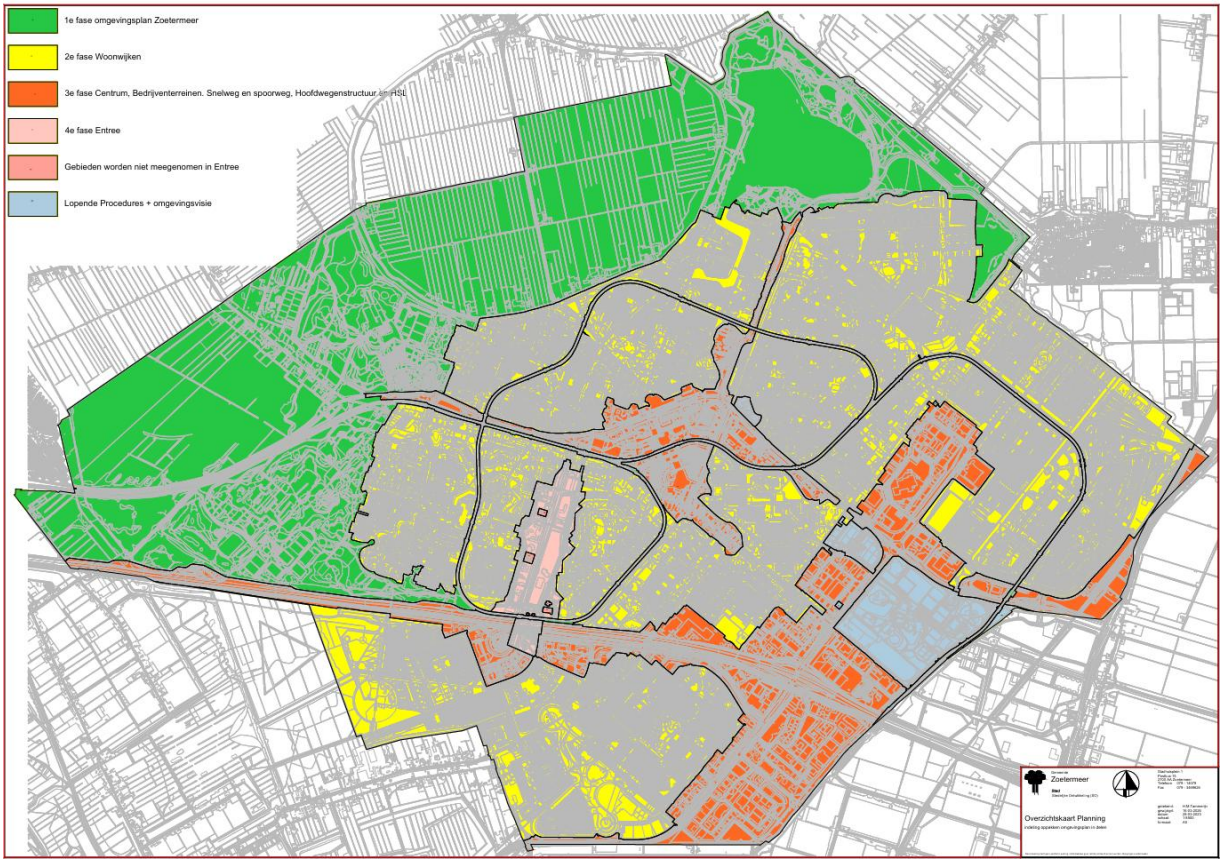
2.1 HUIDIGE SITUATIE

2.1.1 LIGGING EN BEGRENZING PLANGEBIED

Het wijzigingsbesluit heeft deels betrekking op het gehele grondgebied van de gemeente Zoetermeer en deels op alleen de eerste fase van het Omgevingsplan Gemeente Zoetermeer (het zgn. groene gebied).

Het wijzigingsbesluit heeft betrekking op de groengebieden rond de stad en daarnaast het hele grondgebied van Zoetermeer als het gaat om de lokaal spoor (Randstadrail), en algemene regels die voor heel Zoetermeer gelden (bijvoorbeeld de Apv-regels of regels voor archeologie).

Dit is het eerste deelgebied waarvoor een omgevingsplan gaat gelden waarvoor veel regels met betrekking tot de fysieke leefomgeving in samenhang zijn benaderd. Het omgevingsplan wordt hierna gefaseerd verder ingevuld. Op onderstaande afbeelding is de fasering van de verschillende deelgebieden zichtbaar. Het plangebied is hierop in groen weergegeven.

Afbeelding 2.1: Omgevingsplan Zoetermeer, fasering deelgebieden, groen betreft het gebied van het eerste wijzigingsbesluit

Het plangebied omvat de noordelijke en westelijke grens van de gemeente Zoetermeer en wordt globaal begrensd door:

- de gemeentegrenzen in het noorden en westen; en
- de bebouwing van de naastgelegen woonwijken (Noordhove, De Leyens, Buytenwegh en Meerzicht) en het lint van de Voorweg binnen de bebouwde kom in het oosten en noordoosten; en
- rijksweg A12 in het zuiden.

2.1.2 OVERZICHT VAN REGELS DIE ONDERDEEL ZIJN VAN DIT WIJZIGINGSBESLUIT

Regels uit Zoetermeerse bestemmingsplannen
Regels uit (alle) Zoetermeerse bestemmingsplannen over de volgende thema's staan in het 'Wijzigingsbesluit Omgevingsplan gemeente Zoetermeer: eerste fase':

a. archeologisch verwachtingengebied
b. auto- en fietsparkeren en laden en lossen
c. belemmeringen- en beperkingengebieden rond leidingen
d. RandstadRail
e. beperkingengebied waterkering
f. cultuurhistorisch waardevol object
g. evenemententerrein
h. gemeentelijk beschermd stadsgezicht
i. overgangsrecht bouwwerken en gebruik
j. reclame gebruiken en bouwen
k. standplaats detailhandel

De regels over deze thema's gelden voor (locaties verspreid over) heel Zoetermeer.

Regels uit de Bruidsschat Omgevingswet
Onder de Omgevingswet is een aantal regels van het Rijk naar gemeenten overgezet. Het Rijk heeft met het Invoeringsbesluit ervoor gezorgd dat deze regels automatisch in het tijdelijk deel van het omgevingsplan staan. Dit heet ook wel de 'Bruidsschat'. Deze regels moeten overgezet worden uit het tijdelijk deel naar het nieuwe deel van het omgevingsplan gemeente Zoetermeer. Gemeenten kunnen ook besluiten om de Bruidsschatbepalingen van het omgevingsplan en de te wijzigen en laten vervallen.

Regels uit de Bruidsschat over de volgende onderwerpen/thema's staan in het 'wijzigingsbesluit Omgevingsplan gemeente Zoetermeer: eerste fase':

a. afbakeningseisen;
b. bieden van parkeergelegenheid in een parkeergarage;
c. bodemgevoelige gebouwen op bodemgevoelige locaties;
d. bouwwerken, zoals aansluitingen op elektriciteit, gas en water, bereikbaarheid voor hulpverleningsdiensten;
e. cultureel erfgoed, waaronder archeologie;
f. geluid: festiviteiten;
g. geur; landbouwhuisdieren zonder geuremissiefactor of paarden en pony's voor het berijden;
h. lozen op of in de bodem;
i. maatwerkvoorschriften;
j. meetbepalingen;
k. omgevingsplanactiviteiten bouwwerken, zoals omgevingsvergunningplicht en vergunningvrij bouwen;

l. ongewone voorvallen;
m. overbewoning woonruimte;
n. overgangsbepalingen;
o. tankstation met LPG starten of wijzigen;
p. terreinverlichting;
q. vellen van houtopstand;
r. voorrangsbepalingen;
s. welstand.

Een aantal van deze regels geldt voor het groene gebied en een aantal voor (locaties verspreid over) heel Zoetermeer. Voor een volledig overzicht van alle bruidsschatregels wordt verwezen naar de toelichting op het artikel 'Voorrangsbepaling over regels in het nieuwe deel omgevingsplan'.

Vangnetregeling Omgevingswet
De Vangnetregeling Omgevingswet van het Rijk en de daaropvolgende wijzigingen van de vangnetregeling uit 2024 en 2025 zijn in het 'wijzigingsbesluit Omgevingsplan gemeente Zoetermeer: eerste fase' verwerkt in de Bruidsschat. Dit is hoofdstuk 22 van het Omgevingsplan gemeente Zoetermeer. Met het verwerken van deze vangnetregeling en de daaropvolgende wijzigingen van deze regeling zijn onvolkomenheden in het tijdelijk deel van het omgevingsplan gerepareerd.

Regels over de fysieke leefomgeving uit andere gemeentelijke regels
Naast de regels uit bestemmingsplannen zijn er nog andere gemeentelijke regels verwerkt in het 'Wijzigingsbesluit Omgevingsplan gemeente Zoetermeer: eerste fase'. De belangrijkste zijn (niet uitputtend):

	Omschrijving:	**Gebaseerd op:**
a.	Aanwijzen van de stadsbouwmeester als adviseur over het uiterlijk van bouwwerken	Verordening CRK (gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit), Zoetermeer 2022
b.	Aanwijzen bebouwde kom omgevingsplanactiviteit	Bouwverordening Zoetermeer 2018
c.	Collectieve festiviteit	Algemene plaatselijke verordening
d.	Evenement	Algemene plaatselijke verordening
e.	Geurhinder	Geurverordening Zoetermeer 2017
f.	Groen verwijderen, aanpassen, onderhouden of planten	Algemene plaatselijke verordening en het Bomenbeleid Zoetermeer
g.	Horecaterras	Algemene plaatselijke verordening
h.	Licht door terreinverlichting bij incidentele festiviteiten	Algemene plaatselijke verordening
i.	Natuurkern	Beleidsregel Groenkaart
j.	Reclame en licht door reclame	Reclamenota 2019 en Algemene plaatselijke verordening
k.	Verharding, groen en water in de buitenruimte	Algemene plaatselijke verordening
l.	Voorwerpen plaatsen in of aan de openbare ruimte	Algemene plaatselijke verordening
m.	Betaalbare woningen	Beleidsregel betaalbare woningen bouwen en behouden

n.	Beeldkwaliteit Waterbuurt	Beleidsregel Beeldkwaliteitsplan Waterbuurt Zoetermeer 2025
o.	Archeologisch verwachtingengebied	Beleidskaart archeologische monumenten
p.	Lozen op of in de bodem	Voornemen college tot opname van beleidsregels lozen afvalwater in het omgevingsplan

Deze regels gelden voor (locaties verspreid over) heel Zoetermeer.

Regels op verzoek van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag
De Metropoolregio Rotterdam Den Haag (hierna: MRDH) is belast met de zorg voor de lokale spoorwegen van onder andere Zoetermeer. Omdat de MRDH zelf geen instrument heeft om regels vast te leggen, worden maatwerkregels in het omgevingsplan geregeld. Maatwerkregels van de MRDH die verwerkt zijn in het 'Wijzigingsbesluit Omgevingsplan gemeente Zoetermeer: eerste fase' zijn:

a. maatwerkregels waarmee wordt afgeweken van de omgevingsvergunningplicht van artikel 9.48 van het Besluit activiteiten Leefomgeving voor bepaalde activiteiten binnen het beperkingengebied lokale spoorweg.

Omgevingsvergunningen die in afwijking van het tijdelijk deel van het omgevingsplan zijn verleend
Dit zijn omgevingsvergunningen die zijn verleend in afwijking van het tijdelijk deel van het omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan). Deze omgevingsvergunningen moeten op grond van artikel 4.17 Omgevingswet worden omgezet naar regels in het omgevingsplan. Voorbeelden van omgevingsvergunningen, die zijn verwerkt in het 'Wijzigingsbesluit Omgevingsplan gemeente Zoetermeer: eerste fase' zijn:

a. Twaalf woningen en een kantoor in de vorm van bedrijf aan huis op de locatie Voorweg 208
b. Het Zonnepark Roeleveen aan de Roeleveenseweg
c. Het wijzigen van het gebruik van voormalige agrarische bebouwing in een B&B en groepsaccommodatie, paardenstallen, paardrijbak en tweede woning aan de Roeleveensweg 15
d. Een natuurpaviljoen op een locatie aan het Turfpad binnen Westerpark
e. Het legaliseren van een recreatiewoning aan de Voorweg 230c
f. Het naar achteren schuiven van de (nog te bouwen) woning aan de Voorweg 175a
g. Uitbreiding van een fietsenwinkel aan de Buytenparklaan 14

De hierboven genoemde omgevingsvergunningen gaan over locaties die in het groene gebied in afbeelding 1.1 liggen.

Instructieregels
Een instructieregel is een regel waarmee het Rijk of de provincie aan gemeenten instructies geeft over de inhoud van het omgevingsplan. Instructieregels van het Rijk staan in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Instructieregels van de provincie staan in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening. In hoofdstuk 3 wordt hier nader op ingegaan.

2.1.3 RUIMTELIJKE EN FUNCTIONELE STRUCTUUR DEELGEBIEDEN

Het buitengebied van Zoetermeer bestaat uit de volgende deelgebieden:

A. Westerpark;
B. Roeleveen;
C. Nieuwe Driemanspolder;
D. Voorweg-Buiten;
E. Buytenpark;
F. Meerpolder;
G. Noordelijk Plassengebied

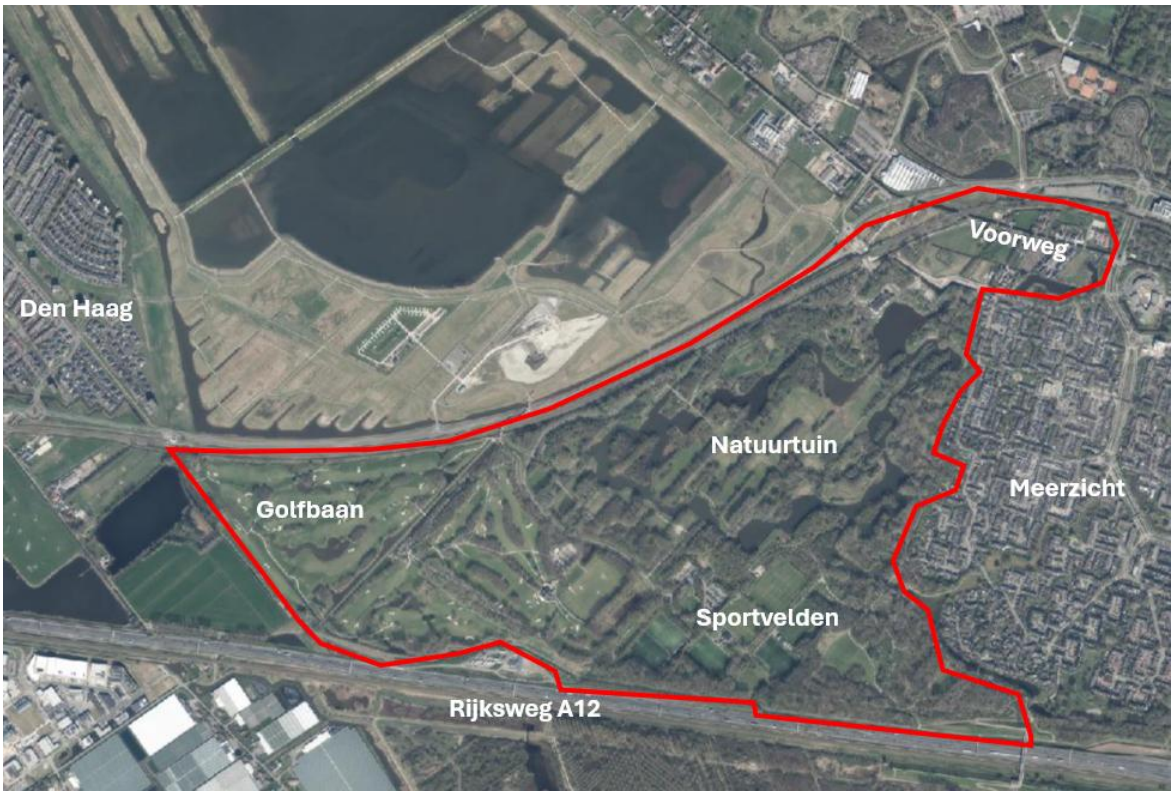
In deze paragraaf worden de ruimtelijke en functionele structuur van de deelgebieden beschreven.

A. WESTERPARK

Ruimtelijke structuur

Westerpark wordt begrensd door:

- de gemeentegrens met Leidschendam-Voorburg aan de westzijde;
- de bebouwing aan de Voorweg aan de noordzijde;
- de woonwijk Meerzicht aan de oostzijde;
- de rijksweg A12 aan de zuidzijde.

Afbeelding 2.2: Ruimtelijke structuur Westerpark

Functionele structuur

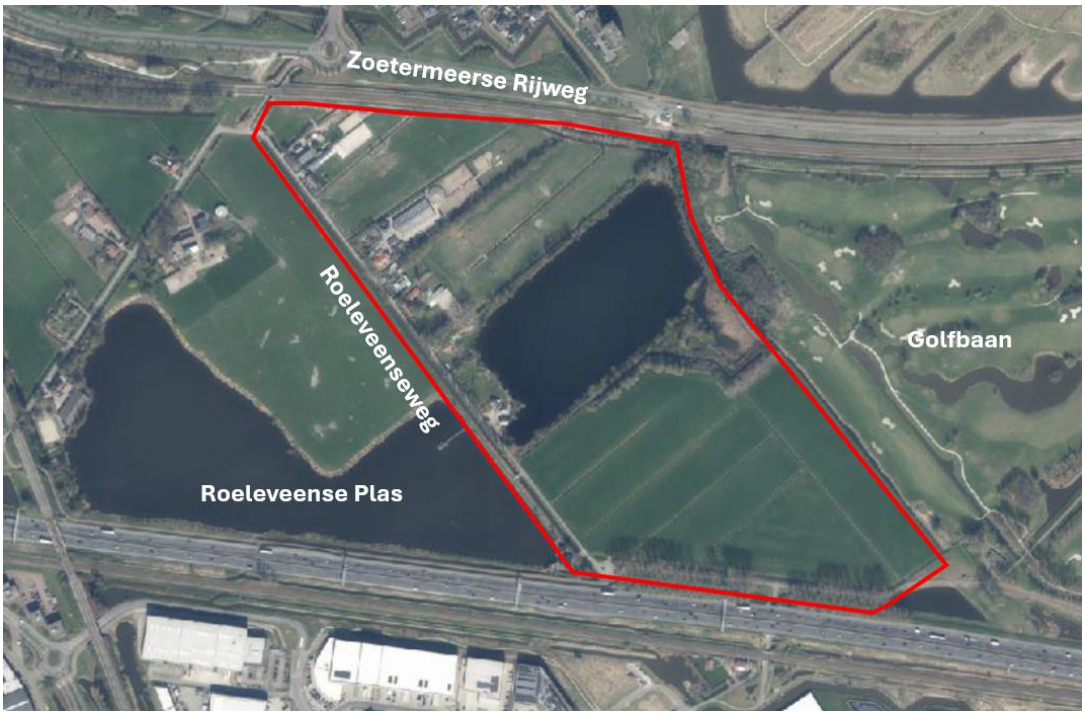
- Het gehele Westerpark heeft een overloopfunctie tussen het bebouwd gebied van Zoetermeer en het buitengebied.

- Westerpark is landschappelijk aangelegd, gedeeltelijk op een stortlocatie. Heuvels aan de zuid- en westzijde bieden bescherming tegen het verkeerslawaai van de A12. Er is een afwisseling van bosachtige gedeelten met open vlakten en slingerende waterpartijen. In de opzet van het park komt de oorspronkelijke verkavelingsrichting van de polder terug, te herkennen in een aantal bossingels en in hoofdlijnen ook in de waterlopen. Een afgezonderd deel vormt de Natuurtuin, een heemtuin waarin een aantal landschappen van in en om Zoetermeer op overzichtelijke wijze in beeld is gebracht. Het Westerpark biedt tevens ruimte voor sport en recreatie. Het gaat hierbij zowel om sportcomplexen als om fiets- en wandelpaden door het gehele park.
- In het Westerpark is ook een bowlingcentrum gevestigd, waar tevens bootjes en waterfietsen te huur zijn. Naast het bowlingcentrum ligt een grote speeltuin, die tegen betaling te bezoeken is. Aan het einde van de Heuvelweg is Golfpark Westerpark gevestigd met een 18 holes golfbaan en een 3 holes oefenbaan.
- Aan de kant van de A12 liggen de sportvelden, met ruimte voor onder meer een handboogschietvereniging en een voetbalvereniging aan de Heuvelrug.

B. ROELEVEEN

Ruimtelijke structuur

- Roeleveen is een buurtschap en poldergebied en ligt deels in het westen van Zoetermeer en deels in het oosten van Den Haag.
- Roeleveen wordt begrensd door:
    - In het noorden: Zoetermeerse Rijweg;
    - In het oosten: Golfpark Westerpark;
    - In het zuiden: Rijksweg A12;
    - In het westen: Roeleveenseweg.

Afbeelding 2.3: Ruimtelijke structuur Roeleveen

Functionele structuur

Het huidige grondgebruik is van noord naar zuid bekeken voornamelijk agrarisch, groen, water, natuur en sport (Golfpark Westerpark Zoetermeer). Bewoning in het gebied is beperkt aanwezig. Deze is geconcentreerd in bebouwingslinten langs de Roeleveenseweg aan de rand van de polder. In de polder zelf komt geen bebouwing of bewoning voor. Wel is er een omgevingsvergunning verleend voor de realisatie van een tijdelijk zonnepark.

C. NIEUWE DRIEMANSPOLDER

Ruimtelijke structuur

- Nieuwe Driemanspolder wordt begrensd door:
  - In het noorden: de gemeente Leidschendam-Voorburg;
  - In het oosten: Voorweg-Buiten;
  - In het zuiden: de Leidschendamseweg (N469);
  - In het westen: de woonwijk Leidschenveen (Den Haag).
- Nieuwe Driemanspolder is een voormalige droogmakerij die de afgelopen jaren is getransformeerd van een overwegend agrarisch gebied naar een gebied voor waterbergingsfunctie en natuur- en recreatiefunctie.
- Het gebied is zodanig ingericht dat herkenbaarheid als droogmakerij is behouden. Dit uit zich in het behoud van de volgende ruimtelijke structuren:
  - Aan de oostzijde de Voorwegwetering met de omliggende dijk van de Voorweg, en landscheiding;
  - De relatieve openheid en doorzichten in het bebouwingslint langs de Voorweg;
  - In het centrale deel de positionering van langwerpige (schier)eilanden, als ook in het water, het padenverloop en het ontwerp van de boselementen met zichtlijnen;
  - Aan de westzijde de oude landscheiding bij Leidschenveen.

Afbeelding 2.4: Ruimtelijke structuur Nieuwe Driemanspolder

Functionele structuur

- De hoofdfunctie van Nieuwe Driemanspolder is waterbergingsgebied aangevuld met verschillende vormen van dag- en verblijfsrecreatie. In hoofdzaak wordt het gebied gebruikt voor extensieve dagrecreatie zoals fietsen, skaten en wandelen.
- In het zuiden van het deelgebied is een camping aanwezig. Ten zuidwesten hiervan ligt een voedselbos.

D. VOORWEG-BUITEN

Ruimtelijke structuur

- Voorweg-Buiten is een historisch lint en heeft als centrale assen de Voorweg en de Voorwegwetering. Voorweg-Buiten wordt begrensd door:
    - in het noorden: het Buytenpark;
    - in het oosten: de wijk Meerzicht;
    - in het zuiden: de Nieuwe Driemanspolder;
    - in het westen: de gemeente Leidschendam-Voorburg.
- De Voorweg is een veendijk die als gevolg van afgravingen en inklinking van de polder hoger ligt ten opzichte van het omringende land. Hierdoor tekent de Voorweg zich duidelijk in het landschap af.
- De bebouwing is over het algemeen op de weg georiënteerd, met de entrees aan de voorzijde of aan de zijkant. De boerderijen zijn vrijwel altijd dwars op de weg gebouwd, de rijtjes (arbeiders)woningen in de parallelrichting.

Afbeelding 2.5: Ruimtelijke structuur Voorweg-Buiten

Functionele structuur

- Voorweg-Buiten kenmerkt zich door een grote diversiteit aan functies en is dus niet uitsluitend een woonlint. Langs de Voorweg is de oorspronkelijke agrarische functie vrijwel verdwenen onder andere als gevolg van de realisatie van de Nieuwe Driemanspolder.
- In het deelgebied zijn bedrijven, zoals een botenhandel en een groothandel in hout, aanwezig. Naast bedrijven komen verspreid ook diverse andere functies voor. Het gaat om een tuincentrum, horeca, een manege, maatschappelijke voorzieningen, voorzieningen op het gebied van cultuur en ontspanning en recreatieve voorzieningen.
- De woningen zijn voor het grootste deel langs de Voorweg zelf gesitueerd. Deze zijn in diverse periodes gebouwd en velen ervan bestonden al voordat andere wijken van Zoetermeer zijn gebouwd.
- Het deelgebied heeft ook een groen- en natuurfunctie. Langs de gehele Voorweg staan redelijk veel bomen. Grote boomgroepen komen voornamelijk voor langs de noordelijke rand.

E. BUYTENPARK

Ruimtelijke structuur

- Het Buytenpark wordt begrensd door:
  - In het noorden: de Meerpolder;
  - In het oosten: de woonwijk Buytenwegh;
  - In het zuiden: de Amerikaweg;
  - In het westen: de bebouwing aan de Voorweg en de Nieuwe Driemanspolder;
- Het Buytenpark ligt in het Groene Hart. Op het noordwestelijke deel van het park na, is de polderstructuur door de aanleg van de puinstort, de sportvelden en de begraafplaats niet meer aanwezig. De heuvels en het begrazingsgebied zijn a-typisch voor deze omgeving.
- De ruimtelijke structuur van dit deelgebied wordt bepaald door een driedeling in de opzet van het park: het vlakkere deel van het park aan de zuidoostzijde, het heuvellandschap aan de noordwestzijde en de polder in de noordwestelijke hoek van het deelgebied.
- Het Buytenpark wordt ontsloten door de Buytenparklaan vanaf de Amerikaweg. Daarnaast is de Achterweg de ontsluiting van de scoutingvereniging en de volkstuinen. Deze is bereikbaar via de Amerikaweg en de Voorweg.

Afbeelding 2.6: Ruimtelijke structuur Buytenpark

Functionele structuur

- De polder in het noordwesten van het deelgebied bestaat uit weilanden die als grasland gebruikt worden. Daarnaast is er een volkstuinvereniging aanwezig.
- Het heuvellandschap heeft een natuurfunctie en is grotendeels bedekt met ruige vegetatie. Het gebied wordt begraasd door koeien, paarden en schapen. Binnen het heuvellandschap ligt een stelsel van wandel- en fietspaden voor de extensieve recreatie en een mountainbike parcours.
- Het zuidoostelijke vlakkere deel van het park wordt intensiever gebruikt voor met name sport, recreatie en maatschappelijke functies. De oostelijke rand van dit deel is het wijkpark van de woonwijk Buytenwegh. Aangrenzend liggen enerzijds de begraafplaats en anderzijds de sportvelden van verschillende verenigingen. Anderzijds ligt in dit deel van het gebied een klimhal. Op de overloop van het vlakkere deel naar het heuvellandschap ligt het indoorskicomplex SnowWorld.
- Aan de Achterweg (buiten het park) is een verenigingsgebouw met bijbehorend terrein van de scouting gevestigd. Hiernaast ligt een volkstuincomplex.

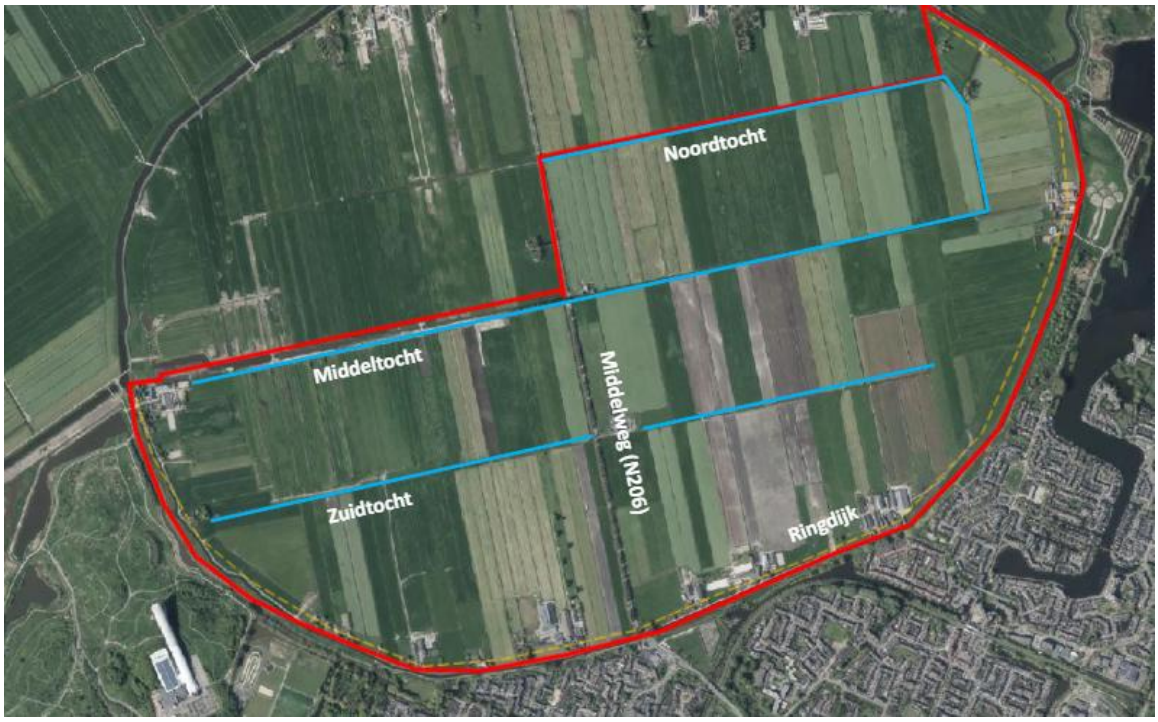
F. MEERPOLDER

Ruimtelijke structuur

Dit deelgebied betreft het zuidelijke gedeelte van de Meerpolder en wordt begrensd door:

- In het noorden: het gedeelte van de Meerpolder op het grondgebied van de gemeente Leidschendam-Voorburg;
- In het oosten: de Zoetermeerse Plas en het recreatiegebied Noord Aa;
- In het zuiden: de woonwijk Buytenwegh en De Leyens;
- In het westen: het Buytenpark.

De Middelweg (N206) deelt het polderoppervlak in tweeën en vormt de verbinding tussen Zoetermeer en Stompwijk/Leiden. Haaks op de Middelweg staan drie tochten die over de gehele breedte van de polder zijn gegraven: de Noord-, de Middel- en de Zuidtocht. De polder is in een strak patroon verkaveld: smalle graslandpercelen die noord-zuid zijn georiënteerd (haaks op de dijk). Er omheen ligt een ringsloot die tussen kaden is geklemd, op een hoogte van 3 m boven de polder. De boerderijen bevinden zich aan de noord- en de zuidzijde en liggen tegen de ringdijk aan. Het woongedeelte ligt aan de dijkzijde, de achterzijde bestaat uit bedrijfsruimten en stallen.

Afbeelding 2.7: Ruimtelijke structuur Meerpolder

<u>Functionele structuur</u>

- In de Meerpolder zijn voornamelijk grondgebonden veehouderijen aanwezig. De grondgebonden veehouderij is het houden van melk- en ander vee op open grond. Dit beperkt zich niet tot de melkrundveehouderij, ook (bijvoorbeeld) een paardenfokkerij maakt hier deel van uit.
- In de Meerpolder zijn enkele niet-agrarische bedrijven aanwezig waaronder een loonwerkbedrijf en een sierviskwekerij.
- Overige niet-agrarische bedrijvigheid vindt plaats als nevenactiviteit, behorende bij het agrarisch bedrijf, zoals enkele caravanstallingen, niet-agrarische opslag en ondergeschikte horeca.
- Verspreid over de Meerpolder komen woningen voor die niet tot een agrarisch- of ander soort bedrijf behoren. Enkele hiervan zijn voormalige bedrijfswoningen. De meeste burgerwoningen komen, net als de agrarische bedrijven voor aan de rand van de polder.
- Aan de westkant van de Meerpolder ligt een weidevogel-/ waterbergingsgebied. In dit gebied kan het waterpeil separaat geregeld worden, waardoor het aantrekkelijk gemaakt is voor weidevogels. Tevens kan gebied volgepompt worden bij hevige regenval, om wateroverlast in de rest van het westelijke deel van de polder te voorkomen of te beperken.

G. NOORDELIJK PLASSENGEBIED

Ruimtelijke structuur

- Dit deelgebied wordt begrensd door:
    - In het noorden, oosten en westen: verschillende polders of droogmakerijen, te weten de Zoetermeerse Meerpolder, de Drooggemaakte Geer- en Kleine Blankaardpolder, de Gelderwoudse Polder, Polder De Noordplas en de Palensteinse Polder;
    - In het zuiden: de (woon)bebouwing van Zoetermeer.
- Het Noordelijk Plassengebied is een dagrecreatiegebied, bekend onder de naam Noord Aa. Centraal in het gebied liggen drie plassen, de grotere Zoetermeerse plas en de kleinere Noordhovense plas en Benthuizerplas. Daar omheen liggen bossen, met onder andere wilgen, populieren, essen, rietland en meidoornhagen, afgewisseld met open weides. Aan de noordkant van de Zoetermeerse plas ligt een zandstrand.
- Aan de zuidwestzijde van de Zoetermeersplas ligt de bebouwing verscholen achter het park Het Lange Land. De bebouwing van Noordhove ligt daarentegen direct aan de open Noordhovense Plas en Benthuizer Plas. De Aziëweg vormt de belangrijkste verbindingsweg van het gebied en ligt ten oosten van de Zoetermeerse Plas. De Broekwegkade ligt aan de westzijde van de Zoetermeerse Plas en is uitsluitend bedoeld voor bestemmingsverkeer en langzaam verkeer.

Afbeelding 2.8: Ruimtelijke structuur Noordelijk Plassengebied

Functionele structuur

Recreatie

- De belangrijkste functie in het Noordelijk Plassengebied betreft recreatie. Het Noordelijk Plassengebied wordt zowel door recreatieverenigingen als door individuele recreanten gebruikt.
- Aan de noordoever van de Zoetermeerse Plas ligt, gericht op het zuiden, een langgerekt strand. Dit strand is functioneel gezien, van west naar oost, opgedeeld in drie delen: een algemeen strand, een gedeelte waar naakt recreatie is toegestaan en een kinderstrand. Ook zijn er diverse ligweiden rond de Zoetermeerse plas. Het grootste deel bevindt zich direct achter het strand, maar ook op Het Lange Land zijn ligweiden aanwezig. Ter weerszijden van het strand en ligweiden liggen 2 horecabedrijven.
- Aan de zuidoever van de Zoetermeerse Plas ligt Het Lange land. Het is een wijkpark van de wijk De Leyens en de thuisplaats van een aantal verenigingen, een reddingsbrigade en 2 horecabedrijven.

Natuur

- Met name de noordelijke en westelijk rand van het deelgebied zijn van groot belang voor de natuur. Het deelgebied ligt in zowel de groen-blauwe verbinding van de bosverbinding Duivervoorde-Bentwoud, die de landgoederenzone verbindt met het Bentwoud, als aan de Groen Blauwe Slinger die met groen en water midden-Delfland met het Groene Hart verbindt.

Water

- Water speelt een prominente rol in het Plassengebied. Daarnaast zijn de Zoetermeerse Plas, de Noordhovenseplas en de Benthuizerplas een essentieel onderdeel van het Zoetermeerse Waterstysteem. De plassen zijn de belangrijkste waterbuffer van Zoetermeer.

Overige functies

- In het deelgebied zijn meerdere woningen aanwezig. Dit betreffen zowel burgerwoningen als bedrijfswoningen. Overige functies betreffen een paardenpension en agrarisch bedrijf.

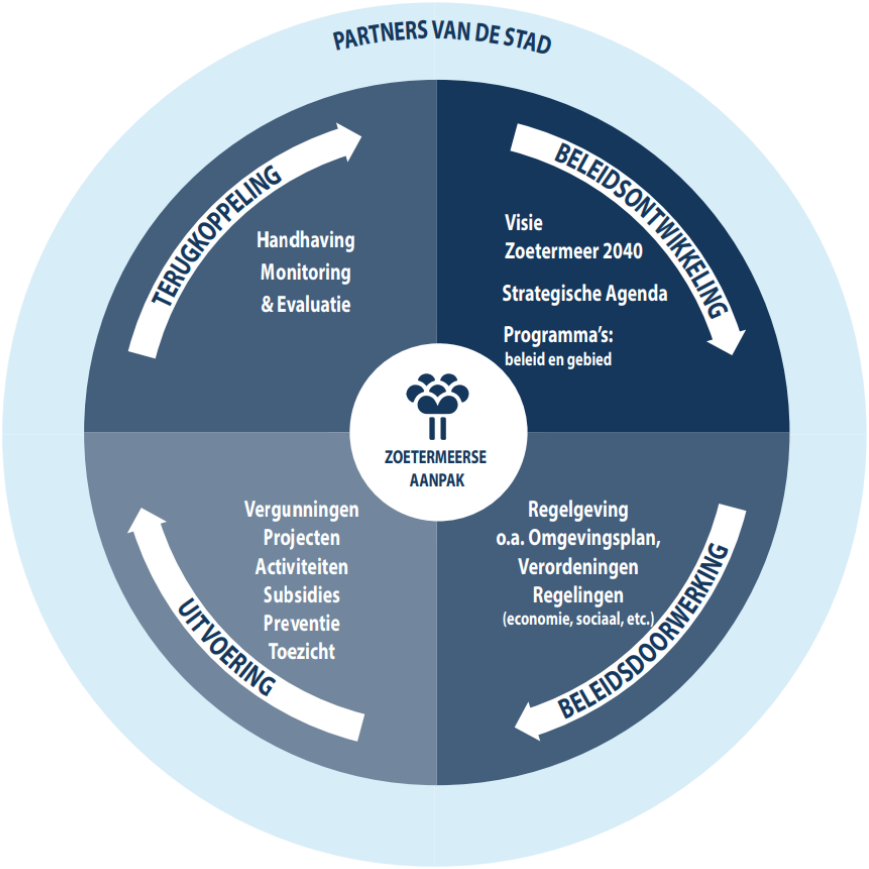
2.2 AMBITIES OP HOOFDLIJNEN

De ambities voor Zoetermeer zijn op hoofdlijnen vastgelegd in de Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer. Deel II van de omgevingsvisie (Ruimtelijke Strategie Zoetermeer 2040) is vastgesteld op 28 oktober 2025. De lange termijndoelen en ambities uit de omgevingsvisie moeten uitgewerkt worden naar beleidsregels; dit gebeurt in de omgevingsprogramma's. Waar dat nodig is voor het regelen van de uitvoering, wordt dit weer verder doorvertaald naar concrete, uitvoerbare en juridisch bindende regels in het omgevingsplan.

Dit proces vraagt om een heldere beleidscyclus waarbij ambities worden omgezet in meetbare doelen, waarna de specifieke regels in het omgevingsplan worden geformuleerd en gepubliceerd conform de Omgevingswet.

De Zoetermeerse aanpak voor de doorwerking van Zoetermeer 2040 naar de praktijk gaat uit van de beleidscyclus met vier kwadranten:

1. Beleidsontwikkeling: wat zijn de opgaven voor de toekomst van de stad en hoe gaan we deze uitwerken?
2. Beleidsdoorwerking: wat zijn de gemeentelijke uitvoeringskaders?
3. Uitvoering: binnen de kaders realiseren we via projecten, acties en initiatieven het toekomstbeeld.
4. Terugkoppeling: omkijken, leren en aanscherpen.

Afbeelding 2.9: De beleidscyclus

Voor de uitvoering van de omgevingsvisie is een uitvoeringsparagraaf opgesteld. Hierin staat hoe het beleid in de omgevingsvisie uitgewerkt gaat worden. Na uitwerking van dit beleid vindt indien nodig een vertaalslag plaats naar regelgeving in het omgevingsplan. In de eerste fase is nog geen sprake van concrete uitwerking van dit beleid. Wel worden de ambities en uitgangspunten uit de Omgevingsvisie Zoetermeer 2040 per deelthema beschreven.

3 INSTRUCTIEREGELS RIJK EN PROVINCIE

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op relevante instructieregels van het Rijk en van de provincie, alleen voor zover dit speelt voor het omgevingsplan.

3.1 INSTRUCTIEREGELS RIJK

In het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) heeft het Rijk vastgelegd welke kwaliteitseisen gelden voor de fysieke leefomgeving. In het Bkl staan regels over omgevingswaarden, instructieregels, beoordelingsregels en regels voor monitoring. In hoofdstuk 5 van het Bkl zijn de instructieregels opgenomen die in acht moeten worden genomen bij het opstellen en wijzigen van het omgevingsplan. Deze instructieregels kunnen worden opgevat als de minimale vereisten waaraan een omgevingsplan in het kader van de evenwichtige toedeling van functies aan locaties moet voldoen.

In het navolgende overzicht zijn de instructieregels van het Rijk uit het Bkl weergegeven waar rekening mee is gehouden in het 'Wijzigingsbesluit Omgevingsplan gemeente Zoetermeer: eerste fase'.

Bkl	**Inhoud instructieregel**	**Doorwerking in omgevingsplan**
§5.1.1	Algemene bepalingen waaronder de Dienstenrichtlijn	Het omgevingsplan legt geen beperkingen op met betrekking tot de Dienstenrichtlijn. Met de wijziging van het Omgevingsplan blijven (legale) dienstverlenende activiteiten die in de bestaande situatie worden uitgevoerd mogelijk.
§5.1.2	Waarborgen van veiligheid	Nog geen onderdeel van de eerste fase.
§5.1.3	Beschermen van waterbelangen	Het wijzigingsgebied bevindt zich niet binnen een primaire waterkering, het kustfundament of grote rivierengebied. Deze instructieregels zijn daarom niet van toepassing op het omgevingsplan.
§5.1.4	Beschermen van gezondheid en milieu waaronder instructieregels voor de kwaliteit van de buitenlucht, trillingen, geluid en geur en bodemkwaliteit	In het omgevingsplan zijn regels opgenomen voor het toelaten van een bouwactiviteit op een bodemgevoelige locatie.
§5.1.5	Beschermen van landschappelijke of stedenbouwkundige waarden en cultureel erfgoed waaronder de ladder voor duurzame verstedelijking	Landschappelijke, stedenbouwkundige waarden en cultureel erfgoed zijn beschermd via beleidsarme omzetting het bestaande regels. De ladder voor duurzame verstedelijking is verderop in deze paragraaf opgenomen.
§5.1.6	Het behoud van ruimte voor toekomstige functies voor autowegen, buisleidingen, natuur- en recreatiegebieden	Autowegen, buisleidingen, natuur- en recreatiegebieden zijn in dit omgevingsplan aangewezen.
§5.1.7	Het behoeden van de staat en werking van infrastructuur of voorzieningen voor nadelige gevolgen van activiteiten, waaronder landsverdediging en	In lijn met artikel 5.161b. (behoud landelijke fiets- en wandelroutes) is in het omgevingsplan een omgevingsvergunningplicht opgenomen voor activiteiten die mogelijk de langeafstand

	nationale veiligheid, elektriciteitsvoorziening, rijksvaarwegen en luchtvaart, fiets- en wandelroutes, aanwijzing van woningbouwcategorieën § 5.1.7.6. Landelijke fiets- en wandelroutes	fietsroute LF4 Midden- Nederland en de landelijke wandelroute streekpad 12 Groene Hartpad kunnen aanpassen of onderbreken.
§5.1.7	Het behoeden van de staat en werking van infrastructuur of voorzieningen voor nadelige gevolgen van activiteiten, waaronder landsverdediging en nationale veiligheid, elektriciteitsvoorziening, rijksvaarwegen en luchtvaart, fiets- en wandelroutes, aanwijzing van woningbouwcategorieën § 5.1.7.7. Hyperscale datacentra	In lijn met artikel 5.161bb en bc. is in het omgevingsplan een verbod opgenomen gronden te gebruiken voor een hyperscale datacentrum.
§5.1.8	Het bevorderen van de toegankelijkheid van de openbare buitenruimte voor personen	In het omgevingsplan is het bevorderen van de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor personen als oogmerk opgenomen. Daarnaast is een zorgplicht voor toegankelijkheid opgenomen voor activiteiten die de openbare buitenruimte wijzigen, zoals het herinrichten van de openbare buitenruimte.
Afd. 5.2, art. 5.164	Uitoefening van taken voor de fysieke leefomgeving, lokale spoorwegen binnen vervoerregio's	In het omgevingsplan is een beperkingengebied lokale spoorwegen binnen de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) aangewezen.
Afd. 5.2, art. 5.165a en 5.165b	Uitoefening van taken voor de fysieke leefomgeving, bebouwingscontouren jacht en houtkap	In het omgevingsplan zijn de bebouwingscontouren jacht en houtkap aangewezen.

Deze regels gelden voor (locaties verspreid over) heel Zoetermeer.

Ladder voor duurzame verstedelijking

De Ladder voor duurzame verstedelijking heeft tot doel zorgvuldig ruimtegebruik te bevorderen en leegstand te voorkomen. Het stimuleert het benutten van bestaande ruimte voordat er nieuwe gebieden worden ontwikkeld. Hierdoor wordt duurzame verstedelijking gestimuleerd en wordt de leefomgeving in Nederland op een verantwoorde manier ontwikkeld.

In artikel 5.129g van het Bkl is bepaald dat een Omgevingsplan, wanneer het voorziet in een nieuwe stedelijke ontwikkeling, rekening moet houden met twee aspecten:

- de behoefte aan deze stedelijke ontwikkeling, en
- de mogelijkheden om binnen het bestaande stedelijk gebied of binnen het stedelijk groen aan de rand daarvan in deze behoefte te voorzien, wanneer de ontwikkeling buiten het stedelijk gebied of in het stedelijk groen aan de rand van de bebouwing is gepland.

De ladder van duurzame verstedelijking is niet van toepassing indien:

- op grond van het omgevingsplan een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit is vereist; en
- er nog geen toepassing aan gegeven is.

De ladder van duurzame verstedelijking hoeft niet verankerd te worden in het omgevingsplan aangezien deze eerste wijziging beleidsarm is en niet voorziet in nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Enkel op een aantal plekken wordt onbenutte plancapaciteit uit oude bestemmingsplannen opnieuw opgenomen. De instructieregel is pas van toepassing indien een activiteit voorziet in een nieuwe stedelijke ontwikkeling, zoals bedoeld in artikel 5.129g van het Bkl en hiervoor een omgevingsvergunning of wijzing omgevingsplan noodzakelijk is. Dat is hier dus niet aan de orde.

3.2 INSTRUCTIEREGELS PROVINCIE ZUID-HOLLAND

De provincie kan in de omgevingsverordening instructieregels opnemen. Dat staat in paragraaf 2.5.1 van de Omgevingswet. Het doel van instructieregels is dat wordt voldaan aan omgevingswaarden of dat andere doelstellingen van de provincie voor de fysieke leefomgeving worden bereikt (artikel 2.22 Omgevingswet). Instructieregels kunnen betrekking hebben op de inhoud van een gemeentelijk omgevingsplan.

Het Omgevingsbeleid van provincie Zuid-Holland bestaat uit de Omgevingsvisie, het Omgevingsprogramma en de Omgevingsverordening. Dit Omgevingsbeleid omvat al het provinciale beleid voor de fysieke leefomgeving. Hiermee wil de provincie sturing geven aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit.

- In de Omgevingsvisie van provincie Zuid-Holland worden de provinciale ambities, beleidsdoelen en beleidskeuzes beschreven. De omgevingsvisie is het document waarin provincie de hoofdzaken van het te voeren integrale beleid voor de fysieke leefomgeving opneemt. De omgevingsvisie bevat dus het strategische, integrale langetermijnbeleid voor de fysieke leefomgeving.
- Omgevingsprogramma's zijn bedoeld voor de verdere beleidsuitwerking en de uitwerking van de concrete maatregelen om doelstellingen voor de fysieke leefomgeving te bereiken. Ze bevatten het uitvoeringsgerichte, (multi)sectorale of gebiedsgerichte beleid. Ze kunnen strategische beleidselementen bevatten, maar bevatten vooral niet-strategisch beleid.
- In de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV) zijn de regels over de fysieke leefomgeving van de provincie opgenomen. In de verordening staat aangegeven wat wel en niet is toegestaan: mag bijvoorbeeld op een bepaalde locatie een bedrijf worden uitgebreid of kan dat niet vanwege een grondwaterbeschermingsgebied. Ook staan er instructieregels in voor gemeentelijke omgevingsplannen. De ZHOV is in werking vanaf 1 januari 2024, gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De ZHOV is 15 december 2021 vastgesteld door Provinciale Staten. Daarna is de ZHOV enkele keren gewijzigd en aangevuld (ook al voor de inwerkingtreding). Er zijn ook nu nog wijzigingen in procedure.

In Afdeling 7.3 van de ZHOV staan instructieregels voor gemeentelijke omgevingsplannen. In deze eerste wijziging van het omgevingsplan is rekening gehouden met de relevante instructieregels. In onderstaande tabel is per instructieregel de doorwerking in de wijziging van dit omgevingsplan weergegeven. Voor een aantal instructieregels geldt, dat deze nog niet van toepassing zijn, omdat het omgevingsplan hier nog niet in voorziet.

Onderwerp	Inhoud instructieregel	Doorwerking in omgevingsplan
Waterkeringen	Artikel 7.25 (geen belemmeringen voor regionale waterkeringen) 1. In het omgevingsplan worden aan de regionale waterkeringen, bedoeld in artikel 2.13, de functie “regionale waterkering” toegedeeld. 2. In het omgevingsplan worden aan locaties van beperkingengebieden ter bescherming van regionale waterkeringen in beheer bij het waterschap, de functie “beperkingengebied met betrekking tot een waterkering” toegedeeld.	Regionale waterkeringen zijn in de gemeente Zoetermeer aanwezig. Bestaande regionale waterkeringen zijn daarom in overeenstemming met de Legger van het betreffende Hoogheemraadschap in dit omgevingsplan beschermd met behulp van het aanwijzen van een beperkingengebied. In het omgevingsplan is aangegeven voor welke activiteiten een omgevingsvergunningplicht voor een beperkingengebiedactiviteit geldt. Voorbeelden hiervan zijn onder andere het afgraven of egaliseren van gronden of het aanbrengen van diepwortelende beplantingen of bomen. Al deze activiteiten hebben namelijk invloed op de waterkering. De beoordelingsregels houden in dat door de activiteiten het belang van de waterkering niet onevenredig mag worden geschaad. Hiervoor is advies nodig van de waterbeheerder.
Grondwater-kwaliteit	Artikel 7.29 (voorafgaand onderzoek) Artikel 7.33 (omgevingsvergunning bouwen op een grondwatergevoelige locatie) Artikel 7.34 (melding bouwactiviteit)	Geen onderdeel van de eerste fase.
Bodem	Paragraaf 7.3.5.2 Saneren van de bodem ter uitvoering van een bronaanpak	Geen onderdeel van de eerste fase.
	Paragraaf 7.3.5.3 Lozen op of in de bodem	De regels voor lozen op of in de bodem zijn opgenomen in het omgevingsplan en voldoen aan de instructieregels van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening. Ten aanzien van regels over het lozen van afvalwater bij open bodemenergiesystemen is de provincie in de basis bevoegd gezag, maar de gemeente is bevoegd om maatwerkregels op te nemen in het omgevingsplan. De gemeente kan dan handhaven op alleen deze maatwerkregels. In het omgevingsplan zijn hiervoor regels gesteld, omdat bij de aanleg en onderhoud van open bodemenergiesystemen veel afvalwater vrijkomt wat voor overlast kan zorgen als dat niet op een geschikte wijze wordt afgevoerd. Regels over de uitvoering en technische eisen aan een rioolaansluiting zijn overgenomen uit de Bruidsschat en uitgebreid.
	Paragraaf 7.3.5.4 Activiteiten op een locatie met een historische	Nog geen onderdeel van de eerste fase.

	bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar verspreidingsrisico	
	Paragraaf 7.3.5.5 Milieubelastende activiteiten met gevolgen voor watersystemen	Geen onderdeel van de eerste fase.
Klimaat-adaptatie	Artikel 7.41a (risico's van klimaatverandering)	Geen onderdeel van de eerste fase.
Stedelijke ontwikkelingen	Artikel 7.45 (ladder voor duurzame verstedelijking)	Het wijzigingsbesluit is beleidsarm en voorziet daarom niet in nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Het doorlopen van de ladder voor duurzame verstedelijking is daarom niet aan de orde.
Wonen	Artikel 7.47a (voldoende sociale huurwoningen) Artikel 7.47b (voldoende betaalbare woningbouw)	Gemeente Zoetermeer heeft de 'Beleidsregel betaalbare woningen bouwen en behouden' in 2026 vastgesteld om te waarborgen dat: - nieuw te bouwen betaalbare huur- en koopwoningen zo lang mogelijk financieel bereikbaar blijven voor de juiste doelgroepen; - toegewerkt wordt naar een evenwichtige verdeling van de betaalbare woningvoorraad in het huur- en koopsegment in de verschillende wijken van de stad; - het voor ontwikkelende partijen duidelijk is welke eisen er verbonden zijn aan de nieuwbouw. De beleidsregel is vertaald naar regels in het omgevingsplan. Deze beleidsregel sluit aan bij de instructieregels voor voldoende sociale huurwoningen en voldoende betaalbare woningbouw.
Detailhandel	Artikel 7.48 (detailhandel) 1. Een omgevingsplan voorziet alleen in detailhandel in gebieden: a. binnen of aansluitend aan een bestaande winkelconcentratie in de centra van steden, dorpen en wijken; b. binnen een nieuwe wijkgebonden winkelconcentratie in een nieuwe woonwijk; c. binnen een nieuwe goed bereikbare en centraal gelegen winkelconcentratie als gevolg van heralocatie. 2. De detailhandel, bedoeld in het eerste lid, voldoet aan de volgende eisen:	In het omgevingsplan is in de eerste fase nog geen omgevingsvergunningplicht opgenomen voor het toevoegen van 2000 m2 bvo of meer aan winkelruimte in een bestaand winkelgebied.

	a. de ontwikkeling is in overeenstemming met het in bijlage IX, onder c, beschreven ontwikkelingsperspectief voor de daarin opgenomen te consolideren centra, te herpositioneren centra, te optimaliseren centra en de overige centra; b. aangetoond is dat als gevolg van de ontwikkeling het woon- en leefklimaat niet onevenredig wordt aangetast en geen onaanvaardbare leegstand ontstaat; c. voor zover de ontwikkeling een omvang heeft van meer dan 4.000 m^2 bruto-vloeroppervlakte in de binnensteden van Rotterdam en Den Haag of 2.000 m^2 bruto-vloeroppervlakte in de andere centra, is ook met het oog op de eisen onder a en b, advies gevraagd aan de adviescommissie detailhandel Zuid-Holland	
Kantoren	Artikel 7.51 (kantoren)	Deze regels gelden voor nieuwe kantoorontwikkelingen. Het wijzigingsbesluit is beleidsarm en voorziet niet in nieuwe kantoorontwikkelingen.
Bedrijven	Artikel 7.52 (bedrijven) 1 Een omgevingsplan dat betrekking heeft op een bedrijventerrein laat bedrijven toe met de grootst mogelijke gebruiksruimte voor geluid en geur per bedrijf, vastgelegd in een hoogst mogelijke geluidruimte zone en geurruimte zone of vergelijkbare milieuzonering, passend bij de omgeving van het bedrijventerrein, waarbij rekening wordt gehouden met toekomstige ontwikkelingen die zijn opgenomen in een onherroepelijk omgevingsplan of ontwikkelingen als bedoeld in artikel 7.47.	Geen onderdeel van eerste fase.
Agrarische bedrijven	Artikel 7.59 (agrarische bedrijven) 1 Een omgevingsplan voor agrarisch gebied neemt de volgende voorwaarden in acht: k. het vestigen of uitbreiden van een geitenhouderij wordt uitgesloten als	In het omgevingsplan zijn geitenhouderijen specifiek uitgesloten als gebruiksactiviteit.

	hoofdtak en als neventak, evenals uitbreiding of ingebruikname van bebouwing ten behoeve van een bestaande geitenhouderij, tenzij het aantal geiten niet toeneemt.	
Molenbiotoop	Artikel 7.72 (bescherming molenbiotoop)	In Zoetermeer bevindt zich een molenbiotoop van Molen De Hoop. Deze ligt niet binnen de eerste fase van het omgevingsplan.
Provinciaal hoofdfiets-netwerk	Artikel 7.79b (behoud en verbetering hoofdfietsnetwerk en lange afstand wandelpaden) Een omgevingsplan dat voorziet in een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling houdt rekening met het belang van de instandhouding en zo mogelijk de verbetering van het hoofdfietsnetwerk en de lange afstand wandelpaden.	Het Omgevingsplan bevat een omgevingsvergunningplicht voor activiteiten die mogelijk het provinciaal hoofdfietsroutenetwerk kunnen aanpassen of onderbreken.
Drinkwater	Artikel 7.81 (beschermingszone drinkwatervoorziening) 1 Een omgevingsplan waarin een leiding, behorend tot de vitale infrastructuur openbare drinkwatervoorziening, bedoeld in artikel 7.80, aanwezig is, wijst een zone van minimaal 5 m aan weerszijden van de leiding aan als beschermingszone drinkwatervoorziening. 2 Het omgevingsplan laat nieuwe ontwikkelingen binnen de beschermingszone drinkwatervoorziening slechts toe voor zover bij de verwezenlijking daarvan geen belemmeringen kunnen ontstaan voor het functioneren, het onderhoud en de veiligheid van de drinkwatervoorziening. 3 Voor de beoordeling of sprake is van belemmeringen als bedoeld in het tweede lid, wordt tijdig advies gevraagd aan het drinkwaterbedrijf dat beheerder is van de leiding.	De bestaande drinkwaterleidingen zijn in het omgevingsplan beschermd door middel van een beperkingengebied. In het omgevingsplan is gekozen om een omgevingsvergunningplicht op te nemen voor activiteiten binnen het beperkingengebied. De beoordelingsregels houden in dat door de activiteiten het belang van de ondergrondse watertransportleiding niet onevenredig mag worden geschaad en dat daarover door de gemeente advies wordt ingewonnen bij de leidingbeheerder.

4 OMGEVINGSKWALITEIT

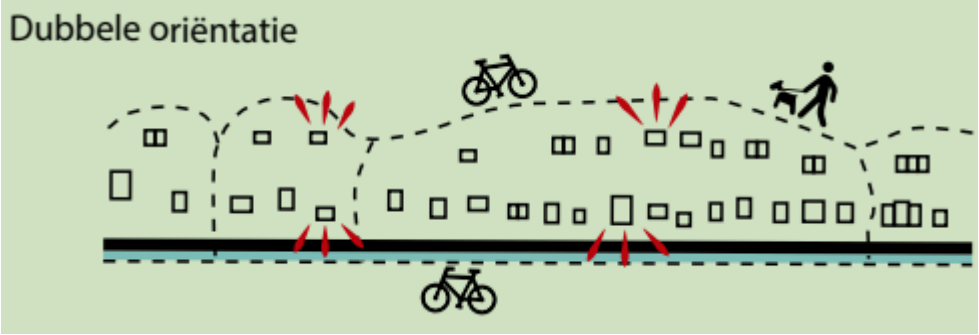
4.1 STEDENBOUWKUNDIGE WAARDEN

4.1.1 BELEID EN REGELGEVING STEDENBOUWKUNDIGE WAARDEN

Stedenbouwkundig beleid in Beeldkwaliteitsplan Voorweg – buiten

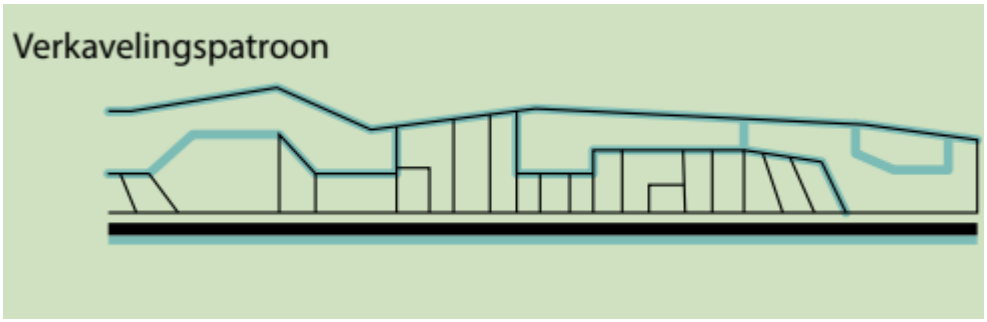
Algemene stedenbouwkundige kenmerken van het lint Voorweg:

- In het buitengebied vervult het landschap een belangrijke recreatieve functie, waarbij (nieuwe) recreatieve mogelijkheden zorgen voor een dubbele oriëntatie op de oude linten. Er is daardoor sprake van benadering van het lint vanaf de dijk, langs de wetering, maar ook vanuit het omringende landschap. De bouwwerken aan deze zijde van de oude linten dienen ook zorgvuldig te worden vormgegeven, in verband met het zicht op de tweede 'pronkzijde'.

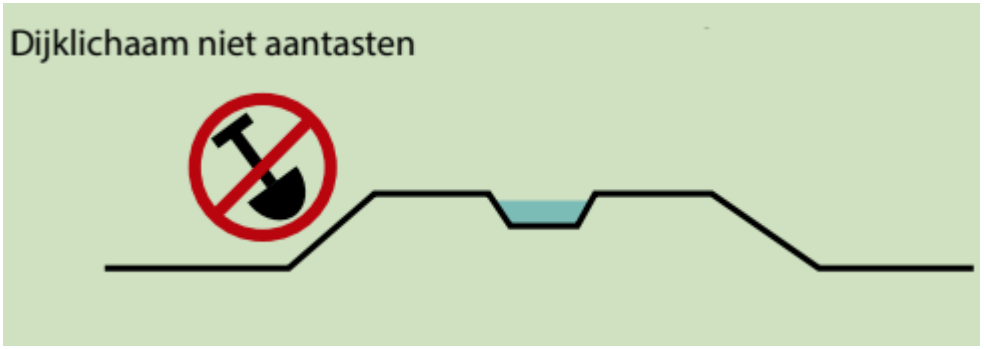
Afbeelding 4.1: dubbele oriëntatie Voorweg

- Het oorspronkelijke verkavelingspatroon blijft behouden en wordt waar mogelijk versterkt. Oorspronkelijke watergangen, langgerekte percelen, vaak haaks op de wetering, soms met een hoekverdraaiing zijn hierbij kenmerkend. Nieuw ontwikkelingen dienen dit te benadrukken.

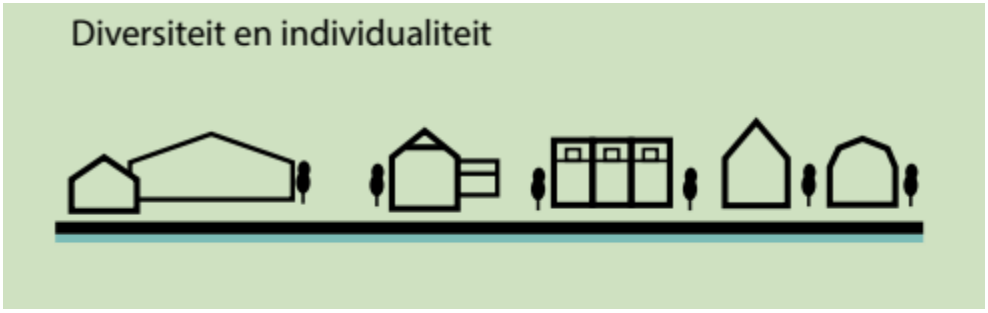
Afbeelding 4.2: Verkavelingspatroon linten

- De linten kenmerken zich door de aanwezigheid van het dijklichaam met wetering. De hogere ligging van de dijk en wetering is herkenbaar in het landschap. Het bestaande hoogteverschil dient behouden te blijven en mag niet afgegraven of aangevuld worden. Verder weg van de dijk liggen de gronden lager.

Afbeelding 4.3: Dijklichaam met wetering bij de linten

- De linten worden gekenmerkt door een grote diversiteit en individualiteit in bebouwing. Boerenerven, tuinderswoningen, korte rijen arbeiderswoningen (maximaal 4 woningen), vrijstaande woningen en (agrarische) bedrijfsgebouwen zorgen voor een aantrekkelijke afwisseling. Seriematigheid en herhaling van dezelfde gebouwen komt niet voor (met uitzondering van de voor de linten karakteristieke korte rijen arbeiderswoningen – lange rijtjes evenwijdig aan de dijk passen niet in het ruimtelijke beeld).

Afbeelding 4.4: de linten kennen een grote diversiteit en individualiteit in bebouwing

- De linten kennen een grote variatie aan functies met bijbehorende variatie op de karakteristiek van het op het gebied afgestemde volume. Grote woningen worden afgewisseld met kleine wooneenheden. Ook is in het buitengebied nog grote bedrijvigheid aanwezig, terwijl ook kleinschalige bedrijvigheid, horeca en recreatieve functies en kleinschalige kantoorfuncties passen in het gevarieerde beeld langs het lint.

Afbeelding 4.5: de linten kennen een grote variatie aan functies

Specifieke stedenbouwkundige kenmerken van het lint Voorweg-Buiten:

Afbeelding 4.6: stedenbouwkundige kenmerken van het lint Voorweg-Buiten

- In het lint is een afwisseling aanwezig tussen bebouwingsclusters en het open landschap. Grote delen zijn onbebouwd.
- Langs het lint zijn veel (voormalige agrarische) boerderijen en erven te zien.
- Bebouwingsclusters worden omgeven door bomenrijen.
- De bebouwing presenteert zich bovenaan de dijk, inclusief de voortuinen.
- Verre doorzichten over het achterliggende landschap en recreatiegebieden zijn aanwezig voorbij de ‘grens’ van het lint.
- Water, in de vorm van sloten en bredere watergangen, markeren de achtergrens van het lint.
- Beplanting beperkt zich tot de directe nabijheid van de bebouwingsclusters en direct langs het lint (meidoornhagen).
- Privéruimten en –zones en erfafscheidingen beperken zich tot de directe nabijheid van woningen.
- Langs het lint zijn enkele grotere, niet agrarische bedrijfspercelen en horeca aanwezig.
- De oorspronkelijke lineaire structuur van het lint en de wetering wordt in stand gehouden.
- Door de Nieuwe Driemanspolder ten zuiden van Voorweg- Buiten is sprake van een dubbele oriëntatie op het lint.

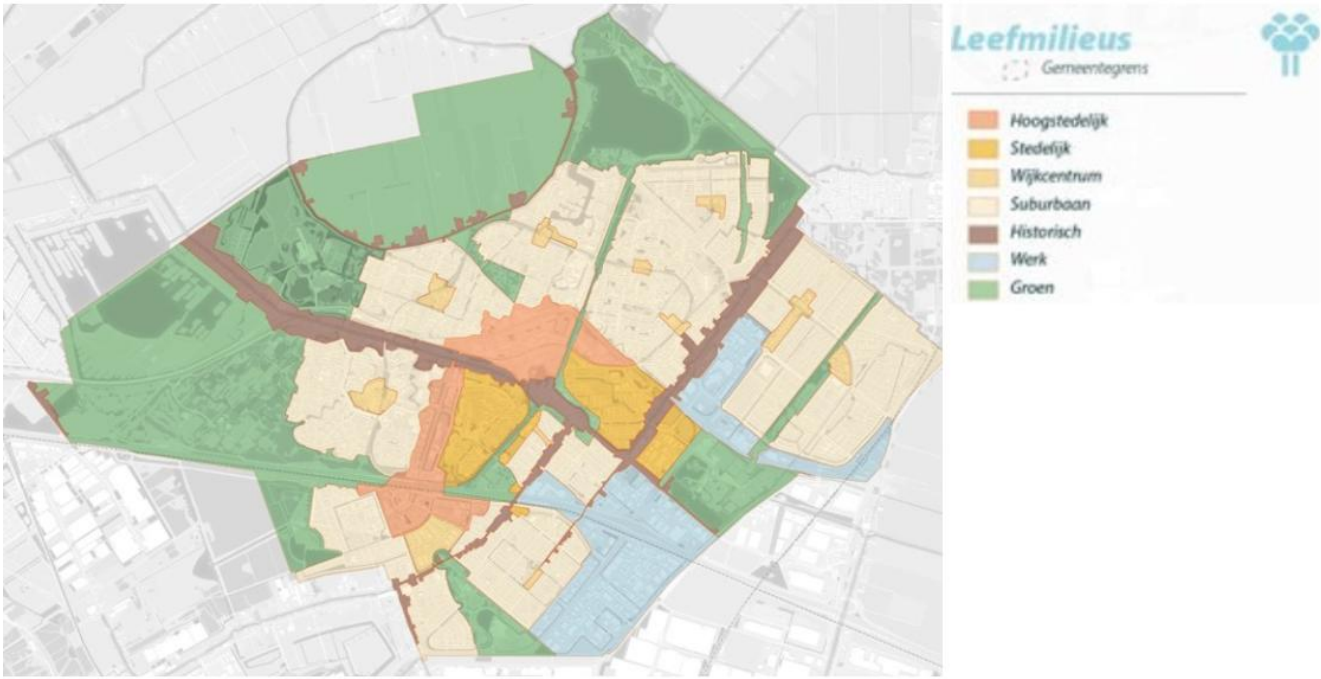
Stedenbouwkundig beleid in Beeldkwaliteitsplan SnowWorld

- De constructie die het gebouw met de hoogste skihelling ondersteunt, wordt niet dichtgezet. Door de constructie heen moet zicht blijven op de lucht.
- De constructie van het gebouw met de hoogste skihelling is omgeven door struweel en is zowel fysiek als visueel niet toegankelijk voor publiek.
- De kop van het gebouw met de hoogste skihelling en de bijbehorende trap zijn blikvangers en zijn daarom niet als blinde gevel of noodtrap vormgegeven.
- Ook vanaf de parkeerplaats is een visuele afscheiding gemaakt die vanaf de parkeerplaats het zicht op de opslag en op de donkere ruimte onder de baan beperkt. Zo ontstaat een minder rommelig beeld, vooral op de parkeerplaats naast de hoogste skibaan.

Stedenbouwkundig beleid Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer

In de omgevingsvisie zijn de ruimtelijke strategische keuzes voor de stad als geheel beschreven en is een uitwerking op gebiedsniveau beschreven. Deze gebieden zijn te omschrijven als leefmilieus. Elk leefmilieu heeft een eigen identiteit, dynamiek en uitstraling. In 2040 zijn in Zoetermeer de volgende leefmilieus te onderscheiden:

- leefmilieu hoogstedelijk
- leefmilieu stedelijk
- leefmilieu wijkcentrum
- leefmilieu suburbaan
- leefmilieu historisch
- leefmilieu werkgebied
- leefmilieu groen

Afbeelding 4.7: Leefmilieus omgevingsvisie gemeente Zoetermeer

In het eerste wijzigingsbesluit van het omgevingsplan zijn hoofdzakelijk de historische en groene leefmilieus aanwezig. Het historische leefmilieu bevindt zich langs de Voorweg, bebouwing Meerpolder en de Roeleveenseweg. Het groene leefmilieu is aangewezen voor Westerpark, Nieuwe Driemanspolder, Buytenpark, Meerpolder en Noordelijk Plassengebied.

Historische leefmilieu
Het leefmilieu historisch weerspiegelt de vroegere geschiedenis van Zoetermeer, met herkenbare stad-landverbindingen en karakteristieke panden waar gewoond en gewerkt kan worden. Kenmerkend is de afwisseling tussen bebouwing en open ruimte, evenals de variatie in functies zoals recreatie, ambachtelijke bedrijvigheid en dierenweides. De bebouwing bestaat meestal uit één laag met een kap. Fietsen is hier de belangrijkste vervoerswijze (met de auto als gast), en parkeren gebeurt vaak op eigen terrein. De omgevingsvisie beschrijft een aantal kenmerken, bijvoorbeeld op het gebied van wonen, economie, voorzieningen, groen-blauw, energie en stedenbouwkundige opzet met bouwhoogten. De toe te laten bouwhoogte in dit leefmilieu is altijd maatwerk.

Groene leefmilieu
Het groene leefmilieu is essentieel voor het behouden van koelte, klimaatadaptatie en biodiversiteit. De groengebieden zijn ecologisch waardevol met een grote recreatieve betekenis, terwijl anderen nadrukkelijker dienen voor sport en vermaak. De omgevingsvisie beschrijft een aantal kenmerken bijvoorbeeld op het gebied van wonen, economie, voorzieningen, groen-blauw, energie en stedenbouwkundige opzet met bouwhoogten. De toe te laten bouwhoogte in dit leefmilieu is altijd maatwerk.

4.1.2 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

Gezien het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen is voor het aspect stedenbouw sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Het stedenbouwkundig beleid uit beeldkwaliteitsplannen in deze paragraaf was al door middel van een doeleindenomschrijving en bouwregels geborgd. Deze borging is één-op-één overgezet naar dit omgevingsplan.

4.2 BEZONNING

Als gevolg van dit omgevingsplan zijn géén negatieve gevolgen op het gebied van bezonning te verwachten. Maximale bouwvolumes, goothoogtes en bouwhoogtes uit de voorheen geldende bestemmingsplannen zijn gerespecteerd en worden niet verruimd.

4.3 WINDHINDER

Als gevolg van dit omgevingsplan zijn géén negatieve gevolgen op het gebied van windhinder te verwachten. De bebouwingsdichtheden en bouwhoogtes uit de voorheen geldende bestemmingsplannen zijn niet verhoogd. Op de locaties waar nog nieuwe bebouwing kan worden opgericht zijn geen hoge gebouwen toegestaan.

4.4 LANDSCHAPPELIJKE WAARDEN EN/OF BESCHERMD STADSGEZICHT

4.4.1 BELEID EN REGELGEVING LANDSCHAPPELIJKE WAARDEN EN/OF BESCHERMD STADSGEZICHT

Roeleveen & Nieuwe Driemanspolder
Op grond van de randvoorwaarden vanuit het cultuurhistorisch kader van de provinciale Cultuurhistorische Hoofdstructuur dient bij de planvorming voor de Nieuwe Driemanspolder rekening te worden gehouden met:

- het behoud van de oude ontginningslinten Stompwijkseweg, Wilsveen, Voorweg en (in beperkte mate) de Roeleveenseweg;
- het behoud van de Molendriegang van Wilsveen en de handhaving van de karakteristieke opstrekkende kavelstructuur en openheid in Potteveen; de aanwijzing van archeologisch waardevolle gebieden tussen de Voorwegwetering, de Limietsloot en het Buytenpark, waar oude kleiwinningsputten (zogenaamde 'Daliegaten') uit de 10^{e} tot 13^{e} eeuw kunnen worden aangetroffen, die zijn aangevuld met onder meer huisvuil uit deze periode.

Voorweg-Buiten
De Voorweg is bij collegebesluit van 21 februari 2006 aangewezen als gemeentelijk beschermd stadsgezicht, omdat de Voorweg het best bewaarde polderlint in Zoetermeer is.

Buytenpark

Een deel van de verlengde Achterweg valt binnen het beschermd stadsgezicht "Voorweg".

Meerpolder
De Meerpolder is tevens bij collegebesluit van 21 februari 2006 aangewezen als gemeentelijk beschermd stadsgezicht door de openheid en de ovale vorm die zich duidelijk aftekent en die herinnert aan het oude veenmeer.

Noordelijke plassengebied
Met name de noordelijke en westelijk rand van het plangebied zijn van groot belang voor de natuur vanwege de positie die ze innemen ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Beleid landschappelijke waarden Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer
De omgevingsvisie geeft aan dat het van groot belang is de omliggende landschappen zo vrij mogelijk te houden van verdere verstedelijking. Ze vormen de groene longen van dit deel van de Randstad en zijn nodig voor recreatie en ontspanning. Maar bovenal zijn ze nodig voor de toekomstige beschikbaarheid van (drink)water, voor klimaatadaptieve opgaven en om de biodiversiteit te verbeteren.

Het creëren van grote zoetwaterbuffers is nodig om de beschikbaarheid van zoetwater te kunnen garanderen en om tegendruk te bieden tegen de verzilting. In regionaal verband zal nagedacht moet worden waar extra waterberging in de landschappen rondom Zoetermeer gevonden kan worden. De Meerpolder, van oudsher een zoetwater meer, kan daar mogelijk een belangrijke rol in vervullen, in combinatie met recreatie en natuurontwikkeling. Het weidevogelgebied aan de westzijde van de Meerpolder is daar een mooi voorbeeld van.

Aan de zuidzijde van Zoetermeer vormen de kassen van het Oostland een behoorlijk hitte-eiland. Zoetermeer zal zich (liefst samen met de buurgemeenten) inzetten voor ruimte voor verkoeling voor het zuidelijk deel van de stad.

Aan de oostzijde van de stad liggen er kansen om een groene recreatieve verbinding vanuit het Van Tuyllpark naar de Rotte te realiseren. Met aantrekkelijker passages van de aanwezige infrastructuur kan de oostkant van de stad beter aan de aantrekkelijke landschappen van de Rotte en het Bentwoud gekoppeld worden.

Het verbinden van de verschillende gebieden met aantrekkelijke waardevolle groene verbindingen zorgt op termijn voor een aaneengesloten Ringpark rondom de stad. Deze ambitie zal vooral vorm moeten krijgen in het programma NOVEX van het Rijk.

4.4.2 BESCHRIJVING LANDSCHAPPELIJKE WAARDEN EN/OF BESCHERMD STADSGEZICHT

Westerpark
De groene hoofdstructuur bestaat uit lijnvormige groenelementen langs hoofdwegen (ook wel de 'nieuwe linten' genoemd), oude linten en parken. Langs de oude linten bevinden zich cultuurhistorisch waardevolle elementen. De linten en weteringen zijn van grote cultuurhistorische waarde, vanwege hun betekenis voor de ontginning van aanliggende gebieden en de ontstaansgeschiedenis van Zoetermeer. Het gehele Westerpark en de route van de RandstadRail is een belangrijke groene hoofdstructuur.

Het Westerpark is verdeeld in deelgebieden, elk met hun eigen karakter. Zo zijn er een bosgebied, een bloemenweide, een plassengebied, de Natuurtuin en sportvelden.

Er is een afwisseling van bosachtige gedeelten met open vlakten en slingerende waterpartijen. In de opzet van het park komt, in tegenstelling tot de woonwijk Meerzicht, de oorspronkelijke verkavelingsrichting van de polder terug, te herkennen in een aantal bossingels en in hoofdlijnen ook in de waterlopen. Een afgezonderd deel vormt de Natuurtuin, een heemtuin waarin een aantal landschappen van in en om Zoetermeer op overzichtelijke wijze in beeld is gebracht. Het Westerpark biedt tevens ruimte voor sport en recreatie.

Roeleveen
Om de landschappelijke waarde van het gebied te beschermen is in het omgevingsplan een vergunningplicht opgenomen. Bij het beoordelen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een aanlegactiviteit dient een afweging plaats te vinden tussen de (agrarische) belangen die gediend zijn bij het uitvoeren van de activiteiten en de effecten daarvan op het landschap, de natuur of de water- en bodemhuishouding. Als door het stellen van voorwaarden aan de vergunning de onevenredige aantasting van de landschapswaarden en andere waarden kan worden voorkomen, kan de vergunning worden verleend.

Bijzondere kenmerken van het plangebied zijn de karakteristieke openheid van de droogmakerijen en de hieraan verbonden lange zichtlijnen. Hierdoor zijn de randen van het plangebied goed waarneembaar en is met name aan de kant van Leidschenveen en ter hoogte van Roeleveen en Potteveen de verstedelijkingsdruk aanwezig door de invloed van de Rijkswegen A12 en de A4 op dit gebied.

Nieuwe Driemanspolder
De Nieuwe Driemanspolder kenmerkt zich door:

- de karakteristieke boerderijlinten Wilsveen en Voorweg;
- de Molendriegang van Wilsveen;
- de Landscheiding als eeuwenoude scheidslijn tussen de beheersgebieden van de Hoogheemraadschappen van Rijnland en Delfland;
- de gebiedstypische strokenverkaveling;
- de veranderende kavelrichting langs de grens tussen Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer.

Om de landschappelijke waarde van het gebied te beschermen is in het omgevingsplan een vergunningplicht opgenomen. Bij het beoordelen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning dient een afweging plaats te vinden tussen de (agrarische) belangen die gediend zijn bij het uitvoeren van de activiteiten en de effecten daarvan op het landschap, de natuur of de water- en bodemhuishouding. Als door het stellen van voorwaarden aan de vergunning de onevenredige aantasting van de landschapswaarden en andere waarden kan worden voorkomen, kan de vergunning worden verleend.

Voorweg-Buiten
Langs de gehele Voorweg staan redelijk veel bomen, die het lineaire karakter benadrukken. Grote boomgroepen komen voornamelijk voor langs de noordelijke rand en in clusters in combinatie met grotere waterpartijen die de zuidelijke grens markeren met de naastgelegen woonwijken. Hierbij heeft het groen ook een belangrijke functie als groenafscherming van de grote stedelijke voorzieningen die hier liggen. Verder is de oorspronkelijke (venige) bodem bewaard gebleven en huisvest ook bijzondere natuurwaarden. Door hun ouderdom zijn hier de meeste monumentale bomen van Zoetermeer terug te vinden.

Om de bestaande groene kwaliteiten en openheid direct rondom de wetering en de aangrenzende oevers te behouden, is over de gehele Voorweg langs de wetering een tuin voor de voorgevelrooilijnen/bouwvlakken opgenomen. Het gewaardeerde groene en onbebouwde karakter direct langs de wetering wordt hierdoor beschermd.

Buytenpark
Het Buytenpark vormt een groene overgangszone van de open polders naar het stedelijk gebied en vormt daarmee een belangrijke schakel in de stad-landrelatie. Het Buytenpark is een min of meer afgesloten entiteit aan de rand van de stad. Er zijn weinig doorgaande paden van de stad naar de polder. De Voorweg en de Ringdijk van de Zoetermeerse Meerpolder, die langs het Buytenpark lopen, zijn de belangrijkste stad-land verbindingen. Het Buytenpark zelf draagt dus niet veel bij aan de versteviging van de stad-landrelatie.

Meerpolder
De Meerpolder is aangewezen als gemeentelijk beschermd stadsgezicht. Dit betekent dat het beleid gericht is op het behoud en de versterking van de bestaande structuur en het bebouwingsbeeld. In de toelichting op de gemeentelijk beschermd stadsgezichten zijn voor de Meerpolder de volgende typering en bijzondere kwaliteiten benoemd:

- de karakteristieke ovale vorm van de polder die zich duidelijk in het landschap aftekent;
- de kenmerkende verkaveling in langgerekte stroken;
- de openheid en weidsheid;
- gaaf bewaarde en goed herkenbare ringdijk en ringsloot;

- de aanwezigheid van cultuurhistorische waardevolle elementen als de weidemolentjes;
- de afgetopte molens als herinnering aan de historische polderbemaling.

Noordelijke plassengebied
Het Noordelijk Plassengebied ligt op de overgang van de stad Zoetermeer naar het Groene hart. Centraal in het gebied liggen drie plassen, de grotere Zoetermeerse plas en de kleinere Noordhovense plas en Benthuizerplas. Daar omheen liggen bossen, met inlandse beplantingen, zoals wilgen, populieren, essen, rietland en meidoornhagen, afgewisseld met open weides. Aan noordkant van de Zoetermeerse plas ligt een zandstrand.

Aan de noordkant grenst het gebied aan verschillende polders of droogmakerijen, te weten de Zoetermeerse Meerpolder, de Drooggemaakte Geer- en Kleine Blankaardpolder, de Gelderwoudse Polder, Polder De Noordplas en de Palensteinse Polder. Karakteristiek voor deze polders is een nagenoeg vlak weidelandschap omringt door hoger gelegen kaden en dijken. Verschillende grotere en kleinere watergangen dooraderen het polderlandschap.

In het Noordelijk Plassengebied zijn verschillende cultuurhistorische elementen bewaard, te weten:

- de van oorsprong achttiende-eeuwse molengang bestaande uit drie molenstompen met bijbehorende infrastructuur van waterloop en dijken;
- het voormalig Benthuizerverlaat;
- de hooggelegen weteringen Benthuizervaart, Elleboogse Wetering, Noord-Aasche Vliet en Ringvaart van de Zoetermeerse Meerpolder;
- het gemaal Nieuwe Polder uit 1877 met de in- en uitstroom en het dijklichaam.

4.4.3 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

Gezien het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen is voor het aspect landschappelijke waarden en/of beschermd stadsgezicht sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. De benoemde waarden en het beleid per deelgebied in dit hoofdstuk waren al door middel van een toelichting, aanduidingen/of planregels geborgd en beschermd door middel van vergunningplichten. Deze borging is één-op-één overgezet naar dit omgevingsplan. Na uitwerking van de ambities uit de omgevingsvisie naar omgevingsprogramma's vindt indien nodig een vertaalslag plaats naar regelgeving in het omgevingsplan. In de eerste fase is nog geen sprake van concrete uitwerking van dit beleid.

4.5 GEBOUWDE MONUMENTEN EN CULTUURHISTORISCH WAARDEVOLLE OBJECTEN

4.5.1 BELEID EN REGELGEVING GEBOUWDE MONUMENTEN EN CULTUURHISTORISCH WAARDEVOLLE OBJECTEN

Gebouwde rijksmonumenten zijn van nationaal belang. De basis voor bescherming en instandhouding van rijksmonumenten staat in de Omgevingswet, het Omgevingsbesluit, het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), de Omgevingsregeling, het overgangsrecht van de Invoeringswet Omgevingswet en het Invoeringsbesluit Omgevingswet waaronder de Bruidsschat. De rijksmonumentenactiviteit is vergunningplichtig op grond van artikel 5.1 lid 1 onder b van de Omgevingswet.

Gebouwde gemeentelijke monumenten zijn monumenten van lokaal of regionaal belang. De gemeente is verantwoordelijk voor de bescherming. De wettelijke basis hiervoor staat in de gemeentelijke Erfgoedverordening, waarin de regels over de gemeentelijke monumenten zijn opgenomen. Voor meer informatie: link Erfgoedverordening Zoetermeer 2022.

Zoetermeer heeft naast monumenten ook cultuurhistorisch waardevolle objecten. De aanwijzing van de cultuurhistorische waardevolle objecten is gebaseerd op de regels in de bestemmingsplannen Dorp IV en Voorweg 2017. Het gebruik van een cultuurhistorisch waardevol object mag niet in strijd mag zijn met de bescherming van de cultuurhistorische en architectonische kwaliteiten en de cultuurhistorische waarde van het cultuurhistorisch waardevol object.

4.5.2 BESCHRIJVING GEBOUWDE MONUMENTEN CULTUURHISTORISCH WAARDEVOLLE OBJECTEN

De gebouwde monumenten van Zoetermeer zijn te raadplegen op de Stadsatlas Zoetermeer: link Stadsatlas. In de eerste fase van het omgevingsplan zijn geen regels opgenomen voor gebouwde monumenten.

Cultuurhistorische waarden zijn voor de beeldbepalende panden en objecten aan de Voorweg beschreven in de Staat van Beeldbepalende panden en objecten.

4.5.3 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

Gebouwde monumenten maken geen onderdeel uit van de regeling van de eerste fase van het omgevingsplan. Voor cultuurhistorisch waardevolle objecten geldt dat sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen. Voor een cultuurhistorisch waardevol object zijn daarom de regels uit het bestemmingsplan Voorweg 2017 in het omgevingsplan opgenomen voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde of werkzaamheid, het bouwen en slopen van een bouwwerk. Bij de aanvraag voor een vergunning moet informatie worden ingediend op grond waarvan de gemeente voldoende inzicht krijgt in wat de sloop- of bouwactiviteiten voor effect hebben op de cultuurhistorische en architectonische kwaliteiten van het cultuurhistorisch waardevolle object.

Hiermee is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

4.6 ARCHEOLOGISCH WAARDEVOLLE GEBIEDEN

4.6.1 BELEID EN REGELGEVING ARCHEOLOGISCHE WAARDEVOLLE GEBIEDEN

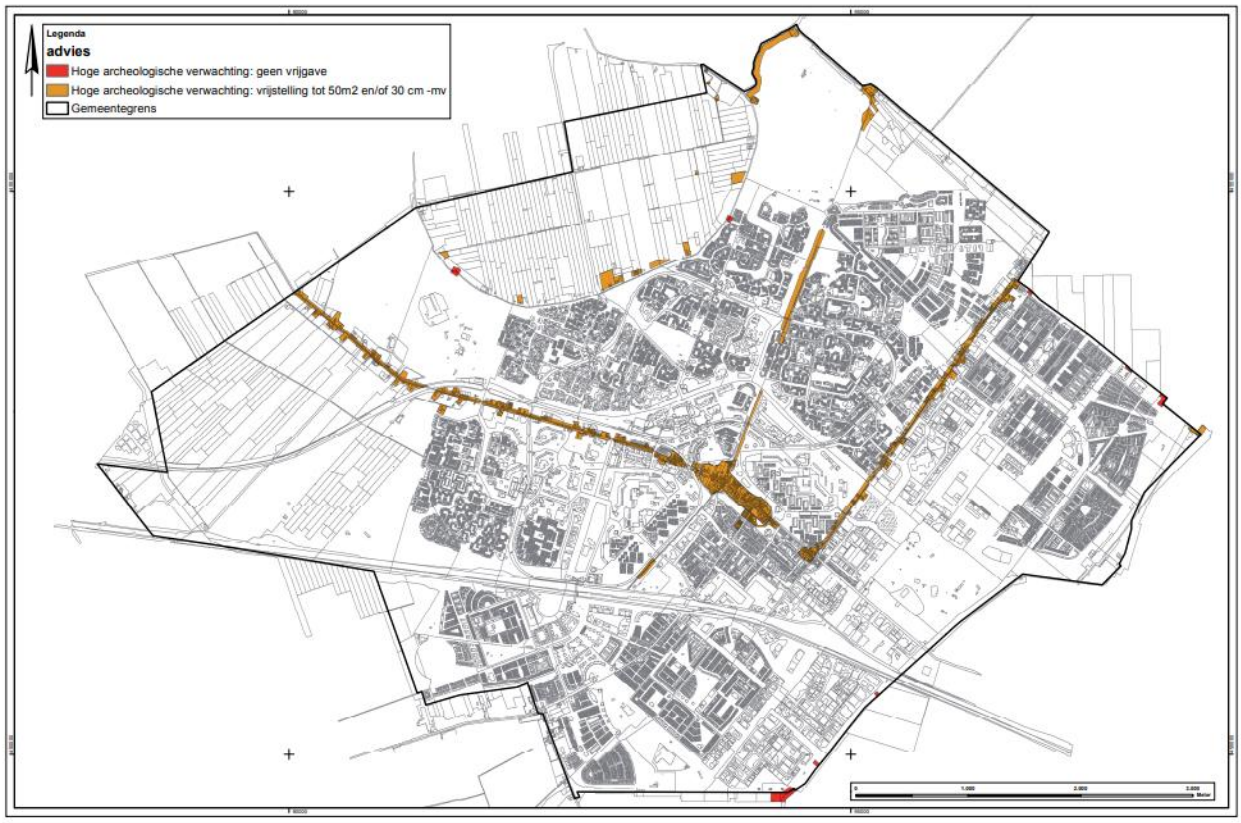
De essentie van het Europees beleid zoals vastgelegd in het Verdrag van Valletta (1992) is dat voorafgaand aan de uitvoering van plannen onderzoek moet worden gedaan naar de aanwezigheid van archeologische waarden en daar in de ontwikkeling van plannen zoveel mogelijk rekening mee te houden. De essentie van deze wetgeving is behoud van archeologische resten, zoveel mogelijk in de bodem.

Zo is er in het Besluit kwaliteit leefomgeving ten aanzien van de bescherming een aantal beginselen geformuleerd (art.5.130 Bkl). Deze beginselen richten zich op de omgang met (archeologische) monumenten die op grond van het omgevingsplan zijn beschermd.

Het gemeentelijk beleid over archeologie is gebaseerd op de 'Beleidskaart Zoetermeer' behorend bij het onderzoek 'De archeologie van Zoetermeer, Een bureauonderzoek naar de prehistorie en de veertien archeologische monumenten in de gemeente Zoetermeer, Delftse Archeologische Rapporten 124'.

4.6.2 BESCHRIJVING ARCHEOLOGISCH WAARDEVOLLE GEBIEDEN

Op de 'Beleidskaart Zoetermeer' behorend bij het onderzoek 'De archeologie van Zoetermeer, Een bureauonderzoek naar de prehistorie en de veertien archeologische monumenten in de gemeente Zoetermeer, Delftse Archeologische Rapporten 124' zijn de gebieden aangegeven die archeologisch waardevol zijn. Het gehele onderzoek is te vinden op overheid.nl: [Beleidskaart archeologische monumenten Zoetermeer | Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl).]

Afbeelding 4.8: Beleidskaart Zoetermeer, behorend bij het onderzoek 'De archeologie van Zoetermeer

Van ieder gebied is onderzocht welke bekende archeologische resten aanwezig zijn en welke nog onbekende resten gevonden zouden kunnen worden (de archeologische verwachting). Hierbij is voor de oudste perioden gekeken naar de aantrekkelijkheid van het landschap voor bewoning en de verspreiding van reeds bekende archeologische vondsten. Voor de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd is gebruik gemaakt van historische kaarten voor het lokaliseren van bewoningsassen, boerenerven, molens en het kasteel.

De uitkomst van het onderzoek is dat in Zoetermeer geen relevante resten meer zijn te verwachten uit de perioden voor de Late Middeleeuwen. Uit de periode van de middeleeuwse ontginningen vanaf het jaar 1000 kunnen wel nog talloze archeologische resten aanwezig zijn, evenals uit de jongere perioden. De resten van na het jaar 1700 worden in veel gevallen van minder groot belang geacht omdat over deze periode veel archiefbronnen beschikbaar zijn. Van ieder van de archeologisch waardevolle gebieden is aangegeven welke delen een hoge archeologische verwachting hebben en dus behoudenswaardig zijn en welke delen geen archeologische verwachting hebben en dus vrijgegeven kunnen worden. Daarnaast is gebleken dat verschillende terreinen met een hoge archeologische verwachting net buiten de destijds aangewezen archeologisch waardevolle gebieden zijn komen te vallen. Deze terreinen met belangrijke archeologische informatie zijn alsnog aan de archeologisch waardevolle gebieden toegevoegd. Voor de Late Steentijd geldt voor heel Zoetermeer een lage archeologische verwachting.

Op basis van de archeologische verwachting is voor ieder archeologisch waardevol gebied een advies opgesteld over de te nemen vervolgstappen in het kader van de archeologische monumentenzorg.

4.6.3 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

De archeologische Beleidskaart Zoetermeer is in de regels van omgevingsplan uitgewerkt. Op grond van de regels in het Omgevingsplan gemeente Zoetermeer is het verboden om zonder omgevingsvergunning voor grondroerende activiteiten in:

- ‘archeologisch waardevol gebied met vrijgave’ de bodem dieper dan 30 centimeter onder de oppervlakte te verstoren. Of grondbewerkingen uit te voeren of grond te verharden over een oppervlakte van meer dan 50 vierkante meter.
- ‘archeologisch waardevol gebied zonder vrijgave’ de bodem onder de oppervlakte te verstoren of grond te verharden.

Gezien het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de archeologische beleidskaart is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

4.7 UITERLIJK EN PLAATSING VAN GEBOUWEN

4.7.1 BELEID EN REGELGEVING OVER HET UITERLIJK EN DE PLAATSING VAN GEBOUWEN

Er worden in de Welstandsnota Zoetermeer drie beleidsniveaus onderscheiden die aan een gebied kunnen worden toegekend: intensief, regulier en luw. Deze drie niveaus geven de kwalitatieve ambities en de mate van vrijheid aan in het omgaan met de bestaande structuur en bebouwingsbeeld, stedenbouwkundig en architectonisch.

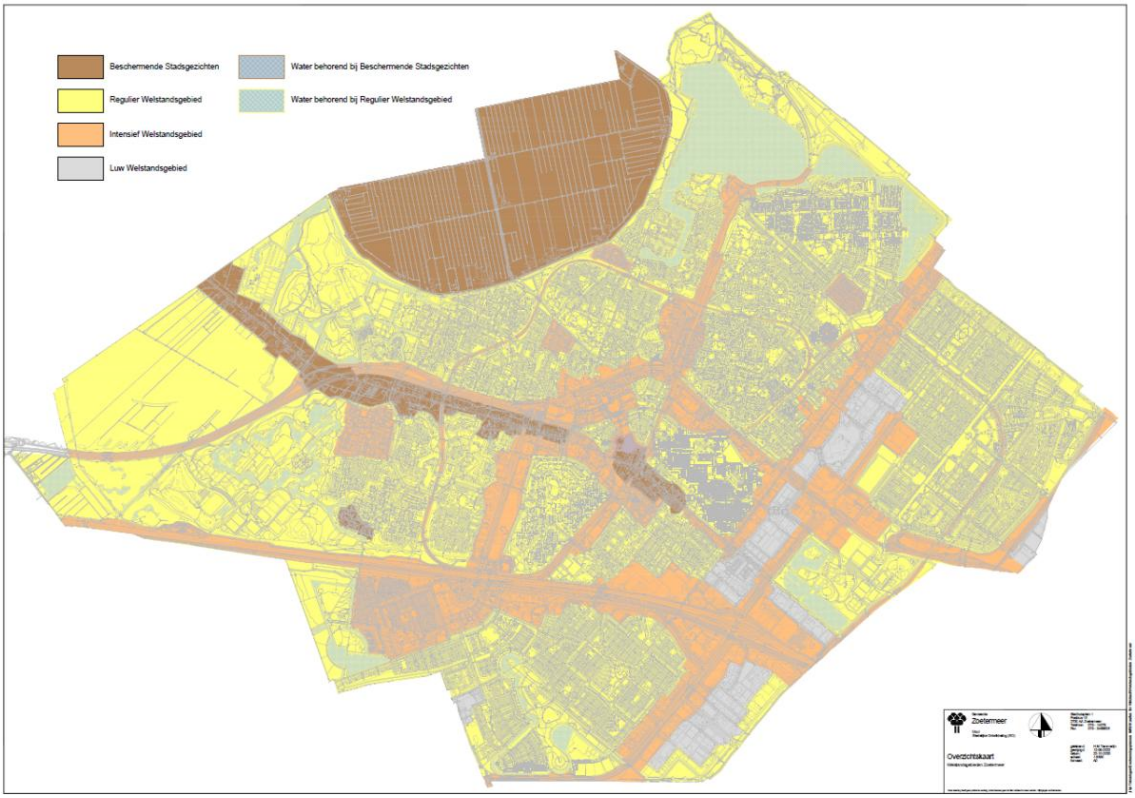
1. In welstandsluwe gebieden zijn de basiskwaliteiten van het gebied uitgangspunt. Verandering van structuur en bebouwingsbeeld is mogelijk.
2. In reguliere welstandsgebieden is het zich rekenschap geven van de hoofdkarakteristieken van de structuur en de architectuur uitgangspunt. Hier staat de samenhang van structuur en bebouwingsbeeld voorop.

3. In welstandsintensieve gebieden is het behoud of zelfs herstel van de structuur en het bebouwingsbeeld uitgangspunt. Er worden hogere eisen gesteld aan het ontwerp en de relatie met de omgeving. Er dient te worden voortgebouwd op de oorspronkelijke context; dit kan traditioneel of vernieuwend, met gebruikmaking van nieuwe interpretaties.

Individuele panden of percelen kunnen als gemeentelijk monument of Rijksmonument zijn aangewezen, hiervoor gelden aanvullende regels op pand/perceelniveau voor wat betreft het uiterlijk en de plaatsing. In deze paragraaf zijn alle relevante regels over uiterlijk en plaatsing (welstandsregels en géén stedenbouwkundige regels) per deelgebied opgesomd.

4.7.2 BESCHRIJVING WELSTANDSNIVEAUS PER DEELGEBIED

Op afbeelding 4.9 zijn de welstandsniveaus per gebied in Zoetermeer weergegeven.

Afbeelding 4.9: Welstandsniveaukaart uit Welstandsnota Zoetermeer

Westerpark
In het Westerpark is een regulier welstandsniveau van kracht.

Roeleveen
In Roeleveen is een regulier welstandsniveau van kracht.

Het volgende specifieke gebiedscriterium op het gebied van uiterlijk en plaatsing van gebouwen is van kracht:

- Het goed bewaarde open karakter met een lage bebouwingsdichtheid.

Nieuwe Driemanspolder
In de Nieuwe Driemanspolder is een regulier welstandsniveau van kracht.

Voorweg-Buiten
In Voorweg-Buiten is de bebouwing door de eeuwen heen geleidelijk gegroeid. De bebouwing heeft een individueel karakter. Voor de Voorweg geldt een welstandsintensief beleid.

De volgende specifieke gebiedscriteria op het gebied van uiterlijk en plaatsing van gebouwen zijn van kracht:

- De landschappelijke samenhang van dijk, wetering, bebouwing en open polder.
- De lage bebouwingsdichtheid.
- Het pluriforme en individuele architectuurbeeld.

De Voorweg is aangewezen als beschermd stadsgezicht. Dit betekent dat het welstandsbeleid gericht is op het behoud en de versterking van de bestaande structuur en het bebouwingsbeeld.

Buytenpark
In Buytenpark is een regulier welstandsniveau van kracht.

Meerpolder
In de Meerpolder is een regulier welstandsniveau van kracht.

De volgende specifieke gebiedscriteria op het gebied van uiterlijk en plaatsing van gebouwen zijn van kracht:

- Een lage bebouwingsdichtheid.
- Oriëntatie van de bebouwing op de ringdijk.
- De open structuur langs de randen met ruime doorzichten naar het polderlansdchap erachter.
- Het historische beeld met pluriforme architectuur en de afwisseling van boerderijen, woningen en schuren.

De Meerpolder is aangewezen als beschermd stadsgezicht. Dit betekent dat het welstandsbeleid gericht is op het behoud en de versterking van de bestaande structuur en het bebouwingsbeeld.

Noordelijk Plassengebied
In het Noordelijk Plassengebied is een regulier welstandsniveau van kracht.
In het Noordelijk plassengebied zijn drie afgeknotte molens aanwezig, die als gemeentelijk monument zijn aangewezen.

4.7.3 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

In dit omgevingsplan is sprake van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen. Het uiterlijk van bouwwerken werd voorheen getoetst aan de Welstandsnota. Onder de Omgevingswet is dit beleidsarm overgenomen doordat in de regeling van het omgevingsplan een dynamische verwijzing zit naar de Welstandsnota en beeldkwaliteitsplannen. Hierdoor is voor het uiterlijk van bouwwerken sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

4.8 GROEN

4.8.1 BELEID EN REGELGEVING GROEN

In de Groenkaart, het Bomenbeleid en Nota Biodiversiteit is het gemeentelijke groenbeleid uitgewerkt. De Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer bevat daarnaast een overkoepelende visie op groen.

Groenkaart

In de Groenkaart zijn regels opgenomen voor groencompensatie. Deze zijn vertaald in het omgevingsplan.

In de Groenkaart wordt onderscheid gemaakt tussen Regiogroen, Stadsgroen hoogdynamisch, Stadsgroen laagdynamisch en wijk- en buurtgroen.

Regiogroen
De Meerpolder, Nieuwe Driemanspolder, Roeleveen, en delen van het Buytenpark, Westerpark en Noordelijk Plassengebied behoren tot het Regiogroen.

Het natuurgedeelte van het Buytenpark en het Noordelijk Plassengebied zijn vooral bedoeld voor buitenrecreatie. In het omgevingsplan hebben deze gebieden dan ook een recreatieve functie. Behalve de nog niet benutte planmogelijkheden (een agrarisch bedrijf in de Meerpolder en een horecavoorziening met botenverhuur in de Nieuwe Driemanspolder), worden er geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt.

Binnen het Regiogroen zijn natuurkernen aangewezen, te weten Benthuizerplas, Weidevogelreservaat Meerpolder, Begrazingsgebied Buytenpark en Westerpark. Op 24 juli 2025 is tevens de nieuwe zonering en begrenzing van het natuurkerngebied voor de Nieuwe Driemanspolder bekendgemaakt. De natuurkernen zijn bedoeld om natuurwaarden te behouden en te versterken en ongewenste ontwikkelingen (verstedelijking) tegen te gaan. De natuurwaarden van deze gebieden worden in het omgevingsplan opgenomen en beschermd. Hiermee zijn nieuwe stedelijke functies daar niet toegestaan.

Stadsgroen laagdynamisch
In het plangebied is de omgeving van de Voorweg, en de sportgedeelten van het Westerpark en het Buytenpark aangewezen als stadsgroen laagdynamisch. In deze gebieden zijn kleinschalige stedelijke voorzieningen (recreatie, sport, horeca) die passen bij het karakter van het gebied toegestaan. Dit onder voorwaarde van groencompensatie, waarbij in eerste instantie wordt gezocht naar compensatie op de plek of in de directe omgeving van de ontwikkeling zelf. In het omgevingsplan zijn de bestaande mogelijkheden uit de ruimtelijke plannen overgenomen. Behalve de nog niet benutte planmogelijkheid (toevoegen van een woning aan de Voorweg), worden er geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt.

Stadsgroen hoogdynamisch
De zone langs de Amerikaweg ter hoogte van de Voorweg is in de groenkaart aangewezen als stadsgroen. In dit gebied zijn grootschaligere stedelijke voorzieningen (woningbouw en gebouwde recreatievoorzieningen) mogelijk. In het omgevingsplan zijn hier geen nieuwe ontwikkelingen voorzien.

Groentriologie

De Groentrilogie geeft aan hoe de gemeente om wil gaan met het groen, de biodiversiteit en de bomen in de stad. De groentriologie bestaat uit:

1. De Groenkaart: deze bevat de groene ambitie voor de stad en de spelregels voor het omgaan met het openbaar groen. De Groenkaart zet in op een duurzame, samenhangende recreatieve en ecologische groenstructuur voor de stad, die is verbonden met het regionale netwerk. De Groenkaart is onlosmakelijk verbonden met de Visie Biodiversiteit.
2. De Visie Biodiversiteit: hierin is de ambitie uitgewerkt om de grote diversiteit aan plant- en diersoorten die opgenomen zijn in de Zoetermeerse Veldgids op peil te houden en waar mogelijk te vergroten. De gemeente heeft daarvoor een eigen gedragscode voor de toen nog geldende Flora en faunawet laten opstellen die in 2010 door het (toenmalig) ministerie van LNV is goedgekeurd. Om de in Zoetermeer voorkomende beschermde soorten beter te herkennen, heeft de gemeente vervolgens ook een Veldgids samengesteld met informatie over deze soorten. De Zoetermeerse gedragscode en de Veldgids samen moeten het op peil houden van de beschermde soorten en daarmee een belangrijk deel van de biodiversiteit borgen. Verder vormen het omgevingsplan en omgevingsvergunningen een belangrijk wettelijk kader voor de bescherming van de soorten. In het omgevingsplan is het werken met de gedragscode als voorwaarde opgenomen. De gemeente Zoetermeer is al jaren actief op het gebied van Natuur- en Milieueducatie (NME). Werk dat essentieel is om inwoners bewust te maken van de biodiversiteit in hun stad. Op vrijwel elke wijktuin zijn er voorbeelden waaruit je inspiratie kunt putten om je eigen tuin vogel-, vlinder- en egelvriendelijker te maken. Mensen die zelf geen tuin hebben kunnen bij de wijktuin terecht om er een stukje grond te huren om op natuurvriendelijke wijze eigen groente en bloemen te kweken of er gratis kruiden te komen plukken. Door de NME-werkzaamheden is er een belangrijk netwerk opgebouwd en veel kennis en ervaring opgedaan met samenwerking en participatie.
3. Het Bomenbeleid: hierin is de belangenafweging opgenomen die plaatsvindt bij het kappen van bomen of vellen van een houtopstand. In de Algemene plaatselijke verordening zijn de regels opgenomen over het kappen van bomen en het vellen van houtopstanden. De regels uit de Apv zijn overgenomen in het omgevingsplan. Er is een omgevingsvergunning nodig voor het kappen van een boom of het vellen van een houtopstand in beschermde gebieden, gemeentelijke bomen (niet in buurtgroen), monumentale bomen en herdenkingsbomen.

Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer

De omgevingsvisie doet verschillende uitspraken over groen. De belangrijkste uitspraken zijn hierna opgesomd.

Als gevolg van klimaatverandering en verlies aan biodiversiteit staat Zoetermeer voor grote opgaven om de stad te vergroenen en een gezonder leefmilieu te maken voor mens en dier.

Om de opgaven in beeld te brengen is het rapport Water Bodem Biodiversiteit opgesteld. Uit dit onderzoek is gebleken dat de belangrijkste opgaven voor de stad zijn gelegen in het voorkomen van wateroverlast en droogte en hitte. Tevens is het bevorderen van natuur en biodiversiteit een opgave. Er worden 7 verschillende strategieën uitgewerkt die in gelijke mate urgent en belangrijk zijn. De maatregelen moeten in samenhang toegepast worden, zodat langjarig gebouwd wordt aan een robuust, natuurlijk en aaneengesloten groen-blauw netwerk.

De 7 strategieën zijn:

1. meer en beter groen inzetten tegen hittestress en voor biodiversiteit;
2. infiltratiekansen benutten;
3. realisatie tijdelijke wateropvang als meervoudig grondgebruik;
4. bevorderen groen- en watervriendelijke privéterreinen;
5. toekomstbestendig (ver)bouwen als standaard;
6. natuurwaarden van buitengebied voor de stad behouden en activeren;
7. versterken oppervlaktewaterstelsel en waterkwaliteit voor waterberging, leefomgeving en biodiversiteit.

Werken aan een robuust groen-blauw netwerk

Voor het realiseren van een robuust groen-blauw netwerk (groenblauwe ecologische hoofdstructuur) is het volgende nodig:

- Bestaande open verbindingen met het omliggend landschap (de 'groene wiggen') die de stad in lopen onbebouwd laten om de stad koel te houden en natuur ruimte te geven. Focus ligt op Voorweg/Amerikaweg (Nieuwe Driemanspolder naar binnenstad), Binnenpark (Meerpolder naar binnenstad) en Van Tuyllpark /Van der Hagenstraat (van de Rotte naar het park rondom de Dorpsstraat).
- Toevoegen en versterken van binnenstedelijke parken en de verbindingen; Van Tuyllpark, park rond Buurtvaart oude dorp, Vernèdepark Delftsewallen (met verbinding over de A12), park rondom Entree.
- Verbeteren en verbinden van de Zoetermeerse wijk- en stadsparken met de omliggende buurten. Deze parken worden nog meer de groene oases van Zoetermeer met veel gevarieerde ruimte voor bewegen, beleven en ontmoeten. Focus Meerzicht (Bossenpark), Buytenwegh/De Leyens (Binnenpark) en Seghwaert (park Seghwaert, park De Wijdse Weide).
- Toegangen tot regionale parken en de onderlinge verbinding verbeteren. Focus op verbinding Meerpolder/Buytenpark, Lange Land/Broekwegkade als schakels in Ringpark rond de stad en ecologische verbindingen van regionaal park Buytenhout onder A12 en Zoetermeerse Rijweg.
- Vergroenen van gebieden (Oosterheem, Rokkeveen, werkgebieden en Stadshart) met acute hittestress (aanpak hittestress).

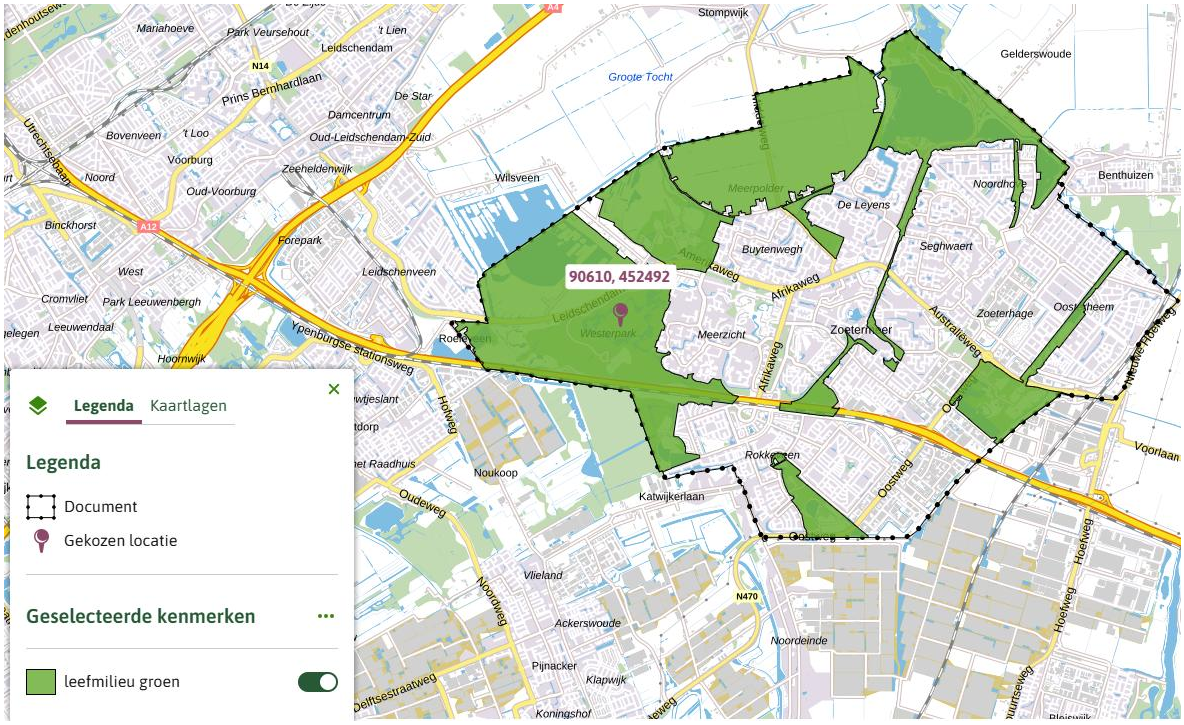
Openbare ruimte

Bij herinrichting van openbare ruimte wordt ingezet op:

- Het realiseren van een fijnmazig groen netwerk door de hele stad langs wandel- en fietspaden (gezonde routes) met bomen, groen, water, biodiversiteit en (tijdelijke) waterberging. In hoogstedelijk gebied kan deze ambitie ten koste gaan van parkeerruimte.
- Het verbinden van snippergroen en buurtgroen in grotere vlakken; op deze plekken kunnen bomen toegevoegd worden die sterk bijdragen aan verkoeling. Tevens ontstaat meer ruimte voor spelen en ontmoeten. Er wordt ingezet op het ‘groen om de hoek’ en met speciale aandacht voor het vergroenen van schoolpleinen.
- Woonstraten en woonerven vergroenen voor verblijven, ontmoeten, spelen en bewegen.
- Indelingen van de wegen samen met groen en water ontwikkelen voor o.a. de H-structuur (als nieuwe groen-blauwe lijnen in de stad) en ook voor andere wegindelingen in de stad. Dit wordt mogelijk gemaakt door wijziging van de verkeerssnelheden.

4.8.2 BESCHRIJVING GROEN

De beschrijving van de groengebieden is opgenomen in paragraaf 2.1.3 en 4.4.2. Volgens de omgevingsvisie is het grootste deel van het plangebied van het wijzigingsbesluit aangeduid voor leefmilieu groen.

Afbeelding 4.10: Leefmilieu groen

4.8.3 UITWERKING IN HET OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

Gezien het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen en regels uit de Algemene plaatselijke verordening (in samenhang met het Bomenbeleid) is voor het aspect groen sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Alle benoemde groenwaarden en -beleid in dit hoofdstuk waren al door middel van regels geborgd. Deze borging is één-op-één overgezet naar dit omgevingsplan. De parken en groenvoorzieningen binnen het plangebied behouden hun functie voor natuur en recreatie.

Om de opgaven op het gebied van groen te realiseren worden in vervolg op de omgevingsvisie heldere normen en richtlijnen op het gebied van natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen en biodiversiteit uitgewerkt. Deze richtlijnen zullen als leidraad dienen voor ontwikkelaars bij gebiedsontwikkelingen. Na uitwerking van de ambities uit de omgevingsvisie vindt indien nodig een vertaalslag plaats naar regelgeving in het omgevingsplan. In de eerste wijziging van het omgevingsplan is nog geen sprake van concrete uitwerking van dit beleid.

4.9 WATER

4.9.1 BELEID EN REGELGEVING WATER

Europees en nationaal beleid

De *Kaderrichtlijn Water* is opgesteld om de waterkwaliteit in Europa te verbeteren. De richtlijn is sinds 2000 van kracht. In de richtlijn staan afspraken die ervoor moeten zorgen dat uiterlijk in 2027 het water in alle Europese landen voldoende schoon en gezond is.

Het *Nationaal Waterplan* beschrijft de hoofdlijnen, principes en richting van het nationale waterbeleid. Het rijk streeft naar een duurzaam en klimaatbestendig waterbeheer en heeft de ambitie om de komende decennia te investeren in bescherming tegen overstromingen en in de zoetwatervoorziening. Om ons land ook voor de komende generaties veilig, aantrekkelijk en leefbaar te houden, is het *Nationaal Water Programma 2022-2027 (NWP)* ontwikkeld. Dit NWP beschrijft de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid en het beheer van de rijkswateren en rijksvaarwegen.

De Waterwet is grotendeels opgegaan in de Omgevingswet. De volgende onderdelen blijven in de Waterwet achter: de regels voor het Deltaprogramma, de Deltacommissaris en het Deltafonds. Er staat ook een aantal financiële bepalingen in de Waterwet.

Het Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Unie van Waterschappen (UvW) en de Vereniging van waterbedrijven in Nederland (Vewin) sloten in 2011 het Bestuursakkoord *Water* (BAW). Daarin is afgesproken om de doelmatigheid van het waterbeheer te vergroten. In het BAW is ook de watertoets als procesinstrument opgenomen. De watertoets is het proces van vroegtijdig informeren, adviseren en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten. Het doel van dit instrument is waarborgen dat de waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet in beschouwing worden genomen als het gaat om waterhuishoudkundige relevante ruimtelijke plannen en besluiten.

Provinciaal beleid

Het omgevingsbeleid van de provincie Zuid-Holland bestaat uit:

- de omgevingsvisie (wat wil de provincie bereiken);
- omgevingsprogramma's (wat doet de provincie om dat te bereiken);
- de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (benodigde juridische regels).

Het *regionaal waterprogramma Zuid-Holland 2022-2027* is een omgevingsprogramma en hierin beschrijft de provincie Zuid-Holland haar waterbeleid. In de *Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV)* zijn instructieregels opgenomen waar gemeentelijke omgevingsplannen aan moeten voldoen. In paragraaf 3.2 is ingegaan op de relevante instructieregels.

De voor het wijzigingsbesluit relevante instructieregels zijn:

- Artikel 7.25 (geen belemmeringen voor regionale waterkeringen);
- Artikel 7.81 (beschermingszone drinkwatervoorziening);
- Paragraaf 7.3.5.3 Lozen op of in de bodem.

Beleid waterschappen

De *waterschapsverordening* bevat alle regels over de fysieke leefomgeving die het waterschap stelt binnen haar beheergebied. Per waterschap is er 1 waterschapsverordening. Gemeente Zoetermeer ligt binnen het beheersgebied van 3 hoogheemraadschappen:

- Hoogheemraadschap van Rijnland;
- Hoogheemraadschap van Delfland;
- Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard.

Het gebied waarop het wijzigingsbesluit betrekking heeft ligt binnen de beheersgebieden van het Hoogheemraadschap van Rijnland en het Hoogheemraadschap van Delfland. In de leggers geven Hoogheemraadschappen de belangrijke wateren aan, hoe breed en diep ze moeten zijn en voor alle waterkeringen hoe hoog en hoe breed. Ook staat erin wie waar voor welk onderhoud verantwoordelijk is.

Gemeentelijk beleid

De *omgevingsvisie gemeente Zoetermeer* doet verschillende uitspraken over water. De belangrijkste uitspraken zijn hierna opgesomd.

Om de opgaven in beeld te brengen is het rapport Water Bodem Biodiversiteit opgesteld. Uit dit onderzoek is gebleken dat de belangrijkste opgaven voor de stad zijn gelegen in het voorkomen van wateroverlast en droogte en hitte. Tevens is het bevorderen van natuur en biodiversiteit een opgave.

Wateroverlast treedt nu al op en wordt in de toekomst erger; er is meer nodig dan technische oplossingen. Dit vraagt om ingrijpende maatregelen in de buitenruimte. Vasthouden, vertraagd afvoeren naar open water en het realiseren van tijdelijke buffers.

Droogte vraagt om meer groene oppervlakte, zodat er minder opwarming plaatsvindt en er water vastgehouden kan worden. Wateropslag en buffers zijn nodig om op termijn in voldoende zoet water te kunnen voorzien.

Inzet op deze opgaven is nodig om de leefomgeving gezond te houden. Daarnaast zorgt het toevoegen van meer groen en water in de buitenruimte voor meer diversiteit, belevingswaarde en kwaliteit. Daarbij gaat het zowel om gebieden met gebruikswaarde voor de inwoners als rustige natuurgebieden waar ruimte is voor planten en dieren.

Bij gebiedsontwikkeling dienen water en bodem nadrukkelijker te worden meegenomen als belangrijke randvoorwaarden. Dit betekent dat locaties worden beoordeeld op hun klimaatadaptieve kenmerken (o.a. waterberging), dat meer rekening wordt gehouden met extreme weerssituaties en dat maatregelen worden genomen die bijdragen aan systeemherstel. Indien te weinig rekening wordt gehouden met de bodemgesteldheid en invloeden van klimaatverandering kan dit schade veroorzaken aan ondergrondse infrastructuur.

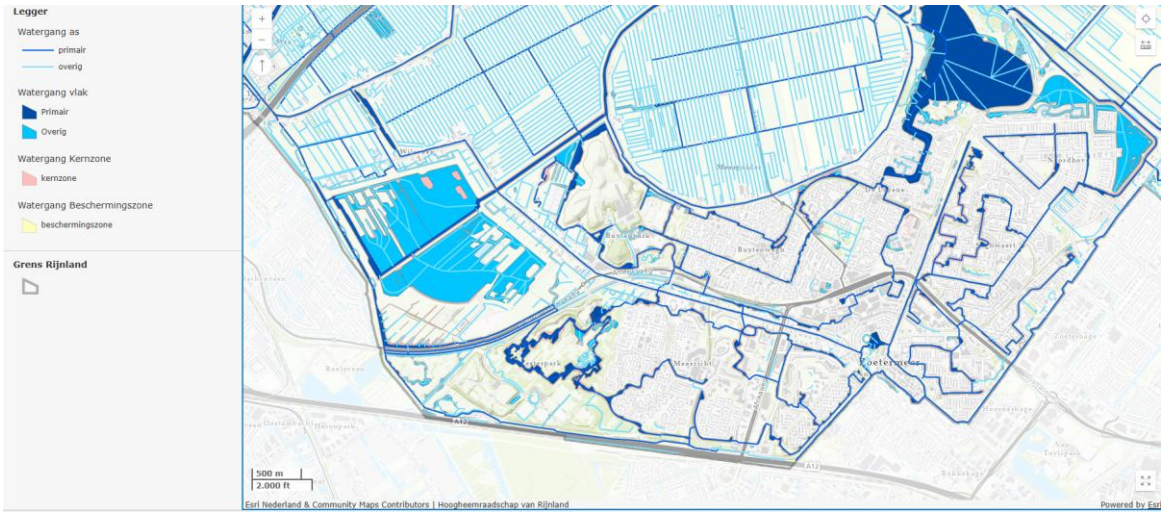
4.9.2 BESCHRIJVING WATER

Bodem en grondwater

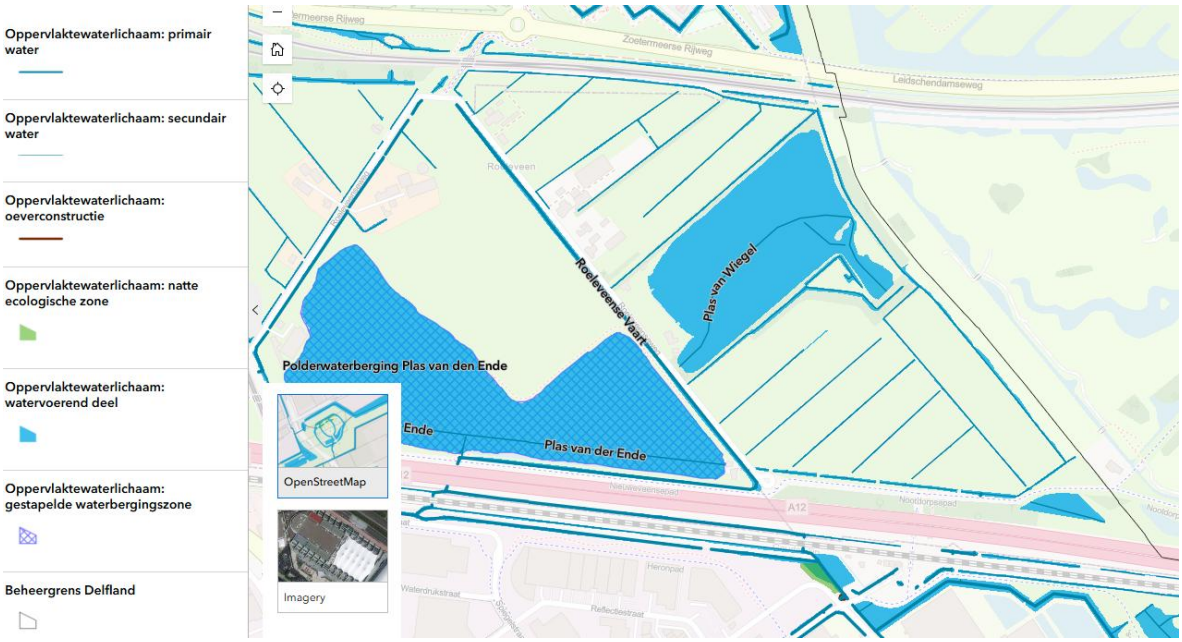
Zoetermeer maakt geen deel uit van een waterwingebied of een grondwaterbeschermingsgebied. Ter plaatse van Zoetermeer bestaat de bodem overwegend uit zavel of klei (kalkrijke leek-/woudeerdgronden, kalkarme poldervaaggronden of moerige eerdgronden). De maaiveldhoogte varieert per deelgebied. In de Meerpolder, Nieuwe Driemanspolder, Westerpark, Noordelijk Plassengebied, Voorweg-Buiten en Roeleveen ligt deze gemiddeld op -4,0/ -4,5 meter -NAP. Binnen het Buytenpark varieert de maaiveldhoogte van gemiddeld – 4,0 meter -NAP tot circa + 17 meter -NAP.

Waterkwantiteit

Binnen het plangebied liggen verschillende primaire en overige oppervlaktewateren die in de leggers van het hoogheemraadschap zijn opgenomen.

Afbeelding 4.11: Oppervlaktewater binnen Hoogheemraadschap van Rijnland.

Afbeelding 4.12: Oppervlaktewater binnen Hoogheemraadschap van Delfland

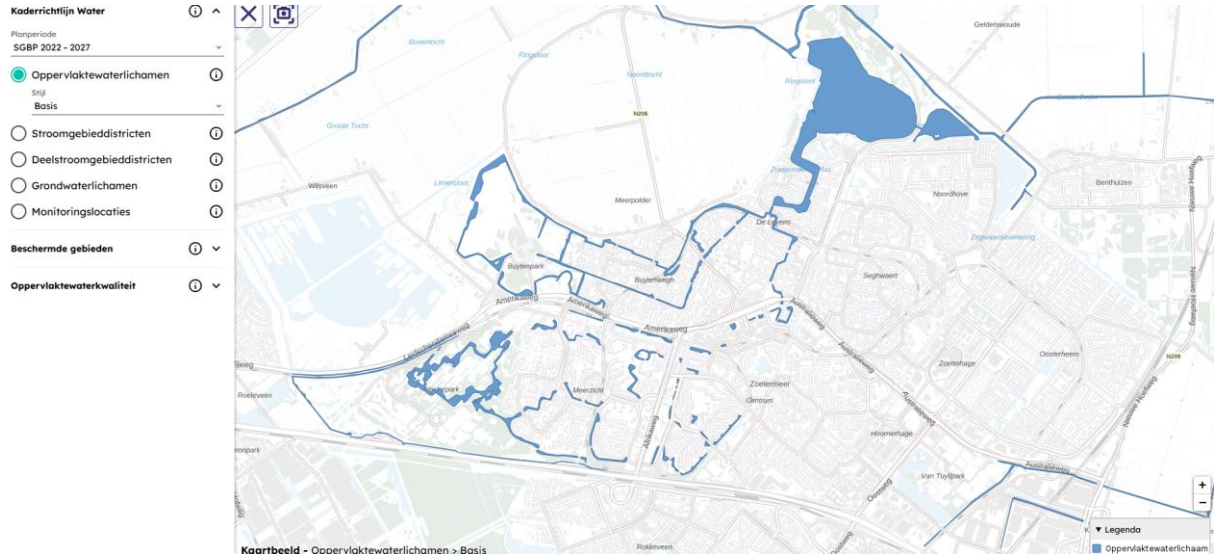
De Zoetermeerse Plas (inclusief de Noordhovense Plas) is ontstaan door zandwinning. De plas ontvangt veel water vanuit gemaal De Leyens. Dit gemaal slaat het water uit van de Drooggemaakte Grote Polder en de Nieuwe Driemanspolder. Vanuit de plas wordt het water naar de boezem gepompt, maar er is ook een gemaal om de Wetering, een tussenboezem, van water te voorzien. Vanuit deze tussenboezem zijn diverse inlaten, onder meer voor doorspoeling van stedelijke wateren in de Nieuwe Driemanspolder (stedelijk gebied). Feitelijk wordt er zodoende water rondgepompt en speelt de Zoetermeerse Plas een centrale rol in het stedelijke water en zelfs polderwater.

De Nieuwe Driemanspolder is aangelegd als bergingsgebied en ligt deels op het grondgebied van de gemeente Zoetermeer. De bergingscapactiteit van het Zoetermeerse deel van de waterberging omvat de helft van het totaal en komt neer op maximaal 1 miljoen m^3.

Watersysteemkwaliteit en ecologie

Binnen het plangebied liggen verschillende oppervlaktewaterlichamen die zijn aangewezen vanuit de Kaderrichtlijn Water.

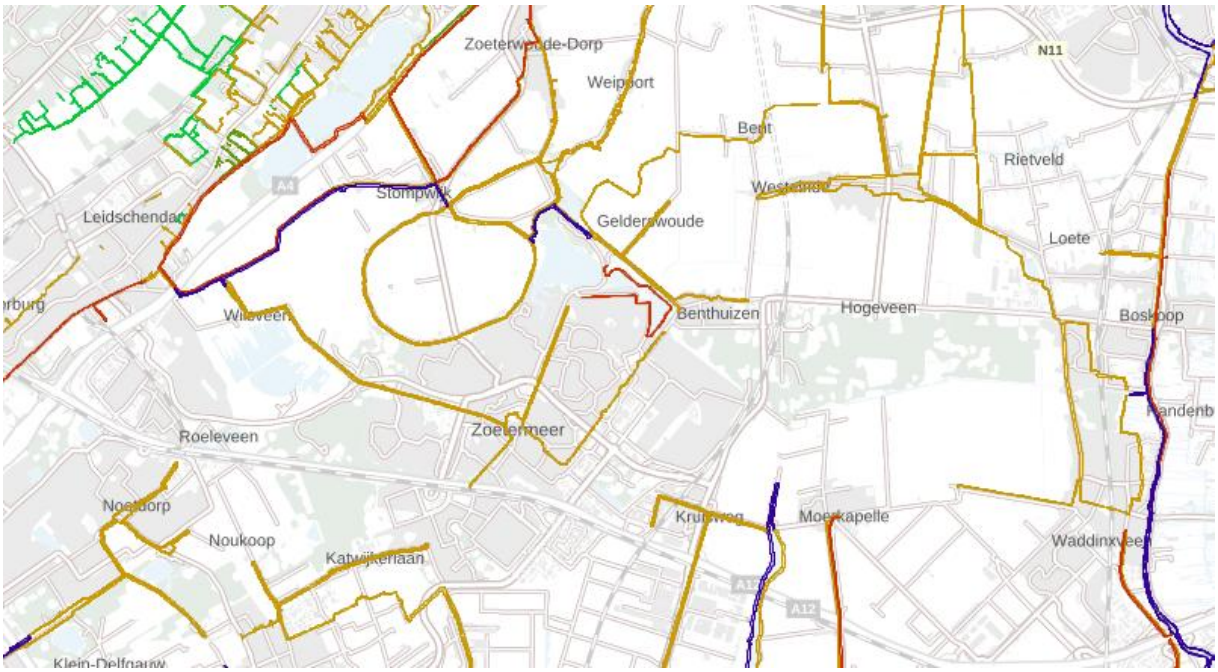
Verder bevinden zich geen natte ecologische verbindingszone zoals opgenomen in het (provinciale) Natuurnetwerk Nederland binnen of in de nabijheid van het plangebied.

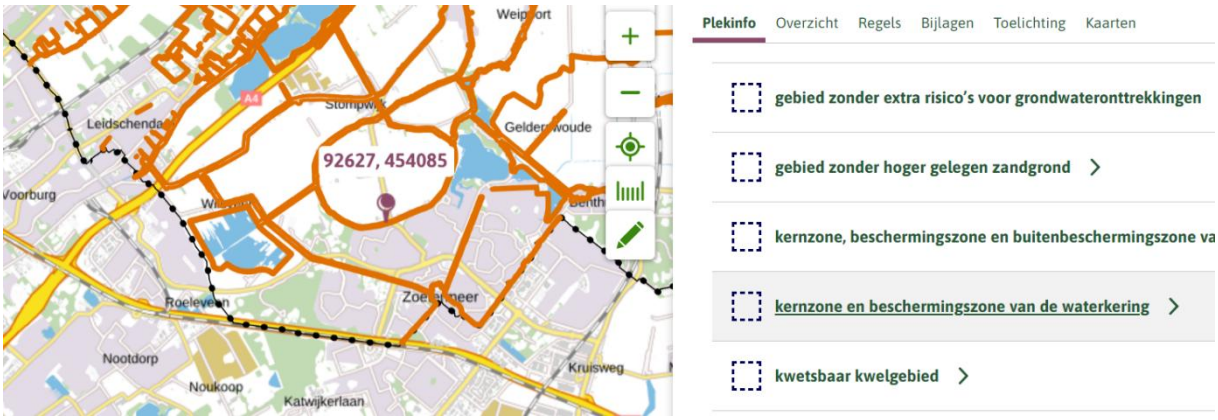
Afbeelding 4.13: KRW oppervlaktewaterlichamen

Veiligheid en waterkeringen

Binnen het plangebied liggen verschillende regionale waterkeringen. Deze zijn vastgelegd in de provinciale omgevingsverordening en de Leggers van de waterschappen. Deze zijn in navolgend overzicht weergegeven.

Afbeelding 4.14: Regionale waterkeringen

Afbeelding 4.15: Kernzone en beschermingszonde waterkering (functie regionale waterkering)

Afbeelding 4.16: Kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone van de waterkering (beperkingengebied)

Afbeelding 4.17: Profiel van vrije Ruimte Rijnland

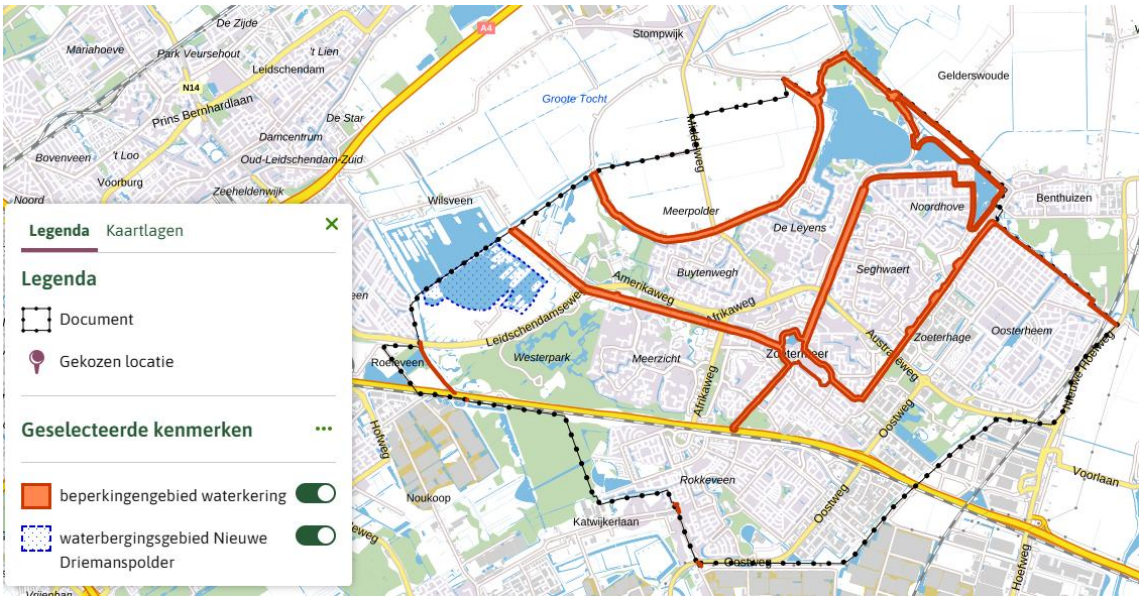

Afbeelding 4.18: Waterstaatswerk waterkering Landscheiding Delfland (geen regionale waterkering)

4.9.3 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

In het omgevingsplan zijn alle waterkeringen die in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening zijn opgenomen beschermd. De regionale waterkeringen hebben 'beperkingengebied waterkering' gekregen. Het profiel van vrije ruimte van de waterkering zoals deze is opgenomen in de waterschapsverordening van het Hoogheemraadschap van Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard zijn overgenomen in het omgevingsplan. Binnen het beheersgebied van Delfland is geen profiel van vrije ruimte aangewezen.

Ook is de waterbergende functie van het waterbergingsgebied Nieuwe Driemanspolder als functie vastgelegd in het omgevingsplan.

Afbeelding 4.19: Beperkingengebied waterkering en waterbergingsgebied Nieuwe Driemanspolder

In het omgevingsplan zijn daarnaast de lozingsregels voor afvalwater beleidsarm overgenomen uit de Bruidsschat. Onder de Omgevingswet wordt juridisch een onderscheid gemaakt tussen het lozen op oppervlaktewater of rechtstreeks op een rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) als lozingsactiviteit en het lozen op het riool. Dit laatste is namelijk een milieubelastende activiteit. Bij deze milieubelastende activiteit gaat het om het afvoeren van stoffen, warmte of water via een gemeentelijk riool. In de planregels van het omgevingsplan is dit toepassingsbereik ook aangegeven.

Er is ook een aantal nieuwe toevoegingen gedaan ten opzichte van de Bruidsschat:

- Regels over het lozen van afvalwater bij open bodemenergiesystemen. De provincie is in de basis bevoegd gezag bij open bodemenergiesystemen, maar de gemeente is bevoegd om maatwerkregels op te nemen in het omgevingsplan. De gemeente kan dan handhaven op alleen deze maatwerkregels. Het was nodig om hiervoor regels te stellen omdat bij de aanleg en onderhoud van open bodemenergiesystemen veel afvalwater vrijkomt wat voor overlast kan zorgen als dat niet op een geschikte wijze wordt afgevoerd.
- Regels over de uitvoering en technische eisen aan een rioolaansluiting. Dit was ook al geregeld in de Bruidsschat, maar is uitgebreid.

Gezien het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen is voor het aspect water sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Alle waterfuncties en waren al door middel van planregels geborgd. Deze borging is één-op-één overgezet naar dit omgevingsplan. Het omgevingsplan maakt geen toename van verharding mogelijk ten opzichte van de geldende mogelijkheden op grond van de bestemmingsplannen. Watercompensatie is dan ook niet nodig.

4.10 MOBILITEIT EN PARKEREN

4.10.1 BELEID EN REGELGEVING MOBILITEIT EN PARKEREN

Overheden moeten mobiliteit meewegen bij ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. Er zijn instructieregels gericht op de ontwikkeling en het in stand houden van de rijksinfrastructuur. Provincie en gemeenten kunnen het beleid verder zelf invullen.

Instructieregels Rijk

Het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) bevat instructieregels voor het opstellen van omgevingsplannen. Deze zijn gericht op de ontwikkeling en het in stand houden van de rijksinfrastructuur. Het betreffen onder andere reserveringsgebieden. Deze instructieregels staan in het Bkl onder:

- paragraaf 5.1.6.2 Reserveringsgebieden autowegen, autosnelwegen en hoofdspoorwegen;
- paragraaf 5.1.7.4 Doorvaart rijksvaarwegen;
- paragraaf 5.1.7.6 Landelijke fiets- en wandelroutes;
- afdeling 5,2, artikel 5.163 (voorkomen belemmeringen gebruik en beheer hoofdspoorweginfrastructuur en rijkswegen).

Instructieregels provincie

In de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV) zijn instructieregels opgenomen waar gemeentelijke omgevingsplannen aan moeten voldoen. In paragraaf 3.2 is ingegaan op de relevante instructieregels. De voor het wijzigingsbesluit relevante instructieregels zijn:

- paragraaf 7.3.23a (hoofdfietsnetwerk en lange afstands wandelpaden);
- artikel 7.45e (parkeernorm stationsomgevingen);
- artikel 7.45f (parkeernorm sociale huur);
- afdeling 2.5 (provinciale wegen).

Gemeentelijk beleid

Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer

Volgens de omgevingsvisie is de belangrijkste uitdaging voor mobiliteit in Zoetermeer om de groeiende stad bereikbaar en toegankelijk te houden. Hierbij rekening houdend met een sterk groeiende regio. Dit stelt Zoetermeer voor de uitdaging om het toenemende aantal verplaatsingen op te vangen met duurzame, stille en ruimte-efficiënte mobiliteit.

Dit vertaalt zich in de volgende vijf deelopgaven:

- Fiets- en voetgangersnetwerken uitbreiden en toekomstbestendig en veilig maken, door het verbeteren van de kwaliteit en het geven van meer ruimte.
- Zorgen voor een logische, samenhangende en herkenbare infrastructuur van alle mobiliteitsnetwerken met een focus op verkeersveiligheid, sociale veiligheid en leefbaarheid (gezonde routes).
- Verandering in voertuigkeuze. De groeiende mobiliteitsvraag opvangen door lopen, fietsen, deelmobiliteit en ov. Het OV moet concurrerend worden met de auto op prijs en reistijd en het aandeel deelvervoer moet worden vergroot.

- Strategische locaties voor deelmobiliteit, ketenmobiliteit en maatwerkvervoer aanwijzen om het OV-gebruik te versterken en de bereikbaarheid te verbeteren.
- In balans brengen van parkeren en verkeersintensiteiten in de openbare ruimte met de gebiedsopgaven en doelgroepen.

De strategische keuzes met betrekking tot mobiliteit kunnen als volgt worden samengevat:

- De H-structuur blijft behouden met de huidige maximumsnelheden, en kan onder voorwaarden verlaagd worden naar een maximumsnelheid van 50 km per uur (GOW50), waarbij de alternatieve verkeerscirculatie voor de H-structuur wordt onderzocht.
- Zoetermeer definieert nieuwe kwaliteitseisen om het fiets- en voetgangersnetwerk uit te breiden en aantrekkelijker te maken. Hiermee wordt gezorgd voor toegankelijke en veilige routes die lopen en fietsen stimuleren. Er zijn specifieke locaties aangewezen waar verbeteringen worden doorgevoerd.
- De bestaande ruimte met een verkeersfunctie in Zoetermeer blijft behouden, maar waar mogelijk verdelen we deze anders tussen de vervoerswijzen waardoor lopen, fietsen en OV meer ruimte krijgen. De meest recente richtlijnen voor weginrichting en verkeersveiligheid worden toegepast.
- Zoetermeer geeft prioriteit aan het verbeteren van de beleving van sociale veiligheid bij aanleg, renovatie en herinrichting van haltes, stations en de routes er naartoe. De aantrekkelijkheid, toegankelijkheid en vindbaarheid van haltes en stations worden verbeterd.
- De vrije infrastructuur voor openbaar vervoer in Zoetermeer blijft behouden. Voor LeiZo en ZoRo wordt ruimte gereserveerd voor HOV-bus of lightrail. We zetten in op behoud van de Krakeling.
- Innovatieve mobiliteitsoplossingen zoals deelmobiliteit, autonoom vervoer en maatwerkvervoer komen op logische locaties om het gebruik ervan te stimuleren.
- Zoetermeer werkt toe naar mobiliteitsnormen (in plaats van parkeernormen). Mobiliteit staat hierin centraal, dat hoeft niet persé per auto te zijn als er goede alternatieven zijn.

Nota parkeernormen en uitvoeringsregels Zoetermeer 2019

Voor het eerste wijzigingsbesluit geldt nog de parapluherziening Parkeren en Geluidgevoelige objecten. Specifiek voor het parkeren geldt als beleidskader het Parkeerbeleid Zoetermeer 2019 en de Nota Parkeernormen en Uitvoeringsregels Zoetermeer 2019, waarin de volgende visiepunten worden gehanteerd voor autoparkeren en fietsparkeren:

a. Zoetermeer staat voor een duurzame verstedelijkingsopgave. Met een geactualiseerd, gebieds- en doelgroepgericht parkeerbeleid anticipeert Zoetermeer op de veranderende mobiliteitsbehoefte van toekomstige gebruikersgroepen binnen de verschillende delen van de stad.
b. Zoetermeer zorgt voor parkeeroplossingsrichtingen voor parkeerknelpunten die aansluiten bij de kenmerken en ambities van wijken en buurten. Hiervoor hanteert Zoetermeer een gebiedsgerichte aanpak.
c. Zoetermeer voert alleen parkeerregulering in als alle andere te nemen maatregelen (beïnvloeden van gedrag, beter benutten van bestaande parkeerplaatsen, bijbouwen van parkeerplaatsen waar dat ruimtelijk mogelijk is) niet toereikend zijn.
d. Zoetermeer zorgt met sturend parkeerbeleid dat de juiste (parkeer)doelgroep op de juiste (parkeer)plaats parkeert.

e. In Zoetermeer wordt de opgave om bij nieuwbouw- en transformatieprojecten in voldoende mate te voorzien in fietsparkeerplaatsen (incl. voor bezoekers) geborgd in de Nota Parkeernormen en Uitvoeringsregels Zoetermeer 2019.
f. Op locaties waar sprake is van een extra behoefte aan fietsparkeervoorzieningen, wordt in Zoetermeer waar mogelijk geparticipeerd in ontwikkelingen die uitbreiding van fietsparkeercapaciteit mogelijk maken.
g. In Zoetermeer wordt, met behulp van fietsparkeren, de relatie tussen de fiets, de auto en het openbaar vervoer (ketenmobiliteit) versterkt.
h. Zoetermeer voert alleen fietsparkeerregulering in als alle andere te nemen maatregelen (beïnvloeden van gedrag, beter benutten van bestaande fietsparkeerplaatsen of uitbreiding van fietsparkeerplaatsen waar dat ruimtelijk mogelijk is) niet toereikend zijn.
i. Daar waar in een woonwijk nieuwe auto- en fietsparkeerplaatsen worden aangelegd, wordt zorgvuldig gekeken hoe het bestaande groene karakter van de woonwijk en een adequate waterhuishouding kunnen worden gegarandeerd en meer hittestress kan worden voorkomen.

4.10.2 BESCHRIJVING MOBILITEIT EN PARKEREN

Roeleveen & Nieuwe Driemanspolder

Mobiliteit

- *Gemotoriseerd verkeer*

De N469 is de belangrijkste ontsluitingsweg langs de Nieuwe Driemanspolder en zorgt met Wilsveen en de Voorweg voor ontsluiting van het natuur- en recreatiegebied.

- *Langzaam verkeer*

In het deelgebied zijn fietspaden of fietsstroken aanwezig op respectievelijk de N469, Veenweg, Kostverlorenweg, Wilsveen en Voorweg. Deze fietsroutes zijn onderdeel van het recreatief hoofdroutenetwerk, dat deels onderdeel uitmaakt van het routenetwerk van Haaglanden. Daarnaast zijn er speciale ruiterpaden.

- *Openbaar vervoer*

Voor openbaar vervoer geldt dat er in de omgeving van de Nieuwe Driemanspolder drie stations zijn die deel uitmaken van RandstadRail, namelijk Leidschenveen, Forepark en Voorweg (hoog en laag).

- *Parkeren*

Het openbaar parkeren is in hoofdzaak geconcentreerd bij de belangrijkste entree naar het deelgebied en de recreatieve voorzieningen.

Buytenpark

Mobiliteit

- *Gemotoriseerd verkeer*

Het Buytenpark is voor autoverkeer ontsloten door de Buytenparklaan vanaf de Amerikaweg. Daarnaast is de Achterweg de ontsluiting van de scoutingvereniging en de volkstuinen. Deze is bereikbaar via de Amerikaweg en de Voorweg.

- *Langzaam verkeer*

Langs de noordzijde van het Buytenpark is een fietsverbinding langs de Meerpolder gerealiseerd. Deze fietsverbinding betekent een verbetering van de fietsverbindingen van de woonwijk Buytenwegh met het Buytenpark en de Meerpolder. Hierdoor wordt vooral ook het recreatief fietsen gestimuleerd.

- *Openbaar vervoer*

Het Buytenpark is bereikbaar met de RandstadRail en met de bus. Nabij het Buytenpark ligt de dubbele halte Voorweg hoog en Voorweg laag. Dit station ligt op circa 800 meter afstand van de kruising Buytenparklaan en de Amerikaweg. De afstand naar de voorzieningen in het park is meer dan 1 kilometer. De dichtstbijzijnde bushalte is de halte Buytenparklaan. Deze halte ligt op het kruispunt Amerikaweg – Buytenparklaan. Vanaf deze bushalte vertrekken bussen in de richting van Naaldwijk via Honselersdijk, Wateringen, Rijswijk en Den Haag.

- *Parkeren*

De parkeervoorzieningen in het Buytenpark bestaan uit openbare parkeerplaatsen bij de sportvelden, parkeerplaatsen bij de begraafplaats, parkeerplaatsen bij de voorzieningen aan de Achterweg, bij de sportvoorzieningen en parkeerplaatsen op het terrein van SnowWorld.

Meerpolder

Mobiliteit

- *Gemotoriseerd verkeer*

De Middelweg, die van noord naar zuid door de Meerpolder loopt, is de belangrijkste ontsluiting van dit deelgebied. Het vormt tevens een belangrijke verbindingsweg tussen Zoetermeer en Leiden. De weg heeft eveneens een relatief belangrijk aandeel in het regionale verkeer tussen Leiden en de A12. Hierdoor is sprake van doorgaand regionaal verkeer op de wegenstructuur van Zoetermeer via de bebouwde kom (route Middelweg-Zwaardslootseweg-Europaweg- Australiëweg-N209-A12).

- *Langzaam verkeer*

De Meerpolder wordt aan alle zijden begrensd door fietsroutes die onderdeel zijn van het regionale fietsnetwerk. Het betreffen:

- aan de Noordwestzijde via de Meer- en Geerweg / Midden Nederland Route richting Voorschoten/ Leidschendam;
- aan de Zuidwestzijde via de Meerpolder richting het Buytenpark / Westerpark;
- aan de Oostzijde via de Meerpolder/Midden Nederland Route richting Noord Aa/Zoetermeerseplas.

- *Openbaar vervoer*

In de Meerpolder zijn geen bushaltes aanwezig. De dichtbijgelegen halte 'Meerpolder' ligt net ten zuiden van het deelgebied. Vanaf deze halte rijden bussen tussen Centrum West en Katwijk.

Noordelijke plassengebied

Mobiliteit

- *Gemotoriseerd verkeer*

Het Noordelijk Plassengebied wordt ontsloten vanaf de Aziëweg. In het zuiden sluit deze aan op de Europaweg en de overige Zoetermeerse hoofdwegen en de A12. In het noorden sluit de Aziëweg aan op de Geerweg (gemeente Zoeterwoude). De Aziëweg is ten noorden van de Planbaan een erftoegangsweg buiten de bebouwde kom in een recreatiegebied.

- *Langzaam verkeer*

De volgende fietsroutes in het Noordelijk Plassengebied maken onderdeel uit van het hoofdfietsnetwerk:

- de Broekwegkade (en het verlengde hiervan dat aansluit op de Aziëweg ter hoogte van de gemeentegrens met Zoeterwoude).
- het fietspad naast de Aziëweg;
- het Vestingpad tussen de Aziëweg en de Omleidingsweg;
- Het Lange Land.

In het Noordelijk Plassengebied zijn daarnaast diverse recreatieve wandelpaden beschikbaar. Daarnaast kunnen voetgangers over de fietspaden lopen en liggen langs de Aziëweg en langs Het Lange Land recreatieve wandelpaden. Ook kunnen voetgangers gebruik maken van de Slootweg en Broekwegkade.

- *Openbaar vervoer*

In het Noordelijk Plassengebied is geen openbaar vervoer aanwezig. Net buiten het deelgebied ligt de halte Redelaan ter hoogte van de Aziëweg.

Lokaal spoor

Het dagelijks bestuur van de vervoersregio's Vervoerregio Amsterdam (VRA) en Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) zijn belast met de zorg voor de lokale spoorwegen. Dat omvat ook de taak om de staat en werking van de lokale spoorweginfrastructuur te behoeden voor nadelige gevolgen van activiteiten op of rond die infrastructuur. Daarom wordt op grond van artikel 12 van de Wet lokaal spoor het beperkingengebied aangewezen, waarbinnen een omgevingsvergunningplicht geldt. Vanuit het oogpunt van kenbaarheid voor de burger heeft het Rijk de instructieregel opgenomen dat de begrenzing van de beperkingengebieden zichtbaar wordt gemaakt in het omgevingsplan. Het verwerken van de begrenzing in het omgevingsplan maakt het makkelijker voor burgers en bedrijven om te zien waar het beperkingengebied ligt en welke regels er gelden. Het beperkingengebied lokaal spoor omvat de ruimtelijke profielen van de tram- en metrolijnen in Zoetermeer.

4.10.3 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

Lange afstandspaden

Conform de rijksinstructieregel opgenomen in artikel 5.161b van het Besluit kwaliteit leefomgeving zijn de landelijke fiets- en wandelroutes beschermd. Het gaat om de fietsroute LF4 Midden-Nederlandroute en om de wandelroute Streekpad 12: Groene Hartpad.

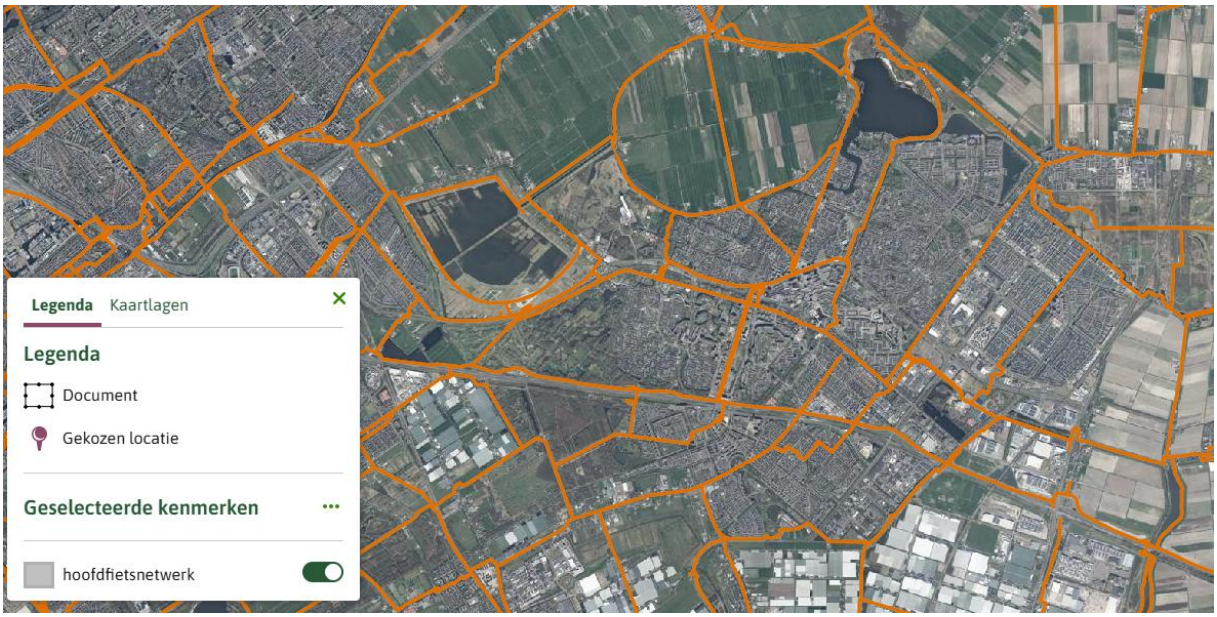
Afbeelding 4.20: LF4 Midden-Nederlandroute - Nederland Fietsland

Ook is conform de instructieregel in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening in het omgevingsplan bepaald dat bij nieuwe ontwikkelingen rekening gehouden moet worden met het belang van de instandhouding en zo mogelijk de verbetering van het hoofdfietsnetwerk en de lange afstandswandelpaden.

Gezien het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen is voor het aspect mobiliteit en parkeren sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Het parkeerbeleid in dit hoofdstuk was al door middel van dynamische planregels geborgd in de bestemmingsplannen. Deze borging is één-op-één overgezet naar dit omgevingsplan. Alleen ten aanzien van het lokaal spoor is een aanpassing van de planregels in het omgevingsplan nodig. De belemmeringenstrook zal in het omgevingsplan verbreed worden, maar in de zones binnen die strook zijn voor de betrokken stakeholders minder vergunningplichten meer. De regeling met betrekking tot het lokale spoor is gebaseerd op een voorstel van de MRDH (vervoersautoriteit) en is tevens afgestemd met de HTM.

Afbeelding 4.21: Streekpad 12: Groene Hartpad

Afbeelding 4.22: Provinciaal Hoofdfietsnetwerk

5 OPENBARE RUIMTE EN ONDERGROND

5.1 KABELS EN LEIDINGEN

5.1.1 BELEID EN REGELGEVING OVER KABELS EN LEIDINGEN

Instructieregels Rijk
In paragraaf 5.1.2.3 van het Besluit kwaliteit leefomgeving is een instructieregel voor het belemmeringengebied van buisleidingen opgenomen. Deze verplicht de gemeenteraad om het belang van de veiligheid van de buisleiding mee te nemen in de afweging bij het vaststellen van een omgevingsplan. Artikel 3.101 Besluit activiteiten leefomgeving bepaald welke buisleidingen hier onder vallen. Het betreft in ieder geval buisleidingen voor:

a. aardgas, met een uitwendige diameter van tenminste 50 millimeter en een druk van tenminste 1.600 kPa;
b. andere brandbare stoffen dan aardgas, met een uitwendige diameter van tenminste 70 millimeter of een binnendiameter van tenminste 50 millimeter en een druk van tenminste 1.600 kPa;
c. giftige stoffen;
d. koolstofdioxide, zuurstof of stikstof, met een uitwendige diameter van tenminste 70 millimeter of een binnendiameter van tenminste 50 millimeter en een druk van tenminste 1.600 kPa.

Vanwege de benodigde veilige werking van de buisleiding gelden in het belemmeringengebied beperkingen voor het bouwen van bouwwerken en het toelaten van activiteiten die van invloed kunnen zijn op de buisleiding.

Gemeentelijk beleid en regelgeving
Voor kabels en leidingen in de gemeente Zoetermeer geldt de Algemene verordening ondergrondse infrastructuur Zoetermeer (AVOI Zoetermeer). De AVOI is een eenduidige regeling die alle losse regelingen inzake kabels en leidingen vervangt. Dit betreft regelingen voor openbare elektronische communicatienetwerken en netwerken van nutsbedrijven. De in de AVOI opgestelde regels zorgen ervoor dat voor alle netbeheerders dezelfde rechten, plichten en procedures gelden.

5.1.2 BESCHRIJVING KABELS EN LEIDINGEN

Binnen de gemeente Zoetermeer liggen diverse kabels- en leidingtracés. In het omgevingsplan liggen beperkingen- en belemmeringengebieden van belangrijke leidingtracés. Het gaat om de volgende type leidingen:

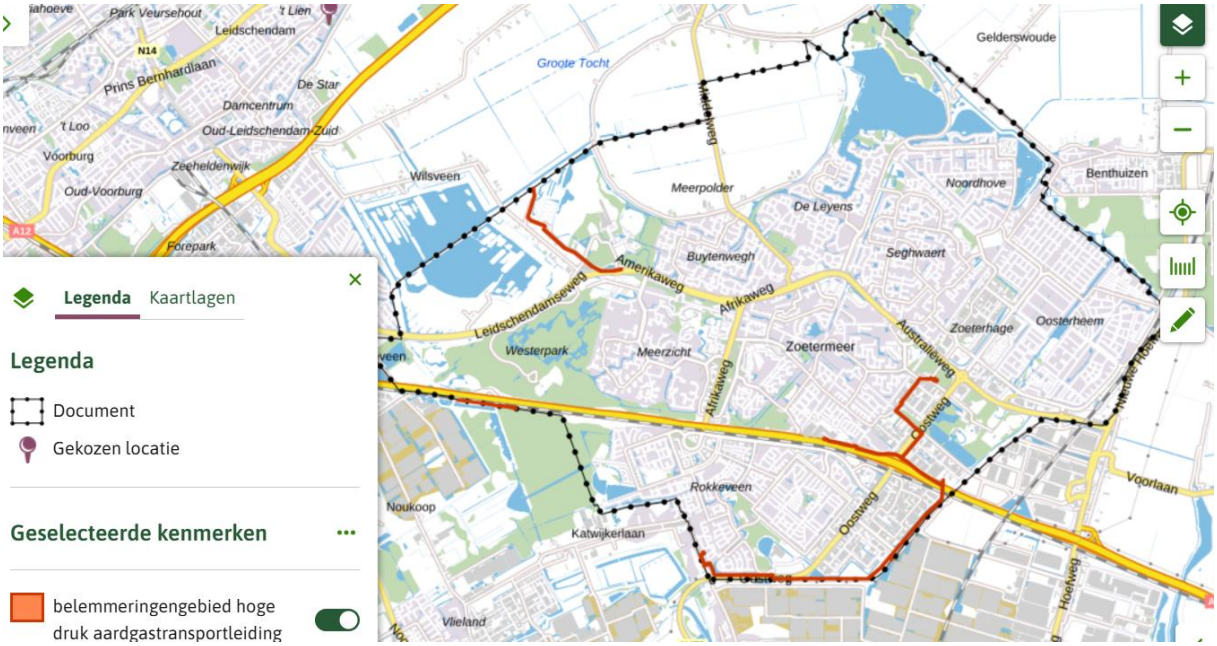
- aardgastransportleidingen (Gasunie);
- CO_2-leiding (Ocap);
- drinkwatertransportleidingen (Dunea);
- kerosineleidingen (DPO);
- hoogspanningsleidingen (TenneT)

Aardgastransportleidingen

In Zoetermeer liggen onderstaande aardgastransportleidingen van de Gasunie.

Buisleiding	Maximum werkdruk	Maximum diameter
W-514-19	40 bar	220 millimeter
W-539-01	40 bar	457 millimeter
W-539-03	40 bar	220 millimeter
W-539-06	40 bar	115 millimeter
GOS W-067 (Nutricia)	Buiten gebruik	Buiten gebruik

Op onderstaande afbeelding zijn de genoemde aardgastransportleidingen weergegeven die in het wijzigingsbesluit zijn opgenomen met een belemmeringengebied.

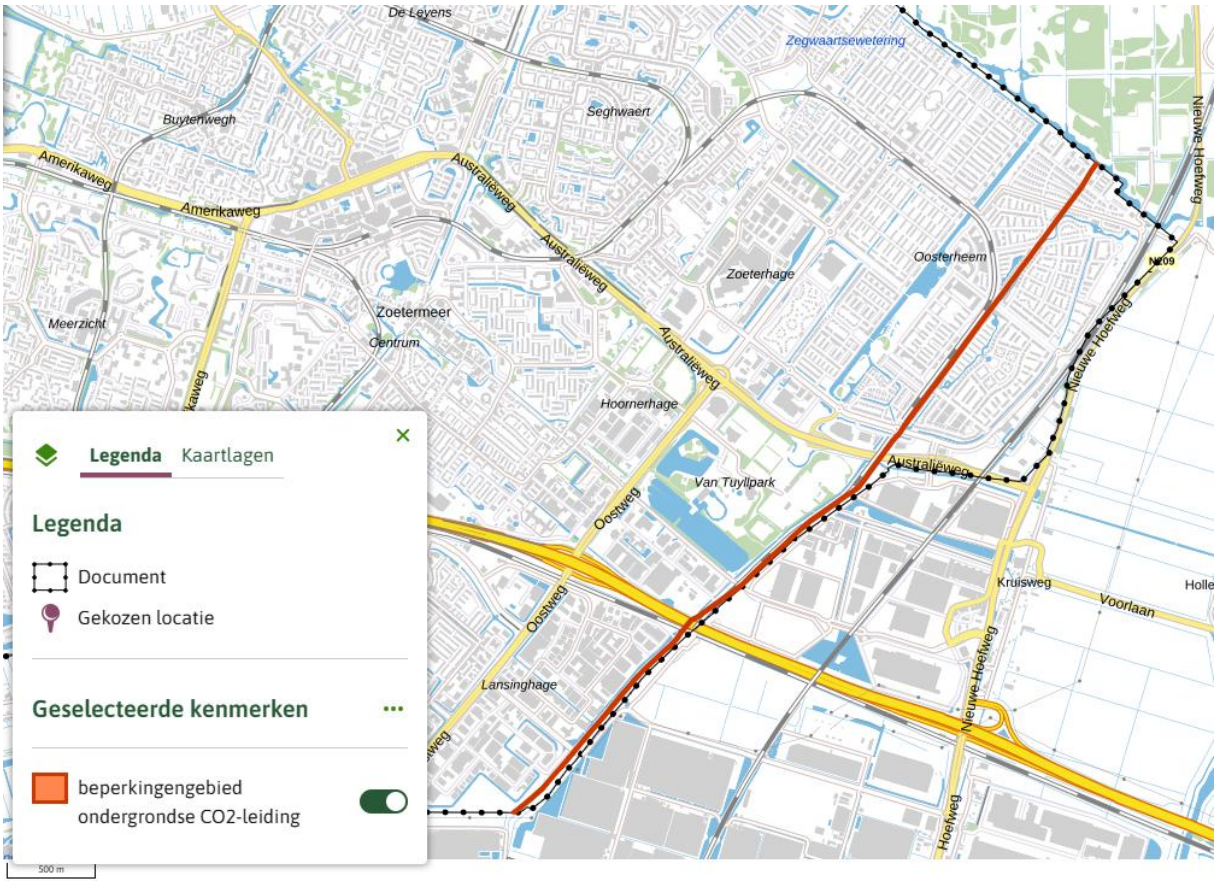

Afbeelding 5.1: Ligging aardgastransportleidingen

In de nabijheid van het plangebied, ten noorden van de Amerikaweg nabij de T-splitsing Amerikaweg - Buytenparklaan ligt een gasdrukregelstation. Vanuit dit gasdrukregelstation loopt een hogedruk aardgastransportleiding (kenmerk W-514-19-KR-004 t/m 007) met een ontwerpdruk van 40 bar en een diameter van 22 centimeter (8,63 inch). Deze buisleiding ligt ten noorden van de Amerikaweg en ten noordoosten van de Voorwegwetering. Voor deze leiding geldt een risicoafstand vanuit oogpunt van externe veiligheid.

CO_2-leiding

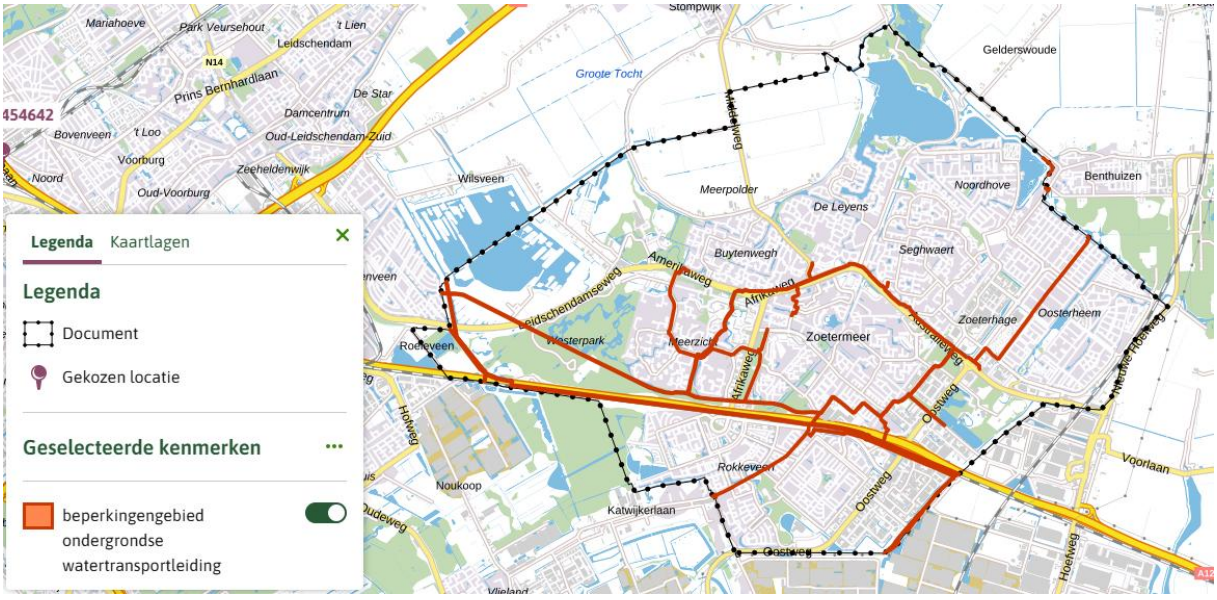
In het oosten van de gemeente Zoetermeer ligt een ondergrondse buisleiding voor het transport van CO_2. De leiding wordt gebruikt door OCAP en heeft een diameter van circa 26 inch en een druk van maximaal 22 bar. De CO_2-leiding ligt parallel aan de RandstadRail en doorkruist de wijk Oosterheem. De ligging van de leiding is weergegeven op afbeelding 5.2.

Afbeelding 5.2: Ligging ondergrondse CO2-leiding

Drinkwatertransportleidingen

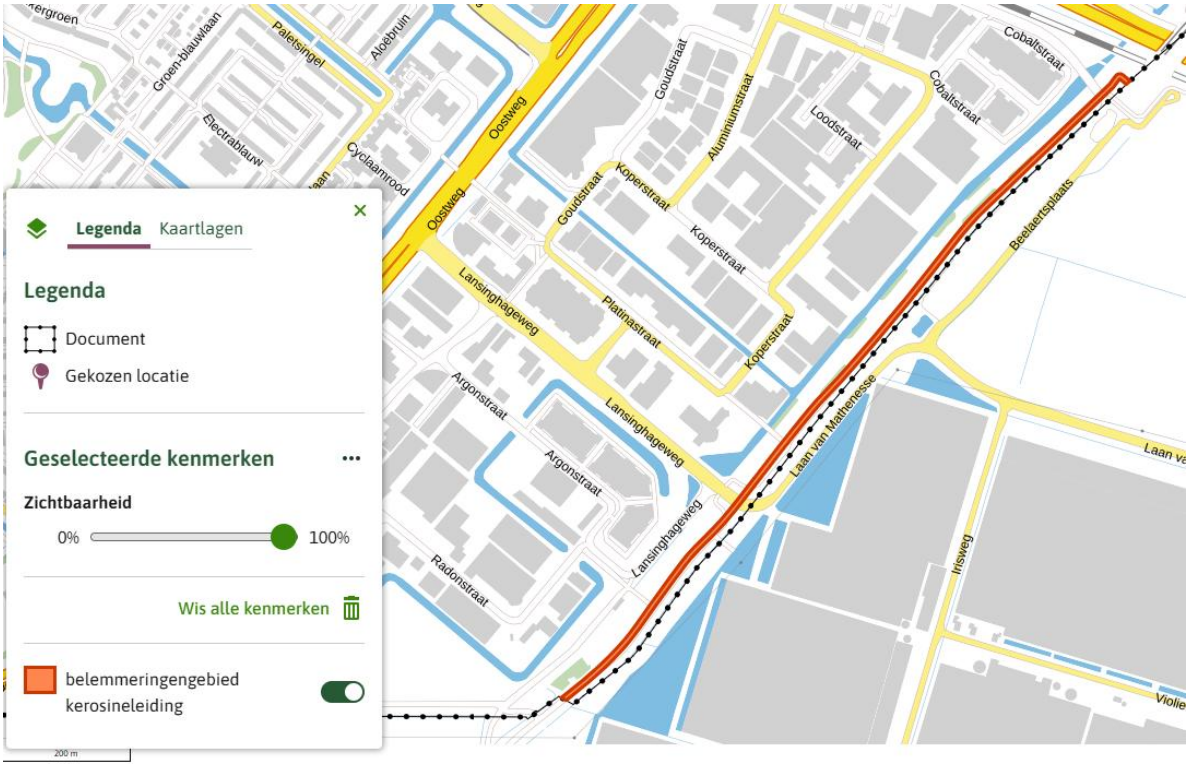
In Zoetermeer liggen verschillende drinkwatertransportleidingen van Dunea. Deze zijn weergegeven op afbeelding 5.3. Het betreft zowel leidingen voor het transport van drinkwater alsmede leidingen voor de aanvoer van rivierwater naar de duinen tussen Katwijk – Scheveningen - Monster voor drinkwater.

Afbeelding 5.3: Ligging ondergrondse drinkwatertransportleidingen

Kerosineleidingen

In het zuidoosten van Zoetermeer ligt een ondergrondse kerosineleiding van de Defensie Pijpleiding Organisatie (DPO). De leiding met identificatienummer 4326.0 heeft een maximale werkdruk van 80 bar en een diameter van 12 inch en is weergegeven op afbeelding 5.4.

Afbeelding 5.4: Ligging ondergrondse kerosineleiding

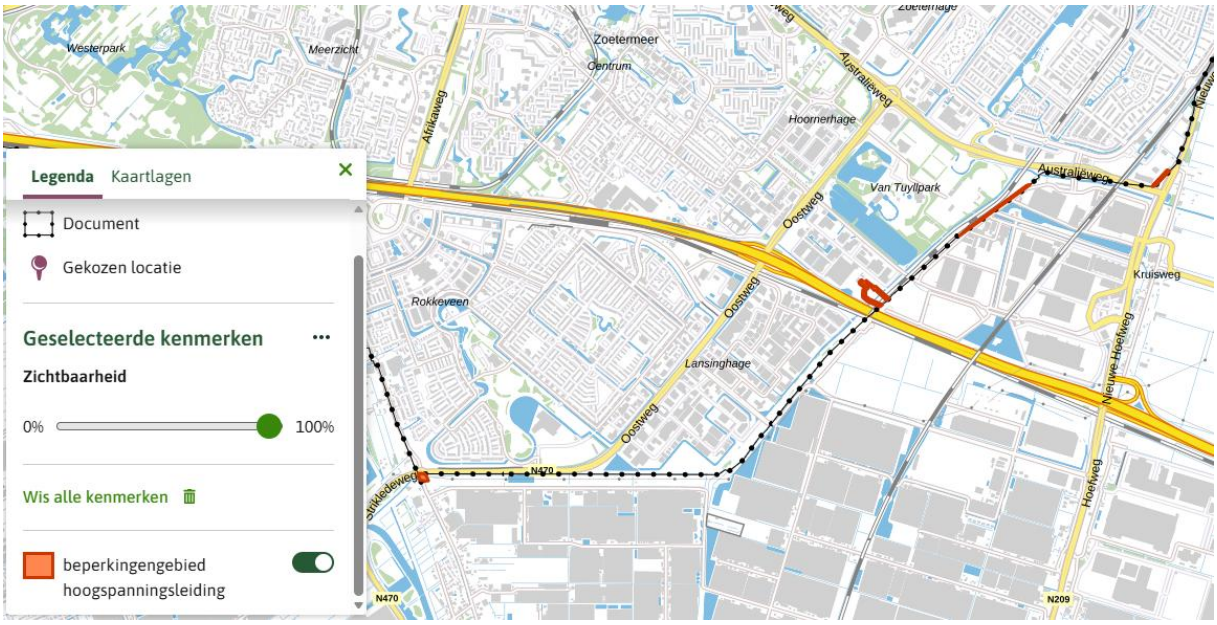
Langs de Limietsloot ligt een niet meer in gebruik zijnde boorlocatie van de NAM. Ook loopt er een niet meer in gebruik zijnde kerosineleiding van het Ministerie van Defensie door de polder. Deze zijn om die reden niet opgenomen in het omgevingsplan.

Hoogspanningsleidingen

Binnen het grondgebied van Zoetermeer liggen enkele ondergrondse 150 kV hoogspanningsleidingen van TenneT. Deze liggen ten noorden van de A12, deels liggend in een boring en deels liggend in een tracé gelegen net onder maaiveld.

Op de grens met de gemeenten Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland is daarnaast een bovengrondse 380kV hoogspanningsverbinding aanwezig die met het rijksinpassingsplan Zuidring Wateringen – Zoetermeer (380 kV leiding) mogelijk is gemaakt. Een heel klein onderdeel van deze bovengrondse hoogspanningsleiding ligt binnen Zoetermeer (zuidoostelijk puntje van Rokkenveen).

De aanwezigheid van hoogspanningsinfrastructuur kan beperkingen opleveren voor het gebruik van de gronden. Bovendien is het van belang dat hoogspanningsverbindingen te allen tijde bereikbaar zijn en blijven voor onderhoud, storingen en/of calamiteiten, ten behoeve van de leveringszekerheid en het zo efficiënt mogelijk gebruik kunnen maken van de assets van TenneT.

Afbeelding 5.5: Ligging hoogspanningsleidingen

5.1.3 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

De beschreven kabel- en leidingtracés zijn in dit wijzigingsbesluit opgenomen door middel van een beperkingen- of belemmeringengebied. Binnen deze gebieden geldt een vergunningplicht voor de activiteiten ‘werken, geen bouwwerk zijnde, werkzaamheid uitvoeren’ en ‘bouwen’. In dit wijzigingsbesluit zijn alle leidingentracés binnen Zoetermeer meegenomen. Gezien het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen is voor het aspect kabels en leidingen sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

5.2 RIOLERING

5.2.1 BELEID EN REGELGEVING OVER RIOLERING

<u>Nota Riolering Zoetermeer 2023 t/m 2026</u>

Het doel van deze Nota Riolering is om te beschrijven hoe de gemeente Zoetermeer de gemeentelijke watertaken uitvoert. Daarbij wordt naar de toekomst gekeken en waar nodig bijgestuurd. De volgende onderdelen worden in deze Nota Riolering behandeld:

- Afvalwater;
- Hemelwater;
- Oppervlaktewater;
- Grondwater.

De onderdelen hebben een duidelijke relatie met elkaar, maar verschillende partijen gaan over de afzonderlijke onderdelen. Deze partijen moeten dan ook met elkaar samenwerken. De gemeente gaat over het (transport van) afvalwater, het hemelwater en het grondwater. De zorg voor het oppervlaktewater ligt voornamelijk bij de Hoogheemraadschappen (waterschappen) en de zorg voor het drinkwater ligt bij de drinkwaterbedrijven.

Beleid en regelgeving Hoogheemraadschappen

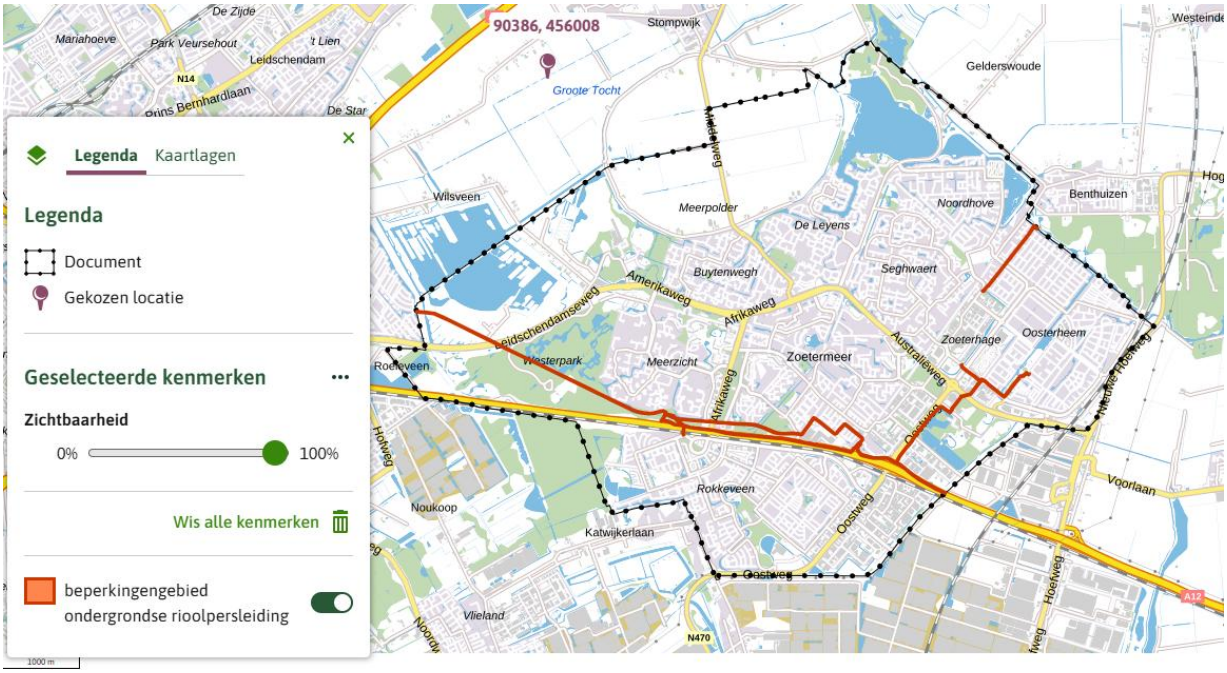
Het hoogheemraadschap van Rijnland, het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard en het hoogheemraadschap van Delfland hebben als uitgangspunt dat hemelwater gescheiden wordt van afvalwater.

5.2.2 RIOLERING IN HET PLANGEBIED

In het Zoetermeer komen veel verschillende rioolleidingen voor. Zoetermeer heeft in overeenstemming met het beleid van hoogheemraadschappen een gescheiden rioolstelsel. Een gescheiden rioolstelsel wil zeggen dat het regenwater van verharde oppervlakken via het schoonwaterriool afgevoerd wordt naar het oppervlaktewater, terwijl het afvalwater via het vuilwaterriool afgevoerd wordt naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (en naar zee).

5.2.3 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

De belangrijkste rioolleidingen zijn, hoewel dit vanuit andere regelgeving niet verplicht is, opgenomen in het omgevingsplan. De reden hiervoor is dat de rioolleidingen van groot maatschappelijk belang zijn en bij een beschadiging langdurig kunnen worden verstoord. Om de rioolleidingen te beschermen en om beheer en onderhoud niet onmogelijk te maken, is er in het omgevingsplan een beperkingengebied rioolleiding opgenomen en geldt er een omgevingsvergunningplicht om een activiteit binnen dit beperkingengebied uit te voeren. De ligging van de belangrijkste rioolleidingen zijn weergegeven op afbeelding 5.6.

Afbeelding 5.6: Ligging ondergrondse rioolpersleidingen

Gezien het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen is voor het aspect riolering sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Alle benoemde rioleringen en -beleid in dit hoofdstuk waren al door middel van planregels (en verbeelding) geborgd. Deze borging is één-op-één overgezet naar dit omgevingsplan.

5.3 IN- EN UITRITTEN

5.3.1 BELEID EN REGELGEVING OVER IN- EN UITRITTEN

Instructieregel provincie Zuid-Holland

In de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening is de volgende instructieregel opgenomen voor de aansluiting van wegen op een provinciale weg.

Artikel 7.9 (samenwerking met andere wegbeheerders)

a. *De aansluiting van een openbare weg in beheer bij een gemeente of een waterschap op een provinciale weg, vereist de voorafgaande toestemming van gedeputeerde staten.*
b. *De toestemming kan worden onthouden wegens strijd met de in artikel 1.4 bedoelde belangen.*
c. *De toestemming kan afhankelijk worden gesteld van medewerking aan de toepassing van artikel 19, eerste lid, van de Wegenwet.*

Algemene plaatselijke verordening (Apv)

In de Apv is een omgevingsvergunningplicht opgenomen voor het aanleggen of veranderen van een in- en uitrit naar de openbare weg. Het gaat hierbij niet alleen om in- en uitritten naar wegen die op gemeentegrond liggen, maar ook 'eigen wegen' die feitelijk voor het openbare verkeer openstaan. Dit zijn immers ook openbare wegen.

5.3.2 IN- EN UITRITTEN IN HET PLANGEBIED

In het plangebied zijn in- en uitritten aanwezig.

5.3.3 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

Gezien het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen en andere lokale regels voor de fysieke leefomgeving is voor het aspect in- en uitritten sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. De regels voor in- en uitritten uit de Apv zijn opgenomen in het omgevingsplan. Voor nieuwe aansluitingen op provinciale wegen dient rekening te worden gehouden met de instructieregels van de provincie.

5.4 OPENBARE RUIMTE

5.4.1 BELEID EN REGELGEVING OPENBARE RUIMTE

Instructieregels Rijk

In artikel 5.162 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) is opgenomen dat een gemeente bij nieuwe ontwikkelingen het belang meeweegt van de toegankelijkheid van de openbare buitenruimte. Ook moet een gemeente die afweging maken bij bijvoorbeeld het stellen van regels over de bruikbaarheid van de openbare weg, zoals winkeluitstallingen en het plaatsen van hekken en fietsen.

Gemeentelijk beleid

Het beleid en de regelgeving over de openbare ruimte, voor zover die relevant zijn voor het plangebied zijn:

- Nota Onderhoud Openbare Ruimte 2023 t/m 2026;
- Handboek openbare ruimte Zoetermeer 2019;
- Snippergroenbeleid 2016;
- Zoetermeer speelruimteplan 2016-2026;
- Beleidsplan openbare verlichting Zoetermeer;
- Nota riolering Zoetermeer 2023 t/m 2026;
- Algemene plaatselijke verordening.

5.4.2 OPENBARE RUIMTE IN HET PLANGEBIED

De openbare ruimte is het visitekaartje van de stad, waarin inwoners en bezoekers zich verplaatsen en waarin ze elkaar ontmoeten. De openbare ruimte bestaat uit wegen, bruggen, tunnels, groen, bomen, openbare verlichting, water, speelvoorzieningen, verkeerslichten en straatmeubilair. Al dit geïnvesteerde kapitaal in de openbare ruimte van de gemeente heeft een bepaalde waarde. De Nota Onderhoud Openbare Ruimte 2023 t/m 2026 geeft inzicht in de benodigde budgetten om dit kapitaal van de gemeente duurzaam in stand te houden. Deze nota is bedoeld om onderhoudsachterstanden (kapitaalvernietiging) te voorkomen en verantwoord om te gaan met publieke middelen. De budgetten zijn nodig om te voldoen aan relevante wet- en regelgeving, het borgen van veiligheid, het voorkomen van kapitaalvernietiging en het verantwoord uitgeven van beheergelden voor:

- Het in stand houden van de bestaande situatie;
- Het één op één1 vervangen aan het einde van de technische levensduur.

5.4.3 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

De gebruiksactiviteiten en bouwregels in de openbare ruimte waren voorheen geregeld in de bestemmingsplannen. Deze regels zijn ongewijzigd in het omgevingsplan overgenomen, gezien het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen. In de Apv waren ook regels voor het gebruik van openbare ruimte opgenomen. Bijvoorbeeld voor het plaatsen van voorwerpen in of aan de openbare ruimte. Maar ook voor het aanleggen, veranderen of herinrichten van verharding en groen en het dempen en bergen van water in de buitenruimte. Deze regels zijn ook beleidsarm overgezet naar het omgevingsplan.

Voor het aspect openbare ruimte is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

6 MILIEU EN KWALITEIT LEEFOMGEVING

6.1 BESLUIT M.E.R/M.E.R.-BEOORDELING

6.1.1 REGELGEVING BESLUIT M.E.R/M.E.R.-BEOORDELING

Een wijziging van het omgevingsplan is een planmer-plichtig besluit wanneer dit besluit het kader schept voor een MER-(beoordelings)plichtige activiteit of wanneer een besluit wordt voorbereid waarbij een passende beoordeling is vereist. Hiervan kan worden afgeweken als het gaat om een kleine wijziging van een plan, het plan betrekking heeft op een klein gebied op lokaal niveau of het plan het kader vormt voor projecten die niet in bijlage V van het Omgevingsbesluit zijn opgenomen.

Een wijziging van een omgevingsplan kan projectmer-plichtig zijn als het voorgenomen plan is genoemd in kolom 1, 2 en 4 van bijlage V van het Omgevingsbesluit. Indien het plan wordt genoemd in kolom 1, 3 en 4 is er sprake van een projectmer-beoordelingsplicht. Wanneer uit een plan- of projectmer-beoordeling blijkt dat er sprake is van belangrijke milieugevolgen, geldt er alsnog een MER-plicht.

6.1.2 BEOORDELING VOOR HET WIJZIGINGSBESLUIT

De wijziging van het omgevingsplan voor het plangebied betreft een beleidsarme omzetting van de huidige planologische mogelijkheden en andere gemeentelijke regels voor de fysieke leefomgeving. De verschillende milieuaspecten worden in dit hoofdstuk beschreven en geven de milieusituatie in de huidige situatie weer. Hiervoor is voor sommige aspecten gebruik gemaakt van milieuinformatie uit de OmgevingsEffectRapportage (OER) voor de Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer. De OER is terug te vinden via de link naar OER Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer.

Mogelijke ontwikkellocaties zijn niet in dit plan meegenomen. Dit betekent dat deze wijziging van het omgevingsplan geen nieuwe kaders biedt voor ontwikkelingen. Daarom is het besluit tot wijzigen van het omgevingsplan voor het plangebied niet aan te wijzen als een m.e.r.-(beoordelings)-plichtig besluit. Om die reden is geen m.e.r.(-beoordeling) uitgevoerd.

6.2 DUURZAAMHEID

6.2.1 BELEID EN REGELGEVING DUURZAAMHEID

Omgevingswet

Duurzaamheid is als één van de centrale doelstellingen opgenomen in de Omgevingswet.

Het rijk heeft geen landelijke instructieregels in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) vastgelegd die duurzaamheid als breed thema verplicht stelt. Wel gelden rechtstreeks werkende regels vanuit het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), waarin bouwtechnische duurzaamheidseisen staan. De Omgevingswet biedt gemeenten dus de ruimte om via het wettelijke instrumentarium omgevingsvisie, omgevingsprogramma en omgevingsplan te sturen op onderwerpen buiten het technische domein van het Bbl en Bal, zoals natuurinclusief of klimaatadaptief bouwen en de duurzame inrichting van erven en terreinen.

Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer

Duurzaamheid is als een belangrijk doel in de omgevingsvisie benoemd. In de omgevingsvisie wordt aangegeven dat Zoetermeer in 2040 staat voor natuurinclusiviteit en duurzaamheid. Als natuurinclusieve stad is het een ecologisch brongebied voor de omliggende regio. Hier gaan natuur en stedelijkheid samen, want een groei van de biodiversiteit betekent ook een gezonde stad voor mens en dier. Zoetermeer is vanuit milieuperspectief een schone en prettige stad om te leven. Waar mogelijk is er sprake van schone en stille mobiliteit. De impact op het milieu door verkeer en vervuilende activiteiten is ver teruggedrongen. Zoetermeer is bovendien een duurzame stad. De energietransitie heeft gezorgd voor verduurzaming van woningen en bedrijven. Samen met de klimaatadaptatie heeft deze een impuls gegeven aan de woonaantrekkelijkheid van de stad. Duurzaamheid is een integraal onderdeel van de stad met bijpassende en vernieuwende architectuur en stedenbouw. Het heeft tot verrassende initiatieven van inwoners, groepen en coöperaties geleid. Het heeft de stad verrijkt. Duurzaamheid, natuurinclusiviteit, klimaatadaptatie, energietransitie zijn motoren geweest voor een verdere vergroening van de stad.

Vanuit het oogpunt van identiteit en duurzaamheid gaat Zoetermeer uit van het behoud van bestaande gebouwen en omgevingen. Zoetermeer onderzoekt eerst mogelijkheden voor herbestemming en/of inpassing in nieuwe ontwikkelingen, voordat wordt overgegaan tot sloop. Bij de doorontwikkeling van parken benutten en versterkt Zoetermeer de typische kenmerken van het palet aan parken dat in de loop der tijd in Zoetermeer is ontwikkeld.

Ook geeft Zoetermeer ruimte in de stad aan plekken waar experiment, creativiteit en innovatie de ruimte krijgen, zoals open en toegankelijke ‘broedplaatsen’.

Het uitgangspunt is ook duurzaam behoud van de groenstructuren.

6.2.2 UITWERKING IN HET OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

Gezien het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen is voor het aspect duurzaamheid sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Na uitwerking van de ambities uit de omgevingsvisie voor het aspect duurzaamheid vindt indien nodig een vertaalslag plaats naar regelgeving in het omgevingsplan. In de eerste fase is nog geen sprake van concrete uitwerking van dit beleid.

6.3 ENERGIETRANSITIE

6.3.1 BELEID EN REGELGEVING ENERGIETRANSITIE

Rijksregels

De instrumenten van de Omgevingswet bieden overheden handvatten om de opgave voor energietransitie aan te pakken. In de oogmerken of doelen van het omgevingsplan kan een gemeente het belang van energietransitie opnemen. Bijvoorbeeld realisatie van een hernieuwbare energievoorziening voor het tegengaan van klimaatverandering.

Het omgevingsplan kan locaties aanwijzen waarbinnen de functie hernieuwbare energieproductie of de activiteit 'het aanleggen en exploiteren van een windturbine of zonnepark' is toegestaan. Daar kunnen regels aan verbonden worden waar een initiatiefnemer aan moet voldoen, bijvoorbeeld eisen aan multifunctioneel gebruik van de locatie. Ook kan de gemeente bepalen dat voor het realiseren van een windturbine of zonnepark een omgevingsvergunning nodig is.

Het omgevingsplan kan daarnaast locaties aanwijzen waar infrastructuur en bouwwerken voor uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk kunnen worden gerealiseerd. Ook voor het aanleggen van kabels en leidingen en de wijziging van distributieleidingen voor gas, warmte en elektriciteit kan het omgevingsplan regels bevatten. Omdat de ondergrond voor veel verschillende functies wordt gebruikt, kan de gemeente ervoor kiezen om voor toekomstige uitbreidingen van kabels en leidingen en bijbehorende infrastructuur ruimte te reserveren. Dat kan door het toedelen van functies aan locaties en het stellen van bijbehorende regels. Of door in de beoordelingsregels voor de omgevingsplanactiviteit te bepalen dat de vergunning wordt geweigerd als deze de aanleg van nutsvoorzieningen belemmert.

Nieuwe wetgeving voor energietransitie is in voorbereiding. Deze wijzigingen hebben gevolgen voor de Omgevingswet. De *Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw)* en het *Besluit gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Bgiw)* treden naar verwachting op 1 juli 2026 in werking. Gemeenten krijgen hiermee de verplichting om een warmteprogramma op te stellen. In zo'n programma beschrijven gemeenten of, hoe en wanneer gebieden van het aardgas afgaan. Zo moeten gemeenten onder meer aangeven welke buurten in welke volgorde overstappen, hoe zij bewoners op tijd betrekken en in welk gebied zij van plan zijn om de aanwijsbevoegdheid in te zetten. Zo weten bewoners, bedrijven en andere betrokkenen wat er wanneer gebeurt en wat zij zelf kunnen doen. Gemeenten moeten uiterlijk 31 december 2027 een warmteprogramma vaststellen.

In het *Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)* staan verplichte instructies vanuit het Rijk die de gemeente in het omgevingsplan moet doorvoeren. Gemeenten moeten voldoende ruimte reserveren in het omgevingsplan voor de opwekking en het transport van energie (artikel 5.157 tot en met 5.159, Bkl). Bijvoorbeeld ruimte voor hoogspanningskabels. In de Omgevingsregeling staat de exacte begrenzing die de gemeente moet overnemen in het omgevingsplan.

<u>Gemeentelijk beleid</u>

Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer
De omgevingsvisie duidt dat de energietransitie vraagt om grote investeringen in duurzame energie, zoals thermische energie en zonnestroom. Zoetermeer zit midden in een energietransitie waarin niet alleen de opwek, maar ook de distributie van energie grote veranderingen meebrengt.

De omgevingsvisie geeft aan dat Zoetermeer inzet op energiebesparing en energiesystemen die passen bij de omstandigheden per gebied. In gebieden met een hoge dichtheid, zoals het centrum, neemt de gemeente regie en wordt gestuurd op collectieve (en naar de toekomst uitbreidbare) warmteoplossingen- en systemen die bij voorkeur ook voor koeling kunnen zorgen in de zomer. Hiervoor anticipeert Zoetermeer op de mogelijke aanleg van grootschalige warmtenetten door reserveringen in de ondergrond (Warmte Samenwerking Oostland/Noukoop).

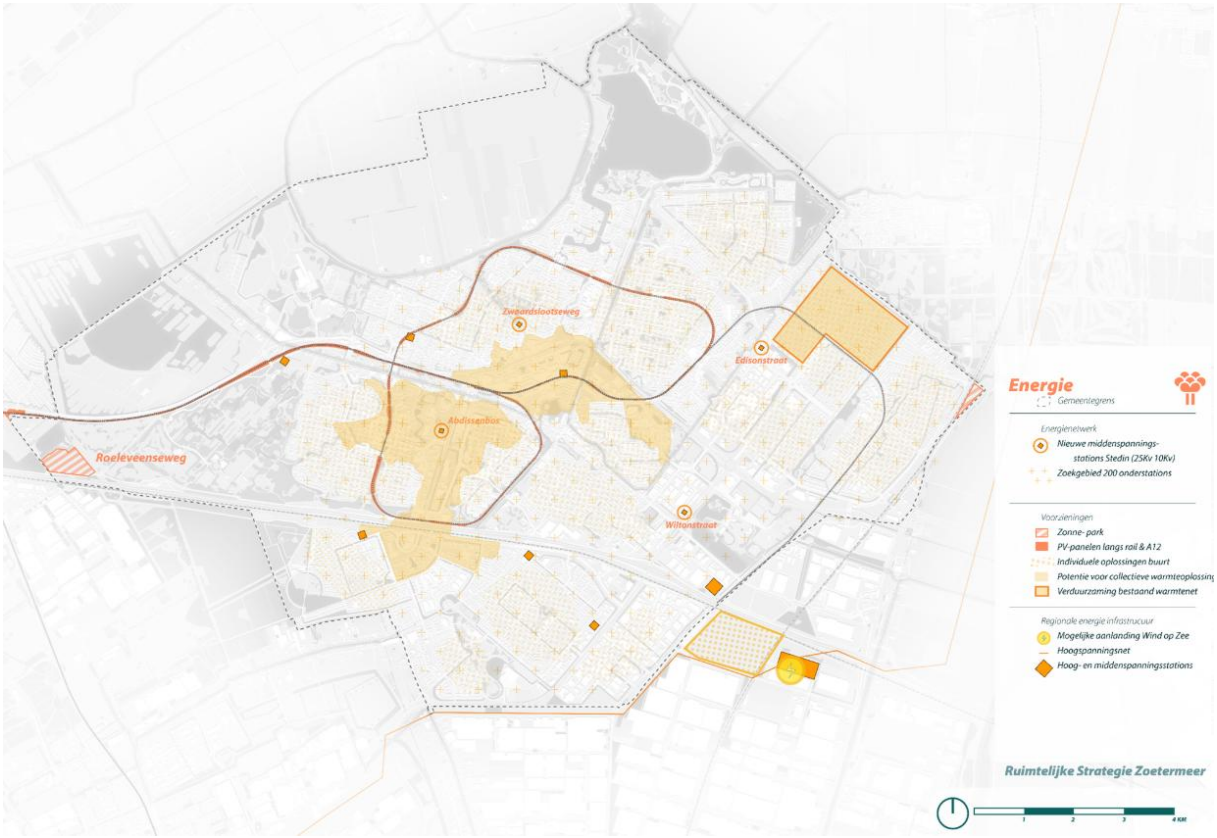
In de gebieden zonder hoge dichtheid stimuleert Zoetermeer individuele oplossingen en wordt ruimte gegeven aan buurtinitiatieven.

Verduurzaming van woningen vormt een integraal onderdeel van de vernieuwing van de wijken. Hierdoor benut Zoetermeer de energietransitie als vliegwiel voor vernieuwing en verbetering van de woonaantrekkelijkheid. Zoetermeer zet in op het optimaal benutten van daken en gevels van

woningen en bedrijventerreinen voor opwek van zonne-energie, maar onderzoekt ook de mogelijkheden van energie opwek op, boven of naast infrastructuur.

Nieuwe energie-oplossingen vragen veel extra ruimte in de ondergrond. Door toenemende drukte in de ondergrond nemen de risico's toe dat de ondergrondse infrastructuur een belemmering gaat vormen voor bovengrondse ontwikkelingen. Daarom gaat Zoetermeer de regie voeren over de ondergrond en de kwaliteit van bodem en buitenruimte. Zoetermeer werkt hierbij samen met partners aan methoden en technieken om slimmer om te gaan met de schaarse ruimte.

Om invulling te geven aan de afspraken zoals deze in de Regionale Energie Strategie (RES) zijn gemaakt reserveert Zoetermeer voor schone opwek ruimte voor een tweetal zonneparken aan de Roeleveenseweg en het voormalig baggerdepot in Oosterheem. Belangrijk is daarnaast dat daken en gevels optimaal benut worden voor de opwek van zonne-energie. Zoetermeer kiest niet voor opwek via extra windmolens. Ten aanzien van grote systeembatterijen voor balancering van het netwerk staan we op het standpunt dat deze een plek moeten krijgen waar elektriciteit van wind op zee aanlandt. Ook zal gewerkt worden aan beleid hoe om te gaan met buurtbatterijen in het kader van het toekomstig energiesysteem van Zoetermeer. Vanwege de huidige netcongestie hebben oplossingen die het stroomnet zo weinig mogelijk belasten de voorkeur.

Afbeelding 6.1: Opgaven energie Zoetermeer 2040

6.3.2 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

De bestaande locaties voor opwek en transport van energie zijn uit de bestemmingsplannen overgenomen. Hierbij is ook rekening gehouden met de exacte begrenzing van hoogspanningskabels in het plangebied zoals benoemd in de Omgevingsregeling. Daarnaast is de verleende

omgevingsvergunning (buitenplanse omgevingsplanactiviteit) met instandhoudingsverplichting voor het zonnepark in Roeleveen (in lijn met de RES-afspraken) opgenomen in het omgevingsplan.

Gezien het feit dat in dit Omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen is voor het aspect energietransitie sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Na uitwerking van de ambities uit de omgevingsvisie voor het aspect energietransitie alsmede de uitwerking in een Warmteprogramma vindt indien nodig een vertaalslag plaats naar regelgeving in het omgevingsplan. In de eerste fase is nog geen sprake van concrete uitwerking van dit beleid.

6.4 KLIMAATADAPTATIE

6.4.1 BELEID EN REGELGEVING KLIMAATADAPTATIE

Omgevingswet

Om heel Nederland klimaatbestendig en waterrobuust in te richten, is het nodig dat klimaatadaptatie op alle overheidsniveaus onderdeel is van beleid en uitvoering. De instrumenten van de Omgevingswet zijn hulpmiddelen om de opgave van klimaatadaptatie integraal met andere omgevingsopgaven aan te pakken. Er zijn geen instructieregels voor omgevingsplannen ten aanzien van klimaatadaptie.

Gemeentelijk beleid

Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer
De omgevingsvisie beschrijft de ambitie om water, bodem en biodiversiteit sturend te laten zijn bij de bouwopgave door klimaatadaptief te bouwen. Zo realiseert Zoetermeer dat voldoende water wordt vastgehouden en er voldoende schaduwplekken zijn om hittestress te voorkomen. Om koelte de stad in te krijgen, houdt Zoetermeer bestaande grote groene ruimtes in stand om te zorgen voor verbinding tussen het groen, water en biodiversiteit in en om de stad.

Bij herinrichting van de openbare ruimte en het vernieuwen van wegen gaat Zoetermeer meer vergroenen. Vooral in hoogstedelijk gebied zal dit op een aantal plaatsen ten koste gaan van parkeerruimte. Tevens zorgt Zoetermeer ervoor dat we water langer vast kunnen houden of opslaan, of juist versneld kunnen afvoeren bij wateroverlast. In dit kader is het belangrijk om ook natuurinclusief bouwen meer als uitgangspunt mee te nemen. Dus niet met de nadruk op het ‘stapelen van stenen’ maar integreren wonen en natuur. Ook daken en gevels horen hierbij waardoor er een netwerk van groen-blauwe verbindingen ontstaat en de biodiversiteit versterkt wordt. Dat laatste kan door bij ontwikkelingen meer rekening te houden met de leefomgeving van bepaalde dier- en plantensoorten.

Zoetermeer geeft in eerste instantie prioriteit aan het verbeteren van het ‘groen om de hoek’. Bij herinrichtingen van de openbare ruimte worden groene plekken samengevoegd voor schaduw/ontmoeting en verbonden met andere plekken in de wijk. Hierbij heeft Zoetermeer speciale aandacht voor het vergroenen van schoolpleinen. Bestaande groene plekken in de stad worden beter verbonden waardoor een aantrekkelijk groen-blauw netwerk ontstaat waar verkoeling kan worden gevonden.

Een groot deel van de ruimte in Zoetermeer is particulier bezit in de vorm van privétuinen en daken. Via educatie en participatie stimuleren we inwoners en bedrijven om private ruimte meer te vergroenen.

Het opstellen van regels en richtlijnen op het gebied van bouwkwaliteit, kwaliteit van de buitenruimte, toegankelijkheid, natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen en biodiversiteit is één van de onderdelen die wordt uitgewerkt in een omgevingsprogramma om de ambities uit de Omgevingsvisie te bereiken.

6.4.2 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

Gezien het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen is voor het aspect klimaatadaptatie sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Het groene leefmilieu dat in de eerste fase van het omgevingsplan is opgenomen en van belang is voor koelte in de stad, is overgenomen uit de bestemmingsplannen en blijft hiermee behouden.

Na uitwerking van de ambities uit de omgevingsvisie voor het aspect klimaatadaptatie vindt indien nodig een vertaalslag plaats naar regelgeving in het omgevingsplan, bijvoorbeeld op het gebied van natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen. In de eerste fase is nog geen sprake van concrete uitwerking van dit beleid.

6.5 NATUUR

6.5.1 BELEID EN REGELGEVING NATUUR

<u>Besluit kwaliteit leefomgeving</u>

Ter bescherming van de natuur zijn in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) diverse regels opgenomen. Het gaat hierbij in de eerste plaats om regels voor de gebiedsbescherming van aangewezen Natura 2000-gebieden, regels voor de soortenbescherming van te beschermen plant- en diersoorten (waaronder vogels) en regels ter bescherming van houtopstanden.

Het gebieds- en soortenbeschermingsregime vloeit voor een belangrijk deel voort uit twee Europese richtlijnen, te weten de Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en de Habitatrichtlijn(92/43/EEG).

<u>Gebiedsbescherming</u>

De Europese Vogel- en Habitatrichtlijn beschermt Natura 2000-gebieden. De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wijst de Natura 2000-gebieden aan. Op grond van artikel 2.43 Omgevingswet legt hij ook de instandhoudingsdoelstellingen vast. Dit gebeurt in een aanwijzingsbesluit.

Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, mogelijkerwijs significante effecten optreden, dienen deze bij de voorbereiding van een omgevingsplan in kaart te worden gebracht en beoordeeld. Natura 2000-gebieden hebben een externe werking, zodat ook ingrepen die buiten deze gebieden plaatsvinden en verstoring kunnen veroorzaken, moeten worden getoetst op het effect van de ingreep op soorten en habitatten. Een ruimtelijk project dat significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied kan alleen mogelijk worden gemaakt, als uit een passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat

het plan de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten. Als deze zekerheid niet is verkregen, kan het plan worden vastgesteld, indien wordt voldaan aan de volgende drie voorwaarden:

1. alternatieve oplossingen zijn niet voorhanden;
2. het plan is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard; en
3. de noodzakelijke compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk bewaard blijft.

In afdeling 8.6 Bkl staat het beoordelingskader voor de omgevingsvergunning voor Natura 2000-activiteiten. Dit is door middel van het aanvullingsspoor Natuur gebeurd.

Soortenbescherming

Onder de Omgevingswet zijn veel dier- en plantsoorten beschermd. De bescherming richt zich op soorten van Europees belang, die onder de reikwijdte van de Vogel- en Habitatrichtlijn vallen, maar ook op bepaalde soorten van nationaal belang. Soortenbescherming vindt plaats binnen en buiten het natuurnetwerk Nederland. Het kan de vorm hebben van wet- en regelgeving, maar ook van fysieke maatregelen die bescherming, vestiging of uitbreiding van een soortenpopulatie stimuleren. Op grond van artikel 2.18, lid 1, sub f van de Omgevingswet zijn in beginsel de provincies hiervoor verantwoordelijk.

Echter, ook decentrale overheden kunnen hierover actief beleid voeren. Hierbij kan worden gedacht aan het vaststellen van bijvoorbeeld een programma voor soortenbescherming.

Door strikte formulering van een flora- en fauna-activiteit moet bij vrijwel alle activiteiten in de fysieke leefomgeving nagegaan worden of:

- er soorten aanwezig zijn;
- en welke soorten dat zijn.

In hoofdstuk 11 van het Besluit activiteiten leefomgeving wordt bepaald wanneer een vergunning nodig is.

Gemeentelijk beleid

De volgende beleidsdocumenten van de gemeente zijn relevant:

- De Groenkaart 2018
- Bomenbeleid 2020-2024
- Visie Biodiversiteit
- Programma Duurzaam en Groen Zoetermeer
- Waterplan Zoetermeer

Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer
In de omgevingsvisie wordt de strategie voor natuur in samenhang gezien met groen, blauw en biodiversiteit. In paragraaf 4.8 Groen is hier al bij stilgestaan. Specifiek voor natuur gelden de volgende strategieën:

1. meer en beter groen inzetten tegen hittestress en voor versterken van de biodiversiteit;
2. natuurwaarden van buitengebied voor de stad behouden en activeren;

3. versterken oppervlaktewaterstelsel en waterkwaliteit voor waterberging, leefomgeving en biodiversiteit.

Afbeelding 6.2: Opgaven groen, blauw en biodiversiteit Zoetermeer 2040

6.5.2 ONDERZOEK

Natuur in het plangebied

In deze paragraaf worden de natuurwaarden beschreven en op welke wijze rekening is gehouden met het aspect natuur en de gevolgen voor de natuur door stikstofdepositie.

De Groenkaart van Zoetermeer geeft een helder overzicht van alle soorten groen en hoe het is verdeeld over de stad en buitengebieden.

Er zijn 4 soorten groen:

- Regiogroen het groen dat overloopt in het groen van andere gemeentes.
- Stadsgroen het groen dat in de stad te vinden is, zoals stadsparken maar ook bosjes en groenstroken langs de weg.
- Buurtgroen groen in de buurt.
- Wijkgroen groen in de wijk.

Sommige gebieden zijn heel belangrijk voor de natuur en worden natuurkernen genoemd. In de natuurkernen wordt de natuur beschermd en verbeterd. Er kan wel recreatief genoten worden van de natuur in de natuurkernen in Zoetermeer:

- Natuureiland Westerpark
- Libellenreservaat

- Benthuizerplas
- Prielenbos
- Buytenpark (een deel)
- Gruttolandje
- Meerpolder (een deel waaronder weidevogelgebied)
- Natuureilanden Nieuwe Driemanspolder
- Plas van Poot

Natuuronderzoek

In deze paragraaf wordt het onderzoek beschreven dat is uitgevoerd naar de gevolgen van het uitvoeren van de activiteit op en voor de natuur door stikstofdepositie. Dit onderzoek is opgenomen in bijlage 1 bij deze motivering. Daarbij wordt in ieder geval vermeld:

- Bureau Stadsnatuur, december 2024, projectnummer 3060
- Belangrijkste conclusies uit het onderzoek. Zie hoofdstuk 5, p. 33-35.
- Verder bevat het onderzoek een quickscan op 5 locaties binnen fase I. De conclusies/aanbevelingen naar aanleiding van de quickscans zijn als volgt:
- Voor locatie 1: onbenut agrarisch bouwvlak nabij Meerpolder 7 luidt de conclusie/aanbeveling als volgt:
    - Er dient hier rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van broedende vogels en hazen (vanuit de zorgplicht). Zodra het bestaande landgebruik van maaien/ beweiden wordt stopgezet, kan verruiging leiden tot een (tijdelijk) aantrekkelijk leefgebied voor meer soorten, zoals kleine marterachtigen en vogels. Aanvullend onderzoek naar beschermde natuurwaarden wordt in de huidige situatie niet nodig geacht.
- Voor locatie 2: onbenutte kavel voor horeca en botenverhuur in de Nieuwe Driemanspolder luidt de conclusie/aanbeveling als volgt:
    - In de nabijheid van het plangebied is het jaarrond beschermde plantensoort Dreps aangetroffen. Aanbevolen wordt om het voorkomen in het plangebied te onderzoeken.
    - Gelet op de potentie van voor veel soorten broedende vogels, wordt aanbevolen om in kaart te brengen welke soorten in het gebied broeden.
    - Vanwege een mogelijke verstoring van essentieel foerageergebied voor diverse vleermuissoorten, met name de Meervleermuis en de Watervleermuis, wordt aanbevolen om het gebruik van de planlocatie door deze soorten nader te onderzoeken.
    - Teunisbloempijlstaart en Gevlekte witsnuitlibel zijn waarschijnlijk zeldzaam en niet aannemelijk, maar aanbevolen wordt om deze soorten voor de zekerheid mee te nemen in een nader onderzoek, zeker wanneer potentieel geschikte vegetaties verloren gaan in het geval van een ruimtelijke ingreep.
    - Nader onderzoek naar de Platte schijfhoren is nodig in geval van het dempen van slootmilieus.
- Voor locatie 3: onbenutte kavel voor een woning aan de Voorweg 175b luidt de conclusie/aanbeveling als volgt:
    - In het kader van soortenbescherming is aanwezigheid van de Steenuil nabij de planlocatie relevant. Of het plangebied dienstdoet als essentieel foerageergebied voor de Steenuil, zou nader moeten worden onderzocht.

- Voor locatie 4: braakliggende locatie voor gemengde functies aan de Voorweg 131 luidt de conclusie/aanbeveling als volgt:
    - Het plangebied betreft een braakliggend terrein dat weinig wordt betreden. Dat biedt voldoende rust en dekking voor vogels met een jaarrond beschermd nest, waaronder de Ransuil. Aanbevolen wordt om gebruik van de locatie door deze soorten in de geschikte periode in het voorjaar nader te onderzoeken.
- Voor locatie 5: onbebouwde locatie wijzigingsbevoegdheid 5 binnen de bestemming Wonen aan de Voorweg luidt de conclusie/aanbeveling als volgt:
    - Aangezien de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling al heeft plaatsgevonden, is nader onderzoek op deze locatie niet nodig.

6.5.3 UITWERKING IN HET OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

Uit de quickscans van de vijf genoemde locaties voor natuur blijkt dat het aan te raden is om bij een aantal locaties nader onderzoek te verrichten. Zeker in het geval er op die locaties ook nieuwe gebiedsontwikkelingen wordt toegestaan. Gelet op de onderzoeksresultaten is er geen enkele reden om aan te nemen dat de onbenutte planmogelijkheden niet gerealiseerd kunnen worden.

Ten aanzien van stikstof staan geen activiteiten of projecten gepland, die gepaard gaan met de uitstoot van stikstof en daardoor mogelijk significant negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden.

Door het beleidsarm overzetten van bestemmingsplannen en andere gemeentelijke regels die raakvlakken hebben met het aspect natuur is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

6.6 GELUID

6.6.1 BELEID EN REGELGEVING GELUID

<u>Rijksregels</u>

Bruidsschat
Veel functies in de fysieke leefomgeving hebben te maken met geluid. Ze maken geluid of ze worden eraan blootgesteld. De regels over geluid gaan over het beheersen van geluid door wegen, spoorwegen en industrieterreinen en de bescherming van geluidgevoelige gebouwen en andere gebouwen en plekken.

Ook zijn direct werkende regels in de Bruidsschat opgenomen. Dit zijn de regels voor het bepalen en beoordelen van geluid door een toegelaten activiteit.

In de Bruidsschat is het onderdeel geluid geregeld in paragraaf 22.3.4. Daarin staan regels over geluid door een activiteit op of in een geluidgevoelig gebouw die op een locatie is toegelaten op grond van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit. In de Bruidsschat zijn waarden bepaald (zie artikel 22.57 Bruidsschat waar waarden gelden).

Daarbij is onderscheid gemaakt in geluid door de volgende activiteiten:

- Activiteiten anders dan door windturbines en windparken en civiele buitenschietbanen, militaire buitenschietbanen en militaire springterreinen (par. 22.3.4.2 BS);
- Geluid door windturbines en windparken (par. 22.3.4.3 BS);
- Geluid door civiele buitenschietbanen, militaire buitenschietbanen en militaire springterreinen (par. 22.3.4.4 BS).

De instructieregels uit afdeling 3.5 (Bkl) zijn van toepassing op de beheersing van geluid door een weg, spoorweg of industrieterrein (artikel 3.18 lid 1 Bkl). De wetgever maakt onderscheid tussen geluidbronnen met een geluidproductieplafond als omgevingswaarde (gpp) en bronnen met een basisgeluidemissie (bge). Geluid afkomstig van wegen, spoorwegen en industrieterreinen heeft invloed op de omgeving. Het bevoegd gezag beoordeelt geluid van deze bronnen bij geluidgevoelige gebouwen (artikel 3.20 Bkl).

Het rijk stelt voor een aantal type gebouwen specifieke regels. Deze instructieregels van het Bkl voor geluid zijn gericht op aangewezen geluidgevoelige gebouwen (artikel 3.20 Bkl) en stiltegebieden (artikel 7.11 Bkl). In de aanwijzing van geluidgevoelige gebouwen is de functie (zoals wonen, onderwijs of zorg) bepalend (artikel 3.20 Bkl). Voor andere gebouwen of locaties bepaalt de gemeente zelf de mate van bescherming tegen geluid. Dat doet de gemeente vanuit haar taak ‘evenwichtige toedeling van functies aan locaties’.

Gemeentelijk beleid

Gemeente Zoetermeer Geluidsituatie 2021
Dit rapport gaat in op de geluidsituatie in de gemeente Zoetermeer in 2021. Het gaat om de geluidbelasting, geluidhinder en slaapverstoring als gevolg van wegverkeer, railverkeer en industrie. Met dit onderzoek wordt invulling gegeven aan de eisen uit de Wet milieubeheer. Deze eisen vloeien voort uit de Europese Richtlijn omgevingslawaai.

Op 31 maart 2026 heeft college van burgemeester en wethouders het omgevingsprogramma gemeente Zoetermeer Actieplan geluid vastgesteld (link naar actieplan geluid). Dit Actieplan is een voortzetting van het eerdere Actieplan.

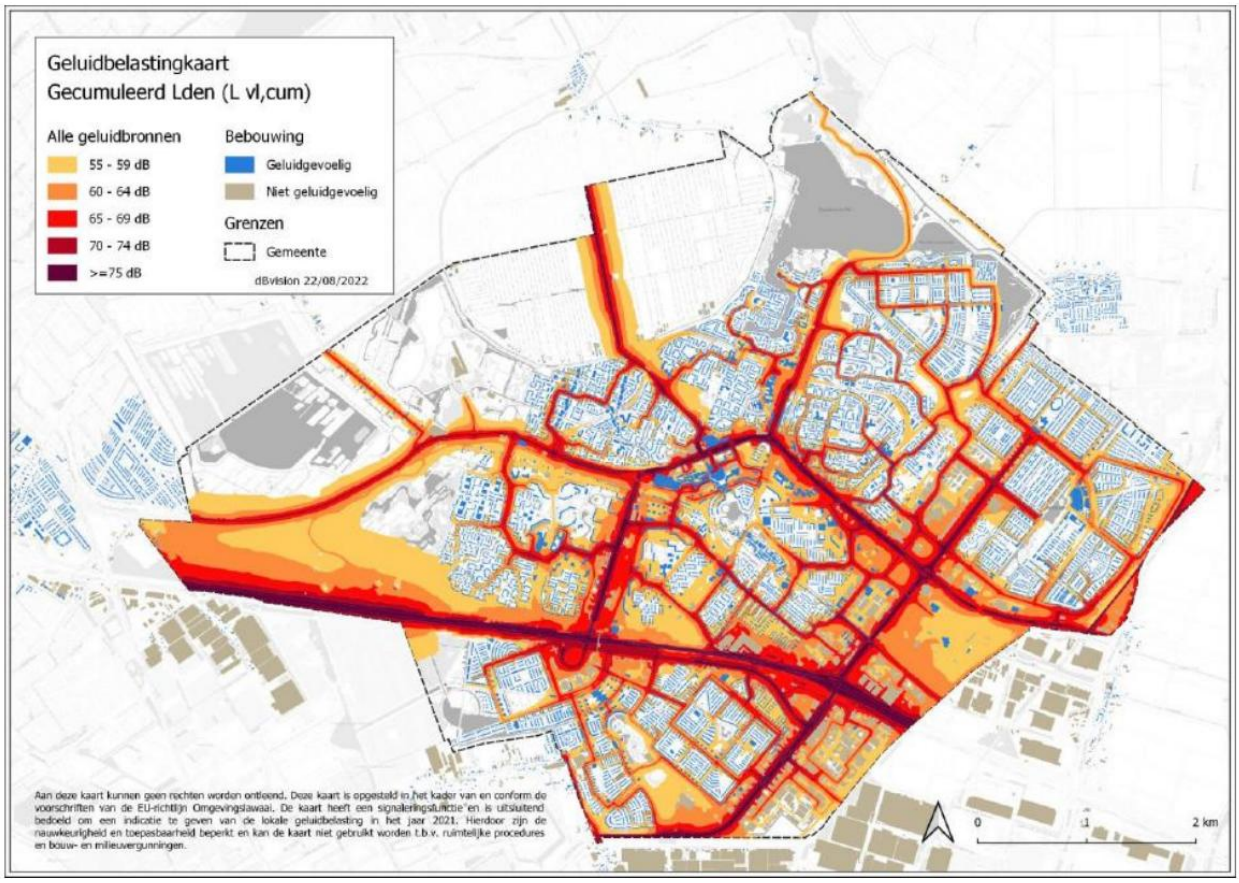
Tijdelijke geluidproductie
In de Algemene plaatselijke verordening (Apv) zijn regels gesteld voor tijdelijke geluidproducerende activiteiten. Daarnaast heeft Zoetermeer een Uitvoeringsbeleid voor evenementen opgesteld.

6.6.2 ONDERZOEK

De geluidssituatie in Zoetermeer is in het kader van de OmgevingsEffectRapportage (OER) voor de Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer in beeld gebracht. Hieruit blijkt dat een aanzienlijk aantal woningen in Zoetermeer blootgesteld wordt aan verschillende niveaus van geluidbelasting. Hierbij is geen rekening gehouden met woningen waarbij voorzieningen getroffen zijn om het geluid binnen te verminderen.

- *Wegverkeer:* In totaal zijn er 27.110 woningen blootgesteld aan Lden geluidbelasting van ≥ 55 dB, waarbij 15.563 woningen worden blootgesteld aan Lnight geluidbelasting van ≥ 50 dB.
- *Railverkeer:* Voor railverkeer zijn respectievelijk 2.228 blootgesteld aan ≥ 50 dB Lden en 149 woningen aan ≥ 50 dB Lnight geluidbelasting.

- *Industrie:* De invloed van industrie op geluidbelasting is relatief beperkt, met een laag aantal woningen blootgesteld aan 55 – 69 dB geluidbelasting over een etmaal.

Afbeelding 6.3: Weergave geluidsbelastingkaart gemeente Zoetermeer (bron: (bron: Antea, OER omgevingsvisie)

6.6.3 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

Het geluid vanwege activiteiten is geregeld in het tijdelijk deel van het omgevingsplan en de Bruidsschat. De regels van de Bruidsschat ten aanzien van geluid blijven in dit wijzigingsbesluit in stand. Uiteindelijk zullen voor hele gebied van de gemeente Zoetermeer geluidregels vastgesteld moeten worden die in lijn zijn met de instructieregels van het Bkl. Het is mogelijk daarbij gebiedsgerichte grenswaarden op te nemen of op andere wijze invulling te geven aan de instructieregels. Dit kan alleen nadat hier specifieke beleidsregels voor worden vastgesteld. Wanneer dit niet aan de orde is, worden de regels uit de Bruidsschat overgezet in het nieuwe deel van het omgevingsplan. Bij nieuwe wijzigingsbesluiten van het omgevingsplan wordt aan het aspect geluid nadere invulling gegeven.

De geluidproductie van tijdelijke activiteiten is wel specifiek opgenomen in het wijzigingsbesluit. In het Uitvoeringsbeleid Evenementen 2025 zijn geluidnormen opgenomen voor het houden van evenementen. De toegestane geluidproductie per type evenement is uit dit beleid in het wijzigingsbesluit opgenomen. Uit de Apv zijn de volgende geluidregels voor tijdelijk toegestane geluidproductie overgezet in het wijzigingsbesluit:

- het houden van collectieve of incidentele festiviteiten;
- het ten gehore brengen van onversterkte muziek.

Gezien het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen en dus ook geen nieuwe geluidgevoelige gebouwen of geluidproducerende activiteiten mogelijk worden gemaakt, is voor het aspect geluid sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

6.7 LUCHTKWALITEIT

6.7.1 BELEID EN REGELGEVING LUCHTKWALITEIT

De hoofdlijnen voor regelgeving rondom luchtkwaliteitseisen staan beschreven in de instructieregels opgenomen in het Bkl. Ter bescherming van de gezondheid zijn voor het aspect luchtkwaliteit instructieregels opgenomen in paragraaf 5.1.4.1 Bkl. Volgens deze regels gelden zogeheten omgevingswaarden voor onder andere de in de buitenlucht voorkomende stikstofdioxide (NO_2) en fijnstof (PM10, PM2,5).

Een activiteit is toelaatbaar als aan één van de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde;
- het project leidt per saldo niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit;
- het project draagt niet in betekenende mate bij aan de luchtverontreiniging.

De beoordeling van de luchtkwaliteit vindt niet overal plaats. Voor een activiteit die niet in betekende mate (NIBM) bijdraagt aan de luchtverontreiniging, is geen toetsing aan de rijksomgevingswaarden voor stikstofdioxide en fijnstof nodig.

Uit artikel 5.53 en 5.54 Bkl volgt dat een project niet in betekende mate bijdraagt aan de luchtkwaliteit als de toename van de concentratie NO_2 en PM10 niet hoger is dan 1,2 ug/m3. Dat is 3% van de omgevingswaarde voor de jaargemiddelde concentraties.

Er zijn twee mogelijkheden om aannemelijk te maken dat een project binnen de NIBM-grens blijft:

- Motiveren dat het project binnen de getalsmatige grenzen van een aangewezen categorie blijft. Onder deze 'standaardgevallen NIBM' vallen kantoren, woonwijken en het telen van gewassen. Dit moet wel onder een bepaalde omvang blijven conform artikel 5.54 Bkl. Valt een project binnen de genoemde categorie, maar niet binnen de gestelde grenzen? Het is dan mogelijk om alsnog via detailberekeningen aannemelijk te maken dat de 3%-grens niet wordt overschreden.
- Op een andere manier aannemelijk maken dat een project de 3%-grens niet overschrijdt Soms kan een kwalitatieve berekening voldoende zijn. Veel mensen bepalen met de NIBM-tool op een eenvoudige en snelle manier of een project in betekende mate bijdraagt aan de lucht-verontreiniging. Soms zijn detailberekeningen nodig als aanvulling op de NIBM-tool.

Aandachtsgebieden
Aandachtsgebieden zijn locaties met hogere concentraties stikstofdioxide (NO_2) en/of fijnstof (PM10). De aandachtsgebieden staan in artikel 5.51 lid 2 Bkl. De gemeente Zoetermeer valt niet onder een agglomeratie die staat in artikel 2.38 Omgevingsregeling. In enkele situaties moet de luchtkwaliteit altijd worden beoordeeld:

- bij een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit

- bij de aanleg van een tunnel langer dan 100 meter, of als een tunnel wijzigt en daarbij minimaal 100 meter toeneemt;
- bij de aanleg van een autoweg of een autosnelweg.

6.7.2 ONDERZOEK

De luchtkwaliteit in Zoetermeer is in het kader van de OmgevingsEffectRapportage (OER) voor de Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer in 2024 met behulp van de NSL-monitoringstool in beeld gebracht. Hieruit bleek dat voor beide typen fijnstof de richtwaarden van de World Health Organization (WHO) worden overschreden, maar voldaan wordt aan de wettelijke normen. Stikstofoxide wordt voornamelijk uitgestoten door verkeer en industrie. Uit het OER volgt dat vooral rondom de H-structuur en langs de A12 de hoge concentraties bestaan. De WHO-advieswaarde (10 µg/m3) wordt in de hele gemeente overschreden.

Per locatie in de gemeente wisselt de jaargemiddelde concentratie van luchtverontreinigende stoffen. De gemiddelde, hoogst en laagst gemeten waarden zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Stof	EU-norm	WHO-advieswaarde (2005)	WHO-advieswaarden Schone Lucht Akkoord	Gemeentelijke /ambitie "20% beter dan norm"	Gemiddelde Zoetermeer	Hoogst gemeten waarde Zoetermeer	Laagst gemeten waarde Zoetermeer
NO_2	40 µg/m³	40 µg/m³	10 µg/m³	32 µg/m³	20,4 µg/m³	29,2 µg/m³	14,6 µg/m³
PM_{10}	40 µg/m³	20 µg/m³	15 µg/m³	32 µg/m³	17,3 µg/m³	19,1 µg/m³	15,8 µg/m³
$PM_{2,5}$	25 µg/m³	10 µg/m³	5 µg/m³	20 µg/m³	9,2 µg/m³	9,9 µg/m³	8,4 µg/m³

Tabel 6.1 Gemiddelde, hoogste en laagst gemeten waarden (bron: Antea, OER omgevingsvisie)

6.7.3 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

Gezien het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen is voor het aspect luchtkwaliteit sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Het opstellen van een nieuw luchtkwaliteitsonderzoek is dan ook niet nodig.

6.8 GEUR

6.8.1 BELEID EN REGELGEVING GEUR

Rijksregels

Er bestaan diverse sectoren waar geurhinder een rol kan spelen, zoals onder meer bij veehouderijen en andere landbouwactiviteiten, de mengvoederindustrie, horeca, rioolwaterzuiveringsinstallaties, slachterijen, en (andere) milieubelastende activiteiten. Regels over geur zijn verdeeld over verschillende Amvb's. Het verschilt per type activiteit waar er regels zijn opgenomen. De activiteiten dienen allereerst te voldoen aan de regels die in het tijdelijk omgevingsplan staan. Zolang er nog geen aanpassing heeft plaatsgevonden van het tijdelijk omgevingsplan en sprake is van een activiteit/inrichting die/dat voorheen onder het Activiteitenbesluit milieubeheer viel, dan gelden de regels uit de Bruidsschat. De Bruidsschat bevat regels over:

- geur door het houden van landbouwhuisdieren en paarden en pony's voor het berijden in een dierenverblijf (par. 22.3.6.2 BS);

- geur door het houden van fokteven van nertsen (par. 22.3.6.3 BS);
- geur door andere agrarische activiteiten, zoals o.a. het opslaan van vaste mest, champost of dikke fractie en het composteren of opslaan van groenafval (par. 22.3.6.4 BS);
- geur door het exploiteren van zuiveringstechnische werken (par. 22.3.6.5 BS).

Voor een aantal milieubelastende activiteiten geldt een vergunningplicht op basis van hoofdstuk 3 van het Bal. In afdeling 8.5 'Omgevingsvergunning milieubelastende activiteit' van het Bkl staan beoordelingsregels. Het bevoegd gezag gebruikt deze beoordelingsregels bij het beoordelen van de vergunningaanvraag. In het Bkl staan algemene beoordelingsregels en specifieke beoordelingsregels voor geur. Bij het beoordelen van het aanvaardbaar geurhinderniveau moet rekening worden gehouden met het omgevingsplan. Zo staat in het omgevingsplan wat de geurgevoelige gebouwen en locaties zijn. Ook kunnen in het omgevingsplan andere regels voor geur staan (of een omgevingswaarde voor geur). In het omgevingsplan staan bijvoorbeeld geurregels voor veehouderijen. De vergunningverlener moet dan rekening houden met deze regels.

In het omgevingsplan wordt rekening houden met de geur door activiteiten op geurgevoelige gebouwen. Dit volgt uit artikel 5.92 lid 1 Bkl.

In de Omgevingswet staat dat de overheid bij een evenwichtige toedeling van functies aan locaties in ieder geval rekening moet houden met het belang van het beschermen van de gezondheid (artikel 2.1 lid 4 Omgevingswet). Hierbij wordt rekening gehouden met de lokale specifieke omstandigheden en de gevolgen van de activiteiten voor de gezondheid van haar burgers (artikel 2.1 en 2.4 Omgevingswet).

Rekening houden met geur werkt dus twee kanten op:

- bij het mogelijk maken van het verrichten van activiteiten in de buurt van gevoelige gebouwen;
- bij het toelaten van geurgevoelige gebouwen in de buurt van bestaande geurveroorzakende bedrijven.

<u>Gemeentelijk beleid</u>

Geurvisie Zoetermeer 2017 en Geurverordening
Vanwege de wettelijke afstanden tussen de dierverblijven van veehouderijen/maneges en 'geurgevoelige objecten' kan een aantal extensieve veehouderijen en maneges in Zoetermeer niet verder uitbreiden. Daarom is een Geurvisie en geurverordening opgesteld. Hierin staat dat het mogelijk is om de wettelijke afstanden te verkleinen. Dit geeft een aantal veehouderijen en maneges in het buitengebied meer ruimte en mogelijkheden om bijvoorbeeld extra dieren te herbergen. Het verkleinen van de afstanden zorgt in de praktijk niet tot nauwelijks voor extra geuroverlast.

De volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

- De afstanden van veehouderijen en maneges tot geurgevoelige objecten zijn verkleind tot respectievelijk 50 meter binnen de bebouwde kom en 25 meter buiten de bebouwde kom om bestaande geurknelpunten op te lossen.
- De veehouderijen en maneges vervullen een belangrijke functie in het landschappelijk beheer van de polders en leveren een belangrijke bijdrage aan de recreatie- en sportvoorzieningen in de gemeente. Met de halvering van de afstanden wordt invulling gegeven aan de ontwikkelmogelijkheden die zij hebben in de reeds vastgestelde bestemmingsplannen.

- De halvering van de afstanden draagt bij aan het voorkomen van leegstand in het buitengebied en geeft veehouderijen de mogelijkheid om hun bedrijf te versterken met geurgevoelige nevenfuncties.
- De halvering van de afstanden leidt niet of nauwelijks tot een toename van geurhinder (en daarmee verslechtering van het woon- en leefklimaat) in de woonwijken in de bebouwde kom.
- De Geurvisie en de daarop gebaseerde Geurverordening hebben alleen betrekking op bestaande maneges en extensieve veehouderijen en gelden dus niet voor nieuwvestiging en voor intensieve veehouderij.
- De Geurvisie en –verordening hebben alleen betrekking op het buitengebied ten noorden en westen van Zoetermeer.

6.8.2 ONDERZOEK

De geursituatie in Zoetermeer is in het kader van de OmgevingsEffectRapportage (OER) voor de Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer in 2024 in beeld gebracht.

Hieruit blijkt dat in het plangebied diverse veehouderijen en één manege gevestigd zijn die al geruime tijd een significante rol vervullen in het landschappelijk beheer en de recreatieve voorzieningen voor de lokale bevolking. Deze bedrijven, met hun historische verankering, dragen bij aan de unieke karakteristieken van het gebied. Er zijn geen klachten met betrekking tot geur.

6.8.3 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

Voor een duurzame exploitatie van de veehouderijen en één manege, heeft de gemeente Zoetermeer dus een Geurvisie en geurverordening ontwikkeld. Gezien het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen is voor het aspect geur sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Alle benoemde geurwaarden en -beleid in deze paragraaf zijn één-op-één overgezet naar dit omgevingsplan.

6.9 LICHTHINDER

6.9.1 BELEID EN REGELGEVING LICHTHINDER

<u>Rijksregels</u>

Het *Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)* bevat geen rijksinstructieregels voor lichthinder. Uitgangspunt van het rijk is dat voor lichthinder een lokale afweging gemaakt wordt. Alleen voor kunstlicht in de tuinbouw bij kassen staan rijksregels in het *Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).*

Het Bal noemt lichthinder niet als een specifieke milieubelastende activiteit. Wel kan een lichthinder veroorzakende activiteit een functioneel ondersteunende activiteit zijn bij een milieubelastende activiteit in de zin van het Bal. Lichthinder valt daarom onder de oogmerken van het Bal (artikel 2.2).

Voor assimilatiebelichting in kassen zijn regels opgenomen. Het gaat bijvoorbeeld om een meldingsplicht en maatregelen die bij het gebruik van assimilatiebelichting getroffen moeten

worden. Verder is de specifieke zorgplicht uit het Bal van toepassing op de activiteiten die in het Bal worden geregeld. Bij al deze milieubelastende activiteiten moet men 'zorg' besteden aan het voorkomen of beperken van lichthinder. Het bevoegd gezag kan maatwerkvoorschriften stellen, lokaal algemeen verbindende voorschriften stellen en kan eventueel ook direct handhavend optreden als er onmiskenbaar strijd is met de zorgplicht. Overheden kunnen hierbij de *'Richtlijn lichthinder'* van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSVV) als uitgangspunt hanteren.

In de *Bruidsschat* staan regels over lichthinder bij sportvelden: dit zijn regels die bij inwerkingtreding van de Omgevingswet automatisch onderdeel zijn van het omgevingsplan.

Gemeentelijk beleid

Beleidsplan openbare verlichting Zoetermeer
In dit beleidsplan is omschreven welke doelen Zoetermeer stelt voor de openbare verlichting op het gebied van verkeersveiligheid, sociale veiligheid, leefbaarheid, duurzaamheid en milieu, energiegebruik en lichthinder.

Reclamenota 2019
Ten aanzien van lichtreclame-uitingen wordt volgens de Reclamenota 2019 van de gemeente Zoetermeer altijd getoetst aan de Richtlijnen lichthinder. Dit is in overeenstemming met de zorgplicht uit het Bal.

6.9.2 ONDERZOEK

In het kader van de OmgevingsEffectRapportage (OER) voor de Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer is het aspect lichthinder in 2024 in beeld gebracht.

Hieruit blijkt dat In de gemeente Zoetermeer diverse gebieden zijn die al geruime tijd te maken hebben met lichthinder door intensieve bebouwing en commerciële activiteiten. Deze bronnen van licht, hoewel vaak noodzakelijk voor veiligheid en commerciële doeleinden, dragen soms en in zekere mate bij aan de karakteristieken van het stedelijke gebied. Echter, enkele van deze lichtbronnen brengen overmatige verlichting met zich mee, waarbij de intensiteit en richtlijnen niet altijd voldoen aan de wettelijke voorschriften.

Het voornaamste streven is het verminderen van bestaande lichthinder, terwijl tegelijkertijd ruimte wordt gecreëerd voor de ontwikkeling van verlichte objecten in de nabijheid van woonwijken en commerciële gebieden. Vooralsnog is er geen beleid ten aanzien van het beperken van lichthinder. Wel gelden de algemene richtlijnen voor lichthinder voor reclame.

6.9.3 UITWERKING IN HET OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

Gezien het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen is voor het aspect lichthinder sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

6.10 BODEM EN GRONDWATERKWALITEIT

6.10.1 BELEID EN REGELGEVING BODEM EN GRONDWATERKWALITEIT

Rijksregels

Volgens het *Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)* moeten in het omgevingsplan regels staan die:

- de kwaliteit van de bodem waarborgen bij bouwactiviteiten op bodemgevoelige locaties;
- tenminste een meldingsplicht bevatten voor het bouwen van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie;
- zorgen voor handhaving van sanerings- en andere beschermende maatregelen;
- gaan over het in de grond brengen van grond en baggerspecie.

Het omgevingsplan kan toestaan dat er op locaties gebouwd wordt waar de bodemnormen worden overschreden, mits er sanerende of andere beschermende maatregelen worden genomen. Het omgevingsplan kan ook een bodembeheergebied aanwijzen en de landbodem indelen in verschillende bodemfunctieklassen.

Op grond artikel 8.22 Bkl moet voor een milieubelastende activiteit die gevolgen kan hebben voor het watersysteem ook rekening gehouden worden met de waterbeheerprogramma's, regionale waterprogramma's, stroomgebiedsbeheerplannen, overstromingsrisicobeheerplannen en het nationale waterprogramma, die betrekking hebben op het betreffende krw-oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam.

Indien nodig moeten op grond van artikel 8.29 Bkl voorschriften opgenomen worden ter bescherming van de bodem en het grondwater.

Op grond van artikel 8.47 Bkl moet bij het storten van afvalstoffen voldoende afstand blijven tot de hoogste grondwaterstand.

Waarden voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem voor het bouwen van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie moeten worden opgenomen in het definitieve omgevingsplan (art. 5.89i Bkl). Deze waarden kunnen per gebied of per gebruiksfunctie verschillen.

Bij een overschrijding van een vastgestelde waarde (zie art. 5.89i Bkl) is het bouwen van een bodemgevoelig gebouw alleen toegelaten als de in het omgevingsplan voorgeschreven sanerende of andere beschermende maatregelen worden getroffen (art. 5.89K Bkl, art. IIIa onder 2 Aanvullingsbesluit Bodem).

Daarnaast zijn er specifieke regels over bodem opgenomen in het *Aanvullingsbesluit Bodem* en de activiteiten zijn opgenomen in het *Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)*:

- regels over nazorg van de bodem na saneren op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving, het omgevingsplan, een omgevingsvergunning of een maatwerkvoorschrift (artikel IIIa, paragraaf 2.3.6a.2);
- regels over graven in de bodem (paragraaf 3.2.21 en 3.2.22Bal);
- regels over activiteiten op een locatie met historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar risico (paragraaf 2.3.6a.4).

Instructieregels provincie Zuid-Holland

Op grond van Afdeling 3.4 van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV) moet nagegaan worden of activiteiten gevolgen hebben voor de kwaliteit van het grondwater.
Artikelen 7.30 tot en met 7.35 van de ZHOV bevatten instructieregels voor de grondwaterkwaliteit en het bouwen en grondwatergevoelig gebouw op een grondwatergevoelige locatie.
Een grondwatergevoelig gebouw is op grond van artikel 7.27 van de omgevingsverordening:

a. een bodemgevoelig gebouw als bedoeld in artikel 5.89g van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
b. elk ander gebouw of gedeelte van een gebouw dat geheel of gedeeltelijk de bodem raakt, voor zover de oppervlakte van het gedeelte van het gebouw dat de bodem raakt ten minste 50 m2 bedraagt.

Een grondwatergevoelige locatie is op grond van artikel 7.28 van de omgevingsverordening:

a. een bodemgevoelige locatie als bedoeld in artikel 5.89h van het Besluit kwaliteit leefomgeving;
b. de locatie waarop een gebouw als bedoeld in artikel 7.27, aanhef en onder b, is toegelaten op grond van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit; of
c. een onmiddellijk aan een gebouw als bedoeld in artikel 7.27, onder b, grenzende aaneengesloten tuin of een daaraan grenzend aaneengesloten terrein, voor zover de tuin of het terrein daarmee samenhang heeft.

Gemeentelijk beleid

Nota bodembeheer Zoetermeer (2022)
De Nota bodembeheer is een instrument gericht op duurzaam omgaan met grond en bagger. De basis voor dit document ligt in het Besluit bodemkwaliteit en de voor Zoetermeer opgestelde bodemkwaliteitskaart en beleidsregel PFAS. De gewijzigde bodemkwaliteitskaart heeft nu ook betrekking op de Nieuwe Driemanspolder waar het nu mogelijk wordt gemaakt vrijkomende bagger zoveel mogelijk vanuit Zoetermeer lokaal te kunnen hergebruiken als nuttige toepassing passend binnen het geactualiseerde bodembeleid. In de Nota zijn de voorschriften opgenomen voor het grondverzet waarbij:

- Er zoveel mogelijk wordt ingezet op het hergebruik van grond en bagger binnen de gemeente zonder afbreuk te doen aan de bestaande bodemkwaliteit.
- Er zoveel mogelijk rekening is gehouden met de Omgevingswet.
- De bodemkwaliteitskaart van Zoetermeer kan volgens voorschriften in deze Nota bodembeheer worden gebruikt als bewijsmiddel voor grondverzet.

6.10.2 ONDERZOEK

Met deze wijziging van het omgevingsplan worden geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Bodemonderzoek is daarom niet uitgevoerd. In het plangebied is wel een aantal locaties met een bijzondere bodemgeschiedenis.

Buytenpark

Het Buytenpark is een park op een puinstort met heuvels van circa 20 meter hoog. De puinstort is gebruikt van 1985 tot 1995. In die tijd is gekozen voor een compacte stort met grote

hoogteverschillen rond een centrale ruimte. Het ontwerp van de puinstort bestond uit vijf heuvels. Uiteindelijk is de vijfde heuvel nooit gerealiseerd. In het midden van het gebied (waar nu SnowWorld ligt) stond de puinbreker. De stortplaats is onder te verdelen in 3 deelgebieden:

1. de stortplaats zelf;
2. de zeefzandberging (geohydrologisch beheerssysteem);
3. de puinvloer van de puinbreker.

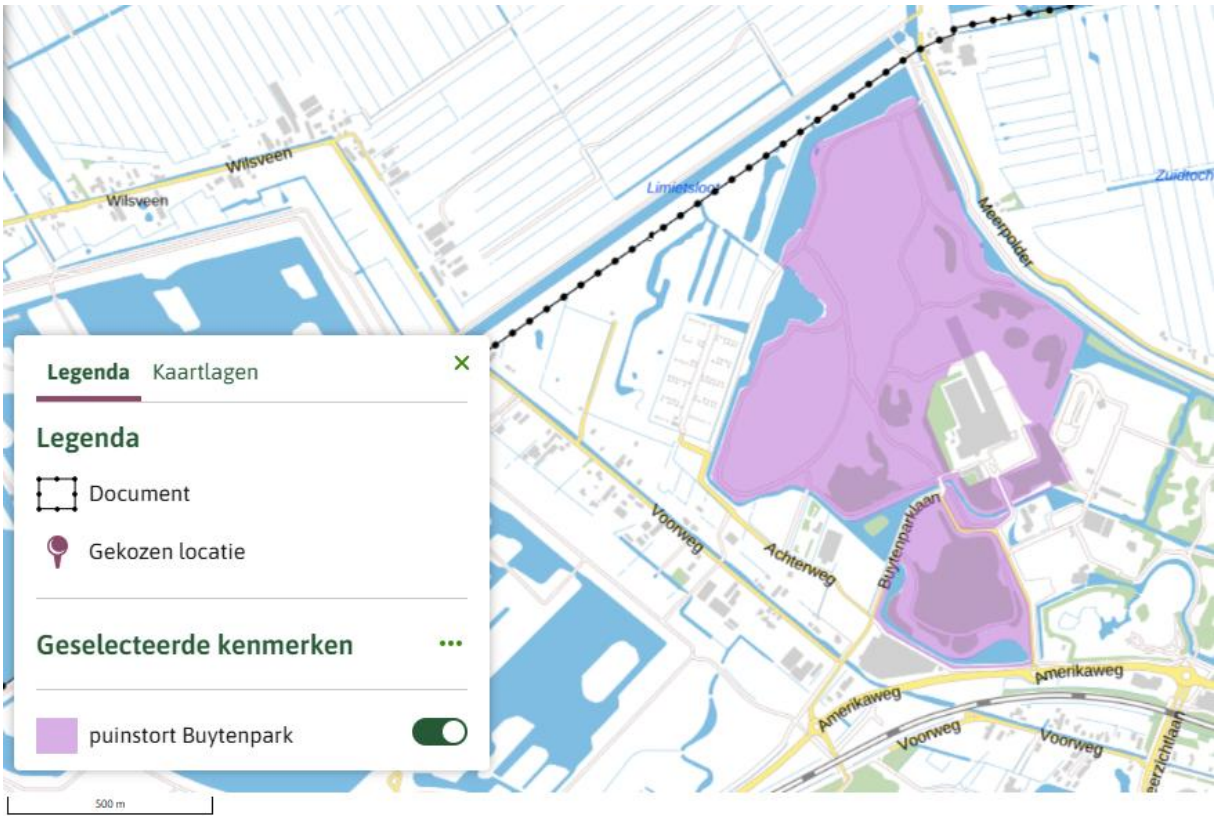
Stortplaats zelf
Onder de stortplaats is een ondoorlatende folie aangebracht. Ten gevolge van een opstaande rand rondom de stort, waar ook folie overheen ligt, is een soort badkuip ontstaan. Door middel van een drainagesysteem binnen de folie wordt percolaatwater opgevangen. Dit water wordt door middel van afvoerleidingen naar een, buiten de stortgedeelten gelegen, riolering getransporteerd.

Er is voornamelijk puin en afval uit de land- en tuinbouw (met name organisch materiaal) gestort. Dit stortmateriaal is in het algemeen licht verontreinigd.

Zeefzandberging
Zeefzand is de fijne fractie die bij het breken van puin vrijkomt. Door middel van afzeven wordt deze fractie van het puin gescheiden. Het hier aanwezige zeefzand is ernstig verontreinigd met PAK (polycyclische aromatische koolwaterstoffen).

De zeefzandberging is aangelegd tegen de helling van de stortplaats. Als onderafdichting is HDPE-folie gebruikt, als bovenafdichting HDPE-folie of, ter plaatse van de skihal, geotextiel, schoonzand, isoschelpen, waterdoorlatend vilt en een skimat. Bovenop de onder- en bovenafdichting zijn drains aangelegd: op de onderafdichting voor de afvoer van het percolaat, op de bovenafdichting voor de afvoer van regenwater. Dit is het zogenoemd geohydrologisch beheerssysteem (GHBS).

Puinvloer
De puinvloer betreft de verharding die destijds is aangelegd op de plaats waar de puinbreker heeft gestaan. De puinvloer bevindt zich gedeeltelijk onder de zeefzandberging. Rondom de puinvloer is een drain aangelegd. De puinvloer bestaat voornamelijk uit licht tot matig verontreinigd puin.

Afbeelding 6.4: Locatie puinstort Buytenpark

Noordelijk plassengebied

Hier bevindt zich de voormalige stortplaats Noord Aa. Op deze locatie, gelegen ten noordoosten van de Zoetermeerse Plas, is vanaf 1950 tot 1970 huisvuil gestort. In het verleden is de locatie onderzocht door de provincie Zuid-Holland in het kader van het project NAVOS (Nazorg Voormalige Stortplaatsen), de locatie is bij de provincie bekend onder de naam “Stortplaats Nieuwe Polder” (Wbb-code 6300004). De resultaten van dit onderzoek waren zodanig goed dat in 2013 door de Omgevingsdienst Haaglanden besloten is te stoppen met de monitoring van het grondwater.

6.10.3 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

De regels uit de Bruidsschat wat betreft bodem worden in een latere fase van het omgevingsplan geregeld. Dit geldt ook voor de provinciale instructieregels voor de grondwaterkwaliteit en het bouwen en grondwatergevoelig gebouw op een grondwatergevoelige locatie.

Uitzondering zijn de artikelen 22.29 en 22.30 van de Bruidsschat. Deze zijn voor het wijzigingsbesluit in de plaats gekomen van de Bruidsschat en aangevuld voor de Zoetermeerse situatie. In het wijzigingsbesluit zijn specifieke beoordelingsregels opgenomen die gelden als de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit bouwwerken gaat over het bouwen van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie. In aanvulling op de artikelen 22.29 en 22.30 van Bruidsschat stelt de gemeente Zoetermeer aanvullende beoordelingsregels voor het bouwen op verontreinigde bodem. In de voormalige Bouwverordening Zoetermeer 2018 was opgenomen dat aan de omgevingsvergunning voor bouwen (van een bodemgevoelig gebouw) voorwaarden konden worden verbonden om de bodem alsnog geschikt te maken. Om een grondslag voor een dergelijk voorschrift in het omgevingsplan te creëren is een onderdeel toegevoegd die erop toeziet dat een

omgevingsvergunning voor het bouwen van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie kan worden verleend als het bevoegd gezag van oordeel is dat er geen verontreiniging van de bodem is die zodanig is dat schade te verwachten is voor de gezondheid van gebruikers van het gebouw. Hiervoor gelden verschillende voorwaarden.

Voor de waarde 'toelaatbare kwaliteit bodem' houdt de gemeente Zoetermeer voor de meeste gevallen de interventiewaarden bodemkwaliteit aan. Deze interventiewaarden staan in bijlage IIA bij het Besluit activiteiten leefomgeving. Anders dan bij een saneringsgeval onder de Wet bodembescherming is het voor de beoordeling van de aanvraag niet nodig om de exacte hoeveelheid verontreiniging of de contour voor een bepaalde concentratie stoffen in beeld te brengen. De regel is niet gericht op het opsporen en aanpakken van heel kleine verontreinigingen. Er zijn alleen maatregelen nodig als het gaat om een verontreiniging in meer dan 25 m^3 bodemvolume boven de waarde voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem.

De waarden voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem voor lood is in het wijzigingsbesluit vastgesteld. Zoetermeer wil haar inwoners aanvullend beschermen tegen schadelijke gevolgen van bodemlood. Zoetermeer heeft daarom de Beleidsregel diffuus lood in de bodem van de provincie Zuid-Holland overgenomen in de Nota Bodembeheer Zoetermeer. Deze beleidsregel bevat een ambitie om de blootstelling aan lood te beperken, voornamelijk op plekken waar kinderen in contact kunnen komen met bodemlood. In Bijlage 5 bij de Beleidsregel diffuus lood in de bodem van de provincie Zuid-Holland staat het schematische handelingskader diffuus lood. In dit handelingskader staan de waarden voor lood voor de verschillende bodemgevoelige gebruiksfuncties. Deze zijn opgenomen in de regels van het omgevingsplan.

Bij een bodemgevoelige gebruiksfunctie waar geen contact met de bodem door jonge kinderen voor de hand ligt, zoals winkels of kantoren met eventuele buitenruimte of tuin, wordt de interventiewaarde aangehouden conform de bijlage IIA van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) (met bodemtypecorrectie).

Voor PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen) zijn geen interventiewaarden bodemkwaliteit vastgesteld en zijn er dus ook geen interventiewaarden voor PFAS opgenomen in bijlage IIA bij het Besluit activiteiten leefomgeving. Voor de bescherming van de gezondheid van de gebruikers van het gebouw is het nodig om voor PFAS waarden voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem vast te stellen. Ook bij een verontreiniging met PFAS geldt de ondergrens van 25m^3bodemvolume.

Voor de waarden van PFAS in de vaste bodem is aangesloten bij de INEV's (Indicatieve niveaus voor ernstige verontreiniging). De INEV's zijn afgeleid door het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) en gelden als de meest actuele wetenschappelijke inzichten. Het is ongewenst dat grond met een PFAS-verontreiniging boven de opgenomen waarden wordt herschikt onder de afdeklaag door de verwachte effecten op het milieu en de gezondheid.

In het wijzigingsbesluit is de bescherming van de puinstort uit het bestemmingsplan Buytenpark overgenomen. De regeling voorziet de puinstort te beschermen tegen werkzaamheden die nadelige gevolgen hebben voor de puinstort met de daarbij behorende voorzieningen en mogelijke bodemverontreiniging te voorkomen.

Gezien het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen en gemeentelijke bodemregels is voor het aspect bodem sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

6.11 OMGEVINGSVEILIGHEID

6.11.1 BELEID EN REGELGEVING OMGEVINGSVEILIGHEID

Paragraaf 5.1.2 van het *Besluit kwaliteit leefomgeving* bevat instructieregels met betrekking tot omgevingsveiligheid. Daarbij gaat het grotendeels om wat voorheen werd genoemd externe veiligheid, met als doel het binnen aanvaardbare grenzen houden van risico's voor de omgeving in relatie tot het gebruik, de opslag en de productie van gevaarlijke stoffen bij bedrijven met risicovolle milieubelastende activiteiten, het transport van gevaarlijke stoffen via openbare wegen, water- en spoorwegen en buisleidingen, het gebruik van luchthavens en het gebruik van windmolens. Een van de eigenschappen van externe veiligheidsrisico's is dat de hoogte van het risico in belangrijke mate wordt bepaald door afstand. Dat wil zeggen dat het risico afneemt naarmate de afstand tot de risicobron groter is en naarmate er minder personen in de directe omgeving van de risicobron aanwezig zijn. Daarmee is direct het belang van het ruimtelijk scheiden van risicobron en kwetsbare omgeving gegeven. Ruimtelijke maatregelen (het aanhouden van voldoende afstand tot een activiteit met externe veiligheidsrisico's) zijn dan ook een belangrijk middel om een aanvaardbaar risiconiveau te bereiken en in stand te houden. Om die reden bevat paragraaf 5.1.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving regels voor afstanden die in acht genomen moeten worden of waarmee rekening gehouden moet worden tot gebouwen en locaties waar zich personen bevinden, zoals woningen, scholen en ziekenhuizen.

Naast ruimtelijke maatregelen kunnen in het gebied tussen de risicobron en de (bebouwde) omgeving ook maatregelen getroffen worden ter bescherming van gebouwen of locaties. Bijvoorbeeld door een watergang te graven tussen een activiteit met externe veiligheidsrisico's en een woonwijk. Het gaat dan om maatregelen die de effecten van een incident op de omgeving beperken. Ook maatregelen die ervoor zorgen dat mensen goed kunnen schuilen of vluchten kunnen daaraan bijdragen. De grootte van de afstanden en het type maatregelen zijn onder meer afhankelijk van de aard van de risico's die de activiteit meebrengt. De instructieregels hebben betrekking op het plaatsgebonden risico, aandachtsgebieden, voorschriftengebieden en het groepsrisico in relatie tot beperkt kwetsbare, kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en beperkt kwetsbare en kwetsbare locaties. Wat onder beperkt kwetsbare, kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en beperkt kwetsbare en kwetsbare locaties valt, is opgenomen in Bijlage VI van het Besluit kwaliteit leefomgeving. In de bijlagen VII, VIII, IX en X van het Besluit kwaliteit leefomgeving staan de risicovolle activiteiten genoemd.

Omgevingsveiligheid beschrijft de risico's die ontstaan als gevolg van opslag, productie, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen en windturbines. Voor omgevingsveiligheid zijn regels opgenomen in paragraaf 5.1.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl van het Bkl). De paragrafen 5.1.2.2 tot en met 5.1.2.6 van het Bkl gaan over het toelaten van beperkt kwetsbare, kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en beperkt kwetsbare en kwetsbare locaties in verband met het externe veiligheidsrisico van een activiteit die op een locatie is toegelaten op grond van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

Plaatsgebonden risico
Grenswaarden en standaardwaarden voor het Plaatsgebonden Risico (PR) ten aanzien van (zeer) (beperkt) kwetsbare gebouwen en (beperkt) kwetsbare locaties zijn opgenomen in artikel 5.6 tot en met artikel 5.11a van het Bkl. Grenswaarden voor kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en kwetsbare locaties (art. 5.7 lid 1 Bkl) worden in acht genomen. Met standaardwaarden voor beperkt kwetsbare gebouwen en locaties wordt in een omgevingsplan rekening gehouden (art. 5.11 Bkl).

Voor het plaatsgebonden risico gelden, afhankelijk van de activiteit, vastgestelde afstanden of te berekenen afstanden (bijlage VII Bkl).

Groepsrisico
Bij groepsrisico is sprake van 'aandachtsgebieden'. Risicovolle activiteiten hebben van rechts- wege aandachtsgebieden (art. 5.12 Bkl). Het opnemen van aandachtsgebieden in een omgevingsplan is niet verplicht.

Aandachtsgebieden zijn gebieden rond activiteiten met gevaarlijke stoffen die zichtbaar maken waar mensen binnenshuis, zonder aanvullende maatregelen onvoldoende beschermd zijn tegen de gevolgen van ongevallen met gevaarlijke stoffen (RIVM a, z.d.). Aandachtsgebieden zijn er voor brand, explosie en gifwolk. Afhankelijk van het type activiteit met gevaarlijke stoffen, zijn er voor het aandachtsgebied in de regelgeving vaste afstanden vastgesteld of zijn deze afstanden rekenkundig te bepalen (bijlage VII Bkl). Aandachtsgebieden worden zichtbaar gemaakt in het Register externe veiligheidsrisico's (REV).

Binnen een aandachtsgebied kan sprake zijn van een voorschriftengebied. Een gemeente kan in het omgevingsplan afzien van aanwijzing van een brand- of explosievoorschriftengebied of een kleiner brand- of explosievoorschriftengebied aanwijzen (art. 5.14 Bkl). Als het initiatief ligt in een voorschriftengebied, dan gelden voor nieuwbouw aanvullende bouweisen uit het Besluit bouwwerken leefomgeving (art. 4.90 tot en met 4.96 Bbl). Voor zeer kwetsbare gebouwen, zoals scholen, kinderdagopvang, en verzorgingstehuizen, geldt altijd een voorschriftengebied, en gelden dus aanvullende bouweisen bij nieuwbouw (art. 5.14 Bkl).

Los van een eventueel voorschriftengebied kan een gemeente aanvullende eisen stellen, bijvoorbeeld aan vluchtroutes en de bereikbaarheid van het gebied door hulpdiensten. Dergelijke eisen worden dan opgenomen in de omgevingsvergunning.

Onder de Omgevingswet is of een berekening van het groepsrisico nodig of een kwalitatieve verantwoording van het groepsrisico. De provincie Zuid-Holland heeft daarvoor instructieregels opgenomen in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (paragraaf 7.3.2 van de ZHOV).

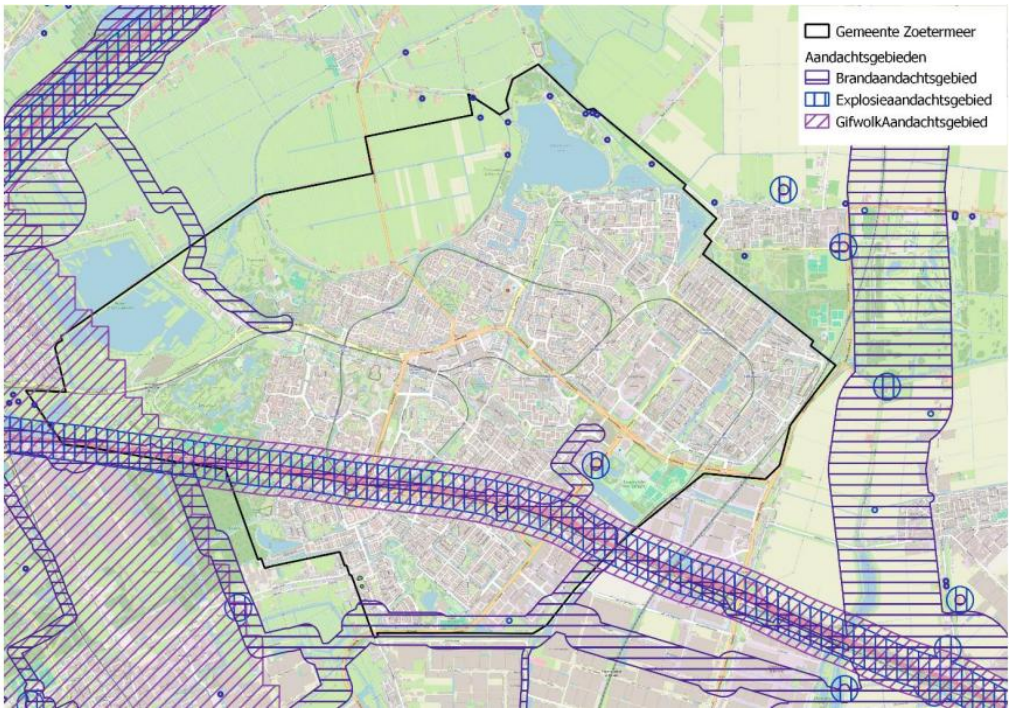
Naast bovengenoemde regels over veelvoorkomende situaties is voor een aantal specifieke situaties nog de volgende delen van het Bkl van belang:

- beperkingen in het belemmeringengebied (voormalige belemmeringenstrook in de huidige regelgeving) van buisleidingen: par. 5.1.2.3 Bkl;
- veiligheid rond opslaan, herverpakken en bewerken van vuurwerk en pyrotechnische artikelen voor theatergebruik: par 5.1.2.4 Bkl;
- veiligheid rond het bewerken en opslaan van ontplofbare stoffen voor civiel gebruik en op militaire objecten (par. 5.1.2.5 Bkl);
- veiligheid rond luchthavens (par. 5.1.2.6 Bkl).

Naast de regels in het Bkl bevat de *Bruidsschat* ook regels over enkele veiligheidsonderwerpen. Voorbeelden zijn de onderwerpen 'traditioneel schieten' (artikel 22.227 t/m 22.236), opslaan propaan of propeen (artikel 22.226) of tanken met LPG (artikel 22.263).

6.11.2 ONDERZOEK

In het wijzigingsgebied zijn met name risicocontouren en aandachtsgebieden ten gevolge van de A12, hogedruk aardgastransportleidingen en het LPG tankstation aan de A12 aanwezig. Ook is er sprake van opslag van gas en andere stoffen. De bijbehorende contouren liggen echter binnen de eigen percelen. Hierdoor is geen sprake van belemmeringen voor het omliggende gebied. In afbeelding 6.5 zijn de aandachtsgebieden voor de hele stad weergegeven.

Afbeelding 6.5: Weergave van de aandachtsgebieden omgevingsveiligheid in Zoetermeer

De invloed van de A12 en de hogedruk buisleidingen is als volgt:

- Basisnet; A12
    - De A12 is aangewezen als onderdeel van het Basisnet voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Hierdoor kent het een standaard contour voor brand-, explosie- en gifwolkaandachtsgebieden. Het aandachtsgebied is bepaald vanaf de buitenste kantstrepen vanaf de weg.
        - Een plasbrandaandachtsgebied van 30m aan weerszijden van de weg.
        - Een explosieaandachtsgebied van 200m aan weerszijden van de weg.
        - Een gifwolkaandachtsgebied van 300m aan weerszijden van de weg (gifwolk-aandachtsgebieden worden nog nader vastgesteld en kunnen nog wijzigen)
- Hogedruk buisleiding; Achterweg
    - Deze buisleiding komt vanaf het noorden de gemeente binnen en loopt langs de Achterweg tot het verdeelstation aan de Buytenparklaan.
    - De hogedruk buisleiding langs de Achterweg kent een brandaandachtsgebied van 95m aan weerszijde van de buisleiding.
- Hogedruk buisleiding; A12
    - Deze buisleiding ligt ter hoogte van de benzinepomp aan de A12 binnen de gemeentegrens, en gaat door het Balijbos naar het zuiden.
    - De hogedruk buisleiding ten zuiden van de A12 kent een brandaandachtsgebied van 100m aan weerszijde van de buisleiding.
- LPG-tankstation; A12

- Tankstations met een LPG vul- en tankpunt kennen een brand- en explosieaandachtsgebied, berekend vanaf het vul- en tankpunt.
- Het brandaandachtsgebied is 60m en valt binnen het perceel van het tankstation en een gedeelte van de naastgelegen A12.
- Het explosieaandachtsgebied is 160m en valt ook over het naastgelegen Nootdorpsepad en de golfbaan aan de noordzijde.

6.11.3 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

In het wijzigingsgebied is geen sprake van nieuwbouw, waardoor het aanwijzen van een voorschriftengebied niet noodzakelijk is. Ook worden er geen nieuwe risicobronnen mogelijk gemaakt. Regels over het aspect omgevingsveiligheid worden grotendeels in de volgende fasen van het omgevingsplan verwerkt in de regeling. De rijksregels voor het aspect omgevingsveiligheid uit de Bruidsschat zijn wel gedeeltelijk verwerkt in het wijzigingsbesluit. Hiervoor geldt het volgende:

- Artikel 22.227 t/m 22.236 traditioneel schieten: deze regels worden geschrapt omdat traditioneel schieten niet relevant is voor Zoetermeer.
- Artikel 22.262 omgevingsvergunning opslaan propaan of propeen: dit artikel wordt nog niet overgezet.
- Artikel 22.263 omgevingsvergunning tanken met LPG. Dit artikel is wel overgezet naar het wijzigingsbesluit. Het starten van een nieuwe LPG-tankstation blijft vergunningplichtig.

Gezien het bovenstaande en het feit dat in dit omgevingsplan sprake is van een beleidsarme omzetting van de voormalige bestemmingsplannen is voor het aspect omgevingsveiligheid sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

6.12 GEZONDHEID

6.12.1 BELEID GEZONDHEID

Omgevingswet

Eén van de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet is een gezonde fysieke leefomgeving. Binnen de Omgevingswet kan de gemeente eigen gezondheidsambities vastleggen en uitwerken.

In artikel 1.3 van de Omgevingswet staan de maatschappelijke doelen van de wet. Een van die doelen is een gezonde fysieke leefomgeving. Een gezonde leefomgeving ervaren bewoners als prettig, nodigt uit tot gezond gedrag en biedt bescherming tegen negatieve omgevingsinvloeden. In artikel 3.3 van de Omgevingswet staat dat het bevoegd gezag in de omgevingsvisie rekening moet houden met het voorzorgsbeginsel en andere milieubeginselen. In artikel 2.1 lid 4 van de Omgevingswet staat dat het bevoegd gezag bij de evenwichtige toedeling van functies (in het omgevingsplan) in ieder geval rekening houdt met het belang van het beschermen van de gezondheid.

Gemeentelijk beleid

In de Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer beschrijft de gemeente haar ambitie om de omgeving dusdanig in te richten dat het groen uitnodigt om te ontmoeten, te bewegen en sporten en daarmee bij te dragen aan de gezondheid van haar inwoners. Daarvoor zet de gemeente in op behoud en

ontwikkeling van groene voorzieningen binnen de gemeente. Daarnaast wordt de ontwikkeling van sportfaciliteiten en de gezonde openbare ruimte gestimuleerd. Naast de omgevingsvisie Zoetermeer

2040 heeft de gemeente het beleidsdocument '*integraal werken aan een gezonde stad*' ontwikkeld, waarin de ontwikkeling van een samenhangende lokale aanpak op het gebied van gezondheid, sport en bewegen en sociale basis wordt beschreven en onderbouwd. Daarnaast heeft de gemeente Zoetermeer op basis van het Nationaal Sportakkoord in 2023 het lokaal sportakkoord geactualiseerd waarin de sportaanbieder wordt aangespoord om nieuw aanbod te realiseren en samenwerking te versterken, daarnaast is er gemeentelijk sportbeleid de *Sportagenda 2017 en verder*.

Eén keer per 4 jaar wordt een aanpak geschreven om de gezondheid van inwoners te verbeteren. In de nota *'Lokaal Preventief Gezondheidsbeleid'* staan de thema's en de doelen die voor de Gemeente Zoetermeer in 2024-2027 centraal staan:

1. Een gezonde generatie, waarbij we moeite doen voor een gezonde leefstijl voor kinderen en jongeren.
2. Een gezonde omgeving om in te leven, met onder andere schone(re) lucht, goede wandel- en fietspaden en meer groen.
3. Sterke en energieke ouderen, onder andere door te bewegen, vallen te voorkomen, gezond te eten en eenzaamheid te voorkomen.

6.12.2 ONDERZOEK

In het kader van het opstellen van de OmgevingsEffectRapportage (OER) omgevingsvisie gemeente Zoetermeer zijn verschillende aspecten van gezondheid in de fysieke leefomgeving in beeld gebracht. Het gaat om de aspecten sporten en bewegen en gezonde openbare ruimte.

Sporten en bewegen
Uit het OER blijkt de gemeente Zoetermeer aanzienlijke inspanningen heeft geleverd om een omgeving te creëren die uitnodigt tot bewegen, zoals blijkt uit de bovengemiddelde scores op de indicator beweegvriendelijkheid. De aanwezigheid van diverse sportaccommodaties, speel- en sportplekken, en groene recreatiegebieden benadrukt de inzet van Zoetermeer om sport en beweging toegankelijk te maken. De stad scoort bovendien goed op de nabijheid van sport- en speelplekken, wat bijdraagt aan een actieve levensstijl voor inwoners van alle leeftijden.

Een belangrijk aandachtspunt voor de gemeente Zoetermeer is echter het benutten van schoolpleinen als veilige sport- en speelplekken buiten schooltijden. Deze locaties bieden kinderen extra mogelijkheden om te sporten en te spelen en verdienen verdere ontwikkeling.

Ondanks de aanwezigheid van verschillende binnensportfaciliteiten is het huidige aanbod onvoldoende om te voldoen aan de behoeften van de groeiende bevolking. Er is behoefte aan meer sporthallen en zalen. Daarnaast bestaan er aanzienlijke verschillen in beweegvriendelijkheid tussen de wijken, waarbij de zuidelijke wijken hoog scoren. Een evenwichtige verdeling van voorzieningen kan deze ongelijkheid verminderen.

De gemeente Zoetermeer maakt momenteel gebruik van demografische gegevens en de actieradius per leeftijdsgroep om te bepalen waar vernieuwing van sport- en beweegfaciliteiten noodzakelijk is.

Gezonde openbare ruimte
De ontwikkeling van een gezonde openbare ruimte speelt een belangrijke rol in het bevorderen van het welzijn van de inwoners. Zoetermeer heeft zich gecommitteerd aan het integreren van groenvoorzieningen en het verbeteren van de verblijfskwaliteit in de stad. Zoetermeer investeert in de integratie van groene zones, parken en speelplekken binnen stedelijke gebieden. Dit draagt bij aan een uitnodigende en rustgevende omgeving die bewegen en recreatie stimuleert. De gemeente besteedt aandacht aan het verbeteren van de luchtkwaliteit en het verminderen van geluidsoverlast, wat bijdraagt aan een gezonde leefomgeving.

Veel speelplekken zijn echter te klein en onvoldoende uitdagend, vooral voor oudere jeugd. Er is behoefte aan meer en gevarieerdere speel- en sportmogelijkheden. De binnenstad moet verder beter toegankelijk worden gemaakt voor ouderen en mensen met beperkingen. Het vergroenen van pleinen en het verbeteren van de infrastructuur voor voetgangers en fietsers zijn belangrijke stappen om dit te realiseren.

6.12.3 UITWERKING IN OMGEVINGSPLAN EN CONCLUSIE

In ieder geval punt 2 van het gemeentelijk gezondheidsbeleid zoals opgenomen in de nota *'Lokaal Preventief Gezondheidsbeleid'* is een belangrijk aandachtspunt vanuit de fysieke leefomgeving en hier wordt bij fase 1 van de wijziging van het omgevingsplan rekening mee gehouden. Beschermende regels van de Omgevingswet hebben immers betrekking op de fysieke leefomgeving, maar zijn uiteindelijk grotendeels gericht op het beschermen van de veiligheid en gezondheid van de mens en de omgevingskwaliteit voor de mens. Dit betekent dat overal waar de Omgevingswet regels stelt over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen voor de fysieke leefomgeving of onderdelen daarvan, dit ook de bevoegdheid impliceert om ook gevolgen voor de mens erbij te betrekken, echter wel voor zover de mens wordt of kan worden beïnvloed door of via de fysieke leefomgeving (Tweede Kamer, vergaderjaar 2013–2014, 33 962, nr. 3, blz. 392).

In dat laatste zit ook een grens aan het toepassingsbereik van het omgevingsplan. Activiteiten, handelingen, gedragingen en dergelijke die rechtstreeks van invloed zijn op de gezondheid of veiligheid van de initiatiefnemer zelf of op dit van anderen, vallen niet onder de reikwijdte van de Omgevingswet. De wetgever zelf geeft hierover aan dat de Omgevingswet niet de directe betrekkingen tussen mensen reguleert. Onderwerpen als veilig verkeersgedrag, voedselveiligheid, arbeidsomstandigheden, dierenwelzijn, openbare orde en woonruimteverdeling behoren niet tot de reikwijdte van de wet (Tweede Kamer, vergaderjaar 2013–2014, 33 962, nr. 3, blz. 61).

De Omgevingswet is niet bedoeld om te sturen op gedrag dat ongezond of onveilig is, maar op activiteiten die via de fysieke leefomgeving gevolgen kunnen hebben op het gebied van gezondheid, veiligheid, of omgevingskwaliteit. In de kern gaat het er dus om dat het de fysieke leefomgeving moet zijn waarlangs activiteiten van de één gevolgen hebben voor de ander.

In het wijzigingsbesluit worden de bouw- en gebruiksmogelijkheden voor bestaande speel- en sportvoorzieningen beleidsarm overgezet uit de bestemmingsplannen. Ook de openbare ruimte met water, groen, verkeer en verblijf is beleidsarm overgezet. Op het aspect gezondheid is daarom sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Na uitwerking van de gezondheidsambities uit het gemeentelijk beleid vindt indien nodig een vertaalslag plaats naar regelgeving in het omgevingsplan zodat wenselijke ontwikkelingen die bijdragen aan gezondheid gefaciliteerd kunnen worden. In de eerste fase is nog geen sprake van concrete uitwerking van dit beleid.

7 ECONOMISCHE EN MAATSCHAPPELIJKE UITVOERBAARHEID

7.1 ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID

7.1.1 TOETSINGSKADER ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID

Omgevingswet

Bij wijzigingen van het omgevingsplan waarbij kostenverhaalplichtige activiteiten mogelijk worden gemaakt is de gemeente verplicht de kosten voor werken, werkzaamheden en maatregelen voor het aanleggen van openbare voorzieningen naar evenredigheid te verhalen op initiatiefnemers van kostenverhaalplichtige activiteiten die hiervan profijt hebben. Wat kostenverhaalplichtige activiteiten zijn, is opgenomen in artikel 8.13 van het *Omgevingsbesluit*. Aangewezen bouwactiviteiten zijn bijvoorbeeld het bouwen van woningen, bedrijfspanden, kantoren en winkels. Het kostenverhaal is alleen verplicht voor kosten die op de kostensoortenlijst staan. Bijlage IV bij het Omgevingsbesluit is de kostensoortenlijst. Er wordt geen apart kostenverhaal in rekening gebracht bij de bouw op gronden die door de gemeente als bouwrijpe kavels zijn verkocht of in erfpacht zijn uitgegeven, voor zover deze kosten al voldoende zijn verdisconteerd in de grondprijs.

Kostenverhaal kan privaatrechtelijk of publiekrechtelijk worden geregeld. Het afsluiten van een overeenkomst tussen de initiatiefnemer van de bouwactiviteit en het bevoegd gezag heeft daarbij de voorkeur. Als het niet mogelijk is een overeenkomst af te sluiten, is kostenverhaal via de publiekrechtelijke weg verplicht. Dan verhaalt het bevoegd gezag de kosten op basis van de regels in een omgevingsplan, een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit of een projectbesluit. Zolang de kostenverhaalbijdrage niet is betaald, is het verboden om de bouwwerkzaamheden uit te voeren (artikel 13.12 van de Omgevingswet).

7.1.2 ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID VAN HET WIJZIGINGSBESLUIT

Het uitgangspunt van de wijziging van de eerste fase van het omgevingsplan is een beleidsarme omzetting van de bouw- en gebruiksmogelijkheden uit de bestemmingsplannen. Om die reden worden er worden geen kostenverhaalplichtige activiteiten mogelijk gemaakt. Voor het wijzigingsbesluit is het wettelijk verplicht kostenverhaal daarom niet aan de orde.

7.2 MAATSCHAPPELIJKE UITVOERBAARHEID

7.2.1 PARTICIPATIE

Onder de Omgevingswet dient bij de vaststelling van een omgevingsplan het bevoegd gezag aan te geven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn. Participatie is hier een onderdeel van. Het participatiebeleid van Zoetermeer is opgenomen in de Participatieverordening Zoetermeer 2022. Dit eerste wijzigingsbesluit van het omgevingsplan voorziet in een beleidsarme overzetting van bestaande regels uit bestemmingsplannen en verordeningen en voorziet niet in nieuw beleid. Daarom is er geen uitgebreid participatieproces gestart, maar is volstaan met de terinzagelegging van een voorontwerp een informerende bijeenkomst.

Op 23 september 2025 heeft het college van burgemeester en wethouders besloten om het ‘Voorontwerp wijzigingsbesluit Omgevingsplan Zoetermeer: eerste fase’ vrij te geven voor reactie van inwoners, ondernemers, belangenorganisaties en overlegpartners.

Het voorontwerp lag van 3 oktober tot en met 13 november 2025, gedurende 6 weken, ter inzage. Gedurende deze termijn kon iedereen een (participatie)reactie geven op het voorontwerp.

Op 16 oktober 2025 organiseerde de gemeente Zoetermeer een informatiebijeenkomst voor inwoners, ondernemers en belangenorganisaties. Tijdens deze bijeenkomst werd toegelicht hoe het omgevingsplan is opgebouwd, op welke wijze het plan kan worden ingezien en konden aanwezigen hun vragen stellen. Tijdens de terinzagelegging zijn drie participatiereacties ontvangen.

De participatiereacties zijn samengevat en beantwoord in de *Nota beantwoording participatie- en overlegreacties*. In enkele gevallen hebben de opmerkingen van overlegpartners geleid tot aanpassingen in het wijzigingsbesluit van het omgevingsplan. Opmerkingen die verwerkt zijn, staan in de Nota expliciet vermeld.

Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd om het ‘*ontwerpwijzigingsbesluit Omgevingsplan gemeente Zoetermeer; eerste fase’* vast te stellen.

7.2.2 BESTUURLIJK VOOROVERLEG

Het voorontwerp van het wijzigingsbesluit is toegestuurd naar de overlegpartners van de gemeente Zoetermeer. Er zijn negen overlegreacties van de overlegpartners ontvangen. Deze zijn samengevat en beantwoord in de ‘Nota beantwoording participatie en overlegreacties’. De reacties hebben in sommige gevallen tot aanpassing van het voorontwerp geleid.

7.2.3 ZIENSWIJZEN

Het ontwerpwijzigingsbesluit van het omgevingsplan wordt gedurende 6 weken ter inzage gelegd. Gedurende de termijn van terinzagelegging, kan eenieder een zienswijze indienen. De ingekomen zienswijzen worden samengevat en beantwoord en maken vervolgens deel uit van de vaststellingsprocedure.

BIJLAGE 1 NATUURONDERZOEK

Verkennend onderzoek natuurwaarden Buitengebied Zoetermeer

in het kader van Omgevingsplan

G. Bakker

bSR-rapport 510
2024

bSR
Bureau Stadsnatuur

Colofon

rapportnummer	510
projectnummer	3060
titel	Verkennend onderzoek natuurwaarden Buitengebied Zoetermeer
auteur(s)	G. Bakker
opdrachtgever	Gemeente Zoetermeer
status	DEFINITIEF december 2024
afbeeldingen	Bureau Stadsnatuur, alle rechten voorbehouden
kaartmateriaal	Bureau Stadsnatuur; auteursrechten voorbehouden

Deze uitgave kan geciteerd worden als:
Bakker, G. 2024. Verkennend onderzoek natuurwaarden Buitengebied Zoetermeer. Rapportnr. 510. Bureau Stadsnatuur, Rotterdam.

© Bureau Stadsnatuur, december 2024

Bureau Stadsnatuur, Westzeedijk 345, 3015 AA, Rotterdam
www.bureaustadsnatuur.nl | info@bureaustadsnatuur.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende. bSR kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

bSR Bureau Stadsnatuur

INHOUD

Samenvatting **4**

1 Inleiding **5**

2 Wettelijk kader **6**

2.1 Soortenbescherming in de Omgevingswet 6
2.1.1 Wettelijk kader soortenbescherming 6
2.1.2 Flora- en fauna-activiteit 6
2.1.3 Vergunningstelsel 6

2.2 Vrijstelling vergunning op basis van Gedragscode 7

2.3 Beschermingsregimes soorten en vereiste belangen 7
2.3.1 Soorten vallend onder de Vogelrichtlijn 7
2.3.2 Soorten vallend onder de Habitatrichtlijn 8
2.3.3 Andere soorten 9

2.4 Specifieke Zorgplicht 10

2.5 Schadelijke handelingen 11
2.5.1 Verboden schadelijke handelingen in geval van soorten Vogelrichtlijn 11
2.5.2 Verboden schadelijke handelingen in geval van soorten Habitatrichtlijn 12
2.5.3 Verboden schadelijke handelingen in geval van andere soorten 12
2.5.4 Vrijgestelde soorten in Omgevingsverordening 13
2.5.5 Vrijgestelde schadesoorten: mol, bruine rat, zwarte rat en huismuis 13

2.6 Overige definities en bepalingen 14
2.6.1 Staat van instandhouding 14
2.6.2 Essentiële voortplantings- of rustplaatsen en vliegroutes 14
2.6.3 Verstoringen 15
2.6.4 Opzettelijke beschadiging of vernietiging van voortplantings- of rustplaatsen 15
2.6.5 Calamiteit 15
2.6.6 Individuen 15
2.6.7 Nesten 16
2.6.8 Ecologisch deskundige 16
2.6.9 Quick scan en nader onderzoek naar beschermde flora en fauna 16

3 Methodiek **17**

3.1 Bureaustudie beschermde soorten Buitengebied Zoetermeer 17
3.1.1 Doel en juridische afbakening 17
3.1.2 Bronnen 17

3.2 Verkennend onderzoek vijf planlocaties 18
3.2.1 Verkennend veldonderzoek 18
3.2.2 Effectstudie in relatie tot gebiedsbescherming 18
3.2.3 Onderzoek beschermde houtopstanden 18

4 Resultaten buitengebied Zoetermeer **19**

4.1 Waarnemingen Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) 19

4.2 Aanvullende waarnemingen 20

4.3 Vaatplanten 21
4.4 Schimmels....23
4.5 Korstmossen 23
4.6 Land- en zoetwatermollusken....23
4.7 Vlinders 23
4.8 Sprinkhanen....24
4.9 Vliegen en Muggen 24
4.10 Wespen, Bijen en Mieren 25
4.11 Libellen....25
4.12 Vissen....26
4.13 Amfibieën 26
4.14 Vogels....27
4.15 Vleermuizen 30
4.16 Grondgebonden zoogdieren....31

5 Samenvatting beschermde natuurwaarden.... 33

6 Aanbevelingen 36
6.1 Planten 36
6.2 Mollusken 36
6.3 Dagvlinders....36
6.4 Nachtvlinders....36
6.5 Libellen....36
6.6 Amfibieën 37
6.7 Vogels....37
6.8 Vleermuizen 37
6.9 Grondgebonden zoogdieren....37

7 Resultaten quick scan vijf planlocaties 39
7.1 Locatie 1: Onbenut agrarisch bouwvlak nabij Meerpolder 7 39
7.1.1 Doel en kader 39
7.1.2 Potenties voor beschermde soorten 40
7.1.3 Gebiedsbescherming 40
7.1.4 Beschermde houtopstanden....40
7.1.5 Conclusie/aanbevelingen....41
7.2 Locatie 2: Onbenutte kavel voor horeca en botenverhuur in de Nieuwe Driemanspolder 42
7.2.1 Doel en kader 42
7.2.2 Potenties voor beschermde soorten 43
7.2.3 Gebiedsbescherming 44
7.2.4 Beschermde houtopstanden....44

7.2.5 Conclusie & aanbevelingen 44
7.3 Locatie 3: Onbenutte kavel voor een woning aan de Voorweg 175b 45
7.3.1 Doel en kader 45
7.3.2 Potenties voor beschermde soorten 46
7.3.3 Gebiedsbescherming 47
7.3.4 Beschermde houtopstanden 47
7.3.5 Conclusie & aanbevelingen 47
7.4 Locatie 4: Braakliggende locatie voor gemengde functies aan de Voorweg 131 48
7.4.1 Doel en kader 49
7.4.2 Potenties voor beschermde soorten 49
7.4.3 Gebiedsbescherming 50
7.4.4 Beschermde houtopstanden 50
7.4.5 Conclusie & aanbevelingen 50
7.5 Locatie 5: Onbebouwde locatie wijzigingsbevoegdheid 5 binnen de bestemming Wonen aan de Voorweg 51
7.5.1 Doel en kader 52
7.5.2 Potenties voor beschermde soorten 52
7.5.3 Gebiedsbescherming 52
7.5.4 Beschermde houtopstanden 52
7.5.5 Conclusie & aanbevelingen 52
Literatuur 53

SAMENVATTING

Voorliggend rapport presenteert een overzicht van de beschermde en bedreigde soorten in het Buitengebied van Zoetermeer. Dit in het kader van de vaststelling van het Omgevingsplan en om mogelijke wijzigingen daarin mogelijk te maken.
Het gebied kenmerkt zich door een groot areaal aan groengebieden, met daarin prominent het Westerpark, Buytenpark, Nieuwe Driemanspolder, Prielenbos en het Noordelijk Plassengebied (Zoetermeerse Plas, Noordhovense Plas en Benthuizerplas), met daarnaast agrarisch cultuurland in de Meerpolder en rond de Voorweg, met daarin verspreide (lint)bebouwing.

Voor deze studie zijn de Habitatrichtlijnsoorten, Vogelrichtlijnsoorten (alle vogels), 'Andere soorten' uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en soorten vermeld in de Veldgids Beschermde Flora en Fauna Gemeente Zoetermeer beschouwd over de periode 2014-2024. Daarnaast zijn voor diverse soortengroepen de Rode-Lijstsoorten geëvalueerd.

Er is één beschermde plantensoort vastgesteld; Dreps, in de Nieuwe Driemanspolder. Daarnaast is er een betrekkelijk groot aantal 'veldgidssoorten' waarmee vooral in zeer specifieke milieus rekening gehouden dient te worden (zoals in de Natuurtuin in het Westerpark) maar die op de meeste plaatsen met een regulier bestendig beheer of een agrarische inrichting ontbreken.

Platte schijfhoren is een onder de Habitatrichtlijn strikt beschermde waterslak waarvan de verspreiding onvoldoende bekend is, maar die in tal van watergangen gebiedsbreed kan worden verwacht. Nader onderzoek is in geval van ingrepen die invloed hebben op dergelijke watergangen gewenst.

Aandachtssoorten onder de diverse insectengroepen zijn in het kader van de Omgevingswet de Grote vos, Iepenpage, Teunisbloempijlstaart en Gevlekte witsnuitlibel.

Vogels vormen een relatief breed vertegenwoordigde groep waar het beschermde situaties betreft die relevant kunnen zijn bij ruimtelijke ingrepen. In de omgeving van het agrarisch cultuurland zijn potentieel negatieve effecten op Ooievaar, Steenuil, Kerkuil en Huiszwaluw aandachtspunten. In de beboste delen van parken zijn Blauwe reiger, Buizerd, Sperwer, Havik, Boomvalk en Ransuil belangrijk. Hun nesten zijn jaarrond beschermd.

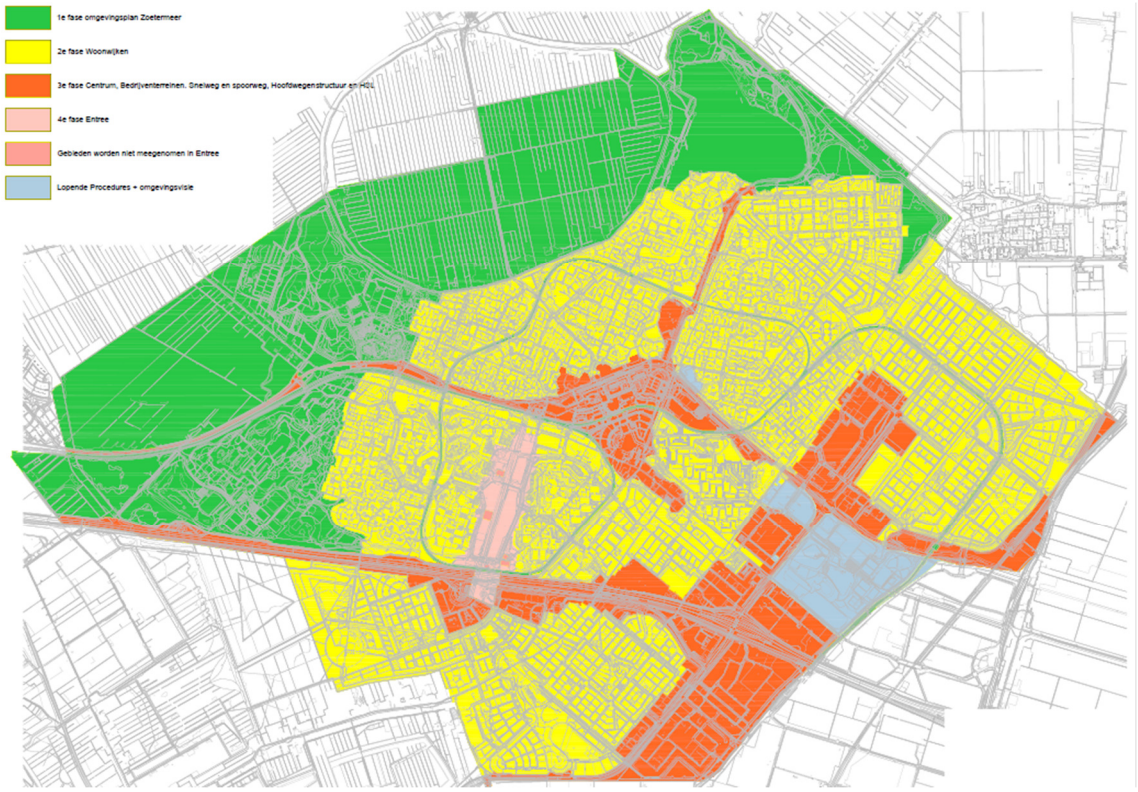
Met betrekking tot vleermuizen is vooral het aanbrengen van potentieel verstorende verlichting op plaatsen die worden gebruikt als essentieel foerageergebied en vliegroutes door lichtmijdende soorten als Meervleermuis en Watervleermuis een reden om in een vroeg stadium onderzoek te doen naar deze soortgroep. Met name waterpartijen in de Nieuwe Driemanspolder en het Noordelijk Plassengebied waar nog ruimtelijke ingrepen zijn voorzien, vormen een aandachtspunt. Daarnaast wordt bij sloop van de meeste bebouwing en kap van bomen met holtes of bij kap van lijnvormige boomstructuren in veel gevallen nader onderzoek naar gebruik door vleermuizen aanbevolen.

In de bosgebieden, met name Westerpark en Prielenbos, maar mogelijk ook andere gebiedsdelen met bosschages als het Buytenpark en de Broekwegkade, is Boommarter een soort die steeds meer de aandacht trekt en om nader onderzoek vraagt. Daarnaast zijn Steenmarter, Bever en Waterspitsmuis vanuit het oogpunt van de Omgevingswet aandachtssoorten in het Buitengebied van Zoetermeer waarvoor altijd nader onderzoek nodig is bij aantasting van potentieel leefgebied.

In deze rapportage worden voor vijf specifieke planlocaties de (potentieel) aanwezige natuurwaarden en de noodzaak tot aanvullend onderzoek beschouwd.

1 INLEIDING

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. De gemeente Zoetermeer heeft een omgevingsplan van rechtswege, waarin onder andere de bestemmingsplannen zijn opgenomen. De gemeente heeft tot 1 januari 2032 te tijd om een omgevingsplan op te stellen dat aan alle eisen van de Omgevingswet voldoet. Omdat, gelet op de omvang van alle regelingen en bestemmingsplannen, niet alles tegelijk overgezet kan worden, is er een fasering opgesteld. Fase 1 omvat het overzetten van de bestemmingsplannen die betrekking hebben op het buitengebied van Zoetermeer (Figuur 1). Dit gebied is op onderstaande afbeelding met de kleur groen aangegeven.
De gemeente Zoetermeer heeft Bureau Stadsnatuur verzocht om een natuuronderzoek te doen voor fase 1 in de vorm van een bureaustudie naar beschermde soorten die vallen onder de Omgevingswet (de volgende fases volgen op een later moment).

Figuur 1. Ligging te onderzoeken plangebied fase 1, buitengebied (groen).

Aanvullend daarop heeft de gemeente Zoetermeer verzocht om een verkennend natuurwaardenonderzoek ('quick scan') voor een vijftal locaties met onbenutte planmogelijkheden, waar nog nieuwe ontwikkelingen plaats kunnen vinden, mee te nemen in het onderzoek. Voor deze locaties is, in aanvulling op de bureaustudie, een veldbezoek gewenst (als in een 'standaard' quick scan). Het gaat om:

1. Meerpolder 7 (onbenut agrarisch bouwvlak),
2. Nieuwe Driemanspolder (onbenut kavel, bestemming 'gemengd'),
3. Voorweg 175b (onbenut kavel, bestemming 'wonen'),
4. Voorweg 131 (braakliggend kavel, bestemming 'gemengd') en
5. Voorweg (zonder huisnummer, bestemming 'wonen').

2 WETTELIJK KADER

2.1 Soortenbescherming in de Omgevingswet

2.1.1 Wettelijk kader soortenbescherming

De bescherming van soorten vloeit voort uit Europese regelgeving en verdragen. De Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn wijzen specifieke soorten aan waarvoor een bepaald beschermingsregime dient te worden opgenomen in de nationale regelgeving. De in Nederland geldende bepalingen zijn vastgelegd in, onder meer, het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Deze besluiten zijn onderdeel van de Omgevingswet.

2.1.2 Flora- en fauna-activiteit

Een flora- en fauna-activiteit betreft iedere activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten. Onder de Omgevingswet geldt dat een Omgevingsvergunning nodig is voor een aantal bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) bepaalde, voor specifiek aangewezen soorten, potentieel nadelige activiteiten. Bepaalde activiteiten zijn toegestaan wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde Gedragscode. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd tot het verlenen van omgevingsvergunningen, onderdeel flora- en fauna-activiteit. Dit betekent ook dat op specifieke onderdelen de regelgeving en het beleid op provinciaal of regionaal niveau kan afwijken van het nationale.

2.1.3 Vergunningstelsel

De Omgevingswet kent in het kader van de soortenbescherming een vergunningstelsel. In afdeling 11.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is bepaald welke flora- en fauna-activiteiten vergunningplichtig zijn. Initiatiefnemers dienen hun projecten of activiteiten uit te voeren met een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit, tenzij is bepaald dat de activiteit vergunningvrij mag worden uitgevoerd. De bevoegdheid tot vergunningverlening komt over het algemeen toe aan Gedeputeerde Staten. In gevallen van nationaal belang is de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur bevoegd gezag (art. 4.12 Omgevingsbesluit (Ob)). De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur is met name het bevoegd gezag indien nationale belangen, die besluitvorming op rijksniveau vergen, in het geding zijn. Dat is op grond van artikel 4.12 Ob het geval als er sprake is van (o.a.) de aanleg, uitbreiding en inrichting van:

- hoofdwegen
- landelijke spoorwegen
- hoofdvaarwegen
- primaire waterkeringen
- militaire terreinen en oefengebieden
- militaire luchthavens
- Schiphol en overige burgerluchthavens
- het landelijke gastransportnet
- hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV
- activiteiten van buitenlandse mogendheden
- activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voert deze taken namens de minister uit. De bevoegdheid tot toezicht en handhaving is neergelegd bij Gedeputeerde Staten of de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur alsmede bij ambtenaren die door de Minister van Justitie en Veiligheid zijn aangewezen voor de opsporing van economische delicten.

Onder de Omgevingswet (Ow) zijn flora- en fauna-activiteiten niet toegestaan zonder omgevingsvergunning, voor zover bij AMvB bepaald (art. 5.1, tweede lid, onder g Ow). Dit zijn activiteiten met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten.
Bij AMvB kan worden bepaald voor welke gevallen in het omgevingsplan, waterschapsverordening, of omgevingsverordening van de vergunningplicht kan worden afgeweken ('vergunningvrij'). In afdeling 11.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is bepaald welke flora- en fauna-activiteiten omgevingsvergunningplichtig zijn en welke activiteiten vergunningvrij kunnen worden uitgevoerd. Hier worden de beschermingsregimes voor respectievelijk Vogelrichtlijnsoorten (§ 11.2.2), Habitatrichtlijnsoorten (§ 11.2.3) en overige soorten bepaald (§ 11.2.4). In § 11.2.5 staan bepalingen over omgevingsvergunningen voor bijvoeren, uitzetten. § 11.2.6 bepaalt handelen volgens het faunabeheerplan en § 11.2.7 de uitoefening van de jacht. De vrijstelling van de vergunningplicht voor de uitoefening van de jacht staat in art. 11.64 Ow.

2.2 Vrijstelling vergunning op basis van Gedragscode

Flora- en fauna-activiteiten waarvoor een Gedragscode geldt, kunnen vergunningvrij worden uitgevoerd (art. 11.45, tweede en derde lid, 11.53, tweede en derde lid en 11.59, tweede en derde lid, Bal) door gemeenten, hun opdrachtnemers, en derden die in opdracht van het gemeenten handelen. Dan moet het verrichten van die activiteit wel plaatsvinden volgens deze Gedragscode. De Omgevingsregeling wijst aan voor welke flora- en fauna-activiteiten er een Gedragscode geldt. De beoordelingsregels voor omgevingsvergunningsaanvragen voor flora- en fauna-activiteiten staan in § 8.6.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).
Op grond van de hierboven omschreven regelgeving dienen initiatiefnemers van een ruimtelijke ingreep of van een andersoortige activiteit steeds te beoordelen of voor de gewenste activiteit een omgevingsvergunning vereist is, of deze vergunningvrij kan worden uitgevoerd, al dan niet op basis van een Gedragscode.

2.3 Beschermingsregimes soorten en vereiste belangen

De drie verschillende beschermingsregimes van de Omgevingswet betreft soorten vallend onder Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en andere soorten aangemerkt als beschermd door vermelding in de bijlage IX bij het Bal. In deze paragraaf staan de (wettelijke) belangen beschreven (wat legitimeert de activiteit?) en een toelichting op het begrip 'zorgvuldig' per beschermingsregime.

2.3.1 Soorten vallend onder de Vogelrichtlijn

Het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn is van toepassing op alle in het wild levende vogelsoorten. Voor de in bijlage I bij de Vogelrichtlijn genoemde soorten zijn speciale beschermingszones aangewezen. Dit zijn in de regel Natura 2000-gebieden.

Een vergunning met betrekking tot een Vogelrichtlijnsoorten kan alleen vanwege een beperkt aantal belangen worden verleend. De flora- en fauna-activiteit is nodig:

- vanwege de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- vanwege de veiligheid van het luchtverkeer;
- om belangrijke schade te voorkomen aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;

- om flora en fauna te beschermen;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- of, om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Het verrichten van de flora- en fauna-activiteit moet zorgvuldig gebeuren. Van 'zorgvuldig' is sprake als de activiteit geen wezenlijke invloed heeft op de vogelsoort. Daarnaast betekent 'zorgvuldig' dat in redelijkheid alles wordt gedaan of nagelaten om te voorkomen, of zoveel mogelijk te beperken, dat:

- de vogels worden verstoord;
- de vogels worden gedood;
- nesten van de vogels worden vernield, beschadigd of weggenomen;
- rustplaatsen of eieren van de vogels worden vernield.

Er mag geen benutting of economisch gewin van vogels plaatsvinden.

2.3.2 Soorten vallend onder de Habitatrichtlijn

Het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn is van toepassing op de navolgende soorten:

- in het wild levende dieren van bijlage IV onderdeel a bij de Habitatrichtlijn, of;
- in het wild levende dieren van bijlage II bij het verdrag van Bern, of;
- in het wild levende dieren van bijlage I bij het verdrag van Bonn, of;
- de eieren, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van hierboven bedoelde dieren, of;
- planten van soorten van bijlage IV onderdeel b bij de Habitatrichtlijn, of;
- planten van soorten van bijlage I bij het verdrag van Bern.

Een ruimtelijke ingreep is die leidt tot schadelijke handelingen en niet-commercieel bezit van bepaalde soorten, moet worden opgevat als flora- en fauna-activiteit en is alleen mogelijk onder de voorwaarden van een Gedragscode of onder een vergunning in het kader van de Omgevingswet. Het gaat om beschermde dieren en planten die staan in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage I of II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn. Vogels die van nature in het wild voorkomen in een EU-lidstaat, vallen niet onder de Habitatrichtlijn.

De flora- en fauna-activiteit is nodig:

- om ernstige schade te voorkomen aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- vanwege de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang. Zo'n dwingende reden kan ook een reden zijn van sociale of economische aard of in verband met gunstige effecten voor het milieu;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie, herintroductie van deze soorten of voor de daarvoor benodigde kweek. Zo'n kweek kan ook de kunstmatige vermeerdering van planten zijn;
- voor de bescherming van de wilde flora of fauna of voor het in stand houden van de natuurlijke habitats;
- of, om het vangen, plukken of het onder zich hebben van bepaalde dieren of planten in beperkte aantallen mogelijk te maken. Het gaat om strikt gecontroleerde omstandigheden en selectieve wijze waarop dat moet gebeuren. Om welke soorten en aantallen het gaat, moet de omgevingsverordening of Omgevingsregeling vaststellen

Het verrichten van de flora- en fauna-activiteit moet zorgvuldig gebeuren. Van 'zorgvuldig' is sprake als de activiteit geen wezenlijke invloed heeft op de dier- of plantensoort. Daarnaast betekent

'zorgvuldig' dat in redelijkheid alles wordt gedaan of nagelaten om te voorkomen, of zoveel mogelijk te beperken, dat:

- de dieren worden gedood;
- de dieren worden verstoord;
- rustplaatsen of voortplantingsplaatsen van de dieren worden vernield of beschadigd;
- eieren van de dieren worden vernield;
- de planten worden geplukt, afgesneden, ontworteld of vernield.

Er mag geen benutting of economisch gewin van de beschermde dier- of plantensoort plaatsvinden. Het gaat om planten- en diersoorten in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage I en II van het verdrag van Bern.

2.3.3 Andere soorten

Het beschermingsregime van de andere soorten is van toepassing op soorten van nationaal belang, vermeld in bijlage IX van het Bal. De soorten zijn van nationaal belang:

- omdat ze bedreigd of ernstig bedreigd zijn in Nederland (en ook voorkomen op rode lijsten);
- vanwege hun intrinsieke waarde;
- vanwege maatschappelijke opvattingen.

Een ruimtelijke ingreep is die leidt tot schadelijke handelingen en niet-commercieel bezit van bepaalde soorten, moet worden opgevat als flora- en fauna-activiteit en is alleen mogelijk onder de voorwaarden van een Gedragscode of onder een vergunning in het kader van de Omgevingswet. Het gaat om beschermde dieren en planten die staan in bijlage IX van het Bal.

De flora- en fauna-activiteit is nodig:

- om wilde flora of fauna te beschermen of voor het in stand houden van de natuurlijke habitats;
- om ernstige schade te voorkomen aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- vanwege de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang. Zo'n dwingende reden kan ook een reden zijn van sociale of economische aard of een reden in verband met gunstige effecten voor het milieu;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten of voor de daarvoor benodigde kweek. Zo'n kweek kan ook de kunstmatige vermeerdering van planten zijn;
- om het vangen, plukken of het onder zich hebben van bepaalde dieren of planten in beperkte aantallen mogelijk te maken. Het gaat om strikt gecontroleerde omstandigheden en selectieve wijze waarop dat moet gebeuren. Om welke soorten en aantallen het gaat, moet de omgevingsverordening of Omgevingsregeling vaststellen;
- voor de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden. Daaronder valt ook het gebruik ná inrichting of ontwikkeling;
- voor het voorkomen van schade of overlast. Hieronder valt ook schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- voor het beperken van de omvang van de populatie van in het wild levende dieren. Als dat verband houdt met veelvuldig veroorzaakte schade door die dieren of als dat verband houdt met de maximale draagkracht van het gebied waarin die dieren leven;
- voor het voorkomen of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- vanwege een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- vanwege het bestendig beheren of onderhouden van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of vanwege natuurbeheer;

- vanwege het bestendig beheren of onderhouden van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- of, in het algemeen belang.

Het verrichten van de flora- en fauna-activiteit moet zorgvuldig gebeuren. Van 'zorgvuldig' is sprake als de activiteit geen wezenlijke invloed heeft op de dier- of plantensoort. Daarnaast betekent 'zorgvuldig' dat in redelijkheid alles wordt gedaan of nagelaten om te voorkomen, of zoveel mogelijk te beperken, dat:

- de dieren worden verstoord;
- de dieren worden gedood;
- rustplaatsen of voortplantingsplaatsen van de dieren worden vernield of beschadigd;
- eieren van de dieren worden vernield;
- de planten worden geplukt, afsneden, ontworteld of vernield.

Er mag geen benutting of economisch gewin van de beschermde dieren of planten plaatsvinden.

2.4 Specifieke Zorgplicht

In artikel 11.27 van het Bal is de Zorgplicht voor alle in het wild voorkomende planten en dieren vastgelegd. Dit artikel luidt als volgt:

1. Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:

a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;

b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en

c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:

a. voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:

1) van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;

2) van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;

3) dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en

4) voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;

b. als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;

c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;

d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;

e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en

f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen

3. Voor de uitoefening van de jacht en activiteiten om populaties van in het wild levende dieren te beheren of om schade door dieren te bestrijden houdt deze plicht in ieder geval in, dat een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

Op grond van lid 2 zijn initiatiefnemers van een flora- en fauna-activiteit verplicht zich ervan te vergewissen dat op de locatie van de voorgenomen activiteit, geen in het wild levende dieren van beschermde soorten of hun belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats aanwezig zijn. Onder nadelige gevolgen dient hierbij niet alleen de dood of verwonding van dieren, dan wel de vernieling of beschadiging van planten te worden verstaan. Dit verplicht initiatiefnemers van ruimtelijke ingrepen of andersoortige activiteiten ertoe om voorafgaand aan de uitvoering of realisatie zich op de hoogte te stellen van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid van die natuurwaarden en van de mogelijke gevolgen van hun handelen voor die natuurwaarden. Dit vereist zorgvuldigheid van de initiatiefnemers. Zij dienen ook al bij de voorbereiding van hun activiteiten oog te hebben voor de bescherming van de natuurwaarden en tijdens de uitvoering steeds een focus te hebben op het voorkomen of ongedaan making van nadelige effecten op die natuurwaarden. Niet iedere activiteit is per se een flora- en fauna-activiteit: situaties waarvoor redelijkerwijs kan worden aangenomen dat er geen natuurwaarden in het geding zijn, bijvoorbeeld op basis van de aard van de werkzaamheden of planning daarvan, behoeven geen uitvoerig verkennend onderzoek vooraf.

2.5 Schadelijke handelingen

2.5.1 Verboden schadelijke handelingen in geval van soorten Vogelrichtlijn

Wanneer men kan vermoeden dat met een flora- en fauna-activiteit een van de hierna vermelde schadelijke of potentieel schadelijke handelingen is gemoeid ten aanzien van een beschermde vogelsoort, en de effecten van deze schadelijke handelingen niet met zekerheid kunnen worden gemitigeerd, dan dienen deze handelingen achterwege gelaten te worden. Wanneer dat niet mogelijk is, dient men te na te gaan of een vergunning nodig is of vrijstelling onder een Gedragscode mogelijk is.

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

a. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn;

b. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;

c. het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of

d. het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a.

2. Het verbod geldt niet, als:

a. het verrichten van die activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de artikelen 9, eerste en tweede lid, en 13 van de Vogelrichtlijn; of

b. de activiteit uitvoering geeft aan:

1. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de Vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de Habitatrichtlijn; of

2. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn.

3. Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.

2.5.2 Verboden schadelijke handelingen in geval van soorten Habitatrichtlijn

Wanneer men kan vermoeden dat met een flora- en fauna-activiteit een van de hierna vermelde schadelijke of potentieel schadelijke handelingen is gemoeid ten aanzien van een Habitatrichtlijn-soort, en de effecten van deze schadelijke handelingen niet met zekerheid kunnen worden gemitigeerd, dan dienen deze handelingen achterwege gelaten te worden. Wanneer dat niet mogelijk is, dient men te na te gaan of een vergunning nodig is of vrijstelling onder een Gedragscode mogelijk is.

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.
2. Het verbod geldt niet als:
a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de Habitatrichtlijn; of
b. de activiteit uitvoering geeft aan:
1. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de Vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de Habitatrichtlijn; of
2. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn.
3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

2.5.3 Verboden schadelijke handelingen in geval van andere soorten

Wanneer men kan vermoeden dat met een flora- en fauna-activiteit een van de hierna vermelde schadelijke of potentieel schadelijke handelingen is gemoeid ten aanzien van een soort soort vermeld in de lijst 'andere soorten' die vallen onder het nationale beschermingsregime, en de effecten van deze schadelijke handelingen niet met zekerheid kunnen worden gemitigeerd, dan dienen deze handelingen achterwege gelaten te worden. Wanneer dat niet mogelijk is, dient men te na te gaan of een vergunning nodig is of vrijstelling onder een Gedragscode mogelijk is.

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen,
b. dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;

c. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
d. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.
2. Het verbod geldt niet als:
a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74l van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
c. de activiteit deel uitmaakt van:
1. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de Vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de Habitatrichtlijn; of
2. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn.

2.5.4 Vrijgestelde soorten in Omgevingsverordening

In een provinciale Omgevingsverordening zijn vergunningvrije gevallen aangewezen voor specifieke andere soorten in geval van inrichting, ontwikkeling, beheer en onderhoud. Dit geldt veelal wanneer een activiteit inhoudt:

- de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- bestendig beheer of onderhoud in de land- of bosbouw;
- bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer; of
- bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Vergunningvrije gevallen zijn meestal ook van toepassing als geen andere bevredigende oplossing dan het verrichten van de activiteit bestaat als bedoeld in artikel 8.74j, eerste lid, onder a van het Besluit kwaliteit leefomgeving.
Soorten waarvoor in iedere provincie een vrijstelling is geregeld, zijn:
aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, bruine kikker, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, gewone pad, huisspitsmuis, kleine watersalamander, konijn, meerkikker, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos, woelrat.

2.5.5 Vrijgestelde schadesoorten: mol, bruine rat, zwarte rat en huismuis

De mol, bruine rat, zwarte rat en huismuis zijn niet beschermd onder de Ow. Ze staan in art. 11.72 Bal, maar dan onder meer met betrekking tot gebruik van klemmen, waarvoor met betrekking tot deze vier soorten een uitzondering geldt van het verbod zich buiten gebouwen te bevinden met een of meer middelen of met materialen waarmee die middelen direct kunnen worden gemaakt, als moet worden aangenomen dat die middelen of materialen zullen worden gebruikt voor het doden of vangen van dieren. Regels met betrekking tot drie andere schadesoorten, bosmuis, huisspitsmuis en veldmuis, staan in art. 11.54 Bal.

2.6 Overige definities en bepalingen

2.6.1 Staat van instandhouding

Een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit wordt uitsluitend verleend als de daarin vermelde maatregelen niet leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de beschermde soort. Dit vereiste geldt voor de beschermde soorten die vallen onder het regime van de Vogelrichtlijn.
Voor de beschermde soorten die vallen onder het regime van de Habitatrichtlijn en de beschermde andere soorten vermeld in bijlage IX van het Bal, geldt als vereiste dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Een gunstige staat van instandhouding van een natuurlijke habitat is de staat van instandhouding waarvoor geldt dat:
- het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat en de oppervlakte daarvan binnen dat gebied stabiel zijn of toenemen;
- de voor behoud op lange termijn nodige specifieke structuur en functies bestaan en in de afzienbare toekomst vermoedelijk zullen blijven bestaan, en
- de staat van instandhouding van de voor die habitat typische soorten gunstig is.

Een gunstige staat van instandhouding van een soort is een staat van instandhouding waarvoor geldt dat:
- uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven, en
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd niet kleiner lijkt te zullen worden, en
- er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

Bij een flora- en fauna-activiteit moet daarom inzicht zijn in populatiegrootte, het natuurlijke verspreidingsgebied van de soort en het effect van de activiteiten op de gunstige staat van instandhouding van de populatie. Het bevoegd gezag bepaalt op welk niveau (lokaal, regionaal, landelijk) de gunstige staat van instandhouding beoordeeld moet worden. Dit kan namelijk nadrukkelijk verschillen per soort en is afhankelijk van diverse factoren zoals de mogelijkheid van verspreiding van de soort. In sommige gevallen zal de gunstige staat van instandhouding van een natuurlijke habitat in geval van een kleinschalige ruimtelijke ingreep in het geding zijn en mogelijk verslechteren als gevolg van oppervlakteverlies. In dat geval worden strenge eisen gesteld aan onder meer de werkwijze en locaties van een flora- en fauna-activiteit.

2.6.2 Essentiële voortplantings- of rustplaatsen en vliegroutes

Essentiële voortplantings- of rustplaatsen zijn elementen, objecten of gebieden die nodig zijn in het leefgebied van een soort om de lokale populatie de mogelijkheid geven te overleven in het gebied. Hieronder vallen nest- en rustplaatsen (inclusief 'roestplaatsen'), holen, burchten, verblijfplaatsen in gebouwen (spleten, holtes) of overwinteringsplekken. Sommige soorten hebben een vaste voortplantings- of rustplaats waarbij jaarrond of ieder jaar op precies de zelfde plek gebruik gemaakt wordt van het verblijf. Andere soorten kunnen meerdere voortplantings- en rustplaatsen hebben, maar deze vormen samen dikwijls een netwerk en ze zijn daarmee tezamen essentieel voor de soort.

Een foerageergebied kan voor soorten essentieel zijn, wanneer er te weinig alternatieven in de buurt aanwezig zijn, of wanneer het foerageergebied op korte afstand van een verblijfplaats aanwezig is en de instandhouding van de verblijfplaats direct samenhangt met de aanwezigheid van het foerageergebied.
Vaste vliegroutes van bijvoorbeeld vleermuizen zijn per definitie geen voortplantings- of rustplaats, maar zijn wel essentieel voor de verplaatsing van vleermuizen tussen hun voortplantings- en rustplaatsen en het foerageergebied en ze worden om die reden als essentieel onderdeel van het leefgebied beschermd.

2.6.3 Verstoringen

Er is sprake van een verstoring wanneer een activiteit een verontrusting veroorzaakt met een wezenlijke invloed op de gunstige staat van instandhouding van de soort. Er is al sprake van een verstoring zodra de functie van een voortplantings- of rustplaats van een soort, al dan niet tijdelijk, door een activiteit niet of minder goed kan worden vervuld, ook al blijft die plaats fysiek in stand. Verstoringen moeten per soort worden beoordeeld, waarbij de intensiteit, duur en frequentie van herhaling van de verstoring in beschouwing worden genomen. Projectspecifieke werkprotocollen opgesteld door een ecologisch deskundige dienen de kans op verstoring en de eventuele gevolgen daarvan voor soorten te voorkomen of te beperken.

2.6.4 Opzettelijke beschadiging of vernietiging van voortplantings- of rustplaatsen

Van een opzettelijke schadelijke handeling in het kader van een flora- en fauna-activiteit is sprake wanneer men willens en wetens het risico op overtreding van een verbod in de Omgevingswet aanvaardt en de potentieel schadelijke handeling desondanks toch uitvoert. Wanneer men op basis van een quick scan of inventarisatiegegevens vooraf had kunnen weten dat er sprake was van een kwetsbare beschermde situatie, maar men naliet deze informatie op te zoeken, is dus sprake van opzet, omdat men deze informatie redelijkerwijs had kunnen opzoeken. Artikel 12, eerste lid, onder d, van de Habitatrichtlijn, heeft ook betrekking op onopzettelijke beschadiging of vernietiging van voortplantings- of rustplaatsen. Dit is in het Bal vastgelegd in lid 1, sub d, van artikel 11:46, voor de soorten waarop de Habitatrichtlijn van toepassing is. Voor de soorten waarop de Vogelrichtlijn van toepassing is en voor de andere soorten vermeld op de lijst in bijlage IX van het Bal, geldt evenwel dat voor een overtreding het opzetvereiste geldt.

2.6.5 Calamiteit

Een calamiteit is een onvoorziene gebeurtenis die direct een actie vereist, in principe altijd vanwege een acuut risico voor de volksgezondheid of openbare veiligheid. Denk hierbij aan brand, storm of wateroverlast waarbij er geen planning mogelijk is en direct gehandeld moet worden. In deze situatie is de vergunning voor een flora- en fauna-activiteit of Gedragscode niet van toepassing en wordt een beroep gedaan op overmacht. Dat laat onverlet dat de Zorgplicht van toepassing is, en alles dat redelijkerwijs vermeden kan worden aan schadelijke handelingen ook achterwege moet blijven. Bij een calamiteit dient het bevoegd gezag onverwijld geïnformeerd te worden over deze situatie, en zodra de gegevens bekend zijn verdere informatie te verstrekken over de gevolgen.

2.6.6 Individuen

De verboden uit het Bal hebben betrekking op individuen van beschermde soorten en niet op populaties. Het aantal exemplaren van een beschermde inheemse soort dat in een bepaald geval wordt verstoord, is voor de vaststelling van de overtreding van het verbod op verstoring niet

relevant, ook niet indien er geen afbreuk wordt gedaan aan de staat van instandhouding van de soort. Echter, niet iedere handeling die tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving, moet worden opgevat als een opzettelijke verontrusting.

2.6.7 Nesten

Nesten van vogels die het hele jaar gebruikt worden, zijn in principe jaarrond beschermd. Een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Overige vogelnesten vallen in principe alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11:37 Bal. Het broedseizoen verschilt per soort en per individu en is niet in de wet bepaald. Leidend is of een nest in gebruik is. Zodra sprake is van nestbouw, kan worden gesteld dat sprake is van een bezet nest. Een ecologisch deskundige op het gebied van vogels kan beoordelen of een nest een jaarrond beschermd nest betreft. Een indicatieve lijst is gepubliceerd door RVO, zie: https://www.rvo.nl/sites/default/files/2021/04/Lijst-jaarrond-beschermde-vogelnesten.pdf

2.6.8 Ecologisch deskundige

Een ecologische deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis.
De ecologische deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek te kunnen doen. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van beschermde soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeksmethoden;
- kan ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan specifieke maatregelen begeleiden.

2.6.9 Quick scan en nader onderzoek naar beschermde flora en fauna

Het ecologisch onderzoek start met een ecologische quick scan: deze bestaat uit literatuurstudie (onderzoek naar verspreiding van de soort op basis van bijvoorbeeld de NDFF, alsmede onderzoek naar de actuele populatiestatus in de omgeving van het projectgebied) en een veldbezoek. Indien uit deze quick scan blijkt dat er beschermde soorten voorkomen in het plangebied of dat het zeer aannemelijk is dat daar beschermde soorten voorkomen, dan moet nader onderzoek plaatsvinden. Dit vervolgonderzoek wordt bij voorkeur uitgevoerd conform erkende onderzoeksprotocollen. Deze protocollen worden landelijk vastgesteld en beschikbaar gemaakt door BIJ12.

3 METHODIEK

3.1 Bureaustudie beschermde soorten Buitengebied Zoetermeer

3.1.1 Doel en juridische afbakening

Voor de motivering van het wijzigingsbesluit omgevingsplan is het nodig de natuurwaarden in het gehele gebied dat meegenomen wordt in fase 1 in beeld te brengen met een quick scan. Daarbij wordt speciale aandacht gegeven aan de locaties met onbenutte planmogelijkheden waar nog nieuwe ontwikkelingen kunnen plaatsvinden.
De onderzochte natuurwaarden zijn beperkt, het gaat om:

- Soorten vermeld in de Habitatrichttlijn (Europees en nationaal beleid).
- Soorten vermeld in de Vogelrichtlijn (alle inheemse soorten vogels; Europees en nationaal beleid).
- Soorten vermeld in de lijst 'Andere soorten' in het Bal (nationaal beleid).
- Soorten vermeld in de Veldgids beschermde soorten van Zoetermeer (gemeentelijk beleid)
- Soorten vermeld in een nationale Rode Lijst van bedreigde soorten (geen actieve bescherming).

Doel van voorliggend onderzoek is dan ook om voldoende informatie te bieden voor de motivering van het wijzigingsbesluit van het omgevingsplan.
Zowel het natuurwaardenonderzoek aangaande 'fase 1' en de quick scans van de vijf losse locaties, richten zich in eerste instantie op soorten vallend onder Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn (zie Janssen & Schaminée 2008 voor een overzicht van alle soorten) en soorten aangemerkt in de bijlage IX bij het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Eventuele gemeentelijke beschermde soorten (in Zoetermeer zgn. 'veldgidssoorten' vermeld in Vos & Szegedi 2011) worden eveneens meegenomen maar hebben minder invloed op mogelijke keuzes in het kader van het wijzigingsbesluit. Ten aanzien van Rode Lijst-soorten geldt een Zorgplicht maar zijn verbodsbepalingen uit de Omgevingswet niet of hoogstens beperkt van toepassing, tenzij de soort is vermeld in een van de eerder genoende lijsten, of wanneer sprake is van ecologisch zwaarwegende omstandigheden (die per situatie kunnen verschillen).

3.1.2 Bronnen

Om een compleet beeld te krijgen is bronnenonderzoek gedaan. Daarbij zijn zowel NDFF (losse waarnemingen) als gepubliceerde en ongepubliceerde soortenonderzoeken die duidelijkheid verschaffen over status en voorkomen van soorten, geraadpleegd. Voor een overzicht van geraadpleegde bronnen, zie de literatuurlijst.

Het onderzoek heeft zich gericht op de volgende soortgroepen: planten, schimmels, korstmossen, land- en zoetwatermollusken, enkele groepen insecten (dagvlinders, libellen, sprinkhanen, bijen, wespen, mieren, vliegen en muggen, kevers), vissen, amfibieën, reptielen, vogels, vleermuizen en grondgebonden zoogdieren.

In het uitvoerportaal van de NDFF is de grens van het plangebied handmatig nagetekend, indien nodig kunnen marges iets ruimer zijn genomen, om ervoor te zorgen dat geen relevante waarnemingen zouden zijn gemist. Vervolgens is voor de periode 01-01-2014 tot 16-08-2024 (de datum van de gegevensexport) een selectie gemaakt van de hierboven vermelde soortgroepen, gespecificeerd naar Habitatrichtlijn-soorten, vogels met een jaarrond beschermd nest en Rode-Lijstsoorten. Er is bewust voor gekozen om ook waarnemingen mee te nemen waarvan de

nauwkeurigheidsmarge buiten het zoekgebied valt. Eventuele grensgevallen of bijzondere soorten net buiten het zoekgebied kunnen immers relevant zijn voor dat gebied, al dan niet op termijn.
In de Resultaten worden ook de Zoetermeerse 'veldgidssoorten' besproken. Omdat daarop niet kan worden geselecteerd zijn deze niet meegenomen in de NDFF-export en bijbehorende totalen (wat soms leidt tot een '?' in de soortentabellen in het hoofdstuk Resultaten), maar hun status/voorkomen is later op basis van de NDFF en andere bronnen wel onderzocht.

3.2 Verkennend onderzoek vijf planlocaties

3.2.1 Verkennend veldonderzoek

Ter aanvulling op de bureaustudie is voor vijf losse planlocaties een veldbezoek gebracht om potentieel aanwezige habitats van soorten vast te stellen, dan wel uit te sluiten. In het hoofdstuk Resultaten worden de planlocaties stuk voor stuk besproken en wordt een kaart met de ligging gepresenteerd. Het veldbezoek is gebracht op 28 oktober 2024 onder gunstige weersomstandigheden. Een analyse door Gemeente Zoetermeer van de huidige planregelingen met de feitelijke situatie, leert dat er twee locaties zijn in het plangebied die nu niet zijn ingevuld waar nieuwe bebouwing kan komen.
Aan de aard, kwaliteit, omvang en geldigheid van een quick scan worden door het bevoegd gezag voorwaarden gesteld. In Zuid-Holland stelt de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) in veel voorkomende situaties drie jaar als herhalingstermijn voor een quick scan. Indien nodig worden aanbevelingen gedaan voor vervolgonderzoek.

3.2.2 Effectstudie in relatie tot gebiedsbescherming

Ten aanzien van de vijf afzonderlijke locaties is tevens onderzocht of de flora- en fauna-activiteit potentieel schadelijke effecten heeft op natuurgebieden in de omgeving. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden, gebieden die onderdeel zijn van Natuurnetwerk Nederland en gebieden die een lokale bescherming genieten.
Er is gekeken naar, onder meer, potentieel verstorende effecten van geluid, licht en trillingen, alsmede van de uitstoot van stikstof. Een AERIUS-berekening is niet uitgevoerd; effecten gerelateerd aan emissies kunnen pas worden bepaald op het moment dat uitvoeringsplannen concreet zijn (en er bijvoorbeeld inzicht is in te gebruiken gereedschappen en de duur van werkzaamheden).

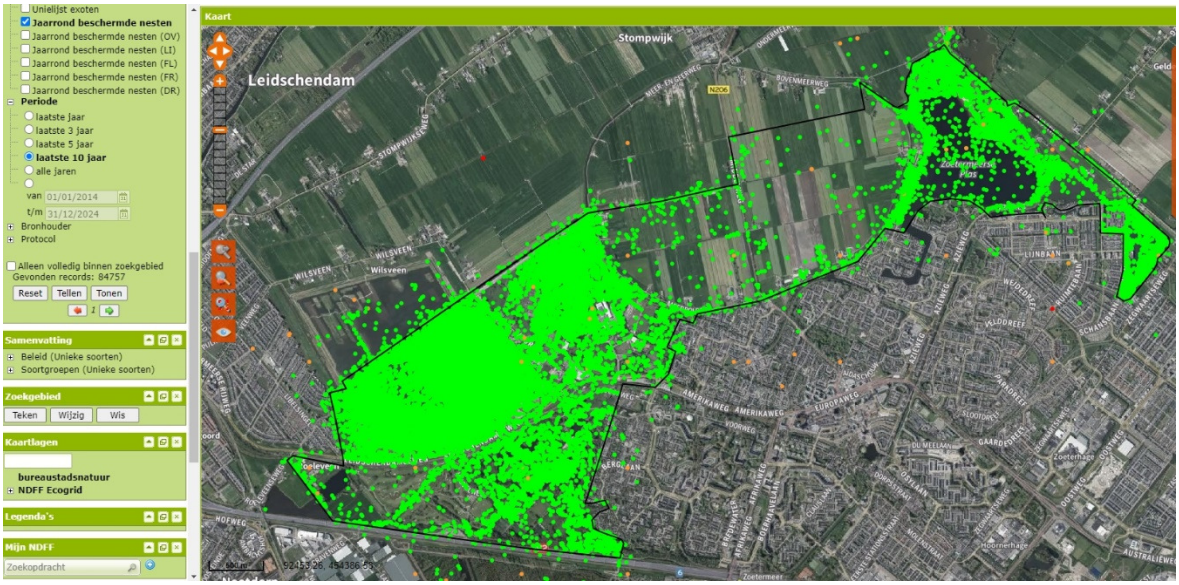
3.2.3 Onderzoek beschermde houtopstanden

In de Omgevingswet is ook de bescherming van houtopstanden geregeld. Onderzocht is of zich op de vijf afzonderlijke quick scan-locaties beschermde houtopstanden bevinden en welke (gemeentelijke) regelgeving hieraan verbonden is in relatie tot eventuele kap en herplant.

4 RESULTATEN BUITENGEBIED ZOETERMEER

4.1 Waarnemingen Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

De gegevensexport uit de NDFF leverde 84.757 waarnemingen op (Figuur 2, Tabel 1). De hoogste dichtheid waarnemingen is afkomstig uit de Nieuwe Driemanspolder, een recent als waterberging heringericht gebied op voormalige landbouwgrond, dat populair is onder vogelaars die veelvuldig hun waarnemingen melden via www.waarneming.nl (zie onder). De Meerpolder, grotendeels bestaand uit particuliere gronden met een agrarisch gebruik, die lastig toegankelijk is voor waarnemers, leverde daarentegen de minste waarnemingen op.

Figuur 2. Overzichtskaart zoekgebied en locaties waarnemingen (groene stip) NDFF 2014-2024.

Maar liefst 96% van de waarnemingen in de NDFF bestaat uit vogelwaarnemingen, maar dat heeft mede als oorzaak dat alle vogelsoorten onder de Vogelrichtlijn beschermd zijn en daarmee in de data-export zitten. Daarnaast zijn voor de overige soortgroepen alleen de beschermde en/of bedreigde soorten geëxporteerd, wat een aanzienlijke reductie in het aantal beschouwde soorten oplevert. Desondanks zijn bijvoorbeeld alle vleermuizen even beschermd en zijn alle waarnemingen van die soortgroep in de export vertegenwoordigd. Gelet op de omvang van het gebied en de periode van tien jaar, kan snel geconcludeerd worden dat alle andere soortgroepen dan vogels relatief ondervertegenwoordigd zijn in de NDFF. De lage aantallen waarnemingen geven aan dat voor veel soorten de gegevens in de NDFF vermoedelijk geen representatief beeld geven van hun daadwerkelijke voorkomen in het Buitengebied van Zoetermeer. Zo belandden veel resultaten van door onderzoeksbureaus verrichtte onderzoeken naar vleermuizen niet in de NDFF. Dat blijkt ook wel uit de vermelding van slechts drie van zulke bureaus in de lijst met databronnen (Tabel 2). Om die reden is het belangrijk om ook andere ('papieren') bronnen te raadplegen, zoals diverse verspreidingsatlassen en soortenstudies gepubliceerd in vaktijdschriften. In de NDFF-export zijn 12 waarnemingen vermeld als 'insecten ongedefinieerd'. Dit betreft Rode-Lijstsoorten waarvan geen soortnaam was vermeld. Deze zijn verder buiten beschouwing gelaten, maar wel meegenomen in de hierna vermelde totalen.
Waarnemingen zijn afkomstig van 15 bronnen, waarvan het merendeel van Waarneming.nl (Tabel 2).

Tabel 1. Soortgroepen met beschermde of bedreigde soorten vertegenwoordigd in NDFF voor Buitengebied Zoetermeer in 2014-2024 en aantal waarnemingen.

soortgroep	aantal waarnemingen
Vogels	81427
Overige zoogdieren	1095
Vleermuizen	767
Amfibieën	414
Schimmels	367
Vaatplanten	365
Dagvlinders	239
Vliegen en Muggen	24
Libellen	15
Land- en zoetwatermollusken	13
Insecten ongedefinieerd	12
Korstmossen	10
Vissen	4
Wespen, Bijen en Mieren	1
totaal	84757

Tabel 2. Bronnen van waarnemingen in NDFF van beschermde of bedreigde soorten voor Buitengebied Zoetermeer in 2014-2024 en aantal waarnemingen per bron.

bron	aantal waarnemingen
Waarneming.nl	73244
Sovon Vogelonderzoek Nederland	10012
Telmee.nl	556
NMV	332
Zoogdiervereniging	257
De Vlinderstichting	135
Stichting FLORON	134
Habitus	38
Zuid-Holland (provincie)	27
RPS Advies en Ingenieursbureau	13
iNaturalist	3
RAVON	2
Rijnland (hoogheemraadschap van)	2
Dunea	1
Ecoresult B.V.	1
totaal	84757

4.2 Aanvullende waarnemingen

In aanvulling op de hierboven vermelde soortgroepen wordt hierna ook de soortgroep 'Sprinkhanen' besproken, waarvan weliswaar geen beschermde of bedreigde vertegenwoordigers in Zoetermeer voorkomen, maar wel veldgidssoorten. Voor de wel besproken soortgroepen zijn de aanvullende veldgidssoorten die niet in de NDFF-export zaten later toegevoegd in de respectievelijke soortparagrafen.
Soortgroepen waarvan geen enkele beschermde of bedreigde soort in Zoetermeer voorkomt worden niet besproken. Zo kent Zoetermeer geen (natuurlijke) populatie van Ringslang of andere inheemse soorten reptielen.
Ook de kevers worden niet vertegenwoordigd door een beschermde soort. Zo is de actuele verspreiding van de Vermiljoenkever (Habitatrichtlijn IV) onderzocht en de conclusie is dat deze Zoetermeer nog (lang) niet heeft bereikt.
Voor de soortgroepen Schimmels, Korstmossen, Vliegen en muggen, Wespen, Bijen en Mieren en verder niet genoemde groepen (zoals Spinnen en Mijten, Duizendpoten, Wantsen, etc.) geldt dat geen beleidsmatig relevante soorten voorkomen, ook al verdienen deze groepen wel aandacht,

zeker op plaatsen waar een hoge soortenrijkdom of zeldzame en kwetsbare soorten zijn vastgesteld. Zo is in 2023 een zeer uitgebreide gebiedsinventarisatie van een groot aantal soortgroepen uitgevoerd van de Natuurtuin in het Westerpark (Schilthuizen 2023). Hierbij zijn op een relatief kleine oppervlakte van het Buitengebied van Zoetermeer 469 gedetermineerde soorten vastgesteld: 44 Mijten, één Vlokreeft, 34 Spinnen, vijf Tweekleppigen, vijf Duizendpoten, 77 kevers, negen springstaarten, één Blauwalg, één (uitheemse) Kreeft, één Oorworm, zes Miljoenpoten, 134 Vliegen en Muggen, vijf Schimmels, 23 Slakken, 36 Wantsen, 32 Vliesvleugeligen (Bijen, Wespen en Mieren), 10 Pissebedden, 26 Vlinders, één Gaasvlieg, twee Libellen, zeven Hooiwagens, twee Sprinkhanen, twee Pseudoschorpioenen, één Stofluis, één Schietmot, één Kikker en één Vis.

4.3 Vaatplanten

Van de in 2014-2024 waargenomen soorten vaatplanten in het Buitengebied van Zoetermeer, staan er 38 op de Rode Lijst en 28 in de Veldgids, waarbij aangetekend dat in de laatste categorie de precieze groeiplaats van enkele zeldzame soorten niet altijd achterhaald kon worden. Deze kan zich op de grens of net buiten het gebied in een aangrenzende woonwijk hebben bevonden. Er is één onder de Omgevingswet strikt beschermde soort in het gebied aangetroffen: Dreps, in 2022 aangetroffen nabij de camping in de Nieuwe Driemanspolder (N. Kroese via www.waarneming.nl). De status en herkomst van deze soort op deze plaats zijn verder onduidelijk. De meeste Rode Lijst-soorten en veldgidssoorten zijn aangetroffen in de parken, met name het Westerpark, waarin een deel van de soorten zijn herkomst heeft in de Natuurtuin, waar een groot deel van de soorten is geïntroduceerd en zich daarna heeft verspreid over de omgeving. Op sommige plaatsen zijn soorten via zaadmengsels in bermen geïntroduceerd, zoals de Kleine ratelaar bij de Benthuizerplas. Alleen voor de Veldgidssoorten geldt dat groeiplaatsen zoveel mogelijk behouden of gecompenseerd dienen te worden volgens gemeentelijk biodiversiteitsbeleid. Voor de volledigheid zijn ook de veldgidssoorten die *niet* zijn aangetroffen in de tabel vermeld. Hun vermelding in de Veldgids (Vos & Szegedi 2011) was ingegeven door de aannemelijkheid van vestiging, op basis van potentieel beschikbare groeiplaatsen in Zoetermeer en aanwezigheid van de soorten in de regio. Sommige soorten zijn sinds hun vermelding nog niet vastgesteld, bijvoorbeeld Schubvaren. Andere zijn alleen incidenteel in andere delen van Zoetermeer waargenomen, zoals Kleine wolfsmelk, en daarna weer verdwenen.

Tabel 3. Bedreigde inheemse plantensoorten vertegenwoordigd in NDFF voor Buitengebied Zoetermeer in 2014-2024 en aantal waarnemingen per soort, Rode Lijst-status, vermelding in Veldgids en voorkomen in gebied. Aangevuld met veldgidssoorten die in genoemde periode niet zijn waargenomen volgens geraagdpleegde bronnen.

Vaatplanten	# NDFF	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Akkerandoorn	0	nee	ja	Eén waarneming in KM-hok dat overlapt met ZW-zijde Meerpolder
Beemdkroon	2	KW	nee	Westerpark en Prielenbos
Bevertjes	4	KW	ja	Westerpark
Bijenorchis	?	nee	ja	Breed verspreid aangetroffen
Blaasvaren	0	nee	ja	Niet waargenomen
Blauw walstro	6	KW	nee	Begraafplaats Hoflaan
Blauwe knoop	4	GE	nee	Westerpark
Bleke schubwortel	1	BE	nee	Locatie onbekend
Bolderik	6	KW	nee	Westerpark en rond de Zoetermeerse Plas
Bosaardbei	15	GE	ja	Westerpark, Buytenpark, rond de Zoetermeerse Plas
Brede orchis	98	KW	ja	Hele gebied
Brede waterpest	1	GE	nee	Nieuwe Driemanspolder
Daslook	?	nee	ja	Westerpark, Buytenpark, Prielenbos
Dreps	1	BE	nee	Nieuwe Driemanspolder
Duits viltkruid	0	nee	ja	Geen waarnemingen
Dwergviltkruid	0	nee	ja	Geen waarnemingen
Echte karwij	0	nee	ja	Geen waarnemingen

Vaatplanten	# NDFF	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Gele helmbloem	?	nee	ja	Westerpark en Noordelijk Plassengebied (in/aan rand woonwijken)
Gele kornoelje	9	GE	nee	Westerpark, Zoetermeerse Plas
Gevlekte orchis	1	GE	ja	Westerpark
Gewone agrimonie	8	GE	nee	Westerpark, Buytenpark
Gladde ereprijs	2	KW	nee	Meerpolder, Nieuwe Driemanspolder
Goudhaver	?	nee	ja	Buytenpark/Meerpolder, Benthuizerplas
Grote keverorchis	?	nee	ja	Westerpark, Buytenpark/Begraafplaats Hoflaan
Gulden sleutelbloem	6	KW	ja	Westerpark
Harige ratelaar	?	nee	ja	Hele gebied
Heemst	1	KW	nee	Westerpark, Meerpolder
Hondskruid	?	nee	ja	Geen waarnemingen
Kamgras	29	GE	ja	Hele gebied
Klein glaskruid	?	nee	ja	Buiten gebied in en aan rand woonwijken
Kleine ratelaar	5	GE	nee	Buytenpark, Meerpolder, Noordhovense Poeltjes, Benthuizerplas
Kleine wolfsmelk	?	nee	ja	Geen waarnemingen
Klimopbremraap	?	nee	ja	Westerpark
Kluwenklokje	?	nee	ja	Geen waarnemingen
Knolsteenbreek	3	BE	nee	Eén onbekende locatie rond A12 t.h.v. Westerpark
Korenbloem	5	GE	nee	Hele gebied
Krabbenscheer	18	GE	nee	Hele gebied
Lange ereprijs	?	nee	ja	Geen waarnemingen
Moeraswespenorchis	15	KW	ja	Westerpark
Muurbloem	?	nee	ja	Geen waarnemingen
Oosterse morgenster	20	KW	nee	Hele gebied
Paardenbloemstreepzaad	1	KW	nee	Locatie onbekend
Prachtklokje	?	nee	ja	Buytenpark, De Leyens/Zoetermeerse Plas
Rapunzelklokje	2	KW	ja	Westerpark
Rode ogentroost	1	GE	nee	Zoetermeerse Plas
Ronde zonnedauw	1	GE	nee	Locatie onbekend
Ruig klokje	?	nee	ja	Westerpark
Schubvaren	?	nee	ja	Geen waarnemingen
Selderij	5	KW	nee	Nieuwe Driemanspolder
Steenbreekvaren	?	nee	ja	Woonwijk De Leyens grenzend aan Zoetermeerse Plas
Stengelloze sleutelbloem	?	nee	ja	Geen waarnemingen
Stijf hardgras	?	nee	ja	Woonwijken grenzend aan Noordelijk Plassengebied
Stijve wolfsmelk	?	nee	ja	Geen waarnemingen
Tongvaren	?	nee	ja	Hele gebied
Tripmadam	1	KW	nee	Locatie onbekend
Trosdravik	12	KW	ja	Noordelijk Plassengebied, Westerpark
Valse kamille	?	nee	ja	Geen waarnemingen
Veldgerst	?	nee	ja	Geen waarnemingen
Veldsalie	?	nee	ja	Geen waarnemingen
Vleeskleurige orchis	3	KW	ja	Locatie onbekend
Waterdrieblad	2	GE	ja	Westerpark
Weideklokje	?	nee	ja	Geen waarnemingen
Welriekende agrimonie	3	KW	ja	Westerpark, Buytenpark
Wilde gagel	10	GE	nee	Westerpark
Wilde hersftstijlloos	?	nee	ja	Geen waarnemingen
Wilde kievitsbloem	18	BE	ja	Westerpark
Wilde marjolein	?	nee	ja	Westerpark, Buytenpark
Wilde ridderspoor	1	EB	nee	Locatie onbekend
Zomerklokje	42	KW	ja	Westerpark
Zwartmoeskervel	3	GE	nee	Locatie onbekend
Zwartsteel	?	nee	ja	Geen waarnemingen

4.4 Schimmels

Geen enkele schimmelsoort is vermeld in de Habitatrichtlijn of lijst met Andere soorten onder de Omgevingswet. Voorts is geen enkele soort vermeld in de Veldgids van beschermde planten en dieren in Zoetermeer (gelet op de titel op zich ook niet verrassend). De meeste soorten worden gevonden in bospercelen op of rond dood hout. Er is vrijwel zeker sprake van een onvolledig beeld, omdat de meeste soorten maar éénmaal of hooguit enkele keren zijn waargenomen. Een lijst met 113 waargenomen soorten vermeld in de Rode Lijst (Arnolds & Veerkamp 2008) is te vinden in Bijlage 3.

4.5 Korstmossen

Deze soortgroep kent geen beschermde vertegenwoordigers in het Buitengebied van Zoetermeer en deze zijn op voorhand niet te verwachten vanwege het ontbreken van dergelijke soorten in de soortenlijsten behorend bij de hier beschouwde beschermingsregimes. In de NDFF zijn twee bedreigde soorten vermeld (Tabel 4). Deze staan ook niet in de Zoetermeerse Veldgids.

Tabel 4. Beschermde of bedreigde inheemse korstmossoorten vertegenwoordigd in NDFF voor Buitengebied Zoetermeer in 2014-2024 en aantal waarnemingen per soort, Rode Lijst-status, en voorkomen in gebied.

Korstmossen	# NDFF	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Smalsporig boomglimschoteltje	9	GE	nee	Verspreiding en aantallen onbekend
Gemarmerd vingermos	1	BE	nee	Verspreiding en aantallen onbekend

4.6 Land- en zoetwatermollusken

Wijngaardslak heeft naar verluidt de grootste geïntroduceerde populatie van Nederland in het Westerpark (Schilthuizen 2023). De soort staat in Bijlage V van de Habitatrichtlijn, wat betekent dat de slak niet mag worden verzameld en (lege) huisjes niet mogen worden geraapt. In hoeverre dit in de praktijk geldt voor een door mensen gerealiseerde populatie is onduidelijk.
Platte schijfhoren is een kleine (5-10mm) zoetwaterslak die in stilstaande of zwak stromende vegetatierijke watergangen met een niet te hoge concentratie van meststoffen, zoals fosfaten, voorkomt. De soort wordt in de regio bij gericht onderzoek aangetroffen in poldersloten, maar wordt weinig onderzocht, gelet op het ontbreken van recente (gepubliceerde) waarnemingen voor Zoetermeer. Een recente inventarisatie in het Westerpark (Schilthuizen 2023) leverde daar geen waarnemingen op. Potentieel geschikte watergangen zijn echter gebiedsbreed aanwezig.

Tabel 5. Beschermde of bedreigde inheemse weekdiersoorten vertegenwoordigd in NDFF voor Buitengebied Zoetermeer in 2014-2024 en aantal waarnemingen per soort, vermelding in Habitatrichtlijn (alle soorten), Rode Lijst-status, vermelding in Veldgids en voorkomen in gebied.

Land- en zoetwatermollusken	# NDFF	Habitatrichtlijn	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Wijngaardslak	11	nee	nee	nee	Geïntroduceerde populatie in Westerpark
Platte schijfhoren	2	ja	nee	nee	Breed verspreid in vegetatierijke watergangen

4.7 Vlinders

Teunisbloempijlstaart is een Habitatrichtlijnsoort die vooralsnog incidenteel wordt waargenomen, maar waarbij wel rekening moet worden gehouden met lokale voortplanting en dus een

beschermde situatie. De soort gebruikt naast Teunisbloem het in Zoetermeer zeer veel voorkomende Harig wilgenroosje en Basterdwederik als waardplant. Deze planten staan op allerlei vochtige bodems in bosranden en langs watergangen. Op 11 augustus 2023 werd een rups gevonden en gefotografeerd aan het Postduivenveld in Seghwaert (D. Bood *et al.* via www.waarneming.nl).
De potentieel lange lijst nachtvlinders van de Rode Lijst is in het kader van dit verkennende onderzoek buiten beschouwing gelaten.

Van de dagvlinders die regelmatig voorkomen in het Buitengebied van Zoetermeer heeft geen enkele soort een strikt beschermde status onder de Omgevingswet. Grote vos is weliswaar strikt beschermd en vermeld in de categorie 'Andere soorten', maar lijkt (nog) geen vaste populatie te hebben in de regio, getuige één waarmeming in de NDFF. Er zijn, inclusief de Grote vos, zes soorten vermeld in de Rode Lijst waargenomen. Daarvan is alleen Bruin blauwtje ook vermeld als soort in de Veldgids. Alleen Bruin blauwtje is een algemene en breed verspreid voorkomende standvlinder in het gebied. De soort vliegt in zonbeschenen graslanden, bermen en oevers met een vrij korte schrale en gevarieerde kruidenvegetatie.

Tabel 6. Bedreigde inheemse vlindersoorten vertegenwoordigd in NDFF voor Buitengebied Zoetermeer in 2014-2024 en aantal waarnemingen per soort, Rode Lijst-status, vermelding in Veldgids en voorkomen in gebied.

Vlinders	# NDFF	Habitatrichtlijn	Andere soorten	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Teunisbloempijlstaat	0	ja	nee	nee	nee	Incidenteel, maar slecht onderzocht
Bruin blauwtje	225	nee	nee	GE	ja	Algemeen en breed verspreid in ruig grasland en bermen
Gele luzernevlinder	6	nee	nee	TNB	nee	Incidentele zwerver
Oranje zandoogje	3	nee	nee	GE	nee	Schaarse standvlinder van bosranden
Heivlinder	2	nee	nee	KW	nee	Incidentele zwerver
Kleine parelmoervlinder	2	nee	nee	KW	nee	Incidentele zwerver
Grote vos	1	nee	ja	KW	nee	Incidentele zwerver
Iepenpage	0	nee	ja	EB	nee	(Nog) niet waargenomen

4.8 Sprinkhanen

De Zoetermeerse Veldgids vermeldt twee soorten sprinkhanen; Sikkelsprinkhaan en Veenmol. Er komen geen soorten met een beschermde of bedreigde status voor. Sikkelsprinkhaan was voorheen zeldzaam maar is inmiddels algemeen en breed verspreid in ruig grasland, wegbermen, oevers en bosranden. Veenmol komt met name voor in slootoevers in het agrarisch gebied, maar ook in vochtige oevers in alle parken.

Tabel 7. Bedreigde inheemse sprinkhaansoorten vertegenwoordigd in NDFF voor Buitengebied Zoetermeer in 2014-2024 en aantal waarnemingen per soort, Rode Lijst-status, vermelding in Veldgids en voorkomen in gebied.

Sprinkhanen	# NDFF	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Sikkelsprinkhaan	?	nee	ja	Algemeen en breed verspreid in ruig grasland en struwelen
Veenmol	?	nee	ja	Schaars maar breed verspreid in oevers

4.9 Vliegen en Muggen

Van de vliegen en muggen die regelmatig voorkomen in het Buitengebied van Zoetermeer heeft geen enkele soort een strikt beschermde status onder de Omgevingswet. Er zijn in de NDFF slechts

24 waarnemingen vermeld van in totaal acht bedreigde soorten vliegen. Over het voorkomen van deze soorten in het Buitengebied van Zoetermeer lijkt dus nauwelijks iets bekend.

Tabel 8. Bedreigde inheemse vliegen- en muggensoorten vertegenwoordigd in NDFF voor Buitengebied Zoetermeer in 2014-2024 en aantal waarnemingen per soort, Rode Lijst-status, vermelding in Veldgids en voorkomen in gebied.

Vliegen en Muggen	24	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Gewoon glimlijfje	7	GE	nee	Verspreiding en aantallen onbekend
Scheefvlekplatvoetje	5	GE	nee	Verspreiding en aantallen onbekend
Moerasglimlijfje	4	KW	nee	Verspreiding en aantallen onbekend
Snuitplatvoetje	3	BE	nee	Verspreiding en aantallen onbekend
Paddestoelgitje	2	KW	nee	Verspreiding en aantallen onbekend
Gewone korsetzweefvlieg	1	GE	nee	Verspreiding en aantallen onbekend
Kustbijvlieg	1	GE	nee	Verspreiding en aantallen onbekend
Melkelfje	1	KW	nee	Verspreiding en aantallen onbekend

4.10 Wespen, Bijen en Mieren

Deze soortgroep kent geen beschermde vertegenwoordigers in het Buitengebied van Zoetermeer. De hoeveelheid waarnemingen en gepubliceerde informatie over wilde bijen, wespen en mieren in het Buitengebied van Zoetermeer is beperkt. In het Westerpark zijn tijdens soortgericht onderzoek in 2015 en 2018 (Reemer 2015, Reemer *et al.* 2018) respectievelijk 29 en 31 soorten bijen gevonden. Vooral in het voorjaar zijn de hellingen rijk aan bijensoorten: er vlogen toen 11 soorten zandbijen rond. Vermoedelijk kunnen veel van deze bijen goed nestelen in de hellingen, die in het voorjaar nog veel kale zonbeschenen (klei)bodem laat zien. Tijdens dit onderzoek is een vrouwtje van de Distelbehangersbij gevonden op de bloemen van Akkerdistel. Deze soort heeft de status 'Bedreigd'. Op 20 april 2019 werden meerdere exemplaren van de Bonte wespbij waargenomen in het Westerpark. Deze soort staat eveneens als 'Kwetsbaar' op de Rode Lijst.

Tabel 9. Beschermde of bedreigde inheemse wespen-, bijen- en mierensoorten vertegenwoordigd in NDFF voor Buitengebied Zoetermeer in 2014-2024 en aantal waarnemingen per soort, Rode Lijst-status, en voorkomen in gebied.

Insecten - Wespen, Bijen en Mieren	# NDFF	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Bonte wespbij	1	KW	nee	Westerpark
Distelbehangersbij	0	BE	nee	Westerpark

4.11 Libellen

Van de libellen met een strikt beschermde status onder de Omgevingswet is alleen de Gevlekte witsnuitlibel met 15 waarnemingen vermeld in de NDFF. Die zijn hoofdzakelijk afkomstig uit het Prielenbos, waar in ieder geval in 2016, 2018 en 2023 voortplanting werd waargenomen en sprake lijkt van een populatie. Waarnemingen elders hebben vooral betrekking op zwervende individuen. In 2019 was sprake van een invasie-achtig voorkomen in de regio van deze soort en de verwante Sierlijke witsnuitlibel. De ten oosten van Zoetermeer voorkomende Groene glazenmaker is nimmer in Zoetermeer vastgesteld. Deze is voor zijn voortplanting afhankelijk van drijvend Krabbenscheer, terwijl deze in Zoetermeer vrijwel uitsluitend ondergedoken voorkomt.
In de Zoetermeerse Veldgids staan twee inmiddels algemene en breed verspreid voorkomende soorten; Glassnijder en Vroege glazenmaker. Deze kunnen in allerlei watergangen met enige opgaande oeverbegroeiing worden verwacht.

Tabel 10. Beschermde of bedreigde inheemse libellensoorten vertegenwoordigd in NDFF voor Buitengebied Zoetermeer in 2014-2024 en aantal waarnemingen per soort, vermelding in Habitatrichtlijn (alle soorten), Rode Lijst-status, vermelding in Veldgids en voorkomen populatie in gebied.

Libellen	# NDFF	Habitatrichtlijn	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Gevlekte witsnuitlibel	15	ja	BE	nee	Prielenbos, waar voortplanting in 2016, 2018 en 2023. Verder incidentele zwerver.
Glassnijder	?	nee	nee	ja	Hele gebied
Vroege glazenmaker	?	nee	nee	ja	Hele gebied

4.12 Vissen

Vissen worden in het Buitengebied van Zoetermeer in de NDFF vertegenwoordigd door slechts twee soorten met een bedreigde status: Kroeskarper en Rivierdonderpad. De overige soorten zijn vermeld in de Veldgids. Bittervoorn, Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad genieten niet langer een beschermde status sinds de invoering van de Wet natuurbescherming en de Omgevingswet (Hunink & Zollinger 2016). Vissoorten met een beschermde status komen niet voor in Zoetermeer. Informatie over verspreiding en status is met name ontleend aan Kranenbarg *et al.* (2015, 2022).

Tabel 11. Tabel 9. Beschermde of bedreigde inheemse vissoorten vertegenwoordigd in NDFF voor Buitengebied Zoetermeer in 2014-2024 en aantal waarnemingen per soort, vermelding in Habitatrichtlijn, Rode Lijst-status, vermelding in Veldgids en voorkomen populatie in gebied. *HR Bijlage II, dus *de facto* niet beschermd in beschouwde gebied.

Vissen	# NDFF	Habitatrichtlijn	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Bittervoorn	?	nee	nee	ja	Hele gebied
Giebel	?	nee	nee	ja	Exoot, te verwachten in hele gebied
Kleine modderkruiper	?	nee	nee	ja	Hele gebied
Paling	?	nee	nee	ja	Hele gebied
Vetje	?	nee	nee	ja	Hele gebied
Kroeskarper	3	nee	KW	ja	Lokaal in hele gebied op plaatsen met vegetatierijk stilstaand water
Rivierdonderpad	1	ja*	KW	ja	Lokaal in grotere plassen en watergangen met (stort)stenen bodem

4.13 Amfibieën

Informatie over de verspreiding van amfibieënsoorten in het Buitengebied van Zoetermeer is hoofdzakelijk ontleend aan Creemers & van Delft (2009) en de NDFF. In de beschouwde periode zijn alleen amfibieënsoorten waargenomen die zijn vermeld in de lijst met 'Andere soorten'. In Zuid-Holland geldt voor al deze soorten een vrijstelling van verbodsbepalingen bij een flora- en fauna-activiteit. Alle soorten zijn voor hun voortplanting afhankelijk van watergangen, vijvers, poelen en ander relatief ondiep stilstaand en vegetatierijk water. Meerkikker en Bastaardkikker zijn hoofdzakelijk afhankelijk van het oevermilieu, de overige soorten verblijven een groot deel van hun leven in allerlei structuurrijke bodems in bossen, parken, groenstroken en tuinen. Rugstreeppad is een pionier die ooit kort na de aanleg van de Benthuizerplas rond de eeuwwisseling voorkwam in Noordhove, maar tegenwoordig is verdwenen uit het Buitengebied van Zoetermeer. Een restpopulatie leeft in Oosterheem, waar de soort inmiddels ook weer bijna verdwenen lijkt.

Tabel 12. Alle inheemse amfibieënsoorten vertegenwoordigd in NDFF voor Buitengebied Zoetermeer in 2014-2024 en aantal waarnemingen per soort, vermelding in beschermingsregime 'Andere soorten', Rode Lijst-status, vermelding in Veldgids en voorkomen populatie in gebied.

Amfibieën	# NDFF	Andere soorten	Veldgids	Populatie
Gewone pad	105	ja	nee	Algemeen en breed verspreid in diverse habitats
Groene kikker (Onb.)	104	ja	nee	Algemeen en breed verspreid in en rond watergangen en oevers

Bruine kikker	96	ja	nee	Algemeen en breed verspreid in en rond watergangen en oevers
Kleine watersalamander	83	ja	nee	Algemeen en breed verspreid in en rond watergangen en oevers
Meerkikker	16	ja	nee	Algemeen en breed verspreid in en rond vegetatierijke watergangen en oevers
Bastaardkikker	10	ja	nee	Algemeen en breed verspreid in en rond vegetatierijke watergangen en oevers

4.14 Vogels

Vogels vormen met afstand de meest waargenomen soortgroep in het Buitengebied van Zoetermeer. Van de vermelde soorten worden alleen de soorten met een jaarrond beschermd nest of vermelding in de Veldgids (Tabel 13) hierna besproken. De overige soorten zijn vermeld in Bijlage 1.

Tabel 13. Inheemse vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en/of vermelding in Veldgids die als broedvogel zijn vertegenwoordigd in NDFF voor Buitengebied Zoetermeer in 2014-2024 en aantal waarnemingen per soort, Rode Lijst-status (TNB=Thans niet bedreigd; GE=Gevoelig; KW=Kwetsbaar; BE=Bedreigd; EB=Ernstig bedreigd) en indicatie van voorkomen in gebied.

Vogels	# NDFF	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Blauwe reiger	1341	TNB	ja	Schaarse broedvogel van parken, m.n. Westerpark
Boerenzwaluw	756	TNB	ja	Broedvogel van schuren en stallen in open poldergebieden
Bonte vliegenvanger	5	TNB	ja	Schaarse doortrekker in bossen en parken
Boomklever	8	TNB	ja	Incidentele doortrekker en wintergast, m.n. Westerpark
Boomkruiper	272	TNB	ja	Algemene broedvogel van parken en tuinen
Boomvalk	313	KW	ja	Zeldzame broedvogel van bossen en parken
Bosuil	22	TNB	ja	Schaarse broedvogel van bossen, parken en tuinen
Buizerd	1510	TNB	ja	Broedvogel van bossen en parken, m.n. Westerpark en Prielenbos
Ekster	1596	TNB	ja	Algemene broedvogel van bossen, parken en tuinen
Gierzwaluw	1030	TNB	ja	Schaarse broedvogel van gebouwen en algemene doortrekker
Grauwe vliegenvanger	21	GE	ja	Schaarse doortrekker en zeldzame broedvogel
Groene specht	490	TNB	ja	Schaarse broedvogel van bossen en parken
Grote bonte specht	835	TNB	ja	Algemene broedvogel van bossen, parken en tuinen
Havik	173	TNB	ja	Schaarse broedvogel van bossen en parken
Huismus	288	GE	ja	Algemene broedvogel van bebouwing
Huiszwaluw	473	GE	ja	Schaarse broedvogel van bebouwing
IJsvogel	557	TNB	ja	Schaarse broedvogel van sloten en plassen, m.n. Prielenbos en Westerpark
Kerkuil	19	TNB	ja	Schaarse broedvogel van schuren en stallen in open gebied
Koolmees	1058	TNB	ja	Algemene broedvogel van bossen, parken, tuinen en gebouwen
Oeverzwaluw	1057	TNB	ja	schaarse broedvogel van oevers van plassen
Ooievaar	508	TNB	ja	Schaarse broedvogel van nestpalen aan randen agrarisch cultuurland, m.n. Meerpolder
Pimpelmees	822	TNB	ja	Algemene broedvogel van bossen, parken, tuinen en bebouwing
Ransuil	316	KW	ja	Schaarse broedvogel en wintergast van parken en tuinen, m.n. Westerpark, Buytenpark en Noordelijk Plassengebied
Slechtvalk	114	TNB	ja	Zeldzame broedvogel in nestkast op voormalige Stadhuistoren, doortrekker en wintergast in open gebieden, m.n. Meerpolder

Vogels	# NDFF	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Sperwer	719	TNB	ja	Schaarse broedvogel van bossen en parken
Steenuil	181	KW	ja	Schaarse broedvogel van erven aan randen van agrarisch gebied Meerpolder en Nieuwe Driemanspolder
Torenvalk	3268	KW	ja	Schaarse broedvogel van randen van het agrarisch gebied
Zwarte kraai	1375	TNB	ja	Algemene broedvogel van bossen, parken en tuinen
Zwarte roodstaart	54	TNB	ja	Schaarse broedvogel van erven met bebouwing

Blauwe reiger is een koloniebroeder waarbij de jaarrond beschermde status van de nesten voortvloeit uit ecologisch zwaarwegende omstandigheden die ten aanzien van deze soort vrijwel altijd van toepassing zijn: nestlocaties zijn dun gezaaid en vaak jaren in gebruik op dezelfde plaats, waarbij de vogels erg kritisch zijn ten aanzien van de nestplaatskeuze. Vernieling ervan (kap van de nestboom/-bomen) is niet bewezen effectief te compenseren en leidt meestal tot het verdwijnen van de lokale broedpopulatie. Een kolonie is gemeld in het Westerpark, maar niet op andere locaties. Deze soort kan wel jaarrond in het hele gebied worden waargenomen.
Boerenzwaluw is een broeder van schuren en stallen op veelal particulier terrein in en aan de rand van het open weidegebied. Adressen rond de Nieuwe Driemanspolder, Buytenpark en Meerpolder leveren de belangrijkste broedplaatsen voor de soort. De soort kan foeragerend boven alle open waterrijke delen van het gebied worden waargenomen.
Bonte vliegenvanger is alleen op doortrek aanwezig in Zoetermeer en is als broedvogel hoogstens incidenteel te verwachten in de bosrijke parken.
Boomklever lijkt (nog) geen vaste populatie te hebben in het gebied. Deze soort is met name afhankelijk van oude Eiken. Met het ouder worden van het bosbestand zou dat op termijn kunnen veranderen, waarbij het Westerpark de plek is waar de soort standvogel zou kunnen worden.
Boomkruiper is een talrijke broedvogel van holtes in bomen en ook wel bebouwing die in het gehele gebied kan worden verwacht.
Boomvalk is een schaarse broedvogel met jaarlijks een handvol paren op plaatsen met hoge bomen, met name oude Populieren zijn favoriet. De soort is volledig afhankelijk van door Zwarte kraai gebouwde nesten. Hier dient men bij kap van bomenrijen en bosjes telkens rekening mee te houden.
Bosuil is in alle oudere bosrijke delen van het gebied als broedvogel te verwachten. Incidenteel worden ook schoorstenen van (meestal vrijstaande) woningen aan de rand van groengebieden en grote tuinen als verblijfplaats gebruikt.
Buizerd is eveneens een soort die in alle parken met enige bosopstand als broedvogel voorkomt. Ook meer geïsoleerd gelegen bosjes worden als broedplaats gebruikt. De soort kan buiten het broedseizoen in het hele gebied worden waargenomen. Nesten van Buizerd zijn jaarrond beschermd.
Ekster is als broedvogel talrijk en breed verspreid. Een beschermde status is aan de orde op plaatsen waar de nesten door Ransuil worden gebruikt. Met name Westerpark, Buytenpark en de randgebieden rond de Zoetermeerse Plas vormen een belangrijk leefgebied voor deze soort.
Gierzwaluw is als broedvogel in het gebied vermoedelijk schaars, maar de waterrijke en delen en parken zijn belangrijk als foerageergebied. Nestplaatsen van Gierzwaluw zijn jaarrond beschermd.
Grauwe vliegenvanger is een schaarse broedvogel van grote tuinen en erven aan de rand van het open gebied en is ook incidenteel in parken te verwachten. De soort wordt daarnaast op doortrek waargenomen in kleine aantallen.
Groene specht komt als broedvogel gebiedsbreed voor op plaatsen waar oude bomen staan. Dat geldt ook voor Grote bonte specht. Westerpark, Buytenpark en Prielenbos zijn belangrijke broedgebieden voor deze soort.

Havik is een vrij zeldzame broedvogel en verkiest de wat rustiger delen van de grotere parken; met name het Westerpark is een geschikt broedgebied voor deze soort. Nesten van Havik zijn jaarrond beschermd.
Huismus is als cultuurvolger te verwachten op alle plaatsen waar bebouwing met pannendaken en andere holtes aanwezig is, zoals de partuliere tuinen en erven langs de Voorweg en Meerpolder, maar ontbreekt juist in de parken. Nestplaatsen van Huismus en functioneel leefgebied rondom zijn jaarrond beschermd.
Huiszwaluw nestelt uitsluitend onder woningen met een witte daklijst met open gebieden in de nabijheid. Een kolonie bevindt zich onder daken van woningen langs de Voorweg ter hoogte van de Nieuwe Driemanspolder. Voor foeragerende exemplaren is de Nieuwe Driemanspolder belangrijk.
IJsvogel is als broedvogel van steile oevers van watergangen te verwachten op allerlei rustige plaatsen, meestal met bomen op de oever. Westerpark, Buytenpark en Prielenbos zijn bekende broedplaatsen. Buiten het broedseizoen is de soort langs allerlei watergangen te verwachten.
Kerkuil is vrijwel uitsluitend een broedvogel van schuren en stallen, waarbij meestal gebruik wordt gemaakt van een speciaal voor de soort geplaatste nestkast. De soort is aan de rand van alle open gebiedsdelen te verwachten, zoals aan de Voorweg, de Meerpolder en in het Buytenpark. Een lokale uilenwerkgroep houdt zich hier bezig met plaatsing van kasten, onderhoud, monitoring en het ringen van de vogels. Voor meer informatie wordt verwezen naar https://www.wgnl.nl/uilenbeheer/.
Koolmees en Pimpelmees zijn als holenbroeder talrijk en breed verspreid in parken en tuinen en bewonen daar zowel natuurlijke holtes in bomen, holtes in bebouwing en nestkasten.
Oeverzwaluw broedt in open waterrijke gebiedsdelen met kale steile oevers of in speciaal voor de soort geconstrueerde broedwanden, zoals in het Buytenpark. Grote waterpartijen zoals in het Buytenpark en de Nieuwe Driemanspolder vormen een belangrijk foerageergebied.
Ooievaars broeden vrijwel uitsluitend op voor de soort geplaatste kunstnesten, meestal op een paal in de wei. De Meerpolder is een bekend broedgebied. Nesten van Ooievaar zijn jaarrond beschermd.
Ransuil is een tegenwoordig vrij zeldzame broedvogel van bosjes in het open gebied en de randen van parken. Als broedvogel is de soort afhankelijk van oude nesten van Zwarte kraai en onafgebouwde nesten van Ekser. Dichte struwelen in het Buytenpark, het Westerpark en rond de Zoetermeerse Plas vormen bekende broedplaatsen; deze zijn jaarrond beschermd. Ook de winterrustplaatsen in bomen en struwelen zijn jaarrond beschermd.
Slechtvalk broedt vrijwel uitsluitend in nestkasten op hoge gebouwen. In Zoetermeer is al jaren een kast bewoon in het Stadshart (van Meerendonk 2023). Deze vogels zijn voor de aanvoer van vogelprooien deels afhankelijk van het vogelrijke buitengebied. Nestplaatsen van Slechtvalk zijn jaarrond beschermd.
Steenuilen zijn bewoners van de randen van het cultuurland, zoals aan de Voorweg en de Meerpolder en rond de Benthuizer- en Noordhovense Plas. Ze broeden en verblijven daar in nestkasten in bomen en in boomholtes aan de rand van tuinen en weilanden, vrijwel uitsluitend op particulier terrein. Soms broeden ze hier onder dakpannen of in de spouw van een woning of schuur. Nestplaatsen van Steenuil en functioneel leefgebied rondom zijn jaarrond beschermd. Een lokale uilenwerkgroep houdt zich in Zoetermeer bezig met plaatsing van kasten, onderhoud, monitoring en het ringen van de vogels. Voor meer informatie wordt verwezen naar https://www.wgnl.nl/uilenbeheer/.
Zwarte kraai is als broedvogel talrijk en breed verspreid. Een beschermde status is aan de orde op plaatsen waar de nesten door Ransuil of Boomvalk worden gebruikt.
Zwarte roodstaart is als broeder van holtes onder daken en in muren een schaarse broedvogel op met name erven van woningen en bedrijven in het buitengebied.

4.15 Vleermuizen

In het Buitengebied van Zoetermeer kunnen negen soorten vleermuizen worden waargenomen. Informatie over verspreiding van soorten (ook ter bevestiging van het ontbreken van soorten) is ontleend aan Broekhuizen *et al.* (2016), Dietz & Kiefer (2017), Kapteyn (1995), Limpens *et al.* (1997), Mostert & Bakker (2009) en van Norren *et al.* (2020).
Gewone dwergvleermuis is met afstand de talrijkste soort die jaarrond in het hele gebied in allerlei habitats foeragerend kan worden aangetroffen. De soort verblijft vrijwel uitsluitend in gebouwen.
De Ruige dwergvleermuis kan in diverse habitats foeragerend worden waargenomen met een voorkeur voor oevers van watergangen. Deze soort verblijft zowel in gebouwen als bomen en vleermuiskasten en is een soort die als gevolg van trekgedrag in de nazomer en herfst het talrijkst is. Laatvlieger is als gebouwbewonende soort ook overal foeragerend op donkere plekken van groengebieden te verwachten, maar met name op plaatsen waar grote vliegende insecten voorhanden zijn, dus boven rietkragen en bosranden.
Rosse vleermuis is in Zoetermeer en omgeving een strikte boombewoner. Het Westerpark en Prielenbos bieden geschikte verblijfplaatsen in de vorm van boomholtes. Deze soort kan foeragerend vooral worden aangetroffen boven grotere waterpartijen.
Watervleermuis is in de zomermaanden boombewoner maar verblijft op trek en in de winter ook in gebouwen. Deze soort is vermoedelijk zeldzaam, maar verblijfplaatsen in bomen en onder bruggen (Mostert 2017) zijn moeilijk te vinden. De soort is boven allerlei donkere watergangen foeragerend waar te nemen. Meervleermuis is bekend van verblijfplaatsen in de ruimte omgeving van Zoetermeer en wordt foeragerend waargenomen boven alle plassen en bredere watergangen in het Buitengebied van Zoetermeer. Ook deze soort is lastig te inventariseren. Verblijfplaatsen zijn schaars en kunnen makkelijk over het hoofd worden gezien. Het vinden ervan vereist een soortgerichte zoekinspanning in woonwijken en gebieden met lintbebouwing. Ze bevinden zich in de zomermaanden in gebouwen. In de winter trekt de soort weg, waarbij een deel van de populatie overwintert in bunkers in het Hollandse duingebied en een deel in onder meer grotten en groeves in Limburg.
Niet in de NDFF vermeld, maar vermoedelijk wel in Zoetermeer voorkomend, is de Gewone grootoorvleermuis. Deze wordt incidenteel waargenomen en verblijft zowel in gebouwen (met name zolders van kerken buiten het plangebied en schuren) als boomholtes en vleermuiskasten.
Eveneens incidenteel waargenomen zijn Kleine dwergvleermuis en Tweekleurige vleermuis. De eerste is een soort in opmars waarvan voorkomen en verspreiding nog onvoldoende bekend zijn. De tweede is een jaarlijkse doortrekker waarvoor ook geldt dat geen duidelijk beeld bestaat van het voorkomen en verspreiding van verblijfplaatsen. Dat laatste heeft deels te maken met de lastige determinatie van de soort op basis van (alleen) geluid.

Tabel 14. Alle inheemse vleermuissoorten vertegenwoordigd in NDFF voor Buitengebied Zoetermeer in 2014-2024 en aantal waarnemingen per soort, vermelding in Habitatrichtlijn (alle soorten), Rode Lijst-status, vermelding in Veldgids en voorkomen populatie in gebied.

Vleermuizen	# NDFF	Habitatrichtlijn	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Gewone dwergvleermuis	410	ja	nee	ja	Algemeen en breed verspreid, verblijfplaatsen vrijwel uitsluitend in gebouwen
Rosse vleermuis	182	ja	nee	ja	Verblijfplaatsen uitsluitend in boomholtes en vleermuiskasten in bossen en parken
Ruige dwergvleermuis	135	ja	nee	ja	Algemeen en breed verspreid, verblijfplaatsen in gebouwen, boomholtes en vleermuiskasten
Laatvlieger	28	ja	KW	ja	Schaars maar breed verspreid, verblijfplaatsen uitsluitend in gebouwen

Vleermuizen	# NDFF	Habitatrichtlijn	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Meervleermuis	5	ja	nee	ja	Breed verspreid foeragerend boven watergangen en plassen, verblijfplaatsen schaars en lokaal
Watervleermuis	3	ja	nee	ja	Breed verspreid foeragerend boven watergangen en plassen, verblijfplaatsen schaars en lokaal in boomholtes in bossen en parken, soms onder bruggen
Kleine dwergvleermuis	2	ja	nee	nee	Zeldzaam maar breed verspreid foeragerend. Incidentele verblijfplaatsen vooralsnog alleen in gebouwen in de regio (Wassenaar), maar (nog) niet gevonden in Zoetermeer
Tweekleurige vleermuis	2	ja	GE	ja	Schaarse doortrekker maar status onduidelijk, mogelijk algemener dan tot nog toe bekend, verblijfplaatsen
Gewone grootoorvleermuis	0	ja	nee	nee	Status onduidelijk, vermoedelijk schaars en lokaal verblijvend in gebouwen en boomholtes in bossen en parken

4.16 Grondgebonden zoogdieren

Naast vleermuizen worden de grondgebonden zoogdieren vertegenwoordigd door de in deze paragraaf vermelde soorten. Van de in Tabel 15 vermelde soorten worden alleen de soorten met een beschermde status of vermelding in de Veldgids hierna besproken. De overige soorten zijn voor de volledigheid wel gehandhaafd in de tabel. Toegevoegd, want niet meegenomen of vermeld in de NDFF-export, zijn Waterspitsmuis, Gewone bosspitsmuis, Huismuis en Bruine rat.
Waterspitmuis is in 2009 voor het laatst vastgesteld op basis van eDNA langs de Noord Aa ter hoogte van het Prielenbos en langs de Ringsloot aan de Meerpolder, ten westen van de N206 (Bakker 2009). Het is niet duidelijk of nadien nog waarnemingen zijn gedaan op of in de buurt van deze locaties. De soort is gebonden aan plaatsen met helder stilstaand of zwak stromend water met een hoge prooidichheid en een oever met voldoende ruige vegetatie die kan voorzien in een ondergronds hol. De Ringsloot en andere hoger gelegen weteringen, alsmede delen van de Nieuwe Driemanspolder en de Zoetermeerse Plas, lijken een geschikt leefgebied.
Boommarter heeft zich vanuit de duinstreek snel uitgebreid naar bossen (en bosjes) in heel westelijk Zuid-Holland. Met name het Westerpark en Prielenbos bieden vanwege het aanbod aan oudere bomen en boomholtes, in combinatie met een ogenschijnlijk voldoende breed aanbod aan voedsel, vestigingsmogelijkheden voor een populatie. Op 27 mei 2024 werden drie Boommarters waargenomen in het Prielenbos, inclusief foto's van dieren in een boomholte, wijzend op lokale voortplanting (M. Jansen via www.waarneming.nl). Eerder werd hier een exemplaar gemeld op 2 juli 2023.
Steenmarter breidt zich ook steeds verder uit in Zuid-Holland, maar vooralsnog hebben de waarnemingen in het Buitengebied van Zoetermeer gemeen dat overtuigende documentatie ontbreekt. Vestigingskansen zijn in alle grote groengebieden aanwezig (zie ter onderbouwing onder andere Moeliker *et al.* 2014, waarin de opmars in Rotterdam-Zuid is beschreven).
Hermelijn, Wezel en Bunzing staan nu nog op de vrijstellingslijst van de Provincie Zuid-Holland. De drie kleine marterachtigen wordt met name gezien in en bij ruigtes in open gebieden, zoals in de Nieuwe Driemanspolder en het Buytenpark. Dat hangt waarschijnlijk samen met hoge prooidichtheden. De soorten komen ook voor in bosrijke(re) delen van parken met hoge prooidichtheden van bijvoorbeeld Konijn en Bosmuis. In sterk gecultiveerde terreinen komen de soorten foeragerend voor, maar is de kans op een verblijfplaats in de vorm van een ondergronds verblijf klein.

Bever is ook een nieuwkomer, die zowel in Buytenpark als de Nieuwe Driemanspolder is waargenomen, maar het betreft vooralsnog incidentele waarnemingen. De soort heeft vermoedelijk nog geen vaste populatie (wat in De Balij, ten zuiden van het hier beschouwde gebied, wel het geval lijkt) maar die is wel te verwachten in gebieden als het Prielenbos als de uitbreiding van de soort doorzet.

Tabel 15. Alle inheemse zoogdiersoorten vertegenwoordigd in NDFF voor Buitengebied Zoetermeer in 2014-2024 en aantal waarnemingen per soort, vermelding in Habitatrichtlijn of beschermingsregime 'Andere soorten', Rode Lijst-status, vermelding in Veldgids en voorkomen populatie in gebied.

Zoogdieren	# NDFF	Habitatrichtlijn	Andere soorten	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Haas	585	nee	ja	GE	nee	Algemeen en breed verspreid in weilanden en ruig grasland
Hermelijn	142	nee	ja	KW	ja	Schaars maar breed verspreid in parken en ruig grasland, m.n. Nieuwe Driemanspolder en Buytenpark
Konijn	111	nee	ja	GE	nee	Algemeen en breed verspreid in bossen en parke, m.n. Westerpark, Buytenpark en Prielenbosn
Vos	73	nee	ja	Nee	nee	Algemeen en breed verspreid in bossen en parken
Egel	49	nee	ja	mee	nee	Algemeen en breed verspreid in bossen, parken en tuinen
Wezel	42	nee	ja	GE	ja	Schaars maar breed verspreid in bossen, parken en ruig grasland
Waterspitsmuis	0	nee	ja	nee	nee	Onbekend, langer geleden vastgesteld in Meerpolder ter hoogte van Prielenbos en Buytenpark
Huisspitsmuis	32	nee	ja	nee	nee	Algemeen en breed verspreid in diverse habitats
Veldmuis	23	nee	ja	nee	nee	Algemeen en breed verspreid in grasland
Bosmuis	15	nee	ja	nee	nee	Algemeen en breed verspreid in bossen, parken en tuinen
Huismuis	?	nee	nee	nee	nee	Algemeen en breed verspreid in en rond bebouwing
Bruine rat	?	nee	nee	nee	nee	Algemeen en breed verspreid in diverse habitats
Bever	7	ja	nee	nee	nee	Incidentele gast van plassen en bosrijke oevers, m.n. Nieuwe Driemanspolder, Buytenpark en Prielenbos
Woelrat	5	nee	ja	nee	nee	Schaars maar breed verspreid in rietland en kruidenrijke oevers
Boommarter	4	nee	ja	nee	nee	Incidentele gast van bossen en parken, m.n. Westerpark
Dwergmuis	3	nee	ja	nee	nee	Algemeen en breed verspreid in rietkragen en ruig grasland
Rosse woelmuis	3	nee	ja	nee	nee	Algemeen en breed verspreid in bossen en parken
Bunzing	1	nee	ja	KW	ja	Schaars in bossen, parken en ruig grasland

5 SAMENVATTING BESCHERMDE NATUURWAARDEN

In de hiernavolgende tabel zijn de bevindingen voor het Buitengebied van Zoeterneer samengevat voor wat betreft de wettelijk beschermde soorten die mogelijk van invloed zijn op de wijziging van omgevingsplannen. Voor al deze soorten geldt dat vervolgonderzoek meestal noodzakelijk is in geval van ruimtelijke ingrepen op locaties waar potentieel leefgebied aanwezig is. Ook wanneer al duidelijk is dat een soort voorkomt, is aanvullend onderzoek meestal nodig om inzicht te krijgen in gebiedsgebruik, verspreiding en aantallen. Deze informatie is noodzakelijk bij indiening van een aanvraag voor een omgevingsvergunning.

Tabel 16. Soortgroepen met beschermde soorten in Buitengebied van Zoetermeer, beschermingsregimes, (potentieel) leefgebied, mogelijk geschikte locaties in gebied en aanvullende opmerkingen.

Soortgroep	Beschermde soorten	Beschermingsregime	Leefgebied	Locatie(s)	Opmerking
Planten	Dreps	Andere soorten	Ruige graslanden	Nieuwe Driemanspolder	Status en verspreiding onduidelijk
Mollusken	Platte schijfhoren	HR IV	Watergangen	Hele gebied	Status onduidelijk, slecht onderzocht
	Wijngaardslak	HR V	Bosondergroei	Westerpark	Geïntroduceerd
Dagvlinders	Grote vos	Andere soorten	Bosranden	Alle parken	Soort in opmars, nog geen populatie vastgesteld
	Iepenpage	Andere soorten	Iepen	Alle standplaatsen van Iepen, ook langs infrastructuru	Soort in opmars, nog niet vastgesteld, slecht onderzocht
Nachtvlinders	Teunisbloempijlstaart	HR IV	Harig wilgenroosje, Teunisbloem, Basterdwederik	Vochtige oevers, braakliggende terreinen	Soort in opmars, één rups gevonden, slecht onderzocht
Libellen	Gevlekte witsnuitlibel	HR IV	Rijk begroeid stilstaand water	Prielenbos	Voortplanting in 2016, 2018 en 2023
Amfibieën	Rugstreeppad	HR IV	pioniermilieus	Voorheen Benthuizerplas	Verdwenen
Vogels	Ooievaar	VR jaarrond beschermd nest	Open poldergebied	Meerpolder	Broedvogel
	Buizerd	VR jaarrond beschermd nest	Bossen en parken	Westerpark, Buytenpark, Prielenbos	Broedvogel
	Sperwer	VR jaarrond beschermd nest	Bossen en parken	Westerpark, Buytenpark, Prielenbos	Broedvogel
	Havik	VR jaarrond beschermd nest	Bossen en parken	Westerpark, Buytenpark, Prielenbos	Broedvogel
	Boomvalk	VR jaarrond beschermd nest	Bossen en parken	Westerpark, Buytenpark, Meerpolder	Broedvogel, met name in oude Populieren
	Slechtvalk	VR jaarrond beschermd nest	Open poldergebied	Meerpolder, Nieuwe Driemanspolder	Foeragerende vogels

Soortgroep	Beschermde soorten	Beschermingsregime	Leefgebied	Locatie(s)	Opmerking
					afkomstig uit Stadshart
	Steenuil	VR jaarrond beschermd nest	Bebouwing en erven in poldergebied	Voorweg, Meerpolder, Slootweg	Broedvogel, zowel in nestkasten als in gebouwen
	Ransuil	VR jaarrond beschermd nest	Bossen en parken	Westerpark, Buytenpark, Noordelijk Plassengebied	Broedvogel, ook winterrustplaatsen in bosjes en bomen!
	Kerkuil	VR jaarrond beschermd nest	Bebouwing en erven in poldergebied	Hele gebied	Broedvogel
	Gierzwaluw	VR jaarrond beschermd nest	Bebouwing en waterpartijen	Hele gebied	Vooral foeragerende vogels uit kolonies in woonwijken
	Huismus	VR jaarrond beschermd nest	Bebouwing en erven in poldergebied, groen aan randen parken	Hele gebied	Broedvogel, ook functioneel groen is beschermd!
	Blauwe reiger	VR jaarrond beschermd nest (Cat 5: zwaarwegende ecologische redenen)	Bossen en parken	Westerpark	Broedvogel in kolonieverband
	Huiszwaluw	VR jaarrond beschermd nest (Cat 5: zwaarwegende ecologische redenen)	Woningen met witte daklijsten in open poldergebied	Voorweg	Broedvogel in kolonieverband
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	HR IV	Waterpartijen en oevers, bossen en parken, bomenrijen, gebouwen	Hele gebied	Kan overal foeragerend worden verwacht. Verblijfplaatsen vooral te verwachten in woningen met pannendak.
	Ruige dwergvleermuis	HR IV	Waterpartijen en oevers, bossen en parken, bomenrijen, verblijft in gebouwen en bomen	Hele gebied	Kan overal foeragerend worden verwacht. Verblijfplaatsen vooral te verwachten in woningen met pannendak.
	Kleine dwergvleermuis	HR IV	Waterpartijen en oevers, bossen en parken, bomenrijen, verblijft in gebouwen en bomen	Hele gebied	Kan overal foeragerend worden verwacht. Verblijfplaatsen vooral te verwachten in woningen met pannendak.
	Laatvlieger	HR IV	Waterpartijen en oevers, bossen en parken, bomenrijen, verblijft in gebouwen	Hele gebied	Kan overal foeragerend worden verwacht. Verblijfplaatsen vooral te verwachten in woningen met pannendak.

Soortgroep	Beschermde soorten	Beschermingsregime	Leefgebied	Locatie(s)	Opmerking
	Rosse vleermuis	HR IV	Waterpartijen en oevers, bossen en parken, bomenrijen, verblijft in bomen	Hele gebied	Kan overal foeragerend worden verwacht.
	Watervleermuis	HR IV	Waterpartijen en oevers, bossen en parken, bomenrijen, verblijft in bomen, incidenteel in gebouwen en onder bruggen	Hele gebied	Kan overal foeragerend boven waterpartijen worden verwacht. Gevoelig voor licht.
	Meervleermuis	HR IV	Grotere waterpartijen, sloten en vaarten, verblijft in gebouwen	Hele gebied	Kan overal foeragerend boven waterpartijen worden verwacht. Verblijfplaatsen vooral te verwachten in woningen met pannendak. Gevoelig voor licht.
	Tweekleurige vleermuis	HR IV	Waterpartijen en oevers, bossen en parken, bomenrijen, verblijft in gebouwen	Hele gebied	Doortrekkende soort, status als verblijver onduidelijk. Niet alleen op hoogbouw, ook op woningen met pannendak.
	Gewone grootoorvleermuis	HR IV	Waterpartijen en oevers, bossen en parken, bomenrijen, gebouwen	Hele gebied	Verblijfplaatsen op zolders van gebouwen en in bomen. Gevoelig voor licht.
Grondgebonden zoogdieren	Boommarter	Andere soorten	Bossen en parken	Prielenbos, Westerpark	Soort in opmars, Voortplanting in Prielenbos, buiten gebied in De Balij.
	Steenmarter	Andere soorten	Bossen en parken, erven en bebouwing in cultuurland	Hele gebied	Soort in opmars, actuele status onduidelijk
	Bever	HR IV	Bossen en parken met waterpartijen	Westerpark, Buyenpark, Prielenbos, Zoetermeerse Plas	Soort in opmars, (nog) geen vaste populatie.
	Waterspitsmuis	Andere soorten	Oevers van plassen en weteringen	Ringsloot Meerpolder, Nieuwe Driemanspolder	Actuele status onduidelijk

6 AANBEVELINGEN

6.1 Planten

In de Nieuwe Driemanspolder is Dreps aangetroffen. Dit is een zgn. 'akkeronkruid' dat tegenwoordig voorkomt in uiteenlopende pioniersmilieus buiten de directe agrarische sfeer, zoals bermen, braakliggende percelen en ruigten. Bij ruimtelijke ingrepen in de Nieuwe Driemanspolder wordt aanbevolen nader onderzoek te doen naar aanwezigheid van deze soort.
In algemene zin wordt aanbevolen om op plaatsen waar terreinen langduriger (meer dan een jaar) braakliggen, of geen agrarisch gebruik meer hebben, altijd nader onderzoek uit te voeren naar eventueel aanwezige beschermde plantensoorten.

6.2 Mollusken

Platte schijfhoren kan in vrijwel alle begroeide watergangen met stilstaand of zwakstromend water die niet frequent worden geschoond en geen hoge bemestingsdruk kennen, worden verwacht. Daarom wordt aanbevolen om bij ruimtelijke ingrepen aan potentieel geschikte watergangen nader onderzoek uit te voeren naar deze soort.
Bij ruimtelijke ingrepen in het Westerpark wordt aanbevolen rekening te houden met de Wijngaardslak.

6.3 Dagvlinders

De status van Grote vos is onduidelijk, maar vermoedelijk zijn voortplantingsplaatsen zeldzaam in het Buitengebied van Zoetermeer. Alleen bij grootschalige kap van bomen in voor de soort geschikte milieus wordt aanbevolen om nader onderzoek te doen naar voortplanting van de soort.
De status van de Iepenpage is onduidelijk maar de soort rukt op en is ook in Zoetermeer te verwachten in Iepen. Bij kap van Iepen is nader onderzoek aanbevolen.

6.4 Nachtvlinders

De status van Teunisbloempijlstaart is onduidelijk. Vermoedelijk komt voortplanting vooralsnog incidenteel voor, maar een rups midden in een woonwijk geeft aan dat overal waar de waardplanten (Teunisbloem en in Zoetermeer met name Harig wilgenroosje en Basterdwederik) voorkomen, nader onderzoek wenselijk is in geval van een ruimtelijke ingreep.

6.5 Libellen

In het Prielenbos bevindt zich een populatie van de beschermde Gevlekte witsnuitlibel. In geval van aantasting van voor de soort geschikt voortplantingswater wordt nader onderzoek aanbevolen. Dit zijn vooralsnog alleen rijk begroeide sloten en plassen met een specifiek milieu; bij voorkeur relatief ondiepe sloten, plassen en poelen met een uitzondelijk goede waterkwaliteit. Deze bevinden zich uitsluitend in de parken en niet in het agrarisch gebied.

6.6 Amfibieën

Alleen bij ruimtelijke ingrepen die gepaard gaan met grootschalig grondverzet, met onder meer aanleg van voorbelastingen met zand, wordt nader onderzoek naar de Rugstreeppad aanbevolen.

6.7 Vogels

Bij kap van bomen of bosschages of potentieel verstorende ingrepen in de buurt daarvan wordt aanbevolen onderzoek te doen naar jaarrond beschermde nesten en/of vaste rustplaatsen van Havik, Sperwer, Buizerd, Boomvalk en Ransuil. In het agrarisch cultuurland gaat het om Kerkuil en Steenuil. Deze aanbeveling geldt voor het hele gebied, maar in dit verband zijn met name het Westerpark, Buytenpark en Prielenbos, alsmede alle bosschages rond de Zoetermeerse Plas en Nieuwe Driemanspolder belangrijke aandachtsgebieden. Specifiek in relatie tot Boomvalk vormen daarnaast alle opstanden van Populier een aandachtspunt, ook die langs infrastructuur.

Men dient rekening te houden met de vestiging van broedende vogels in de periode maart t/m augustus. Op vrijwel iedere plaats waar begroeiing aanwezig is zijn broedende vogels te verwachten. Verwijder opgaande begroeiing (bomen, struiken, kruiden) niet in de periode maart t/m augustus en controleer in september of zich nog late broedsels van vogels in bosschages en watergangen bevinden. Zodra aanwezigheid van broedende vogels is uitgesloten mogen bepaalde werkzaamheden aanvangen.

6.8 Vleermuizen

Op basis van voorliggend onderzoek is in het Buitengebied van Zoetermeer sprake van potentieel leefgebied met mogelijke beschermde functies voor negen soorten vleermuizen: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis, Watervleermuis, Meervleermuis, Kleine dwergvleermuis, Tweekleurige vleermuis en Gewone grootoorvleermuis.
Beschermde leefgebiedsfuncties voor vleermuizen betreffen vaste rust- of verblijfplaatsen (met daarin te onderscheiden zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen), essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes.
Waterpartijen en oevers, bomenrijen en donkere bosopstanden vormen vrijwel overal een mogelijk essentieel foerageergebied of vliegroutes, met mogelijkheid van verstoring door verlichting of een andere wijziging van inrichting. Bij sloop van een voor vleermuizen geschikt gebouw of kap van een boom met holtes is nader onderzoek vrijwel altijd noodzakelijk. Nader onderzoek naar gebiedsfuncties voor vleermuizen dient qua inspanning de richtlijnen van het Vleermuisprotocol (2021) te volgen.

6.9 Grondgebonden zoogdieren

Potentieel geschikt leefgebied voor Waterspitsmuis bevindt zich langs oevers van de Ringsloot, de Zoetermeerse Plas (o.a. Broekwegkade) en in de Nieuwe Driemanspolder. Bij ruimtelijke ingrepen is nader onderzoek nodig.
In het Prielenbos en Westerpark zijn beschermde verblijfplaatsen en foerageergebied van de Boommarter aanwezig en te verwachten. Bij ruimtelijke ingrepen in bosopstanden is nader onderzoek naar de soort nodig.
Bij sloop van bebouwing met mogelijke verblijfplaatsen in de buurt van groengebieden wordt aanbevolen nader onderzoek te doen naar aanwezigheid van Steenmarter.

Controleer te verwijderen struwelen, riet en takkenrillen altijd op aanwezigheid van Egels en andere fauna (zoals Hermelijn, Wezel en Bunzing, maar ook kikkers, padden en salamanders) voordat deze worden verwijderd. Deze verplichting komt voort uit de Gedragscode die de gemeente hanteert bij werkzaamheden in en aan het gemeentelijk groen.

7 RESULTATEN QUICK SCAN VIJF PLANLOCATIES

7.1 Locatie 1: Onbenut agrarisch bouwvlak nabij Meerpolder 7

Figuur 3. Locatie onbenut agrarisch bouwvlak Meerpolder

Figuur 4. Overzichtsfoto van onbenut agratrisch bouwvlak Meerpolder.

7.1.1 Doel en kader

De planologische regeling is opgenomen in het bestemmingsplan Meerpolder. De gronden hebben de bestemming "Agrarisch met waarden – Natuur en Landschapswaarden" met de aanduiding "bouwvlak" (zie afbeelding 2, locatie aangeduid met locatieprikker). Een bedrijfswoning is ter plaatse uitgesloten.
Op grond van de doeleindenomschrijving mag ter plaatse een agrarisch bedrijf gevestigd worden (zonder bedrijfswoning). De bedrijfsbebouwing (met een maximale hoogte van 10 meter) moet opgericht worden binnen het bouwvlak.

7.1.2 Potenties voor beschermde soorten

De locatie bestaat uit een deels op een dijktalud gelegen perceel Engels raaigras aan de rand van het open weidegebied van de Meerpolder. Het is omheind door een hek en wordt regelmatig gemaaid en/of beweid.

Vogels
Het perceel heeft in zijn huidige vorm enige potentie als broedgebied voor grondbroedende vogelsoorten, met name Wilde eend, Krakeend en Scholekster. Gelet op de ligging nabij de dijk is de vestiging van de in de Meerpolder voorkomende Grutto, Tureluur en Kievit minder aannemelijk. Er is binnen een straal van 100en meters rond het perceel geen nestkast voor Steenuil of Kerkuil aanwezig. Ook nesten van andere vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest zijn hier niet te verwachten. Buizerd, Ransuil, Kerkuil en Steenuil kunnen dit graslandperceel wel tijdelijk foeragerend aandoen. Gelet op het graslandareaal in de polder is geen sprake van een verslechtering van essentieel leefgebied.

Zoogdieren
Het perceel heeft verder potentie als leefgebied voor zoogdiersoorten als Haas, Veldmuis en Bruine rat. Het huidige landgebruik gaat niet samen met gebruik als vaste rustplaats voor marterachtigen en Bever. Beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen en *essentieel* foerageergebied voor vleermuizen zijn hier onder de huidige omstandigheden niet te verwachten.

Amfibieën
Beschermde soorten amfibieën zoals Rugstreeppad zijn hier vanwege het ontbreken van een geschikte habitat niet te verwachten.

Land- en zoetwatermollusken
De watergang naast het perceel zou Platte schijfhoren kunnen bevatten maar het schoningsregime en eventueel gebruik van mest sluiten aanwezigheid van de soort uit (zie Boesveld & Gemelig Meyling 2011).

Planten en insecten
Beschermde plantensoorten en insectensoorten en vertegenwoordigers van deze groepen vermeld in de Veldgids zijn in deze situatie niet te verwachten.

7.1.3 Gebiedsbescherming

De locatie ligt niet in een beschermd Natura 2000-gebied. In de wijde omgeving liggen stikstofgevoelige Natura-2000-gebieden, zoals Meijendel & Berkheide op 10 kilometer naar het noordwesten. Een AERIUS-calculatie waarin een eventueel effect van stikstofemissie op dergelijke natuurgebieden wordt bepaald, wordt in geval van een ruimtelijke ingreep aanbevolen. Dit kan pas zodra details bekend zijn over aard van werkzaamheden, te gebruiken arbeidsmiddelen en vervoersbewegingen.

7.1.4 Beschermde houtopstanden

Er staan geen bomen in het perceel; van beschermde houtopstanden is dus geen sprake.

7.1.5 Conclusie/aanbevelingen

Er dient hier rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van broedende vogels en Hazen (vanuit de Zorgplicht). Zodra het bestaande landgebruik van maaien/beweiden wordt stopgezet, kan verruiging leiden tot een (tijdelijk) aantrekkelijk leefgebied voor meer soorten, zoals kleine marterachtigen en vogels. Aanvullend onderzoek naar beschermde natuurwaarden wordt in de huidige situatie niet nodig geacht.

7.2 Locatie 2: Onbenutte kavel voor horeca en botenverhuur in de Nieuwe Driemanspolder

Figuur 5. Locatie voor horeca en botenverhuur in de Nieuwe Driemanspolder

Figuur 6. Overzichtsfoto van locatie voor horeca en botenverhuur in de Nieuwe Driemanspolder

7.2.1 Doel en kader

De planologische regeling is opgenomen in het bestemmingsplan Nieuwe Driemanspolder. De gronden hebben de bestemming "Gemengd" (zie afbeelding 3, locatie aangeduid met locatieprikker). Een deel van het gebied heeft tevens de functieaanduiding 'bedrijfswoning'. De gronden met deze bestemming zijn bedoeld voor:

- één horecabedrijf, als genoemd in de categorieën 1a, 1b en 2 van de bij deze regels behorende Staat van horeca-activiteiten.
- ter plaatse van de aanduiding (bw) één bedrijfswoning ten behoeve van de horeca-activiteiten.
- water- en oeverrecreatie, waaronder begrepen de stalling en verhuur van ongemotoriseerde boten.

Binnen het bestemmingsplan mogen gebouwen opgericht worden. Het horecabedrijf mag maximaal 450 m2 en een terras van 400 m2 omvatten. Het botenverhuurbedrijf mag een oppervlakte hebben van maximaal 400 m2. De bedrijfswoning mag een inhoud hebben van maximaal 600 m3. De hoogte van het hoofdgebouw en de bedrijfswoning mag maximaal 10 meter zijn.

7.2.2 Potenties voor beschermde soorten

Vogels
De Nieuwe Driemanspolder is als nieuw aangelegd water- en natuurgebied rijk aan soorten broedvogels. Met name de randen met ruige begroeiing vormen een aantrekkelijk broedgebied voor diverse vogelsoorten. Daaronder bevinden zich bedreigde soorten als Patrijs, maar geen soorten waarvan de nesten op voorhand een jaarrond beschermde status genieten (en dan vergunningplichtig zijn bij vernieling). Bezette nesten van vogels mogen niet opzettelijk worden verstoord. Hiervoor kan men ook geen vergunning krijgen.

Grondgebonden zoogdieren
Voor wat betreft overige zoogdieren met een strike bescherming hebben ruig begroeide oevers in de Nieuwe Driemanspolder plaatselijk potentie voor Waterspitsmuis, maar duidelijkheid over het voorkomen van deze soort in het gebied is alleen te verkrijgen door middel van soortgericht onderzoek. In de NDFF ontbreken waarnemingen, maar dat wil niet zeggen dat de soort niet voorkomt. De rietoevers aan de randen van het perceel hebben potentie als leefgebied.
Voor andere strikt beschermde soorten zoogdieren ontbreken potenties voor gebruik als vaste rustplaats. Wel hebben de ruig begroeide terreindelen potentie als leefgebeid voor Bunzing, Wezel en Hermelijn. Van de laatse zijn de laatste jaren regelmatig exemplaren waargenomen in dit deel van de Nieuwe Driemanspolder. De drie kleine marterachtigen staan nog op de vrijstellingslijst van de Provincie Zuid-Holland, maar de Veldgids verplicht wel tot behoud van leefgebied, al dan niet door middel van compensatie.

Vleermuizen
Het plangebied heeft in zijn huidige vorm geen potentie als vaste rust- of verblijfplaats voor vleermuizen. De ruig begroeide oevers en het water rondom de landtong hebben echter hoge potentie als foerageergebied voor de meeste in Zoetermeer voorkomende vleermuissoorten, inclusief de lichtschuwe en zeldzamere Meervleermuis en Laatvlieger. Beide zijn waargenomen in de Nieuwe Driemanspolder. Met name verlichting kan een negatieve invloed hebben op gebruik van de locatie als foerageergebied door deze soorten (zie ter onderbouwing, o.a, Ancillotto *et al.* 2019, Boldogh *et al.* 2007, Flaquer *et al.* 2009, Kapteyn 1995, Spoelstra *et al.* 2017, Stone *et al.* 2015).

Amfibieën
De strikt beschermde Rugstreeppad lijkt te ontbreken in de Nieuwe Driemanspolder, gelet op het ontbreken van waarnemingen in de NDFF. Een enkele waarneming in de omgeving heeft vermoedelijk betrekking op een abusievelijk verkeerd gedetermineerd roepende exemplaar van de Veenmol. De oeverzones zijn in hun huidige vorm geschikt als leefgebied voor de algemeen in Zoetermeer voorkomende soorten amfibieën: Gewone pad, Bruine kikker, Meerkikker, Bastaardkikker en Kleine salamander. Voor al deze soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de Omgevingswet.

Vissen
Strikt beschermde soorten vissen komen niet voor in de Nieuwe Driemanspolder. Bittervoorn en Kleine modderkruiper zijn plaatselijk algemene soorten vermeld in de Veldgids die mogelijk wel voorkomen in de plassen en watergangen in het plangebied.

Vaatplanten
In de buurt van deze locatie is in 2022 Dreps aangetroffen, wat vraagt om nader onderzoek naar de soort op deze ontwikkellocatie. Andere soorten vermeld in de Veldgids zijn niet gemeld in dit deel van het gebied.

Dagvlinders
De ruige grasvegetaties in het gebied hebben potentie als leefgebied voor Bruin blauwtje, een vrij algemeen voorkomende Rode-Lijstsoort die ook is vermeld in de Veldgids.

Nachtvlinders
In het gebied komt vermoedelijk Harig wilgenroosje voor. Deze vormt een van de waardplanten voor Teunisbloempijlstaart, een strikt beschermde soort van de Habitatrichtlijn. Teunisbloempijlstaart wordt zo nu en dan als zwerver waargenomen en plant zich incidenteel voort. De soort lijkt nog geen vaste populatie te hebben in Zoetermeer, maar de soort wordt wellicht over het hoofd gezien.

Libellen
De plasoevers rond de landtong bieden vanwege hun diepte, golfslag en stroming en aanwezigheid van vis geen geschikt voortplantingsgebied voor Gevlekte witsnuitlibel of andere libellen met een strikt beschermde status. De slootjes in het gebied zijn vrijwel overal dichtgegroeid met Riet maar nader onderzoek is gewenst om Gevlekte witsnuitlibel hier uit te sluiten.

Land- en zoetwatermollusken
Delen van de waterpartijen rondom de landtong vormen een potentieel geschikt leefgebied voor de Habitatrichtlijnsoort Platte schijfhoren. Andere weekdieren met een strikt beschermde status zijn hier niet te verwachten.

7.2.3 Gebiedsbescherming

De locatie ligt niet in een beschermd Natura 2000-gebied. In de wijde omgeving liggen stikstofgevoelige Natura-2000-gebieden, zoals Meijendel & Berkheide op ca. 10 kilometer naar het noordwesten. Een AERIUS-calculatie waarin een eventueel effect van stikstofemissie op dergelijke natuurgebieden wordt bepaald, wordt in geval van een ruimtelijke ingreep aanbevolen. Dit kan pas zodra details bekend zijn over aard van werkzaamheden, te gebruiken arbeidsmiddelen en vervoersbewegingen.

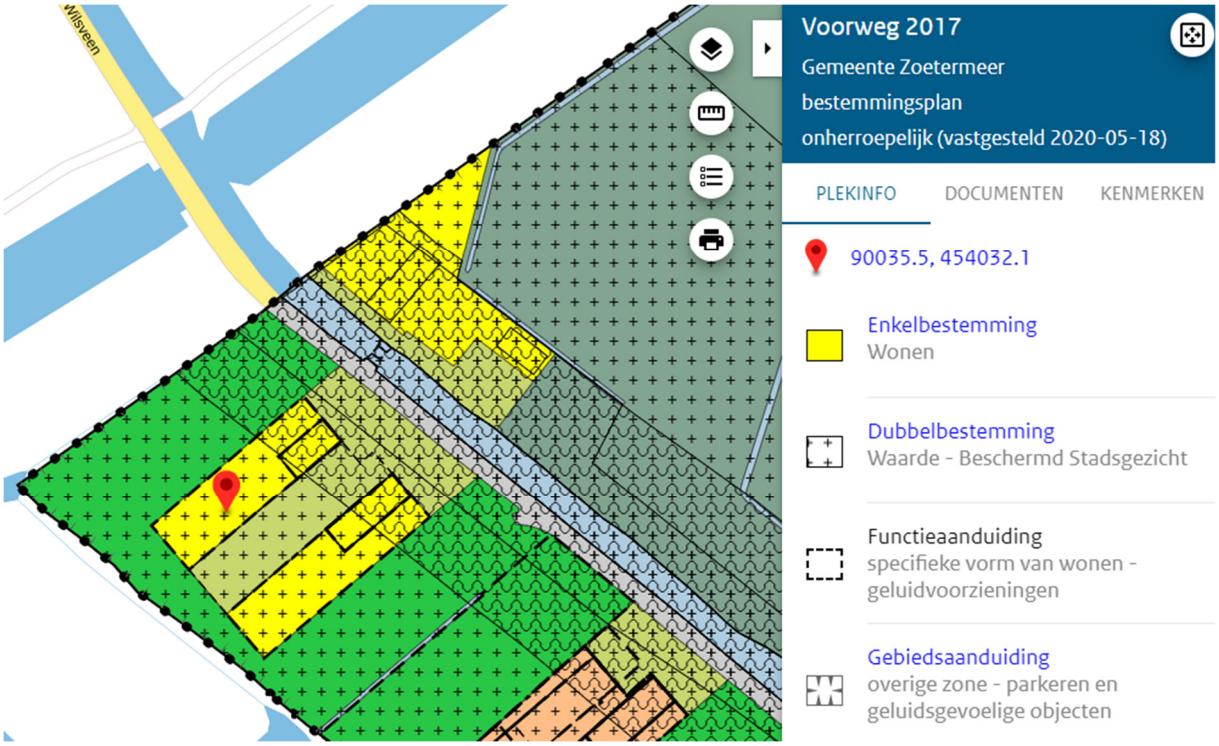
7.2.4 Beschermde houtopstanden

Er staan geen bomen in het perceel; van beschermde houtopstanden is dus geen sprake.

7.2.5 Conclusie & aanbevelingen

In de nabijheid van het plangebied is de jaarrond beschermde plantensoort Dreps aangetroffen. Aanbevolen wordt om het voorkomen in het plangebied te onderzoeken.
Gelet op de potentie voor veel soorten broedende vogels, wordt aanbevolen om in kaart te brengen welke soorten in het plangebied broeden.
Vanwege een mogelijke verstoring van essentieel foerageergebied voor diverse vleermuissoorten, met name de Meervleermuis en Watervleermuis, wordt aanbevolen om het gebruik van de planlocatie door deze soorten nader te onderzoeken.
Teunisbloempijlstaart en Gevlekte witsnuitlibel zijn waarschijnlijk zeldzaam en niet aannemelijk, maar aanbevolen wordt om deze soorten voor de zekerheid mee te nemen in een nader onderzoek, zeker wanneer potentieel geschikte vegetaties verloren gaan in geval van een ruimtelijke ingreep.
Nader onderzoek naar Platte schijfhoren is nodig in geval van het dempen van slootmilieus.

7.3 Locatie 3: Onbenutte kavel voor een woning aan de Voorweg 175b

Figuur 7. Locatie voor 1 woning, wordt 23 meter naar achteren geschoven t.o.v. deze plankaart van bestemmingsplan Voorweg 2017.

Figuur 8. Overzichtsfoto van locatie voor 1 woning, wordt 23 meter naar achteren geschoven t.o.v. deze plankaart van bestemmingsplan Voorweg 2017.

7.3.1 Doel en kader

De planologische regeling is opgenomen in het bestemmingsplan Voorweg 2017. De gronden hebben de bestemming "Wonen" (zie afbeelding 4, locatie aangeduid met locatieprikker). Een deel van het gebied heeft tevens de bestemming “Groen” en de bestemming “Tuin”. De gronden met deze bestemming zijn bedoeld voor:

- één woning

Binnen het bestemmingsplan mogen gebouwen opgericht worden. De woning mag maximaal een inhoud hebben van 750 m^3 bovengronds en een inhoud van 400 m^3 ondergronds. Het bouwvlak is 10 bij 20 m. De hoogte van de woning mag maximaal het volgende zijn:

- 8 m bouwhoogte
- 4,5 goothoogte.

Daarnaast is erfbebouwing toegestaan, zoals aanbouwen, uitbouwen, bijgebouwen en een overkapping. Ook zijn bouwwerken, geen gebouwen zijnde, toegestaan, zoals speelvoorzieningen en vlaggenmasten.
De positionering van het bouwvlak is in het omgevingsplan Gemeente Zoetermeer 23 meter naar achteren geschoven ten opzichte van het tijdelijk deel van het omgevingsplan 'Gemeente Zoetermeer, onderdeel Voorweg 2017'. Reden hiervoor is dat het Hoogheemraadschap Rijnland geen toestemming geeft voor het bouwen van de woning met kelder binnen het beschermde deel van de waterkering (Profiel van Vrije Ruimte).

7.3.2 Potenties voor beschermde soorten

Het plangebied bestaat uit een perceel Engels raaigras waarop tijdens het bezoek schapen liepen te grazen. De enige nog aanwezige bebouwing betrof een gemetselde bakstenen meterkast aan de weg. Dit is een restant van de eerder aanwezige bebouwing op het adres Voorweg 175.

Vogels
Het perceel vormt mogelijk onderdeel van het foerageergebied van de Steenuil. In de bomenrij op het terrein van restaurant 'De Witte Raaf' bevindt zich een bezette nestkast van deze soort, op ongeveer 100 meter van het plangebied. Nestplaatsen en functioneel leefgebied van de Steenuil zijn jaarrond beschermd.
In zijn huidige vorm heeft het perceel enige potentie voor grondbroedende vogelsoorten als Kievit en Scholekster, maar vanwege zijn ligging aan de rand van het gebied en beperkte oppervlakte is de verstoringsgevoeligheid groot. Op de delen die als grasland in gebruik zijn, zijn verder geen broedende vogels te verwachten. Oeverzones zijn mogelijk aantrekkelijk voor grondbroeders als Wilde eend.

Zoogdieren
Het perceel heeft verder potentie als leefgebied voor zoogdiersoorten als Haas, Veldmuis en Bruine rat. Het huidige landgebruik gaat niet samen met gebruik als vaste rustplaats voor marterachtigen en Bever. Beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen en *essentieel* foerageergebied voor vleermuizen zijn hier onder de huidige omstandigheden niet te verwachten.

Amfibieën
Beschermde soorten amfibieën zoals Rugstreeppad zijn hier vanwege het ontbreken van een geschikte habitat niet te verwachten.

Land- en zoetwatermollusken
De watergangen naast het perceel zouden Platte schijfhoren kunnen bevatten maar het schoningsregime en eventueel gebruik van mest maken de kans hierop klein.

Planten en insecten
Beschermde plantensoorten en insectensoorten en vertegenwoordigers van deze groepen vermeld in de Veldgids zijn in de huidige situatie niet te verwachten.

7.3.3 Gebiedsbescherming

De locatie ligt niet in een beschermd Natura 2000-gebied. In de wijde omgeving liggen stikstofgevoelige Natura-2000-gebieden, zoals Meijendel & Berkheide op ca. 8 kilometer naar het noordwesten. Een AERIUS-calculatie waarin een eventueel effect van stikstofemissie op dergelijke natuurgebieden wordt bepaald, wordt in geval van een ruimtelijke ingreep aanbevolen. Dit kan pas zodra details bekend zijn over aard van werkzaamheden, te gebruiken arbeidsmiddelen en vervoersbewegingen.

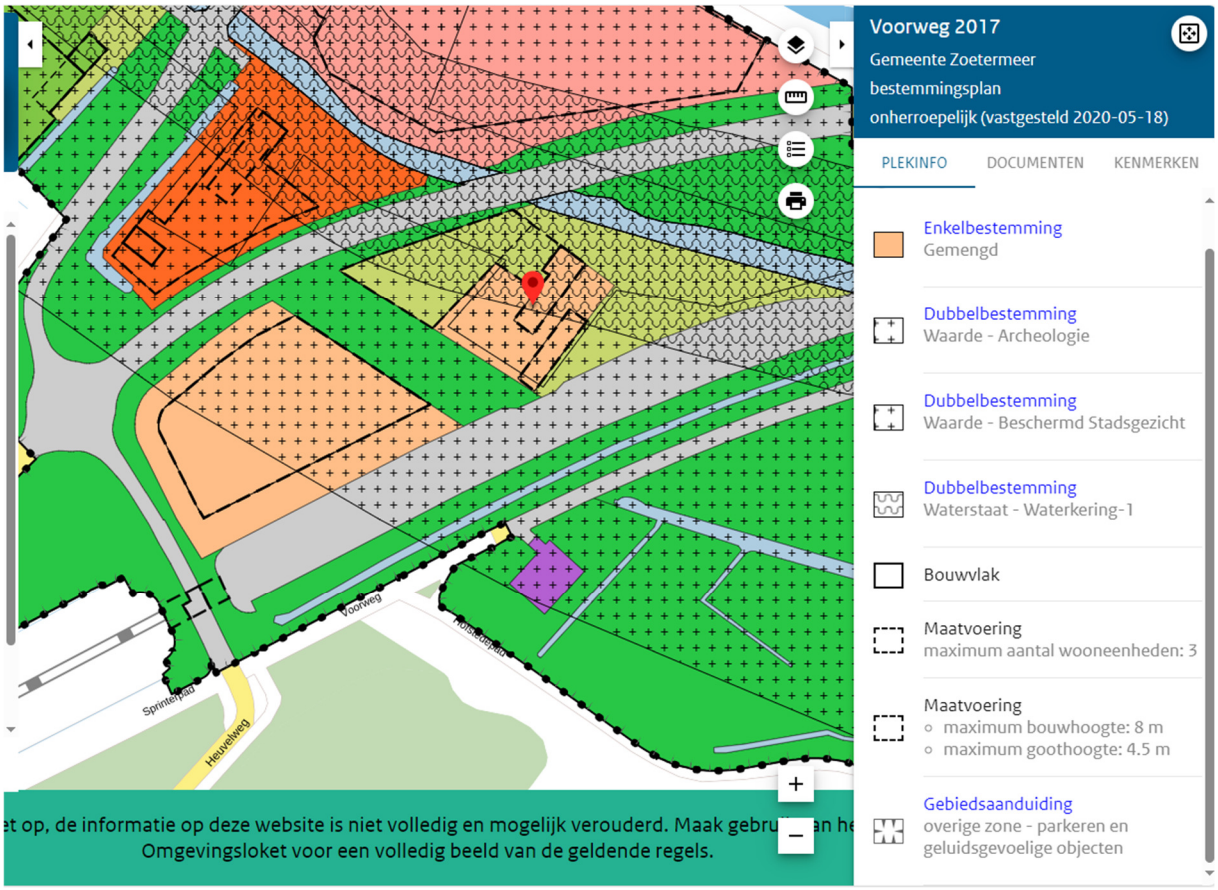
7.3.4 Beschermde houtopstanden

Er staan geen bomen in het perceel; van beschermde houtopstanden is dus geen sprake.

7.3.5 Conclusie & aanbevelingen

In het kader van soortenbescherming is aanwezigheid van Steenuil nabij de planlocatie relevant. Of het plangebied dienstdoet als essentieel foerageergebied voor Steenuil, zou nader moeten worden onderzocht.

7.4 Locatie 4: Braakliggende locatie voor gemengde functies aan de Voorweg 131

Figuur 9. Locatie voor gemengde functies.

Figuur 10. Overzichtsfoto van locatie voor gemengde functies.

7.4.1 Doel en kader

De planologische regeling is opgenomen in het bestemmingsplan Voorweg 2017. De gronden hebben de bestemming "Gemengd" (zie afbeelding 5, locatie aangeduid met locatieprikker). Een deel van het gebied heeft tevens de bestemming “Groen” en de bestemming “Tuin”. De gronden met deze bestemming zijn bedoeld voor:

- Vijf woningen ter plaatse van de bouwvolumes van de oorspronkelijke Annahoeve
- Op het zuidwestelijk deel van het perceel maximaal 96 zorgwoningen of 5 reguliere woningen.
- Cultuur en ontspanning t/m categorie 2
- Horeca, categorie 1 en 2
- Maatschappelijke voorzieningen t/m categorie 2
- Ondergeschikte niet-zelfstandige detailhandel t.b.v. cultuur en ontspanning en horeca
- Bedrijven tot en met categorie 2

Binnen het bestemmingsplan mogen binnen de bouwvlakken gebouwen opgericht worden. De hoogte van de gebouwen ter plaatse van de oorspronkelijk Annahoeve zijn maximaal:

- 8 m bouwhoogte
- 4,5 goothoogte.

Op het zuidwestelijk deel van het perceel mag maximaal 55% van het bouwvlak worden bebouwd en geldt een bouwhoogte van maximaal 12 m.

7.4.2 Potenties voor beschermde soorten

Vogels
In zijn huidige vorm, een ruig begroeid braakliggend terrein met verspreide bomen en struikgewas, heeft het plangebied potentie voor broedende vogels. Gebruik als nestplaats door Ransuil en andere vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest is in deze situatie niet uitgesloten; enkele bomen bieden voldoende nestgelegenheid. Daarnaast zijn in de periode maart t/m september allerlei andere soorten te verwachten waarvan de nesten alleen beschermd zijn zo lang ze in gebruik zijn.

Zoogdieren
Er zijn geen mogelijkheden aangetroffen voor gebruik als vaste rustplaats voor enige zoogdiersoort met een beschermde status. Voor soorten waarvoor een vrijstelling geldt, zoals Bosmuis, Huisspitsmuis, Wezel, Hermelijn en Egel, is potentie voor verblijfplaatsen aanwezig.

Amfibieën
Het plangebied kan dienst doen als landhabitat voor alle in Zoetermeer voorkomende algemene amfibieënsoorten waarvoor een vrijstelling geldt. Met name Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander zijn te verwachten, mede gelet op de nabijheid van een watergang.

Planten & insecten
In de ruig begroeide door struweel en grassen gedomineerde situatie in het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten te verwachten. Aanwezigheid van enige beschermde insectensoort is onwaarschijnlijk, tenzij er op grote schaal Harig wilgenroosje verschijnt in delen van het terrein. Dit is een mogelijke waardplant voor Teunisbloempijlstaart, een soort vermeld in de Habitatrichtlijn.

Land- en zoetwatermollusken
Beschermde mollusken zijn op deze locatie niet te verwachten.

7.4.3 Gebiedsbescherming

De locatie ligt niet in een beschermd Natura 2000-gebied. In de wijde omgeving liggen stikstofgevoelige Natura-2000-gebieden, zoals Meijendel & Berkheide op ca. 9 kilometer naar het noordwesten. Een AERIUS-calculatie waarin een eventueel effect van stikstofemissie op dergelijke natuurgebieden wordt bepaald, wordt in geval van een ruimtelijke ingreep aanbevolen. Dit kan pas zodra details bekend zijn over aard van werkzaamheden, te gebruiken arbeidsmiddelen en vervoersbewegingen.

7.4.4 Beschermde houtopstanden

De locatie ligt binnen de bebouwde kom van Zoetermeer, om die reden zijn aanwezige bomen niet aan te merken als beschermde houtoptand als bedoeld in de Omgevingswet.

7.4.5 Conclusie & aanbevelingen

Het plangebied betreft een braakliggend terrein dat weinig wordt betreden. Dat biedt voldoende rust en dekking voor vogels met een jaarrond beschermd nest, waaronder Ransuil. Aanbevolen wordt om gebruik van de locatie door deze soorten in de geschikte periode in het voorjaar nader te onderzoeken.

7.5 Locatie 5: Onbebouwde locatie wijzigingsbevoegdheid 5 binnen de bestemming Wonen aan de Voorweg

Figuur 11. Locatie wijzigingsbevoegdheid 5.

Figuur 12. Overzichtsfoto locatie wijzigingsbevoegdheid 5.

7.5.1 Doel en kader

De planologische regeling is opgenomen in het bestemmingsplan Voorweg 2017. De gronden hebben de bestemming "Wonen" en de gebiedsaanduiding “wijzigingsgebied 5” (zie afbeelding 6, locatie aangeduid met locatieprikker). De wijzigingsbevoegdheid maakt het volgende mogelijk:

- 1 woning ter plaatse van het rode vlak
- De gronden voor de voorgevelrooilijn krijgen de bestemming tuin
- De ontsluiting van het perceel/de woning dient plaats te vinden via een bestaande brug.
- Parkeren naast of achter de woning
- Het maaiveld moet intact blijven: mag niet opgehoogd of geëgaliseerd worden.

De hoogte van de woning mag maximaal zijn:

- 7,5 m bouwhoogte
- 4,5 goothoogte
- Bouwvlak van maximaal 10x20

7.5.2 Potenties voor beschermde soorten

De woning ter plaatse van het rode vlak in Figuur 12 was reeds gerealiseerd. Het huidige terreingebruik laat geen ruimte over als leefgebied voor beschermde flora en fauna.

7.5.3 Gebiedsbescherming

De locatie ligt niet in een beschermd Natura 2000-gebied. In de wijde omgeving liggen stikstofgevoelige Natura-2000-gebieden, zoals Meijendel & Berkheide op ca. 9 kilometer naar het noordwesten. Een AERIUS-calculatie waarin een eventueel effect van stikstofemissie op dergelijke natuurgebieden wordt bepaald, wordt in geval van een ruimtelijke ingreep aanbevolen. Omdat de ruimtelijke ingreep, de bouw van een woning, al heeft plaatsgevonden, is de vraag of een dergelijke berekening is uitgevoerd.

7.5.4 Beschermde houtopstanden

Op de kavel zijn geen bomen aanwezig, zodoende is geen sprake van beschermde houtopstanden als bedoeld in de Omgevingswet.

7.5.5 Conclusie & aanbevelingen

Aangezien de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling al heeft plaatsgevonden, is nader onderzoek op deze locatie niet nodig.

LITERATUUR

Ancillotto, L., L. Bosso, V.B. Salinas-Ramos & D. Russo. 2019. The importance of ponds for the conservation of bats in urban landscapes. Landscape and Urban Planning, 190, 103607.

Arnolds, E. & M. Veerkamp. 2008. Basisrapport Rode Lijst Paddenstoelen. Nederlandse Mycologische Vereniging, Utrecht.

Bakker, G. 2009. Lokbuizenonderzoek Waterspitsmuis Zoetermeer. bSR-rapport 121. bSR ecologisch advies, Rotterdam.

Bijlsma, R.G. 2024. Trends, broedresultaten en voedsel van roofvogels in Nederland in 2023. De Takkeling 32(1): 5-61.

Boele, A., J-W. Vergeer, J. van Bruggen, B. Goffin, K. Koffijberg, C. van Oostveen, J. Schoppers & D. Jansen. 2024. Broedvogels in Nederland in 2023. Sovon-rapport 2024/40. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Boesveld, A. & A. Gmelig Meyling. 2011. Biotoopvoorkeuren van de Platte schijfhoren *Anisus vorticulus*. Zoekbeeld 2011(1): 10-14.

Boldogh S., D. Dobrosi, P. Samu. 2007. The effects of the illumination of buildings on house-dwelling bats and its conservation consequences. Acta Chiropterologica, Vol 9, Nr 2pp 527-534(8).

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Kanters & J.C. Buys (eds.). 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren – Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R. & J. van Delft (redactie). 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna deel 9. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Dietz, C. & A. Kiefer. 2017. Veldgids vleermuizen van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Flaquer, C., X. Puig-Montserrat, U. Goiti, F. Vidal, A. Curcó & D. Russo. 2009. Habitat selection in Nathusius' pipistrelle (*Pipistrellus nathusii*): the importance of wetlands. Acta Chiropterologica, 11(1): 149–155. Museum and Institute of Zoology

Hunink, S. & R. Zollinger. 2016. De nieuwe natuurwet: gevolgen voor RAVON en vrijwilligers. RAVON-Tijdschrift 63 (18:4). Stichting RAVON, Nijmegen.

Janssen, J. & J. Schaminée. 2008. Europese natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Kapteyn, K. 1995. Vleermuizen in het landschap "over hun ecologie, gedrag en verspreiding". Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs BV. Haarlem.

Kranenbarg, J., J.E. Herder, W.A.M. van Emmerik & M. Groen (red.). 2022. Visatlas van Nederland. Stichting RAVON, Sportvisserij Nederland en Noordboek, Gorredijk.

Kranenbarg, J., R. Struijk, M. Schiphouwer, J. Bergsma, K. Didderen & J. Herder. 2015. De vissen van Zuid-Holland. Stichting RAVON, Nijmegen.

Limpens, H, K. Mostert & W. Bongers. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen – Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Meerendonk ,W.W.A. van, 2023. De Slechtvalk Falco peregrinus als broedvogel in Zoetermeer. De Takkeling 31(3): 259- 273

Moeliker, K., A. De Baerdemaeker & E.J.O. Kompanje. 2014. Steenmarters op Zuid: van road pizzas tot vaste bewoners?. Straatgras 26(3): pp.47-48. Bureau Stadsnatuur/Natuurhistorisch Museum Rotterdam, Rotterdam.

Mostert, K. 2017. Verblijfplaatsen van vleermuizen onder bruggen in Den Haag. VLEN-Nieuwsbrief 78.

Mostert, K. & G. Bakker. 2009. Vleermuizen in Zoetermeer. Samenvattend rapport 2004-2010. bSR-rapport 156. Bureau Stadsnatuur, Rotterdam, in samenwerking met Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, Den Haag.

Mostert, K. & J. Willemsen. 2011. Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland. 2000-2011. Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, Delft.

Norren, E. van, J. Dekker & H. Limpens. 2020. Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport 2019.026. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Reemer, M. 2015. Bijen en zweefvliegen in het Land van Wijk en Wouden: nulmeting 2015. Rapportnummer EIS2015-10. EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.

Reemer, M., M. Kos & L. Slikboer. 2018. Bijen en zweefvliegen in het Land van Wijk en Wouden: herhaling 2018. Rapportnummer EIS2018-17. EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.

Reemer, M., J.T. Smit & T. Zeegers. 2024. Basisrapport voor de Rode Lijst Zweefvliegen 2023. Rapportnummer EIS2024-03. EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.

Schilthuizen, M. 2023. Eindrapport Taxon Expeditie Zoetermeer. DOI:10.13140/RG.2.2.22695.11686. Taxon Expeditions, Leiden.

Sovon Vogelonderzoek Nederland. 2018. Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

Sparrius, L.B., Odé, B. & R. Beringen. 2014. Basisrapport Rode Lijst Vaatplanten 2012 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. FLORON Rapport 57. FLORON, Nijmegen.

Spikmans, F. & J. Kranenbarg. 2016. Nieuwe Rode Lijst vissen Nederland. Lichte verbetering voor zoetwatervissen. Tijdschrift RAVON 18-1, 9-12.

Spoelstra, K., R.H.A. van Grunsven, J.J.C. Ramakers, K.B. Ferguson, T. Raap, M. Donners, E.C.M. Veenendaal & M.E. Visser. 2017. Response of bats to light with different spectra: light-shy and agile bat presence is affected by white and green, but not red light. Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences, 284(1855), 284.

Steenis, W. van, M. Reemer J. Smit & T. Zeegers. 2024. Verspreidingsatlas Nederlandse Zweefvliegen. Rapportnummer EIS2024-07. EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.

Stone, E.L., S. Harris & G. Jones. 2015. Impacts of artificial lighting on bats: a review of challenges and solutions. Mamm. Biol. 80, 213–219.

Swaay, C.A.M. van. 2019. Basisrapport Rode Lijst Dagvlinders 2019 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport VS2019.001. De Vlinderstichting, Wageningen.

Vos, J.G. & H. Szegedi. 2011. Veldgids beschermde planten en dieren van Zoetermeer. Uitgave Gemeente Zoetermeer.

Websites

Besluit van provinciale staten van Zuid-Holland van 15 december 2021, kenmerk 7398, tot vaststelling van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (Zuid-Hollandse Omgevingsverordening). Geldend van 01-01-2024 t/m heden. Gepubliceerd via https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/omgevingsbeleid/zuid-hollandse-omgevingsverordening/

De Vlinderstichting. 2024a. NDFF Verspreidingsatlas dagvlinders. Verkregen via https://www.verspreidingsatlas.nl/dagvlinders. Nationale Databank Flora en Fauna, Nijmegen.

De Vlinderstichting. 2024b. NDFF Verspreidingsatlas libellen. Verkregen via https://www.verspreidingsatlas.nl/libellen. Nationale Databank Flora en Fauna, Nijmegen.

FLORON. 2024. NDFF Verspreidingsatlas planten. Verkregen via https://www.verspreidingsatlas.nl/planten, Nationale Databank Flora en Fauna, Nijmegen.

RAVON. 2024. NDFF Verspreidingsatlas amfibieën. Verkregen via https://www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen. Nationale Databank Flora en Fauna, Nijmegen.

Natuurvereniging KNNV Zoetermeer. 2024. Waarnemingen in kaart +. Verkregen via https://zoetermeer.knnv.nl/waarnemingen-in-kaart-2/. Natuurvereniging KNNV Zoetermeer, Zoetermeer.

Uilenwerkgroep Stichting Werkgroep Groenbeheer Nootdorp-Leidschendam. https://www.wgnl.nl/uilenbeheer/.

BIJLAGE 1 – LIJST VAN WAARGENOMEN VOGELSOORTEN

Alle vogelsoorten vertegenwoordigd in NDFF voor Buitengebied Zoetermeer in 2014-2024 en aantal waarnemingen per soort, Rode Lijst-status (TNB=Thans niet bedreigd; GE=Gevoelig; KW=Kwetsbaar; BE=Bedreigd; EB=Ernstig bedreigd), vermelding in Veldgids en voorkomen in gebied.

Vogels	# NDFF	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Aalscholver	63	TNB	nee	Algemene foerageerder van plassen en sloten, broedvogel buiten gebied
Appelvink	10	TNB	nee	Doortrekker en zeldzame broedvogel van bossen en parken, m.n. Westerpark en Prielenbos
Beflijster	1	TNB	nee	Schaarse doortrekker, m.n. Buytenpark en Nieuwe Driemanspolder
Bergeend	95	TNB	nee	Schaarse broedvogel van open poldergebieden, algemene doortrekker
Blauwborst	749	TNB	nee	Algemene broedvogel van rietoevers en ruigtes
Blauwe kiekendief	697	GE	nee	Zeldzame doortrekker en wintergast in open poldergebieden
Blauwe reiger	1341	TNB	ja	Schaarse broedvogel van parken, m.n. Westerpark
Boerenzwaluw	756	TNB	ja	Broedvogel van schuren en stallen in open poldergebieden
Bontbekplevier	1992	KW	nee	Incidentele broedvogel van Nieuwe Driemanspolder, schaarse doortrekker
Bonte vliegenvanger	5	TNB	ja	Schaarse doortrekker in bossen en parken
Boomklever	8	TNB	ja	Incidentele doortrekker en wintergast, m.n. Westerpark
Boomkruiper	272	TNB	ja	Algemene broedvogel van parken en tuinen
Boomvalk	313	KW	ja	Zeldzame broedvogel van bossen en parken
Bosrietzanger	312	TNB	nee	Algemene broedvogel van ruigtes in open gebieden
Bosruiter	1	TNB	nee	Schaarse doortrekker, m.n. Nieuwe Driemanspolder
Bosuil	22	TNB	ja	Schaarse broedvogel van bossen, parken en tuinen
Braamsluiper	124	TNB	nee	Schaarse broedvogel van struwelen in open gebieden, m.n. Buytenpark
Brandgans	3	TNB	nee	Algemene doortrekker en wintergast
Brilduiker	1108	GE	nee	Schaarse wintergast van plassen, m.n. Zoeterneerse Plas en Nieuwe Driemanspolder
Bronskopeend	6	TNB	nee	Dwaalgast met één geval op Zoetermeerse Plas en in Nieuwe Driemanpolder
Bruine kiekendief	13	TNB	nee	Schaarse broedvogel van rietland, doortrekker
Buidelmees	5	GE	nee	Dwaalgast
Buizerd	1510	TNB	ja	Broedvogel van bossen en parken, m.n. Westerpark en Prielenbos
Cetti's Zanger	149	TNB	nee	Schaarse broedvogel van rietoevers en ruigtes
Dodaars	91	TNB	nee	Schaarse broedvogel van plassen, m.n. Nieuwe Driemanspolder en Noordhovense Poelen, schaarse wintergast
Draaihals	2	EB	nee	Zeldzame doortrekker
Drieteenmeeuw	1	GE	nee	Dwaalgast
Duinpieper	1	VN	nee	Zeldzame doortrekker
Dwergmeeuw	235	EB	nee	Schaarse doortrekker van plassen, m.n. Zoetermeerse Plas en Nieuwe Driemanspolder
Ekster	1596	TNB	ja	Algemene broedvogel van bossen, parken en tuinen
Engelse kwikstaart	29	GE	nee	Zeldzame doortrekker en incidentele broedvogel van ruig grasland, m.n. Nieuwe Driemanspolder
Fazant	165	TNB	nee	Algemene broedvogel van ruig grasland, m.n. Buytenpark, Westerpark en Prielenbos
Fitis	361	TNB	nee	Algemene broedvogel van parken en bosschages
Fluiter	2	TNB	nee	Zeldzame doortrekker en incidentele broedvogel
Fuut	229	TNB	nee	Algemene broedvogel van sloten en plassen
Gaai	64	TNB	nee	Algemene broedvogel van parken en bosschages
Geelgors	1	TNB	nee	Incidentele doortrekker en wintergast van ruig grasland
Gekraagde roodstaart	7	TNB	nee	Schaarse doortrekker en incidentele broedvogel

Vogels	# NDFF	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Gele kwikstaart	3527	GE	nee	Schaarse broedvogel en algemene doortrekker van ruig grasland
Geoorde fuut	26	TNB	nee	Zeldzame broedvogel en doortrekker, m.n. Nieuwe Driemanspolder
Gierzwaluw	1030	TNB	ja	Schaarse broedvogel van gebouwen en algemene doortrekker
Glanskop	4	TNB	ja	Dwaalgast
Goudhaan	3	TNB	nee	Algemene doortrekker en wintergast
Goudplevier	273	VN	nee	Schaarse doortrekker en wintergast
Grasmus	431	TNB	nee	Algemene broedvogel van ruigtes in open gebieden
Graspieper	1162	GE	nee	Zeldzame broedvogel en algemene doortrekker
Grauwe gans	310	TNB	nee	Algemene broedvogel op oevers van plassen en sloten
Grauwe gors	208	EB	nee	Dwaalgast
Grauwe klauwier	2	BE	nee	Zeldzame doortrekker
Grauwe vliegenvanger	21	GE	ja	Schaarse doortrekker en zeldzame broedvogel
Groene specht	490	TNB	ja	Schaarse broedvogel van bossen en parken
Groenling	237	TNB	nee	Algemene broedvogel van parken en tuinen
Groenpootruiter	1	TNB	nee	Schaarse doortrekker
Grote bonte specht	835	TNB	ja	Algemene broedvogel van bossen, parken en tuinen
Grote Canadese gans	30	TNB	nee	Algemene broedvogel op oevers van plassen en sloten
Grote gele kwikstaart	310	TNB	ja	Schaarse doortrekker en wintergast bij sloten en plassen
Grote karekiet	494	BE	nee	Incidentele broedvogel
Grote lijster	14	KW	nee	Schaarse doortrekker en incidentele broedvogel
Grote mantelmeeuw	175	GE	nee	Schaarse doortrekker en wintergast
Grote stern	1	KW	nee	Dwaalgast
Grote zilverreiger	4	TNB	nee	Algemene jaarvogel van weilanden, sloten en plassen
Grutto	2540	GE	nee	Schaarse broedvogel van weilanden en schaarse doortrekker
Havik	173	TNB	ja	Schaarse broedvogel van bossen en parken
Heggenmus	176	TNB	nee	Algemene broedvogel van parken en tuinen
Holenduif	42	TNB	nee	Algemene broedvogel van bossen, parken en tuinen
Houtduif	306	TNB	nee	Algemene broedvogel van bossen, parken en tuinen
Huismus	288	GE	ja	Algemene broedvogel van bebouwing
Huiszwaluw	473	GE	ja	Schaarse broedvogel van bebouwing
IJsvogel	557	TNB	ja	Schaarse broedvogel van sloten en plassen, m.n. Prielenbos en Westerpark
Kauw	218	TNB	nee	Algemene broedvogel van bebouwing, parken en tuinen
Keep	190	GE	nee	Schaarse doortrekker en wintergast van bossen en parken
Kemphaan	2433	EB	nee	Schaarse doortrekker van plassen, m.n. Nieuwe Driemanspolder
Kerkuil	19	TNB	ja	Schaarse broedvogel van schuren en stallen in open gebied
Kievit	107	TNB	nee	Algemene doortrekker en wintergast en schaarse broedvogel van weilanden
Klapekster	2	VN	nee	Indicentele doortrekker en wintergast ruig grasland met jonge boompjes
Kleine bonte specht	10	TNB	nee	Incidentele broedvogel, doortrekker en wintergast in bossen en parken
Kleine karekiet	448	TNB	nee	Algemene broedvogel van rietoevers
Kleine mantelmeeuw	91	TNB	nee	Algemene broedvogel van platte daken buiten het gebied
Kleine plevier	113	TNB	nee	Schaarse broedvogel van kale bodems in pioniermilieus
Kleine strandloper	1	TNB	nee	Schaarse doortrekker van zoetwaterslikken, m.n. Nieuwe Driemanspolder
Kleine zilverreiger	2292	GE	nee	Algemene zomergast en wintergast, m.n. Nieuwe Driemanspolder, geen broedvogel
Kluut	137	TNB	nee	Schaarse broedvogel van kale bodems in pioniermilieus, m.n. Nieuwe Driemanspolder
Kneu	1131	GE	nee	Schaarse broedvogel van bosjes in ruig grasland
Knobbelzwaan	110	TNB	nee	Algemene broedvogel van sloten en plassen
Koekoek	685	KW	nee	Schaarse broedvogel van bossen, parken en rietland

Vogels	# NDFF	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Koereiger	1	TNB	nee	Incidentele zomergast en wintergast in open gebieden, m.n. Meerpolder en Nieuwe Driemanspolder
Kokmeeuw	196	TNB	nee	Schaarse broedvogel van eilandjes in plassen
Kolgans	1	TNB	nee	Algemene doortrekker en wintergast
Koolmees	1058	TNB	ja	Algemene broedvogel van bossen, parken, tuinen en gebouwen
Kraanvogel	2	GE	nee	Incidentele doortrekker
Krakeend	145	TNB	nee	Algemene broedvogel van oevers van sloten en plassen
Kramsvogel	199	GE	nee	Algemene doortrekker en wintergast
Krooneend	12	TNB	nee	Schaarse doortrekker en wintergast
Kuifeend	116	TNB	nee	Algemene broedvogel van oevers van sloten en plassen, algemene doortrekker en wintergast
Kwak	15	EB	nee	Incidentele doortrekker
Kwartel	3	TNB	nee	Incidentele broedvogel van ruig grasland, zeldzame doortrekker
Lachstern	521	VN	nee	Incidentele doortrekker in Nieuwe Driemanspolder
Lepelaar	14	TNB	nee	Incidentele broedvogel en algemene zomergast van plassen en sloten
Meerkoet	398	TNB	nee	Algemene broedvogel van sloten en plassen
Merel	355	TNB	nee	Algemene broedvogel van bossen, parken en tuinen
Middelste zaagbek	139	GE	nee	Incidentele wintergast op plassen, m.n. Nieuwe Driemanspolder en Zoetermeerse Plas
Nachtegaal	313	KW	nee	Schaarse broedvogel van bossen en parken
Oeverloper	2015	GE	nee	Algemene doortrekker van oevers van plassen en zoetwaterslikken, m.n. Nieuwe Driemanspolder, Buytenpark en Noordelijk Plassengebied
Oeverzwaluw	1057	TNB	ja	schaarse broedvogel van oevers van plassen
Ooievaar	508	TNB	ja	Schaarse broedvogel van nestpalen aan randen agrarisch cultuurland, m.n. Meerpolder
Paapje	570	BE	nee	Schaarse doortrekker van open ruigtes
Patrijs	2635	KW	nee	Zeldzame broedvogel van open ruigtes in Nieuwe Driemanspolder
Pijlstaart	2676	TNB	nee	Schaarse doortrekker en wintergast van plassen
Pimpelmees	822	TNB	ja	Algemene broedvogel van bossen, parken, tuinen en bebouwing
Poelruiter	6	TNB	nee	Dwaalgast
Porseleinhoen	28	KW	nee	Incidentele broedvogel van moeras in pionierstadium in open gebied, zeldzame doortrekker
Putter	61	TNB	nee	Algemene broedvogel van parken en tuinen
Raaf	4	GE	nee	Dwaalgast vanuit broedgebied in duinstreek
Ransuil	316	KW	ja	Schaarse broedvogel en wintergast van parken en tuinen, m.n. Westerpark, Buytenpark en Noordelijk Plassengebied
Rietgors	406	TNB	nee	Algemene broedvogel van rietkragen en ruigtes in open plassengebied
Rietzanger	731	TNB	nee	Algemene broedvogel van rietkragen en ruigtes in open plassengebied
Ringmus	286	GE	nee	Algemene broedvogel van bebouwing en erven aan de randen van het agrarisch gebied
Roek	4	TNB	nee	Schaarse doortrekker
Roerdomp	200	KW	nee	Zeldzame broedvogel van rietkragen, m.n. Noordhovense Poelen, doortrekker en wintergast in
Roodborst	201	TNB	nee	Algemene broedvogel van bossen, parken en tuinen, doortrekker en wintergast
Roodborsttapuit	222	TNB	nee	Schaarse broedvogel van open ruigte, m.n. Nieuwe Driemanspolder en Buytenpark
Roodhalsfuut	50	GE	nee	Incidentele doortrekker en wintergast
Roodkopklauwier	1	VN	nee	Dwaalgast
Scholekster	108	TNB	nee	Schaarse broedvogel van grinddaken buiten het plangebied en weilanden, m.n. Meerpolder
Sijs	1	TNB	nee	Doortrekker en wintergast van bossen en parken
Slechtvalk	114	TNB	ja	Zeldzame broedvogel in nestkast op voormalige Stadhuistoren, doortrekker en wintergast in open gebieden, m.n. Meerpolder

Vogels	# NDFF	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Slobeend	2217	KW	nee	Zeldzame broedvogel van weilanden, m.n. Meerpolder, algemene doortrekker en wintergast, m.n. Nieuwe Driemanspolder
Smient	1627	TNB	nee	Algemene doortrekker en wintergast, m.n. Meerpolder en Nieuwe Driemanspolder
Snor	13	TNB	nee	Schaarse broedvogel van rietkragen in open plassengebied
Sperwer	719	TNB	ja	Schaarse broedvogel van bossen en parken
Spotvogel	29	GE	nee	Schaarse broedvogel van bossen, parken en tuinen
Spreeuw	1398	TNB	ja	Algemene broedvogel van bebouwing, doortrekker en wintergast in parken en tuinen
Sprinkhaanzanger	184	TNB	nee	Schaarse broedvogel van ruigtes in open gebied, m.n. Buytenpark en Nieuwe Driemanspolder
Staartmees	31	TNB	nee	Algemene broedvogel van bossen, parken en tuinen
Steenuil	181	KW	ja	Schaarse broedvogel van erven aan randen van agrarisch gebied Meerpolder en Nieuwe Driemanspolder
Steltkluut	282	GE	nee	Incidentele broedvogel en doortrekker
Stormmeeuw	2	TNB	nee	Algemene doortrekker en wintergast in plassen en weilanden
Strandplevier	17	BE	nee	Incidentele doortrekker
Tafeleend	34	TNB	nee	Schaarse broedvogel van plassen
Tapuit	1289	BE	ja	Schaarse doortrekker van open polderland
Tjiftjaf	605	TNB	Nee	Algemene broedvogel van bossen, parken en tuinen
Torenvalk	3268	KW	Ja	Schaarse broedvogel van randen van het agrarisch gebied
Tuinfluiter	124	TNB	nee	Schaarse broedvogel van bossen, parken en tuinen
Tureluur	3534	GE	nee	Schaarse broedvogel van open graslandgebieden en natte ruigtes, m.n. Meerpolder Nieuwe Driemanspolder
Turkse tortel	136	TNB	nee	Algemene broedvogel van tuinen
Veldleeuwerik	1788	GE	nee	Schaarse broedvogel van ruig grasland, m.n. Nieuwe Driemanspolder
Velduil	89	EB	nee	Zeldzame doortrekker en wintergast, m.n. Nieuwe Driemanspolder en Buytenpark
Vink	176	TNB	nee	Algemene broedvogel van bossen, parken en tuinen
Visdief	1459	GE	nee	Schaarse broedvogel van plassen, m.n. Benthuizerplas, buiten gebied op platte grinddaken
Vuurgoudhaan	1	TNB	nee	Doortrekker en wintergast, zeldzame broedvogel van bossen en parken
Waterhoen	140	TNB	nee	Algemene broedvogel van sloten en plassen
Waterral	5	TNB	nee	Schaarse broedvogel en doortrekker van rietkragen
Waterrietzanger	2	n.v.t.	nee	Zeldzame doortrekker van rietkragen
Watersnip	1869	BE	nee	Doortrekker en wintergast, m.n. Nieuwe Driemanspolder en Meerpolder
Waterspreeuw	60	n.v.t.	nee	Dwaalgast
Wespendief	19	TNB	nee	Doortrekker
Wielewaal	7	KW	nee	Zeldzame broedvogel en doortrekker van bossen en parken, m.n. Westerpark en Prielenbos
Wilde eend	208	TNB	nee	Algemene broedvogel van sloten en plassen
Wilde zwaan	35	GE	nee	Zeldzame wintergast
Winterkoning	556	TNB	nee	Algemene broedvogel van bosschages
Wintertaling	2249	KW	nee	Algemene doortrekker en wintergast van plassen
Witgat	2	n.v.t.	nee	Algemene doortrekker
Witte kwikstaart	16	TNB	nee	Schaarse broedvogel van erven
Woudaap	991	EB	nee	Zeldzame broedvogel van rietkragen in plassen, m.n. Benthuizerplas en Noordhovense Poelen
Wulp	598	KW	nee	Schaarse doortrekker en wintergast
Zanglijster	225	TNB	nee	Algemene broedvogel van bossen, parken en tuinen
Zeearend	28	GE	nee	Zeldzame doortrekker
Zilvermeeuw	63	TNB	nee	Schaarse broedvogel van platte grinddaken
Zomertaling	1962	BE	nee	Doortrekker en incidentele broedvogel in weidegebied
Zomertortel	1	KW	nee	Zeldzame doortrekker, voormalige broedvogel van bossen, parken en tuinen

Vogels	# NDFF	Rode Lijst	Veldgids	Voorkomen in Buitengebied Zoetermeer
Zwarte kraai	1375	TNB	ja	Algemene broedvogel van bossen, parken en tuinen
Zwarte mees	2	GE	nee	Schaarse doortrekker van bossen, parken en tuinen
Zwarte roodstaart	54	TNB	ja	Schaarse broedvogel van erven met bebouwing
Zwarte stern	221	BE	nee	Schaarse doortrekker, m.n. Nieuwe Driemanspolder
Zwarte wouw	2	n.v.t.	nee	Zeldzame doortrekker
Zwartkop	553	TNB	nee	Algemene broedvogel van bossen, parken en tuinen
Zwartkopmeeuw	2	TNB	nee	Zeldzame broedvogel van plassen en doortrekker

BIJLAGE 2 – LIJST VAN WAARGENOMEN SCHIMMELS

Tabel 17. Bedreigde inheemse schimmelsoorten vertegenwoordigd in NDFF voor Buitengebied Zoetermeer in 2014-2024 en aantal waarnemingen per soort en Rode Lijst-status (TNB=Thans niet bedreigd; GE=Gevoelig; KW=Kwetsbaar; BE=Bedreigd; EB=Ernstig bedreigd).

Schimmels	# NDFF	Rode Lijst
Bleke franjehoed	63	TNB
Sierlijke franjehoed	16	TNB
Wormvormige knotszwam	15	KW
Kapjesinktzwam	12	GE
Korrelige taaiplaat	11	EB
Levertraanzwam	11	KW
Adonismycena	8	KW
Franjevloksteeltje	7	EB
Holsteelkluifzwam	7	KW
Kortwortelfranjehoed	7	TNB
Sneeuwzwammetje	7	GE
Donsvoetbundelzwam	6	KW
Druppelparasolzwam	6	BE
Groenige perenvezelkop	6	KW
Paarssteelschijnridderzwam	6	KW
Stekelsporige wimperzwam	6	BE
Fraaie knotszwam	5	KW
Kleverige schorsmycena	5	BE
Bruine modderbekerzwam	4	KW
Fijnschubbige elzenzompzwam	4	KW
Groot moskussentje	4	KW
Kleine korrelinktzwam	4	KW
Tweekleurige korstzwam	4	BE
Wijnrode vezelkop	4	KW
Doolhofelfenbankje	3	BE
Egelzwammetje	3	BE
Gesteelde lakzwam	3	KW
Gewone knolvezelkop	3	KW
Glanzende vezelkop	3	KW
Grote schotelkluifzwam	3	KW
Haagbeukschorszwam	3	BE
Kleinsporige franjehoed	3	GE
Lilabruine schorsmycena	3	BE
Moerasleemhoed	3	KW
Paarse galgordijnzwam	3	KW
Tijgertaaiplaat	3	KW
Voddenbekerzwam	3	BE
Warrig hazenoor	3	GE
Bezemkoraaltje	2	BE
Bleke vlokfranjehoed	2	BE
Bolhoedbreeksteeltje	2	GE
Bruin viltkogeltje	2	KW
Gestreepte schorsmycena	2	KW
Gewone weidechampignon	2	GE
Grootsporige champignon	2	KW
Hooilandwasplaat	2	KW
Kegelmorielje	2	BE
Kogelwerper	2	GE
Olijfkleurig matkopje	2	KW
Penwortelfranjehoed	2	TNB
Rosse viltinktzwam	2	KW
Roze peutermycena	2	KW

Schimmels	# NDFF	Rode Lijst
Ruige taaiplaat	2	GE
Schubbige vezelkop	2	KW
Sterspoorvezelkop	2	KW
Stinkende wasplaat	2	BE
Wasplaatmycena	2	BE
Wilgenzompzwam	2	KW
Witte schorsmycena	2	GE
Witte stinkmycena	2	KW
Zwaardvishertenzwam	2	GE
Bittere mycena	1	KW
Bruine mestinktzwam	1	KW
Citroensnedemycena	1	BE
Dadelfranjehoed	1	KW
Dennenharszwam	1	KW
Elzenrussula	1	KW
Elzenstromakelkje	1	BE
Geringde ridderzwam	1	KW
Geurige zompzwam	1	EB
Gevoorde hertenzwam	1	KW
Grijs mestdwergje	1	KW
Grijsbruine vezelkop	1	GE
Grijze korrelinktzwam	1	KW
Grijze slanke amaniet	1	KW
Groenwordende koraalzwam	1	BE
Grootsporige vaalhoed	1	GE
Harig breeksteeltje	1	KW
Kapjesmorielje	1	KW
Kleefsteelstropharia	1	GE
Klein moskussentje	1	EB
Kleinsporige knolvezelkop	1	KW
Kleinsporige vloksteelsatijnzwam	1	GE
Knolvoethertenzwam sl, incl. Donkere, Bleke knolvoethertenzwam	1	KW
Kortstelige satijnzwam	1	KW
Kroontjesfranjehoed	1	KW
Lentefranjehoed	1	KW
Lilavezelige champignonparasol	1	GE
Lisdoddefranjehoed	1	KW
Muffe vezelkop	1	BE
Oranje inktzwam	1	KW
Pelsinktzwam	1	KW
Populierenvuurzwam	1	GE
Prachtfranjezwam	1	BE
Ranzige mycena	1	BE
Rietlandwimperzwam	1	BE
Roodvoetknotsje	1	GE
Rossige elzenmelkzwam	1	KW
Slanke aardtong	1	KW
Slanke donsinktzwam	1	GE
Toltrilzwam	1	GE
Trechtertaaiplaat	1	EB
Trechterzaagplaat	1	BE
Tweegeurrussula	1	KW
Vergelende netspoorrussula	1	BE
Violet elzenknoopje	1	BE
Violette modderbekerzwam	1	VN
Vluchtige inktzwam	1	BE
Wit poedersteelknotsje sl, incl. Kool-, Gedraaid, Ovaal, Dwergknotsje	1	GE
Witte bossatijnzwam	1	BE

Schimmels	# NDFF	Rode Lijst
Zandputje	1	KW
Zwartsteelvaalhoed	1	KW